

HET EERSTE BOEK DER KRONIEKEN

De Boeken der Kronieken vormen oorspronkelijk in de Hebreeuwse Bijbel slechts één Geschrift. De verdeling in tweeën heeft plaats gehad door de Septuaginta, is door de Vulgata gevolgd en daarom in de latere Bijbeluitgaven overgenomen.

De naam Kronieken (Chronikon) is van Hieronymus, de bewerker van de Vulgata, afkomstig, naar aanleiding van de Hebreeuwse naam.

Deze laatste toch is Dibree hajamim, d.i. gebeurtenissen der dagen.

De Septuaginta noemt deze Boeken: Paralipomena, d.i. wat voorbij gegaan, of overgelaten is, omdat men er vele berichten in heeft, die in de andere historische boeken niet worden vermeld, of weggelaten zijn.

Zij delen ons mee, na eerst een gedeeltelijk genealogisch overzicht gegeven te hebben over de stammen van Israël, wier oorsprong teruggevoerd wordt tot Adam, de stamvader van het ganse menselijk geslacht, de geschiedenis van Israël's koningen en volk, vanaf de dood van koning Saul tot op de Babylonische ballingschap, niet op de manier van de Boeken van Samuel en die van de Koningen, geregeld en doorlopend, maar meer in verband met de eredienst onder Israël, zoals die door God, de Heere, is ingesteld.

Duidelijk straalt de heilige bedoeling door, om het volk te doen zien, hoe de lotgevallen van vorst en volk op het innigst samenhangen met het onderhouden of verlaten van de inzettingen van de Heere.

Die feiten stelt de gewijde Schrijver inzonderheid op de voorgrond, die bewijzen, dat de Heere God het onderhouden van Zijn Wet met zegen en voorspoed achtervolgt, maar ook hoe Hij tegenovergesteld het verlaten van Zijn instellingen met Zijn Goddelijke oordelen en eindelijk met Zijn tijdelijke verwerping straft.

Het eerste Boek laat zich in twee delen verdelen.

Het eerste deel (Hoofdstuk 1-11) geeft genealogische overzichten vanaf de dagen van de Schepping, en van de stammen van Israël.

Het tweede deel (Hoofdstuk 10-29) beschrijft ons de regering van de koningen David en Salomo.

Onmiskkenbaar is het einddoel van de Schrijver, om zijn tijdgenoten de geschiedenissen van de voorgeslachten als een spiegel voor te houden, opdat deze, door die geschiedenissen geleerd, zich vast mogen houden aan de Heere en Zijn inzettingen, zoals de gewijde dichter van Psalm 78 het ook al reeds had uitgesproken (Psalm 78: 5-8).

HOOFDSTUK 1

GESLACHTSREGISTER VAN DE PATRIARCHEN TOT OP JAKOB

I. Vs. 1-23. Voor de geschiedenis van het Oud-Testamentische volk van God, van het punt af tot waar de boeken van de Koningen haar gebracht hebben, en door de boeken Ezra en Nehemia verder voortgezet wordt, stellen de beide boeken van de Kronieken de ganse vroegere geschiedenis van de stamvaders van het menselijke geslacht voor tot op de gebeurtenis, waarmee daarna het Boek Ezra weer begint, tot op de terugkeer van de Joden uit de Babylonische gevangenschap; deels stippen zij die aan in korte omtrekken, deels stellen zij ons die nog eenmaal uitvoeriger voor, wanneer zij er een bijzonder doel mee hebben. Die omtrekken bestaan uit een reeks van genealogieën of geslachtsregisters, waarbij het ons, de lezers van de tegenwoordige tijd, slechts gedeeltelijk lukt, om die stoeve namen een plaats te geven in de geschiedkundige stroom, maar waaraan de lezers, waarvoor zij in de eerste plaats bestemd waren, steun en stof genoeg bezaten, om zich uit de zuivere aanstippingen een rijk geschiedkundig verleden te scheppen; want zulke geslachtsregisters zijn voor de Oosterlingen levende zaken, een galerij van familie-portretten, waaraan steeds een verse herinnering verbonden is. Het eerste van deze geslachtsregisters, voorkomend in onze afdeling, bevat 10 leden van Adam tot Noach en diens 3 zonen, met een overzicht van de zeventig wereldvolken, die van deze zonen afstamden.

1. Adam 1), de eerste mens, aan wie God ter voortplanting van het menselijk geslacht Eva tot gezellin gaf, verwekte, na Abels vermoording door zijn broeder Kaïn, in het jaar 130 na de schepping van de wereld, wederom een zoon, naar zijn beeld (vgl. Genesis5), Seth, deze 105 jaren daarna, Enos.

1) De Schrijver begint op oosterse wijze zijn geschiedenis ab ovo (met het ei, d.i. aan het begin), terwijl hij niet gelijk andere historische boeken een ander werk veronderstelt, maar het zijn als zelfstandige arbeid geeft, met de genealogie van de Patriarchen, die hij uit de reeds voorhanden canonieke literatuur en wel uit het 1e Boek van Mozes ontleent. Uitvoerigheid behoorde hier niet tot zijn doel; het was genoeg dat hij eenvoudig wees op de bekende berichten, die hij dan zo kort mogelijk bijeenvat.

In vs. 1-4 worden ons meegedeeld de tien vaderen vóór de zondvloed, zonder dat er bijgevoegd wordt, dat zij van elkaar zonen en de drie laatstgenoemden broeders waren. De Schrijver doet dit omdat hij weet, dat bij zijn lezers deze namen uit Genesis overbekend zijn.

2. Enos gewon in het negentigste jaar van zijn ouderdom Kenan, deze was 70 jaar oud en gewon Mahalal-el, die 65 jaar oud was, toen hij Jered gewon, en laatstgenoemde gewon op 162-jarige leeftijd, de hierna vermelde Henoch.

3. Henoch, de zevende van Adam (vs. 14) gewon, 65 jaar oud zijnde, Methusalah, en deze in het 187ste jaar van zijn ouderdom, Lamech.

4. Aan Lamech werd in het 182ste levensjaar, d.i. in het jaar 1056 na de schepping van de wereld, Noach geboren, maar Sem, Cham en Jafeth, Noach's drie zonen, waardoor na de zondvloed al het land bezet is, werden hem van het 500ste jaar van zijn leven af in deze volgorde geboren: Jafeth, Sem, Cham.

5. 1) De kinderen van Jafeth (vergelijk Genesis 10: 1 vv.), waren deze zeven: Gomer, en Magog, en Madaï, en Javan, en Tubal, en Mesech, en Tiras.

1) Van vs. 5-23 worden opgesomd, volgens de volkerentafel in Genesis 10, de geslachten, die van Noach's zonen afstammen.

6. En de kinderen van Gomer, de eerstgenoemde onder die zeven zonen, waren de volgende drie: Askenaz, en Difath, en Thogarma.

7. En de kinderen van Javan, de vierde onder Jafeth's zonen, waren deze vier, Elisa en Tharsisa, de Chittieten en Dodanieten, tezamen dus 14 Jafethitische volken.

8. De kinderen van Cham, de jongste onder Noach's zonen, waren vier: Cusch en Mitsraïm, Put en Kanaän.

9. En de kinderen van Cusch, de eerstgenoemde zoon van Cham, waren vijf: Sheba, en Havila, en Sabta, en Raëma, en Sabtecha; en de kinderen van Raëma, de vierde onder Cusch zonen, waren deze twee: Scheba en Dedan.

10. Cusch nu had, behalve genoemde stamvaders van Ethiopische volken, ook een in de oudste geschiedenis bijzonder op de voorgrond tredende persoonlijkheid onder zijn nakomelingen; want hij gewon Nimrod, die begon geweldig te zijn op aarde: deze stichtte het eerste op geweld gevestigde wereldrijk, maar komt bij de telling van de Chamitische volken niet verder in aanmerking.

11. En Mitsraïm, Chams tweede zoon, gewon de Ludieten, en de Anamieten, en de Lehabieten en de Naftuchieten.

12. En de Pathrusieten, en de Casluchieten (waaruit de Filistijnen zijn voortgekomen), en de Cafthorieten.

13. Kanaän nu, Chams jongste zoon, gewon Zidon, zijn eerstgeborene, en de tien volgende: Heth,

14. En de Jebusiet, en de Amoriet, en de Girgasiet,

15. En de Heviet, en de Arkiet, en de Siniet,

16. En de Arvadiet, en de Zemariet, en de Hamathiet, tezamen 30 Chamitische volken.

17. De kinderen van Sem, de middelste en in de geschiedenis van het Godsrijk het meest op de voorgrond tredende zoon van Noach, waren deze vijf: Elam, en Assur, en Arfachsad, en Lud, en Aram, en de kinderen van Aram zijn de volgende vier: Uz, en Hul, en Gether, en Mesech.

18. Arfachsad nu, de voornaamste onder Sem's zonen, op wie wij bij de volgende Genealogie (vs. 34 vv.) nog eenmaal terugkomen, gewon Selah, en Selah gewon Heber.

19. Aan Heber nu zijn twee zonen geboren: de naam van de ene was Peleg, d.i. verdeling, omdat in zijn dagen het aardrijk, de bevolking der aarde, ten gevolge van de Babylonische spraakverwarring, verdeeld is (aan hem knoopt zich de andere geslachtsreeks vs. 24 aan), en de naam van zijn broeders, met wie wij hier alleen te doen hebben, was Joktan, of Joktean.

20. En Joktan gewon Almodad, en Selef, en Hazarmaveth, en Jerah,

21. En Hadoram, en Uzal, en Dikla, of Dikela,

22. En Ebal of Obal, en Abimaël, en Scheba,

23. En Ofir, en Havila, en Jobab. Al deze, dertien, waren zonen van Joktan, zodat dus tezamen 26 Semitische volken in deze geslachtsrij zijn te tellen.

II. Vs. 24-54. Het tweede geslachtsregister, nog eenmaal met Sem beginnend, voert insgelijks door 10 leden de reeks tot op Abraham, de stamvader van het volk van God; maar van daar af rangschikt zich de opgave niet meer rondom de stamboom van dit volk, maar de zijtakken van het Abrahamitische geslacht, die insgelijks 70 volkeren tellen, worden afzonderlijk voorgesteld, waarbij in een aanhangsel een opgave van de koningen en stamvorsten van Edom komt.

24. 1) De stamvaders van die tak van de Semieten, die door God tot voorwerp van zijn keuze en tot drager van de belofte bestemd werd, zijn in volgorde deze (vgl. Genesis 11: 10 vv.): a) Sem, Arfachsad, Selah,

a) Luk. 3: 36

1) In vs. 24-27 hebben wij weer als in vs. 1-4 een opsomming van de vaderen, van Sem tot Abraham, zonder vermelding van hun ouderdom, alleen als zoon van Terah Abram genoemd wordt, omdat uit hem het volk van de Israëlieten afstamt.

27. Abram: in het jaar 2008 na de schepping van de wereld, of 1997 vóór Christus geboren, die is, zoals hij later met betrekking tot zijn roeping door de Heere genoemd werd (Genesis 17: 5) Abraham.

28. 1) De kinderen van Abraham waren Izaak, die uit de vrije, door de belofte, geboren werd, en Ismaël, uit de dienstmaagd, naar het vlees geboren (Gal.4: 22 vv. Genesis16: 15 vv. 21: 2 vv.)

1) In vs. 28-34 hebben we de vermelding van de zonen van Abraham uit Sarah, Hagar en Ketûra. Izaak als de zoon van de belofte wordt het eerst genoemd. Uit vs. 19, dat zeker een woordelijke aanhaling is van Genesis9: 25, mag worden opgemaakt, dat de Schrijver Genesis gekend heeft.

29. Dit zijn hun geboorten, Abrahams gezamenlijke nakomelingen, maar zo, dat in dit hoofdstuk nog afgezien wordt van Jakob's of Israël's nakomelingen, waarmee wij van Hoofdstuk 2 in het bijzonder te doen hebben; thans wijzen wij op de nakomelingen van Ezau (vs. 35 vv.), en die van Abraham uit zijn bijvrouw Ketûra (vs. 32,33); de eerstgeborene van Ismaël was (zie Genesis25: 12 vv.), Nebajoth, en diens andere zonen, die stamvaders van Arabische geslachten werden, zijn: Kedar, van Adbeël, en Mibsam.

30. Misma en Duma, Massa, Hadad of Hadar, en Thema.

32. De kinderen nu van Ketûra, Abrahams bijvrouw (Genesis25: 1 vv.) waarvan de andere zijtak van het Abrahamitische geslacht, die insgelijks van de belofte werd uitgesloten, wij hier terloops beschouwen zijn de volgende zes: die genoemde Ketûra baarde hem in zijn echt ter linkerhand: Zimran, of Zimron, en Joksan, en Medan, en Midian, en Isbak, en Suah. En de kinderen van Joksan, de tweede onder de zo even genoemde zonen waren Scheba en Dedan.

33. De kinderen van Midian nu, de vierde zoon van Ketûra, waren Efa, en Efer, en Henoch, en Hanoch, en Abida, en Eldaä. Die allen, zes zonen en 2 tot 5 kleinzonen waren, zonder de in Genesis25: 3 vermelde 3 achterkleinzonen ook te rekenen, zonen van Ketûra.

34. Abraham nu gewon, behalve zijn bijzoon Ismaël van Hagar (vs. 29 vv.) en de zes bijzonen van Ketûra (vs. 32 vv.) als de eigenlijke zoon van de belofte, Izaak. De zonen van Izaak waren Ezau en Jakob, of, zoals hij met zijn door God gegeven naam (Genesis32: 27 vv.) genoemd werd, Israël.

35. 1) En de kinderen van Ezau, wie de belofte ontviel, en wiens nakomelingen wij dus bij het voor ons liggend geslachtsregister meetellen moeten, waren: (Genesis36: 1 vv.) Elifaz van Ada, Rehuëlván Basmath, en Jehus van Aholibama, en Jaëlam, en Korah, de beide laatsten insgelijks van Aholibama.

1) In vs. 35-42 worden genoemd de nakomelingen van Ezau, terwijl in vs. 43-50 de koningen en in vs. 51-54 de stamvorsten van Edom worden genoemd.

36. De kinderen van de eerstgenoemde Elifaz waren: Theman, en Omar, Zeli, en Gaëtham, Kenaz en van Thimna, zijn bijwif (Genesis36: 12) nog een zesde zoon en Amalek.

37. De kinderen van Rehuël, Ezau's tweede zoon, waren Nahath, Zerah, Zamma en Mizza.

37. De kinderen van Rehuël, Ezau's tweede zoon, waren Nahath, Zerah, Zamma en Mizza.

38. De kinderen van Seïr nu, de Horiet, die met zijn geslacht vóór dat van Ezau het land van de Edomieten bezette, en daarna tot diens geslacht geteld werd (Genesis36: 20 vv.), waren Lotan, en Sobal, en Zibeon, en Ana, en Dison, en Ezer, en Disan.

39. De kinderen van Lotan nu, de eerste onder deze Seïrieten of Horieten, waren Hori en Homam, of Heman; en de zuster van Lotan was Timna, het bijwif van Elifaz (vs. 36 1.36).

40. De kinderen van Sobal, de tweede Seïriet, waren Aljan, of Alwan, en Manahath, en Ebal, Sefi en Onam: en de kinderen van Zibeon, de derde waren Aja en Ana.

41. De kinderen van Ana, de vierde, waren Dison, en diens zuster Aholibama, die Ezau zich als vrouw nam (Genesis36: 28), en Esban en Jithran, en Cheran.

42. De kinderen van Ezer, de zesde, waren: Bilhan, en Zaävan, en Jaäkan of Akan. De kinderen van Disan, de zevende, waren Uz en Aran.

Zoals Noach's nakomelingen zich in de drie takken: Sem, Cham en Jafet verdelen, zo die van Abraham in de drie geslachten van Izaäk, Ismaël en de zonen van Ketûra. Zoals nu verder de drie takken van de Noachieten zonder nog het uitverkoren geslacht van Sem mee te rekenen (vs. 24 vv.) in 70 volkeren zich uitspreiden (14 Jafethitische, 30 Chamitische en 26 Semitische volkeren vs. 5 vv. 8 vv. 17 vv.) zo verdelen de hier beschouwde Abrahamieten zich in 70 stammen, terwijl het uitverkoren geslacht van Jakob of Israël op zichzelf staat: 2 zonen van Abraham, 12 zonen van Ismaël, 6 zonen en 10 kleinzonen van Ketûra, 2 zonen van Izaäk, 5 zonen en 10 kleinzonen van Ketûra, 2 zonen van Izaäk, 5 zonen en 15 en 10 kleinzonen van Ezau, met 7 zonen en 19 kleinzonen van Seïr. Wij zien, dat men er zich reeds in de tijd, waarin de vervaardiger van ons Boek leefde, op toelegde, om orde en betrekking te brengen in de reeksen van de uit de oudste tijd overgeleverde namen en wel door nauwkeurig verband tussen de getallen op te sporen, die op een bijzondere keuze van de goddelijke Voorzienigheid in de ontwikkeling van de geschiedenis wezen.

43. Dit nu zijn, om aan de opgave van de stamvaders van Edom ook die van zijn koningen en stamvorsten als aanhangsel toe te voegen, de koningen, die, zoals reeds in Genesis36: 31 vv. bericht werd, geregeerd hebben in het land van Edom, eer er een koning regeerde over de kinderen van Israël: Bela, de zoon van Beor, en de naam van zijn stad was Dinhaba.

44. En Bela stierf, en Jobab, door de hoofden van de stammen gekozen, regeerde in zijn plaats, een zoon van Zera, van Bozra,

45. En Jobab stierf; en Husam, uit het land van de Themanieten, regeerde in zijn plaats.

50. Toen Baäl-Hanan stierf, regeerde Hadad in zijn plaats, of Hadan, ten tijde, toen de kinderen van Israël na hun 40-jarige zwerftocht door de woestijn naar het land Kanaän opbraken een vrije doortocht door Edom begeerden; en de naam van zijn stad was Pahi of

Pahu; en de naam van zijn huisvrouw was Mehatabeël, de dochter van Matred, dochter van Mee-zahab.

51. Toen Hadad stierf, werden vorsten in Edom, die dat land weer naar de wijze van de oude aristocratische stamverdeling regeerden, de vorst van 1) Timna, de vorst van Alja, de vorst van Jetheth.

54. De vorst van Magdiël, de vorst van Iram. Deze waren de vorsten van Edom, genoemd naar de zetel van de stam van hun geslacht.

Hun namen stemmen met Genesis 36: 40-43 overeen. Maar het opschrift en het onderschrift luiden in Genesis anders als in de Kronieken. Hier luidt het opschrift: "En zo werden de vorsten van Edom" en het onderschrift: "Deze zijn de vorsten van Edom," waardoor men geneigd kon zijn om de opgetelde 11 namen voor eigennamen van de vorsten te houden. Maar met deze opvatting laat zich reeds het voorkomen van twee vrouwennamen (Timna en Aholibama), zowel als ontwijfelbare plaatsnamen als Ela, Pinon, Theman en Mibzar niet verenigen. En vergelijken wij hiermee het op- en onderschrift in Genesis, zo kondigt het opschrift daar de namen aan als: "de vorsten van Edom, naar hun plaatsen, met hun namen" en het onderschrift luidt: "de vorsten van Edom, naar hun woonplaatsen in het land van hun bezitting." Daarmee is ontwijfelbaar zeker gezegd, dat de opgetelde namen niet persoonsnamen zijn, maar de namen van de woonplaatsen van de vorsten, waarnaar zij ook genoemd pleegden te worden..

Van Edom, niet van Ezau, omdat dit niet alleen de naam van het volk, maar ook van het land was geworden.

HOOFDSTUK 2

ZONEN VAN JAKOB EN JUDA

III. Vs. 1-55. Het derde geslachtsregister begint met de nakomelingen van de vroeger (Hoofdstuk 1: 34) buiten beschouwing gelaten twee zonen van Jakob of Israël, de erfgenaam van de verlossing, en stelt vooreerst diens 12 zonen als grondvesters van de 12 stammen van het uitverkoren volk voor (vs. 1 en 2); maar daarna gaat het nader over tot de nakomelingen van Juda, die wederom in Israël tot drager van de belofte, of tot de stam verkoren werd, waaruit de Messias moest voortkomen, en geeft andermaal 70 van zijn nakomelingen bij name op (vs. 2-33), terwijl het in een naschrift 13 geslachten van de Egyptische knecht optelt (vs. 34-41). Ten slotte volgt dan nog een aanhangsel van meer aardrijkskundige inhoud in twee delen, waarvan het eerste (vs. 42-49) de woonplaatsen van de ene reeks van Juda's nakomelingen voorstelt, en het andere (vs. 50-55) de woonplaatsen van een tweede reeks van deze nakomelingen.

1. Deze zijn de kinderen van Israël, die hem uit zijn twee vrouwen en haar beide dienstmaagden geboren werden: Ruben, Simeon, Levi en Juda, Issaschar en Zebulon van Lea.

2. Dan 1) van Rachels dienstmaagd Bilha; Jozef en Benjamin van Rachel; Nafthali insgelijks van Bilha; Gad en Aser, van Zilpa, Lea's dienstmaagd (vgl. Genesis35: 23-26).

1) In vs. 1 hebben we de zonen van Lea, in vs. 2 die van Rachel, maar Dan, de eerste zoon van Bilha, Rachel's dienstmaagd, wordt nog vóór Rachel's eigen zonen geplaatst, omdat zij hem als haar eigen zoon beschouwde (Genesis30: 3-6).

3. De kinderen van Juda, de belangrijkste van deze twaalf zonen, vanwege de belofte (Genesis49: 8 vv.), zijn Er, en Onan, en Sela; drie zijn er hem geboren van de dochter van Sua (Genesis38: 1 vv.), de Kanaänitische, bij haar naam niet nader bekend; en Er, de eerstgeborene van Juda, was kwaad in de ogen van de Heere; daarom doodde Hij, de Heere, hem, nam hem door een vroegtijdige dood weg, vóórdat zijn vrouw Thamar zwanger werd.

4. Maar Thamar, a) zijn (Juda's) schoondochter, baarde hem, terwijl zij naar het toen geldende recht van het Leviraats-huwelijk zijn omhelzing door list verkreeg, de tweelingzonen Perez en Zerah. Al de zonen van Juda waren vijf.

a) MATTHEUS.1: 3

5. De kinderen van Perez, die door zijn doorbreken het eerstgeboorterecht boven zijn broeder verkregen had, waren Hezron en Hamul (Genesis46: 12).

6. En de kinderen van Zerah waren Zimri en Ethan, en Heman, en Chalcol, en Dara 1). Deze allen zijn vijf.

1) Of deze allen zonen of kleinzonen, of nog verdere nakomelingen van Zerah zijn geweest, kan niet uitgemaakt worden. Hoogstwaarschijnlijk zijn alleen Zimri, Chalcol en Dara zonen of kleinzonen geweest en de beide anderen, Ethan en Heman, familieleden uit latere geslachten.

7. En de kinderen van Charmi, de zoon van de in het vorige vers in de eerste plaats genoemden Zimri, waren Achar 1), oorspronkelijk Achan geheten, de beroerder van Israël, die zich aan het verbannene vergreep, en daarom later aldus genoemd werd (Joz.7: 26 7.26).

1) Achar, niet Achan, om reeds door deze naam te beduiden, dat hij een beroerder van Israël was geweest.

8. De kinderen van Ethan nu, de tweede onder vs. 6 genoemde zonen, waren Azaria, overigens niet nader aangeduid.

De wijze om ook daar van nakomelingen in het meervoud te spreken, waar slechts één persoon wordt aangeduid, is in geslachtsregisters zeer gebruikelijk (vs. 31; Hoofdstuk 24: 17. Genesis46: 23)..

9. En de kinderen van Hezron, de eerstgeborene van Perez (vs. 5), die hem geboren zijn, en de stamvaders van de drie grote geslachten geworden zijn, waarin zijn nakomelingschap zich verdeelt, waren Jerahmeël, en Ram, en Chelubai (1Ch 2: 49).

10. Ram nu, die ofschoon de tweede geborene, toch de gewichtigste onder de drie is, gewon Amminadab (Exod.6: 23), en Amminadab gewon Nahesson, de vorst van de kinderen van Juda (onder Num.1: 7; 2: 3; 7: 12).

a) Ruth 4: 19 MATTHEUS.1: 3,4

11. En Nahesson gewon Salma, de latere echtgenoot van Rachab (Jos 6: 25), en Salma gewon door een van zijn nakomelingen (zie Ruth 4: 21 vv.) Boaz.

12. En Boaz gewon bij Ruth Obed, en Obed gewon, door zijn bij name niet nader bekende zoon, Isai.

13. En Isai gewon Eliab, zijn eerstgeborene, en Abinadab, de tweede, en Simea, de derde.

14. En Nethaneël, de vierde, Raddai, de vijfde.

16. En hun zusters, de dochters van hun moeder bij haar eerste man Nahas (1 Samuel 16: 10), waren Zeruja en Abigail. De kinderen nu van Zeruja waren Abisai, en Joab, en Asael; drie, bekend als David's krijgshelden.

17. En Abigail baarde buiten echt, Amasa; (2 Samuel .17: 25; 19: 13; 20: 4 vv. vader van deze Amasa was Jether, een Ismaëliet.

18. Kaleb nu, kleinzoon of achterkleinzoon van de in vs. 9 genoemden Chelobaï; (1Ch 2: 49), de naast Ram meest belangrijke zoon, d.i. stamvader van het geslacht van Hezron, gewon kinderen uit Azuba, zijn eerste vrouw, en uit Jerioth, de tweede, van wier zonen later in vs. 42 vv. sprake zal zijn. En de zonen van deze eerste vrouw Azuba zijn deze: Jeser, en Sobab en Ardon 1).

1) De Peschito en in navolging daarvan de Vulgata vertalen aldus: Kaleb nu, de zoon van Hezron, gewon kinderen uit Azuba, zijn vrouw, n.l. Jerioth. En de zonen hiervan zijn dezen: Jeser, en Sobab, en Ardon. In plaats van Ischa vrouw, lezen zij daar Ischto, zijn vrouw, en beschouwen dan Jerioth als de dochter, uit dit huwelijk verwekt.

Deze vertaling staat beter in verband met 19.

19. Toen nu Azuba gestorven was, zo nam zich Kaleb Efrath, d.i. de vruchtbare; die derde vrouw van Kaleb, baarde hem Hur, die Mozes' zwager werd, en met diens broeder Aäron een uitstekende plaats onder het volk innam (Ex 17: 10).

20. En Hur gewon Uri, en Uri gewon Bezaleël, de latere werkmeester bij de bouw van de tabernakel (Exod.31: 2; 35: 30).

21. Daarna, om hier ook van enige zijtakken van het geslacht van de Hezronieten (vs. 8), nog iets te zeggen, ging Hezron buiten huwelijk, in tot de dochter van Machir, de vader van Gilead (Nu 32: 41), en hij nam ze, nadat zij zwanger geworden was, toen hij zestig jaren oud was, en zij baarde hem Segub.

22. Segub nu gewon Jaïr; en hij had drieëntwintig steden in het land van Gilead, in het noordwestelijk deel van het Oost-Jordaanland, de zogenaamde Havoth-Jair of Jairs-gehuchten.

23. En hij nam later, waarschijnlijk in de eerste tijd van de Richters, Gesur en Aram, d.i. met de vlekken van Jaïr van deze (volgens een andere vertaling: Gesur en Aram, d.i. de Syriërs in de noordelijk daarvan gelegen landstreek Gesur (Joz.13: 13. 2 Samuel .3: 3) namen hun de nakomelingen van Jaïr, de vlekken van Jaïr weg), met Kenath en haar onderhorige plaatsen, het andere deel van het vroegere Basan, dat aan een zijtak van hetzelfde geslacht, aan Nobah, was toegefallen (De 3: 15), zestig steden, totdat dertig ervan door de richter Jaïr werden heroverd (Richteren 10: 3 vv.). Deze allen, die Jaïr met Nobah, die tezamen het land Basan tot aan de Jordaan bezaten (Joz.19: 34 MATTHEUS.19: 2), zijn zonen van Machir, de vader van Gilead, die bij de genealogie van Hezron in aanmerking komen, want Gileads nakomelingen zelf behoorden tot het geslachtsregister van Manasse (Hoofdstuk 8: 14 vv.) en ontvingen hun erfenis in het Westjordaanland. (Nu 36: 4).

24. En na de dood van Hezron, die stamvorst was in Kaleb-Efratha 1), in het noordelijke, in de richting Efratha of Bethlehem gelegene, en later naar Kaleb en diens vrouw Efrath genoemde deel van de landstreek Kaleb, heeft Abia, Hezrons derde huisvrouw (vgl. vs. 9 en

21), hem ook, als posthumus gebaard Aschur, de vader van Thekoa 1), de grondlegger van de stad Thekoa, 2 uren zuidelijk van Bethlehem (2 Samuel 2: 1).

1) Deze uitdrukking is duister. Volgens 1 Samuel .30: 14 heet een deel van de vlakte van Juda Negeb-Caleb, omdat dit tot het geslacht van Kaleb behoorde. Daarmee overeenkomstig kon ook wel de stad of plaats, waar Kaleb met zijn vrouw Efrath woonde, Kaleb-Efratha genoemd worden, wanneer Efrath deze plaats als huwelijksgift Kaleb had toegebracht, zoals een soortgelijk geval gemeld wordt in Joz.15: 18. Efrath of Efratha was de oude naam van Bethlehem en met deze hangt de naam van de vrouw van Kaleb ongetwijfeld samen; vermoedelijk werd zij naar haar geboortegrond zo genoemd. Is dit vermoeden gegrond, dan moet Kaleb-Efratha Bethlehem zijn.

25. De kinderen van Jerahmeël nu, de eerstgeborene van Hezron, die echter naar zijn rang in het bestuur over de stam Juda als de derde telt, waren dezen, eerst van zijn eerste vrouw: de eerstgeborene was Ram, niet te verwarren met de gelijknamige broer van zijn vader (vs. 9),daartoe Buna, en Oren, en Azem, en 1) Ahia.

1) Vóór de laatste naam Ahia ontbreekt in de grondtekst het verbindingswoord "en; " waarschijnlijk is Ahia de naam van de eerste vrouw, zodat wij moeten lezen: van Ahia", zodat slechts 4 zonen geteld moeten worden, zoals ook de Syrische en Griekse vertaling doen, (welke laatste het woord in de betekenis van "zijn broeder" opvat). Dit vermoeden heeft te meer grond, omdat in het volgende vers van een andere vrouw sprake is.

26. Jerahmeël had nog een andere vrouw, welker naam was Atara; zij was de moeder van Onam.

31. En de kinderen aan Appaïm waren Jeseï (1Ch 2: 8), en de kinderen van Jeseï waren Sesan; en de kinderen van Sesan waren een dochter met name Achlaï, en deze werd, omdat hij geen zonen had (vs. 34), de erfdochter (Num.27: 1 vv.).

32. En de kinderen van Jada, de broeder van Sammaï (vs. 28), waren Jether en Jonathan; en Jether is gestorven zonder kinderen.

34. En Sesan, van wie in vs. 31 gesproken werd, had geen zonen, maar dochters, ten minste de ene Achlaï, waarmee wij hier te doen hebben. En Sesan had een Egyptische knecht, wiens naam was Jarha 1).

1) Dit zal ongetwijfeld nog in Egypte hebben plaats gehad. Aldaar zal Sesan een Egyptischen jongen tot zoon hebben aangenomen, waaraan hij zijn erfdochter Achlaï ten huwelijk gaf. De nakomelingen toch van dezen brengen ons in de periode van de Richteren.

36. Attaï nu gewon Nathan, niet te verwarren met de Profeet van die naam ten tijde van koning David, en Nathan gewon Zabad. Deze Zabad niet te verwarren met hem, die onder koning Salomo leefde.

38. En Obed gewon Jehu, niet te verwarren met de koning van Israël van diezelfde naam, en Jehu gewon Azaria.

39. En Azaria gewon Helez, en Helez gewon Elasa.

39. En Azaria gewon Helez, en Helez gewon Elasa.

42. De kinderen van Kaleb nu, de kleinzoon van Chalubai (1Ch 2: 18" en "1Ch 2: 49), de broer van Jerahmeël (vs. 9), zijn: Mesa, zijn eerstgeborene, (die is de vader van Zif) de grondlegger van de stad van die naam, 1 3/4 uur zuidoostelijk van Hebron (Joz.15: 55), en, behalve hem behoren tot deze geslachtslijst, de kinderen van Maresa, de vader van Hebron 1), welke eerstgenoemde met zijn geslacht in Maresa (Joz.15: 44), drie mijlen noordwestelijk van Hebron zich vestigde, terwijl de laatste de grondlegger van Hebron zelf is (2 Samuel 2: 1).

1) Anderen, zoals Keil, lezen: de kinderen van Mesa (in plaats van Maresa) waren Abi-Hebron. Het woord vader wordt dan onvertaald gelaten en bij Hebron gevoegd als een samengestelde naam.

43. De kinderen van Hebron nu waren Korah, en Tappûah (Joz.15: 34), en Rekem (Joz.18: 27), en Sema.

45. De kinderen van Sammaï nu waren Maon, wiens stad in de woestijn Juda lag (Joz.15: 55); en Maon was de vader, grondvester, van Beth-Zur, naar wie insgelijks een stad genoemd is (Joz.15: 58).

45. De kinderen van Sammaï nu waren Maon, wiens stad in de woestijn Juda lag (Joz.15: 55); en Maon was de vader, grondvester, van Beth-Zur, naar wie insgelijks een stad genoemd is (Joz.15: 58).

46. En Efa, het een bijwif van Kaleb, baarde Haran; zijn stad van die naam in Juda is onbekend, en Moza, wiens stad ook onbekend is, niet te verwarren met Moza in de stam Benjamin (Joz.18: 26), en Gazez, wiens stad insgelijks niet nader bekend is; en Haran gewon Gazez, deze was dus eigenlijk slechts de kleinzoon van Efa.

47. De kinderen van Jochdaï, misschien een tweede bijwif van Kaleb, nu waren Rechem en Jotham, en Gesan, en Pelet en Efa, en Saäf, gezamenlijk niet nader te verklaren, ofschoon gedeeltelijk elders nog voorkomende namen.

49. En de huisvrouw van Saäf, te onderscheiden van een andere zoon van Kaleb, die dezelfde naam voerde (vs. 47), de vader van Madmanna, de grondlegger van een ook in Joz.15: 31 vermelde stad, baarde Seva, de vader van Machbena, een stad van deze naam komt elders niet voor, en de vader van Gibeä, misschien de grondlegger van de in Joz.15: 57 vermelde plaats Gibeä (Jud 19: 13); en de dochter van Kaleb was Achsa 1), (zoals ook uit Joz.15: 16 vv. Richteren 1: 12 vv. blijkt), en bracht aan haar man Othniël de stad Debir aan.

1) Hieruit blijkt duidelijk, dat Kaleb, die in ons Hoofdstuk zo uitvoerig vermeld wordt, een en dezelfde persoon is met die bekende Kaleb, die een van de Israëlitische verspieters was en zijn erfdeel in en bij Hebron ontving (Num.13: 2 vv. en Joz.14: 6 vv.); want met de andere uitleggers hem van deze Kaleb te onderscheiden, en aan te nemen, dat hij insgelijks een dochter Achsa gehad heeft, zou toch een gedwongen verklaring zijn. Maar de Kaleb, uit de geschiedenis van de verspieters heet daar bestendig een zoon van Jefunne (vv. Hoofdstuk 4: 15), terwijl onze Kaleb door de aanduiding: "de broeder van Jerahmeël" (vs. 42) als zoon van Hezron en als enerlei met Chalubai (vs. 9) voorkomt. Dat geen van beide het geval kan zijn, blijkt ook reeds daaruit, dat de verspieder Kaleb in het jaar 1520 vóór Christus geboren is (Joz.14: 7 vv.), maar Hezrons geboorte daarentegen, omstreeks het jaar 1687 vóór Christus plaats had. Wij moeten dus aannemen, dat tussen Chalubai (vs. 9) en Kaleb (in vs. 18 en 42) in het algemeen onderscheid bestaat, naardien de eerste Jefunne tot zoon of kleinzoon had, die later Kaleb verwekte; maar dat nochtans Chalubai niet voor de vorst van het tweede geslacht van de Ezronieten te houden is, maar diens beroemd geworden kleinzoon of achterkleinzoon Kaleb, en dat dus de in vs. 42 van de laatste gebruikte uitdrukking, "broer van Jerahmeël," niet in lichamelijke, maar in genealogische zin te verstaan is. Daarom laat zich ook niet juist meer aangeven, hoeveel van de in vs. 18 vv. en vs. 42 vv. opgenoemde zonen aan Kaleb zelf toebehoren, en die alleen in zijn geslacht zijn overgedragen. Het is ook in het algemeen waar, dat al deze genealogische aanwijzingen voor onze tijd veel duisters bevatten; vooral is het duidelijk dat er ook geografische betrekkingen in het spel komen, die wij in bijzonderheden niet kunnen aanduiden..

50. Dit waren, om hier, waar wij met geografische aanduidingen te doen hebben, het gezegde aan vs. 19 te verbinden, de kinderen van Kaleb, de zoon van Hur, de eerstgeborene van zijn vrouw Efrata, die hij na de dood van Ahuba nam; Sobal, de vader, grondlegger van Kirjath-Jearim, deze, wiens stad 3 uren noordwestelijk van Jeruzalem gelegen was (Joz.15: 60), is dan weer Hur's zoon.

51. Evenzo Salma, de stamvader van de Bethlehemieten, en Haref, de vader van Beth-Gader, de grondlegger van Gader (Joz.12: 13).

52. De kinderen van Sabol, de vader de grondlegger van Kirjath-Jearim (vs. 50), waren Haroë en Hazi-hammenuchot.

53. En de geslachten van Kirjath-Jearim, die het geslacht van Sobal zelf uitmaakten, waren de Jithrieten (2 Samuel .23: 38), en de Futhieten, en de Sumathieten, en de Misraieten; van dezen van deze geslachten van de stad Kirjath-Jearim zijn uitgegaan de Zoraïeten en de Esthaolieten, de bewoners van de beide steden Zarea en Esthaol, nadat deze door de oorspronkelijk daar gevestigde Daniëten waren verlaten (Jud 18: 12).

54. De kinderen van Salma, de tweede zoon van Hur (vs. 51), waren eensdeels, zoals reeds opgemerkt is, de Bethlehemieten en anderdeels de Netofathieten, bewoners van de stad Netofa (2 Samuel .23: 28), verder de bewoners van Athroth, Beth-Joab, te onderscheiden van Ataroth Adar (Joz.16: 2,5), en de helft van de Manathieten en de Zorieten, de bewoners van de andere op de stad Zarea aangelegene helft van de in vs. 52 genoemde landstreek Manuchoth.

55. En de insgelijks tot de nakomelingen van Salma behorende huisgezinnen, of geslachten van schrijvers, die te Jabez, een overigens niet nader bekende stad in Juda woonden, en op zichzelfn een gilde van geleerden vormden, zijn de Tirathieten, de Simeathieten, de Suchathieten: (misschien zijn die drie woorden op te vatten als afdelingen van het gilde, zoals de Vulgata doet: de zangers, de nazangers, en de tentbewoners); deze zijn de in Richteren 1: 16; 3,11, 17. 1 Samuel .15: 6; 27: 10 vermelde Kenieten, die gekomen zijn, afstammen van Hammath, de vader van het huis van Rechab, en grootvader van die Jonadab, aan wie in 2 Koningen .10: 15,36 herinnerd werd.

Terwijl vs. 19 en 20 aantonen de betrekking tussen Kaleb met Bezaleël, een beroemde man uit de voortijd, spreken vs. 50 vv. van een nederzetting van Kalebs nakroost in een streek, die in de geschiedenis van Israël van grote betekenis was; want daarin lag de oude Gibeonietenstad Kirjath-Jearim, die een tijd lang bewaarster van de Bondskist was geweest (1 Samuel .6: 21 vv.), en de stad van David, Bethlehem; wij kunnen het belang, dat de Kroniekschrijvers in de mededeling van deze berichten stelden, wel vermoeden, al zijn wij ook weinig in staat dit uit hunnen inhoud op te maken.

HOOFDSTUK 3

REGISTER VAN DE KONINGEN VAN JUDA

IV. Vs. 1-24. De heilige Schrijver komt thans in de vierde genealogie, op het geslacht, dat hij reeds bij de vroegere genealogieën in het oog had, maar immer slechts voortgezet heeft tot aan de knopen, waarbij zich zijlijnen als zoveel takken van de hoofdstam afzonderden. Deze hoofdstam wil hij eerst afhandelen, dat is het geslacht van David. Hij stelt nu het koninklijke huis van deze drager van de Goddelijke belofte ons in zijn nakomelingen voor ogen, tot na de terugkeer uit de Babylonische ballingschap, en besluit daarmee de eerste helft van zijn geslachtsregisters, die tezamen een tijdruimte van omstreeks 3400 jaren insluiten.

1. Dezen nu waren de kinderen van David, die hem te Hebron, zijn eerste residentie, zolang hij alleen over de stam Juda regeerde (2 Samuel .3: 2 vv.) geboren zijn; de eerstgeborene Amnon, van Ahinóam, de Jizreëlitische (1 Samuel .25: 43, 27: 3; de tweede Daniël, in 2 Samuel .3: 3 Chileab geheten, van Abigail, de Karmelitische (1 Samuel .25: 42).

2. De derde Absalom, de zoon van Maächa, de dochter van Thalmaï, de koning te Gesur (2 Samuel .13: 37); de vierde Adonia, de zoon van de niet nader bekende Haggith.

3. De vijfde Sefatja, van Abital; de zesde Jithream, van zijn huisvrouw Eglä.

Deze toevoeging bij de laatsten naam, "zijn huisvrouw" dient alleen om aan de opgenoemde reeks van Davids vrouwen een behoorlijk slot te geven; volstrekt moet men daaruit niet afleiden dat Eglä Davids voornaamste gemalin was, zodat men onder die naam Michal zou moeten verstaan, zoals ook de Rabbijnen menen (1 Samuel .18: 20 vv.; 25: 44. 2 Samuel .3: 13 vv.).

4. Deze zes hier opgegeven zijn hem te Hebron geboren; want hij regeerde daar zeven jaren en zes maanden (van 1055-1048 voor Christus); en drieëndertig jaren regeerde hij te Jeruzalem 1) van 1048-1015; (zie 1 Samuel .2: 11; 5: 5).

1) Aan de slotformule: zes zijn hem enz. is de opmerking toegevoegd, hoe lang David in Hebron en in Jeruzalem geregeerd heeft, om tot overgang te dienen voor het opsommen van de volgende rij zonen, die hem te Jeruzalem zijn geboren..

5. Deze nu zijn hem te Jeruzalem geboren (Hoofdstuk 15: 3 vv. 2 Samuel .5: 13 vv. Simea, of Samma, en Sobab, en Nathan, en Salomo; deze vier zijn van Bath-Sua, of Bath-Seba (2 Samuel .11: 3), de dochter van Ammiël, of Eliam (2 Samuel 15: 31).

5. Deze nu zijn hem te Jeruzalem geboren (Hoofdstuk 15: 3 vv. 2 Samuel .5: 13 vv. Simea, of Samma, en Sobab, en Nathan, en Salomo; deze vier zijn van Bath-Sua, of Bath-Seba (2 Samuel .11: 3), de dochter van Ammiël, of Eliam (2 Samuel 15: 31).

6. Daartoe Jibchar, en Elisama, of liever, Elisua, en Elifelet, de eerste van deze naam, die echter op jeugdige leeftijd stierf, en zijn naam op een later geboren broer (vs. 8) overbracht.

6. Daartoe Jibchar, en Elisama, of liever, Elisua, en Elifelet, de eerste van deze naam, die echter op jeugdige leeftijd stierf, en zijn naam op een later geboren broer (vs. 8) overbracht.

7. En Nogah, insgelijks vroeg gestorven, en Nefeg, en Jafia.

8. En Elisama, en Eljada, in Hoofdstuk 15: 7 Beëljada geheten, en Elifelet de IIde, negen, met de in vs. 5 vermelde vier zonen van Bath-Seba, tezamen dertien in Jeruzalem geboren zonen.

8. En Elisama, en Eljada, in Hoofdstuk 15: 7 Beëljada geheten, en Elifelet de IIde, negen, met de in vs. 5 vermelde vier zonen van Bath-Seba, tezamen dertien in Jeruzalem geboren zonen.

8. En Elisama, en Eljada, in Hoofdstuk 15: 7 Beëljada geheten, en Elifelet de IIde, negen, met de in vs. 5 vermelde vier zonen van Bath-Seba, tezamen dertien in Jeruzalem geboren zonen.

9. Deze allen zijn zonen van David, behalve de kinderen van de bijwijven (vgl. 2 Samuel .15: 16; 20: 3), en Thamar 1), een dochter van Maächa, bekend uit de geschiedenis (2 Samuel .13), was hun zuster, zodat het getal van de opgesomde kinderen van David in het geheel 20 was.

1) Dat Thamar hier alleen genoemd wordt als dochter van David, bewijst niet, dat de koning niet meer dochters heeft gehad. zij is alleen genoemd om haar lotgevallen en de ellende, die diensgevolge in David's huis is voorgevallen.

10. Salomo's zoon, bij de Ammonitische Naëma (1 Koningen .14: 21), de zoon van Davids opvolger op de koningstroon, nu was Rehabeam; zijn zoon, bij zijn bevoorrechte gemalin Maächa, de kleindochter van Absalom (2 Kronieken 11: 18 vv.), was Abia, of Abiam (1 Koningen .14: 31 vv.); zijn zoon was Asa (1 Koningen .15: 8 vv.); zijn zoon uit Azuba, een dochter van Silchi, was Josafat (1 Koningen .15: 24; 22: 41 vv.).

11. Zijn zoon was Joram (2 Koningen .8: 16 vv.); zijn zoon uit Athalia, de dochter van de Israëlitische koning Achab en diens vrouw Izébel, was Ahazia 1) (2 Koningen .8: 25 vv.), zijn zoon uit Zebja van Berséba, was Joas (2 Koningen .11: 1 tot 12: 21).

1) In vs. 10-16 worden de koningen uit het huis van David, die elkaar opvolgden tot op de Babylonische ballingschap, opgesomd met weglating van Athalia, omdat zij niet uit het geslacht van David was.

12. Zijn zoon, uit Joaddan van Jeruzalem, was Amazia (2 Koningen .14: 1 vv.); zijn zoon, uit Jecholia van Jeruzalem, was Azaria of Uzzia (2 Koningen .15: 1 vv.); zijn zoon uit Jerusa, een dochter van Zadok, was Jotham (2 Koningen .15: 32 vv.).

13. Zijn zoon was Achaz (2 Koningen .16: 1 vv.); zijn zoon was Hizkia, uit Abia, een dochter van Zacharia (2 Koningen .18: 1 vv.); zijn zoon uit Hefzi-bah was Manasse (2 Koningen .21: 1 vv.).

14. Zijn zoon uit Mesullemet, een dochter van Haruz van Jotba, was Amon (2 Koningen .21: 19 vv.); zijn zoon uit Jedida, een dochter van Adaja van Bozkath, was Josia (2 Koningen .22: 1 vv.).

15. De zonen van Josia nu, waarvan de oudste vroegtijdig stierf, terwijl de drie anderen naast de zoon van de tweede als de laatste koningen van het rijk op Davids stoel zaten (2Ki 23: 30), waren deze: de eerstgeborene Johanan (d.i. Johannes, God is genadig), de tweede Jojakim, oorspronkelijk Eljakim geheten, de derde Zedekia, in ouderdom de vierde (vgl. 2 Koningen .23: 31; 36: 24: 18), oorspronkelijk Mattanja genaamd, de vierde, in ouderdom de derde, Sallum 1), die bij zijn troonsbeklimming zich Joabaz noemde en het eerst zijn vader in de regering opvolgde, tot Faraö Necho reeds na drie maanden hem van de troon stootte en Jojakim koning maakte (2 Koningen .23: 30 vv.).

1) Sallum wordt hier niet na Johanan genoemd, hoewel hij het eerst zijn vader Josia, onder de naam van Joahaz opvolgde, maar het laatst, na Zedekia. Ongetwijfeld hierom, omdat hij met Zedekia van dezelfde moeder was en het kortst heeft geregeerd. Hij en Zedekia waren toch zonen van Josia, bij Hamutal verwekt. Vanwege de ouderdom volgde Sallum op Jojakim.

16. De kinderen (1Ch 2: 8) van Jojakim nu waren: Jechonia, zijn zoon, gewoonlijk Jojachin geheten, die zijn vader in de regering volgde, totdat Nebukadnezar, na 100 dagen hem in de gevangenis voerde, en zijn oom Mattanja, tot koning maakte (2 Koningen .24: 6 vv.), Zedekia, niet te verwisselen met de in vs. 15 genoemde zoon van Josia, Mattanja, zijn zoon, die hem geboren werd nog vóórdat hij aan de regering kwam.

17. En de kinderen van Jechonia 1) waren Assir, d.i. gevangen, want deze zoon werd hem geboren na zijn gevangenschap; zijn zoon of kleinzoon was Sealthiël 1).

1) Dat in vs. 17 weer van kinderen van Jechonia gesproken wordt, nadat ook reeds in het vorige vers een zoon van die vorst is genoemd, komt daarvan, omdat de in vs. 16 genoemde Zedekia reeds gestorven was vóór de wegvoering naar Babel, en Assir hem geboren werd in zijn gevangenschap.

Luther vertaalt, maar ten onrechte: En de kinderen van Jechonia, de gevangene, waren zijn zoon Sealthiël. In de grondtekst ontbreekt toch bij Assir het lidwoord.

2) Volgens de genealogie van de Heer in Luk.3: 17 heet Sealthiël een zoon van Neri, een nakomeling van David uit de linie van Nathan. En volgens Hag.1: 1,12 Ezra 3: 2; 5: 2 en 3.2 5.2 Matth.1: 12 is Zerubbabel een zoon van Pedaja, een broer van Sealthiël. Deze verschillende opgaven laten zich door de volgende combinaties tot eenheid brengen. Het verschil van Sealthiël's optelling onder de zonen van Jechonia, een nakomeling van Nathan, de broeder van Salomo, wordt vereffend door het aannemen van het feit, dat Jechonia, buiten

de in vs. 16 genoemden Zedekia, die kinderloos stierf, nog een zoon, Assir, had, die slechts een dochter naliet, die volgens de wet omtrent de erfdochter (Num.27: 8; 36: 8 vv.) een man uit het geslacht van haar vaderlijke stam, n.l. Neri uit de linie van Nathan huwde, en dat uit die echt Sealthiël, Malchiram en de overige in vs. 18 genoemde zonen, eigenlijk overkleinzonen en van Jechonia voortsproten. Van deze trad de oudste, d.i. Sealthiël in het erfbezit van zijn moederlijke grootvader en gold voor de wet als diens wettige zoon. Hier is in onze geslachtslijst nevens de kinderlozen Assir, Sealthiël als nakomeling van Jechonia genoemd, daartegen bij Lukas, naar zijn lichamelijke afstamming de zoon van Neri. Het andere verschil, n.l. dat, omtrent de afstamming van Zerubbabel verklaart zich uit de wet, omtrent de Leviraatsecht en de veronderstelling, dat Sealthiël zonder mannelijke nakomelingen stierf, met achterlating van zijn vrouw als weduwe. Na Sealthiël's dood had zijn broeder Pedaja de Leviraatsplicht vervuld en in de echt met zijn schoonzuster Zerubbabel verwekt, die nu met betrekking tot het erfrecht als zoon van Sealthiël gold en als diens erfgenaam zijn geslacht voortplantte. Volgens dit erfrecht is in de aangegeven plaatsen bij Haggai en Ezra, zowel als in het geslachtregister bij Mattheüs Zerubbabel als zoon van Sealthiël genoemd..

18. Dezes zonen 1) waren Malchiram, en Pedaja, en Senazar, Jekamja, Hosama, en Nedabja.

1) Het woord zonen is door de Staten-Vertaling evenals het woord dezes er bijgevoegd. In de grondtekst loopt de zin van vs. 17 door, door het verbindingswoord en. Beter is dus de vertaling van: En Malchiram, en Pedaja enz. Wil men er een woord invoegen, dan moet het niet zonen, maar broeders zijn. De in dit vers opgegevenen waren allen broeders van Sealthiël.

19. De kinderen van Pedaja nu, de derde onder de vroeger genoemde zeven kleinzonen van Assir, waren Zerubbabel en Simeï; en de kinderen van Zerubbabel waren in de een groep twee zonen en een dochter: Mesullam en Hananja, en Selomith was hun zuster;

20. En in de andere groep 1) Hasuba, en Ohel, en Berechja, en Hasadja en Jusabhesed; vijf.

1) Deze verdeling van Zerubbabels kinderen in twee groepen heeft zijn grond daarin, of dat zij twee verschillende moeders hadden, of wat nog waarschijnlijker is, dat de eerste drie nog in Babel, de andere vijf na de terugkeer uit de ballingschap in Palestina geboren zijn. Evenals nu in de naam Sealthiël (de van God gebedene) en Zerubbabel (de in Babel geborene) zich het smeken en klagen van het volk ten tijde hunner geboorte uitdrukt, zo wordt in de namen van Zerubbabels kinderen de hoop en de dankbaarheid uitgedrukt, die Israëls gemoed onmiddellijk vóór en na de ballingschap vervulde; want Messulam is de naam, die Israël als knecht van de Heere bij Jes.42: 19 voert. Hananja betekent: Genade van de Heere; Berechja: Zegen van de Heere; Hasadja: Goedheid van de Heere, Jusabheseb: genade wordt weer verleend..

21. De kinderen van Hananja nu, de tweede onder de vroeger genoemde kinderen van Zerubbabel (vs. 19), waren Pelatja en Jesaja. De 1) kinderen van Refaja, de kinderen van Arnan, de kinderen van Obadja, de kinderen van Sechanja.

1) Met de namen in de tweede helft van dit vers worden voorzeker Davidische families van een enigzins lateren tijd bedoeld, en wij hebben in vs. 21-24 naar alle waarschijnlijkheid een toevoegsel voor ons, dat later bij de genealogie van ons hoofdstuk op officiële en ambtshalve betrouwbare wijze opgemaakt is. Voor de in Matth.1: 12 vv. en Luk.3: 23 voorkomende namen geven onze verzen geen steun; maar zij doen ook enkele opgaven aangaande de nakomelingen van de ene zoon van Zerubbabel, Hananja. Bij het gemis aan andere berichten kan er niets zekers van worden opgegeven, of de bij Mattheüs en Lukas genoemde zonen van Zerubbabel Abiud en Resia zonen van hemzelf waren, die in vs. 19 en 20 slechts met andere namen genoemd, evenals Davids zoon, die in 2 Samuel .3: 8 Chileab heet in vs. 1 Daniël heet, dan of zij zijn zonen slechts geweest zijn, als kinderen van deze of gene van zijn zonen..

22. De kinderen nu van Sechanja, de aan het slot van het vorige vers genoemde stamvader van het een van de Davidische geslachten, waren Semaja; (1Ch 2: 8), en de kinderen van Semaja waren Hattus, en Jigeal, en Bariah; en Nearja en Safat; zes.

Omdat de opgegeven namen slechts het getal 5 opleveren, zo moet, òf de vader Semaja meegerekend (1 Samuel 16: 10) òf aangenomen worden, dat er een naam is uitgevallen. De Vulgata voegt er een zesde naam Sesa bij, maar dit is ongetwijfeld een dwaling; want deze naam is niets dan een bijnaam van het Hebreeuwse telwoord zes..

23. En de kinderen van Nearja, de voorlaatste onder de vroeger genoemde zonen, waren: Eljoënaï, en Hizkia, en Azrikam; drie.

HOOFDSTUK 4

NAKOMELINGEN VAN JUDA EN GESLACHTEN VAN SIMEON

I. Vs. 1-23. De voorvaderen van Davids huis, waarmee het derde geslachtsregister in Hoofdstuk 2 te doen had, waren in hun eerste namen tevens die van het volk Israël in het algemeen. Dienovereenkomstig behandelt een tweede reeks van genealogieën de twaalf stammen van Israël nader; en met de stam Juda, waarvan reeds in dat geslachtsregister inzonderheid is gesproken, wordt een aanvang gemaakt. Eerst worden ons vijf hoofdafdelingen van de stam opgeteld, zoals zij zich ten tijde van de ballingschap gevormd hebben (vs.1) aan deze worden dan twaalf geslachten toegevoegd, waarvan de verdere onderafdelingen afhangen (vs. 2-20), en eindelijk volgen als aanhangsel berichten uit een vroegere tijd, over de kinderen van Sela, die eerst niet meegerekend is geworden onder de zonen van Juda (vs. 21-23).

1. De kinderen of klein- en achterkleinkinderen van Juda waren Perez, een van de tweelingzonen bij Thamar verwekt (Genesis38), Hezron, zijn kleinzoon door Perez (Hoofdstuk 2: 5), en Charmi, zijn kleinzoon door Zerah (Hoofdstuk 2: 6 vv.), en Hur, zijn nakomeling door de van Hezron, Perez zoon, afstammende Kaleb (Hoofdstuk 2: 18 vv.), en Sobal zijn nakomeling door de vroeger genoemden Hur (Hoofdstuk 2: 50).

Dit waren duidelijk de vijf voornaamste geslachten van de stam Juda in de tijd, waarin de vervaardiger van de Kronieken leefde; in de volgende namen van vs. 2-20 gaat echter deze indeling niet verder voort, veeleer wordt in vs. 21-23 nog van een zesde zoon van Juda gesproken, van Sela..

2. En Reaja, aan wie reeds in Hoofdstuk 2: 52 herinnerd werd, werd de zoon van de onder de nakomelingen van Juda (vs. 1) opgenoemde Subal, of Sobal, gewon Jahath, en Jahath gewon Ahumai en Lahad; dit, de geslachten, die van deze beide mannen afstammen, zijn de huisgezinnen van de Zorathieten, die de bewoners uitmaakten van de stad Zarea, en die met de families van de stad Kirjath-Jearim in betrekking stonden (Hoofdstuk 2: 53).

3. En deze zijn de nakomelingen van de vader 1)Etam. de grondlegger van de stad van deze naam, die zuidelijk van Bethlehem lag en thans Urtus heet (2 Kronieken 11: 6): Jizreël, zeker de grondlegger van Jizreël in Juda (Joz.15: 56), van wie Davids vrouw Ahinoam (Hoofdstuk 3: 1) afstamde, en Isma en Iabas; en de naam van hun zuster was Hazelelponi, waarvan insgelijks een Judees geslacht afstamde;

1) Beter is het woord Abi, vader, onvertaald te laten en dan te lezen: En deze zijn de nakomelingen of huisgezinnen (zie vs. 2b) van Abi-Etam. Onder Jizreël en de andere hier genoemden worden de vaderen of hoofden van huisgezinnen bedoeld.

4. En Pnuël was de vader de grondvester van Gedor, wiens geslacht met dat van Jered (vs. 18) zich in Gedor op het gebergte Juda (Joz.15: 58) neerzette; en Ezer, de vader van Husah, grondlegger van de overigens onbekende stad Husa, waaruit Davids held Sibechai afstamde

(Hoofdstuk 12: 29; 21: 4; 29: 11). Dit, de in vs. 3 en 4 opgenoemde stamvorsten, zijn de kinderen van Hur, de eerstgeborene van Efratha, de vader van Bethlehem, van wie in Hoofdstuk 2: 19 reeds werd gesproken, en die dus nog andere geslachten dan de aldaar genoemde tot zijn nakomelingen telde.

5. Aschur nu, de vader de grootvader van Thekoa, waarvan in Hoofdstuk 2: 24 bericht werd, dat hij na de dood van zijn vader Hezron geboren werd, had twee vrouwen: Hela en Naära

6. En Naära baarde hem Ahuzzam, en Hefer, de stichter van de stad van die naam in het Judese heuvellandschap (Joz.12: 17. 1 Koningen .4: 10), en Temeni, wiens geslacht zich in het zuidelijkste deel van Juda neerzette, en Haähastari. Dit zijn de kinderen van Naära.

7. En de kinderen van Hela, Aschur's tweede vrouw (vs. 5), waren: Zereth, Jezohar en Ethnan, waarvan niets naders te zeggen valt.

8. En Kos, die zeker tot de nakomelingen van Perez (vs. 1) behoorde, evenals ook Chelub (vs. 11), Kenaz (vs. 13), en Kaleb (vs. 15),gewon Anab en Hazobeba, en de huisgezinnen van Aharhel, de zoon van Harum.

9. Jabez nu, een andere nakomeling van de vroeger genoemden Kos: misschien stichter van de in Hoofdstuk 2: 55 vermelde stad, was heerlijker dan zijn broeders (vgl. Genesis34: 19); en zijn moeder had zijn naam Jabez, oorspronkelijk Jaëzeb, d.i. hij geeft kommer, genoemd, zeggende; Want ik heb hem met smarten gebaard (vgl. Genesis35: 17 vv.).

10. Want Jabez riep, in een gewichtig ogenblik van zijn leven, de God van Israël (Genesis33: 20) aan, zeggende: Indien Gij mij rijkelijk zegenen en mijn landpale vermeederen, uitbreiden zult, en uw hand met mij zijn zal, en met het kwade, dat mij dreigt, also maakt, dat het mij niet smarte 1), zo leg ik de belofte af, van dit of dat te doen! En God liet komen wat hij begeerde 2), en Jabez veranderde toen zijn naam Jaëzeb, die hij tot dusver gedragen had, door de beide medeklinkers van de laatste lettergreep om te zetten, ter bestendige herinnering aan de wegneming van zijn kommer door God.

1) Jabez drukt zijn belofte niet uit, misschien zijn eigen zwakheid wantrouwende, en inderdaad, uit onszelf kunnen we eigenlijk niets beloven. Al ons betrouwen is uit God, en derhalve moet in alle geloften een stil en nederig uitzicht en een ernstige bede tot de Heere wezen, om in ons voornemen bevestigd en in de uitvoering daarvan krachtadig ondersteund te worden..

De zin loopt niet door. En moest aan toegevoegd zijn: dan zal enz. Uit het volgende: "En God liet komen, wat hij begeerde, mogen wij opmaken, dat al sprak Jabez het niet uit, hij het heilig voornemen in zijn hart had, om de Heere te dienen, zoals dat met de aartsvader Jakob het geval was geweest.

2) Een geschiedenis, kort en bondig, maar waarvan de inhoud moeilijk te verstaan, ofschoon zeer behartigingswaard is. De belangrijkheid van deze inwendige levensgeschiedenis van een

nakomeling van Juda bestaat daarin, dat zij ons reeds in de tijd van onze pelgrimsreis op aarde de mogelijkheid voor zeker stelt, om tot een volkomen vrijheid te raken van alles wat inwendige zorg en druk heten kan, (-) en tevens de weg aanwijst, waarop men reeds hier beneden tot een waarlijk vreedzame en blijde toestand kan raken. En de weg tot dit doel, om hier beneden reeds de schatten van de barmhartigheid te bekomen, die deze zijde van het graf tot een voorportaal van de hemel maken heet: Toevluchtneming tot de God van Israël.

11. En Chelub, misschien een en dezelfde persoon met Chelubäi (Hoofdstuk 2: 9,42), de broeder van Suha, gewon Mechir; hij is de vader van Eston.

12. Eston nu gewon Beth-rafa, het huis Rafa, d.i. Rafa, van wie een eigen familie (1Ch 4: 33) afstamt, en Pasea, bezwaarlijk dezelfde als de in Ezra 2: 49 en Nehemia 7: 51 onder de Nethinim opgenoemde Pasea, en Tehinna, de vader, of stichter van de stad Ir-Nahas; dit, deze drie zonen van Eston, zijn de mannen, de stamhoofden van de bewoners van de overigens onbekende landstreek Recha.

13. En de kinderen of kleinkinderen van Kenaz, misschien een andere zoon van Chelub (vs. 11), waren Othniël, de bekende Richter van die naam (Richteren 1: 13 vv.; 3: 9 vv.), en Seraja; en de kinderen (1Ch 2: 3), van Othniël waren Hathath.

15. De kinderen van Kaleb 1) nu, de zoon van Jefunne, die insgelijks tot de Keniesieten behoorde (Num.32: 12 Joz.14: 6; 15: 17), waren Iru, Ela en Naäm; en de kinderen van Ela, te weten Kenaz; tot de kinderen van Ela behoort ook de in vs. 13 genoemde Kenaz.

1) "Jos 15: 17"

17. En de kinderen van Ezra waren Jether, en Mered, en Efer, en Jalon; en zij baarde Mirjam, en Sammaï, en Isbah, de vader de grondlegger van Esthemoa.

18. En zijn Joodse huisvrouw baarde Jered, de vader, grondlegger, van Gedor, en Heber, de vader, grondlegger, van Socho, en Jekuthiël, de vader, grondlegger, van Zanoah; en die zijn kinderen van Bitja, de dochter van Faraö. die Mered genomen had.

Hier schijnen, door vergissing in het leven, de afschrijvers de regels verzet te hebben, zodat men lezen moet: 17. in de kinderen van Ezra waren: Jether, en Mered, en Efer, en Jalon; en deze zijn kinderen van Bitja, de dochter van Faraö, die Mered genomen had; en zij baarde Mirjam, en Samma en Isbah, de vader van Esthemoa. 18. En zijn andere joodse huisvrouw baarde Jered, de vader, stichter van Gedor en Heber, de vader van Socho, en Jekuthiël, de vader van Zanoah. Hierna verdeelde zich Mered's geslacht in twee lijnen, in een Egyptische, die in de stad Esthemoa op het gebergte Juda (Joz.15: 50; 21: 14) woonde, en in een zuiver Joodse, welke steden waren Gedor (vs. 4), Socho (Joz.15: 35), Sanoah (Joz.15: 34 vgl. Joz.15: 56). Welke Egyptische koning met Faraö bedoeld is, laat zich niet bepalen; maar door de dochter van een Egyptische koning moeten wij Bitja verstaan, omdat een Joodse vrouw tegenover haar gesteld wordt..

Bovenstaande opmerking het eerst door Bertheau gemaakt, is volkomen juist. Dan loopt de zin los. Bij en zij baarde in vs. 17 ontbreekt toch het onderwerp of de naam van de vrouw, die baarde, terwijl aan het slot van vs. 18 de namen van de kinderen van Bitja ontbreken.

20. De kinderen van de alleen hier voorkomenden Simon nu waren Amnon en Rinna, Benhanan en Tilon; en de kinderen van Iseï waren Zoheth en Ben-Zoheth 1).

1) Of: de zoon van Zoheth, wiens naam niet verder voorkomt.

21. De kinderen van Sela, de in vs. 1 nog niet vermelden zoon van Juda (Genesis38: 5), waren: Er, of Ger, de vader, stichter van Lecha, en Lada, de vader van Maresa (Joz.15: 44), en de huisgezinnen van het huis van de linnenwerkers, byssuswevers, in het huis van Asbea (Le 19: 19).

22. Daartoe Jokim, en de mannen van Chozeba, misschien de in Genesis38: 5 genoemde stad Bhezib, en Joas, en Saraf (die over de Moabieten in overoude tijden geheerst hebben), en de Jasubiléhem (kan ook zijn: en die naar Ham d.i. Egypte terugkeerden); MAAR deze dingen zijn oud, zien op een ver verwijderde tijd.

23. Deze, de in vs. 22 opgenoemde nakomelingen van Sela, waren pottenbakkers, wonend bij plantages en tuinen; in omtuinde plantages, die de koning op zijn landgoederen (2 Kronieken 29: 16) had aangelegd; zij zijn daar gebleven bij de koning in zijn werk.

II. Vs. 24-43. Op de stam Juda laat men nu meteen de kleine stam Simeon volgen, die midden in Juda zijn woonplaatsen ontving (Joz.19: 1 vv.). Na vermelding van de oude indeling van die stam, en een overzicht van de steden, die hij verkreeg, volgen enige korte mededelingen uit de geschiedenis van de beroemdste Simeonitische geslachten, waarvan de ene uit de tijd van koning Hizkia van Juda, een veroveringstocht naar het zuiden, de andere een vernielingsstrijd tegen het overschot aan Amalekieten in het gebergte van de Edomieten vermeldt.

24. De kinderen van Simeon waren (vgl. Genesis46: 16 Exod.6: 15 Num.26: 12-14 waar slechts de namen in een andere vorm werden vermeld), Nemuël (Jemuël), en Jamin, Jarib (Jachin), Zerah (Zohar), Saul.

25. Sallum was zijn, Sauls, zoon; Mibsam was zijn, Sallum's, zoon; Misma was zijn, Mibsam's zoon.

26. De kinderen van Misma waren deze: Hammuël zijn zoon, Zaccur zijn, Hammuël's zoon. Simeï zijn, Zaccur's zoon.

27. Simeï nu had zestien zonen en zes dochters, en was de enige onder de Simeonieten, wie een groter geslacht toebehoorde; maar zijn broeders hadden niet vele kinderen, en hun ganse huisgezin, al de overige Simeonitische families, werd zozeer, in die mate niet vermenigvuldigd, als van de kinderen van Juda, waaronder zij woonden.

28. En zij woonden te Ber-séba (vgl. Joz.19: 2), en te Molada, en te Hazar-Sual.

29. En te Bilha (Bela), en te Ezem (Azem), en te Tholad (El-Tholad).

30. En te Bethuël (Bethub), en te Horma, en te Ziklag.

31. En te Beth-Markaboth, en te Hazar-Susim (Hasar-Sussa), en te Beth-Biri (Beth-Lebaoth), en te Saäraïm Saruhen of Silhim (Joz.15: 32) niet te verwarren met Saäraïm in Joz.15: 35. Dit waren hun steden, totdat David koning werd, want van die tijd af behoorde hun bijvoorbeeld de stad Ziklag niet meer (1 Samuel .27: 6).

32. En hun dorpen behalve de vroeger genoemde 13 steden, waren Etam 1) (Richteren 15: 8), en Ain, Rimmon en Tochen, en Asan; vijf steden.

1) Etam is na Josia's tijd in het bezit van de Simeonieten gekomen, en Tochen is een andere naam voor Ether (vgl. Joz.19: 7 en 15: 42).

33. En al haar dorpen, die in de omloop van deze steden waren, tot Baäl toe, of duidelijker Bealath, Bean of Ramoth van het zuiden. Dit zijn hun woningen, en hun geslachtsrekening voor hen, d.i. ofschoon zij midden onder Juda woonden, vormden zij toch hun eigen familiekring.

34. Maar Mesobab, en Jamlech, en Josa, de zoon van Amazia;

35. En Joël, en Jehu, de zoon van Jesibja, de zoon van Seraja, de zoon van Asiël.

38. Dezen kwamen tot namen, zijnde vorsten in hun huisgezinnen, en de huisgezinnen van hun vaderen braken uit in menigte. Deze woorden moeten met het voorafgaande verbonden worden: "terwijl het huis van hun vaderen of de gezamenlijke afstammelingen van hun vaderen tot een menigte uitgebroken waren."

39. En zij gingen, in een tijd, dat zij in hun oorspronkelijke woonplaatsen geen ruimte genoeg meer hadden voor zich en hun kudden, tegen het einde van de 8ste eeuw vóór Christus (zie vs. 41) tot aan de ingang 1) van Gedor, van waar zij zich verder wendden tot het Oosten van de bij de stad gelegen dalen, om weide te zoeken voor hun schapen.

1) Beter: tegen het Westen van. Dan vormt het ook een tegenstelling met het volgende: tot het Oosten van het. Waar Gedor lag is niet nader aan te geven.

40. En zij vonden daar vette en goede weide, en een land, wijd van begrip, naar beide zijden heen, en stil, en gerust; want die van Cham woonden daar te voren, een volksstam van Egyptische of van Kanaänitische oorsprong.

1) De beschrijving van de Chamitische bevolking stil en gerust herinnert aan de bewoners van het oude Laïs (Richteren 18: 27). De Chamieten kunnen Egyptenaren, Cuschieten en

Kanaänieten zijn. Zeker is het, dat zij een vredelievend herdersvolk waren, die in tenten woonden.

41. Deze nu, die met namen beschreven zijn, de in vs. 34 vgl. genoemde dertien vorsten van de Simeonieten met hun geslachten, kwamen in de dagen van Hizkia, de koning van Juda, en zij sloegen de tenten en woningen 1) van degenen, die daar gevonden werden, van de daar wonende Chamieten en de midden onder de Chamieten wonende vreemdelingen uit Maon, oostelijk van Petra (Nu 21: 10"Richteren 10: 12. 2 Kronieken 26: 7), en zij verbanden hen tot op deze dag 2); en zij woonden aan hun plaats, want daar was weide voor hun schapen.

1) In het Hebr. Hameoenim. Beter: De Meünieten. Want wel kan het woningen betekenen, maar de grondtekst eist hier de vertaling van: Meunieten, hetzelfde volk, dat ook in 2 Kronieken 26: 7 voorkomt, (waar hetzelfde woord in de grondtekst staat als hier), en dat in Richteren 10: 12 Maonieten genoemd wordt. Hoogstwaarschijnlijk waren het inboorlingen van de stad Maon in de nabijheid van Petra. Ook deze vreemdelingen werden ganselijk vernietigd. Zij leefden, evenals de Chamieten, als Nomaden in tenten.

De vertaling is dan beter zo: en de Meünieten, die zij daar aantroffen.

2) Tot op deze dag, d.i. tot op de dag, waarop het geschiedkundig werk gemaakt werd, dat door de Schrijver van de Kronieken is gebruikt..

42. Ook gingen uit hen, te weten uit de kinderen van Simeon, en wel waarschijnlijk uit hen, van wie in vs. 34 vv. gesproken werd, vijfhonderd mannen tot het gebergte van Seïr, in het land van de Edomieten; en Pelatja, en Nearja, en Refaja en Uzziël, de zonen van Iseï, niet te verwarren met de Manassieten van deze naam (Hoofdstuk 6: 24), waren hun tot hoofden.

43. En zij sloegen, in de verdere voortgang van de in vs. 39 vv. beschreven vernielingsstrijd, de overigen van de ontkomenen onder de Amalekieten, de rest van de door Saul en David geslagen Amalekieten, die zich in het Idumeeïsch bergland teruggetrokken hadden (1 Samuel .15: 7; 27: 8. 2 Samuel .8: 12 zo het door beide koningen nog niet geheel volbrachte werk van Israëls oude ervvijand (Exod.17: 8 vv.) te voltooien, wellicht in de tweede helft van Hizkia's regering, en zij woonden daar tot op deze dag.

HOOFDSTUK 5.

VAN RUBEN, GAD EN MANASSE

III. Vs. 1-10. Van de aan de andere zijde van de Jordaan zich nedergezet hebbende twee en een halve stam, woonde het meest zuidelijk tot aan de grenzen van de Moabieten de stam Ruben. De naam van eerstgeborene behoudt Ruben, maar het recht van de eerstgeboorte was hem wegens de schending van het vaderlijk bed ontnomen, en was op Jozef overgedragen. Van zijn vier zonen wordt slechts de gelachtslijn van de ene tot op de tijd van de Assyrische gevangenschap voortgezet; maar toen Tiglat-Pilezer een deel van Ruben met zijn vorst Beëra in de gevangenschap wegvoerde, bleven andere delen van deze stam in het land achter; onder hen was vooral het geslacht van Bela, die zich ver naar het Oosten uitbreidde, zich telkens meer van de Israëlitische gemeente scheidde en zo alle belangrijkheid voor de geschiedenis van Israël verloor.

1. De kinderen van Ruben nu, de eerstgeboren zoon van Israël: (want hij was inderdaad (Genesis 29: 31 vv.) de eerstgeborene; maar omdat tot straf daarvoor dat hij zijns vaders bed ontheiligd had, door bij diens bijwijf Bilha te liggen (Genesis 35: 22), werd zijn eerstgeboorte gegeven aan de kinderen van Jozef 1), de zoon van Israël, Efraïm en Manasse (Ge 49: 3"en "Ge 38.22" 1); maar niet zo, dat hij 2) zich in het geslachtsregister naar de eerstgeboorte rekenen mocht.

1) Dit ziet op de tijdelijke voordelen van het eerstgeboorterecht, omdat Jozef in en door zijn beide zonen een dubbele erfenis (het deel van de eerstgeborene) verkreeg. De geestelijke zegeningen van het eerstgeboorterecht gingen over op Juda, zoals in vs. 2 wordt beschreven.

2) Dat hij, ziet niet op Ruben, zoals sommigen menen, maar op Jozef.

2. Want Juda werd machtig onder zijn broers, de sterkste en aanzienlijkste van al de 12 stammen van Israël, en die tot een voorganger, een vorst was, was uit hem (Genesis 49: 8 vv. Richteren 1: 1 vv.); maar de eerstgeboorte was van Jozef, het recht van de dubbele erfenis, en zover hij in zijne beide zonen een tweevoudig aandeel aan het Heilige Land kreeg.

3. De kinderen van Ruben, en hiermee willen wij, na deze tussenzin, de woorden in de aanvang van vs. 1 weer opnemen, de eerstgeborene van Israël zijn Hanoch, en Pallu, Hezron en Charmi (Genesis 46: 9 Exod. 6: 14 Num. 26: 5 vv.).

4. De kinderen van Joël, een omstreeks de tijd van koning David levende nakomeling van een van de vroeger genoemde vier zonen van Ruben waren, zijn zoon Semaja, om van de anderen te zwijgen, waarop het hier niet verder aankomt; zijn, diens zoon Gog; zijn, diens zoon Simeï;

5. Zijn, diens zoon Micha; zijn, diens zoon Reaja, zijn, diens zoon Baäl;

6. Zijn, diens zoon Beëra, die met zijn gehele geslacht Tiglath-Pileser, de koning van Assyrië (2 Koningen 15: 29), gevangelijk wegvoerde; hij was de vorst van de Rubenieten.

7. Aangaande zijn, Beëra's broers, als men ieder van hen met name noemen wil, in hun huisgezinnen met de geslachten, die tot hen behoorden, naar een optekening uit die tijd, zoals zij naar hun geboorte of hun afkomst in de geslachtsregister gesteld werden; de hoofden daarvan zijn geweest de eerste Jehiël en de tweede Zecharja.

8. En Bela, de derde, de zoon van Azaz, de zoon van Sema, de zoon van Joël, die breidde zich met zijn geslacht ver naar het Oosten heen uit, en woonde, toen wij eerst de westgrenzen van zijn gebied willen aangeven, te Aroër aan de beek Arnon (Joz.13: 8 vv.) en tot aan Nebo, en Baäl-Meon (Num.32: 38).

9. En nu willen wij ook de Oostzijde aangeven, hij woonde tegen het Oosten, tot de ingang van de woestijn, van de rivier Frath af tot aan de Syrisch-Arabische woestijn, die tot aan de westelijke oever van de Eufraat zich uitstrekt; want hun vee was veel geworden in het land van Gilead, waarom zij zich juist ver over de oorspronkelijke grenzen van dit land tot in genoemde landstreek uitbreidden.

10. En de volgende omstandigheid gaf hun gelegenheid tot zo'n uitbreiding van grondgebied; in de dagen van Saul, de eerste koning van Israël (reg. 1077-1065 voor Christus), voerden zij strijd tegen de Hagarenen, de stammen in noordelijk Arabië, met het gevolg, dat die vielen door hun hand, in hun macht raakten, en zij woonden nu in hun tenten tegen de gehele oostzijde van Gilead.

V. Vs. 11-22. Van Gad worden de in Genesis46: 16 opgetelde nakomelingen niet eerst herhaald, maar meteen worden verscheidene takken van familiehoofden wier stamboom daarna door acht leden wordt aangeduid. Aan de spits van deze Gaditische geslachten stond tegen het einde van de 9de tot aan het midden van de 8ste eeuw vóór Christus een zekere Ahi; zij werden tweemaal opgetekend, de eerste maal onder koning Jerobeam II van Israël, de andere maal onder koning Jotham van Juda; hun land behoorde dus nu eens het noordelijke, dan weer tot het zuidelijke rijk. Daaraan knoopt de vervaardiger van ons boek het bericht van een krijgstoct van de drie en een halve Oost-Jordaanse stam tegen de Hagarieten en enige met hen verbonden Ismaëlitische geslachten, wier land zij aan zich trokken en behielden tot op de tijd van de Assyrische gevangenschap.

11. De kinderen van Gad nu woonden tegen hen, de Rubenieten, waarvan in vs. 1 vv. 5.1 gesproken werd, over, in het land van Basan, tot oostelijk Salcha toe 1) (Deuteronomium 3: 10).

1) De zonen van Gad (Genesis46: 16) zijn hier niet genoemd, omdat de optelling van de geslachten van Gad door vs. 11 reeds was ingeleid en van de in vs. 12 en vlg. opgetelde geslachten, de genealogische samenhang met de zonen van de stamvaders niet was overgeleverd..

12. En dit zijn hun voornaamste familiehoofden: Joël was het hoofd, de voornaamste; en Safam de tweede; maar 1) Jaënaï en Safat bleven met de anderen in Basan wonen.

1) Beter: en, en dan achter Safat te lezen in plaats van bleven, wonend, zodat wij vertalen: Joël was de eerste en Safam de tweede, en Jaënaï en Safat wonend in Basan.

13. Hun broeders nu, naar hun vaderlijke huizen, dus een andere tak van de Gadieten, waren MICHAËL, en Mesullam, en Sebal en Joraï, en Sachan, en Zia, en Heber; zeven, die meer in het land Gilead zelf en in de weidestrecken van Saron woonden (vs. 16).

14. Deze, de in vs. 12 en 13 genoemde Gadieten, zijn de kinderen van Abihail, de zoon van Huri, de zoon van Jaroah, de zoon van Gilead, de zoon van MICHAËL, de zoon van Jesisai, de zoon van Jahdo, de zoon van Buz.

15. Ahi, de zoon van Abdiël, de zoon van Guni, was het hoofd van het huis van hun vaders.

16. En zij 1) woonden in Gilead, in Basan, en in haar onderhorige plaatsen. en in al de voorsteden van de landstreek Saron 2), de vlakte van die naam aan de Middellandse Zee (Hoofdstuk 27: 29); tot aan hun uitgangen.

1) Zij, n.l. de in vs. 13 en 14 opgesomde.

2) Hieronymus in Onom zegt: "Van Caesarea in Palestina tot de stad Joppe, wordt het gehele land, dat men daar vindt, Saron genoemd." De uitgangen, hier genoemd, zijn die van de weiden tot aan de zee, waaraan deze vlakte zo rijk was, gelijk aan de keure van de bloemen. Wat zij hier zochten, waren geen vaste woonplaats, maar weiden voor hun vee.

17. Al deze, ook de hier niet genoemde, zijn naar hun geslachtsregister geteld, in de dagen van Jotham, de koning van Juda, (reg. 758-742 vóór Christus), en in de dagen van Jerobeam (II), de koning van Israël 1) (van 824 tot 783 v. Christus "2Ki 15: 36).

1) Van twee volkstellingen is hier dus sprake, omdat beide koningen niet gelijktijd geregeerd hebben. Juda's koning is het eerst genoemd, omdat hij de koning uit het huis van David was.

Het lijkt vreemd, dat Jotham een volkstelling hield van een stam, die niet tot het rijk van Juda behoorde, maar het is zeer wel mogelijk, dat na de dood van Jerobeam II, toen er jaren lang regeringloosheid onder Israël heerste, of later onder de tirannie van de volgende vorsten, velen reeds uit het Over-Jordaanse land zich gesteld hebben onder de regering van Juda's koningen en dat daarom ook Jotham dezen heeft laten tellen.

De telling van Jerobeam heeft ongetwijfeld plaats gehad, toen hij de grenzen van zijn rijk weer had uitgebreid en hersteld.

18. Van de kinderen van Ruben, en van de Gadieten en van de halve stam van Manasse, welken laatsten wij hier meteen er bij noemen, ofschoon er pas in de volgende afdeling van gesproken zal worden; van de strijdbaarste mannen, schild en zwaard dragende, en de boog spannende, en ervaren in de krijg, waren vierenzeventig duizend zevenhonderd en zestig,

(44.760) man, uitgaande in het leger, een bepaald kleiner getal dan ten tijde van Mozes (Num.1: 20 vv.; 26: 5 vv., 15 vv.).

19. En zij voerden, ten tijde van koning Saul, zoals in vs. 10 werd vermeld strijd tegen de Hagarenen, de stammen van noordelijk Arabië, en tegen Jethur de stamvader van de Itureërs, en Nafis, en Nodab, die de Hagarenen hielpen, die tot de Ismaëlieten behoorden (Genesis 25: 15), terwijl deze tot een ons niet nader bekende volksstam behoorden.

20. Maar zij werden door God de Heere geholpen tegen hen, en de Hagarenen werden in hun hand gegeven, en allen, die met hen waren, dus ook Jethur en Nafis en Nodab; omdat zij tot God riepen in de strijd, toen zij zich door hun vijanden zeer in het nauw zagen gebracht, zo liet Hij zich door hen verbidden ¹⁾ en hielp hen, omdat zij op Hem vertrouwden.

1) Hieruit is af te leiden, dat de strijd zeer zwaar was. De Hagarenen, (agraioi bij Strabo) en de andere hier genoemde volken, waren Nomaden volken, die ook zeer veel weiden voor hun vee nodig hadden. God gaf hen echter in de handen van Zijn volk. De Heere liet zich verbidden, als bewijs, hoe heerlijk en zalig het volk het kon hebben, indien het zich tot Hem keerde en zich van de afgoden afwendde.

Ongetwijfeld heeft hierop de gewijde Schrijver willen wijzen tot vermaning en bestiering van zijn tijdgenoten.

21. En zij, de Rubenieten, Gadieten en Half-Manasse voerden hun vee, dat van de Hagarenen en hun bondgenoten, gevankelijk weg, van hun kamelen vijftig duizend, en tweehonderd vijftigduizend schapen, en tweeduizend ezelen, en honderd duizend zielen van mensen als slaven.

22. Over zo'n vreselijke menigte buit hoeven wij ons echter niet te verwonderen. Want er vielen aan de zijde van de overwonnenen vele verwonden, omdat de strijd van God was. En zij, de 2 ½ stam woonden in hun de plaats van de Hagarenen enz., totdat zij gevankelijk weggevoerd werden in de Assyrische gevangenschap (2 Koningen 15: 29; 17: 6 17.6).

V. Vs. 23-26. Van Manasse, d.i. van die helft van genoemde stam, die tot het Oost-Jordaanland behoorde, wordt nu in het algemeen vermeld, dat zij zich over verre streken uitstreckte, en in een tijd, die niet nader is aangegeven, onder zeven beroemde hoofden van huisgezinnen stond. Daarna wordt er gesproken van de Assyrische gevangenschap, waarin ook de derde halve stam van het Oost-Jordaanland evenals de overige stammen van het Noordelijke rijk verloren gingen.

23. De kinderen nu van de halve stam van Manasse, die met de Rubenieten en Gadieten zich in het Oostjordanland hadden neergezet (Num.32), woonden in dat land. Zij werden vermenigvuldigd van Basan, het door de Gadieten bewoonde district in het zuiden tot aan Baäl-Hermon, of Baäl-Gad (Joz.13: 5), en Senir (Deuteronomium 3: 9), en de berg Hermon.

24. Deze nu waren de hoofden van hun vaderlijke huizen, van de verschillende families van hun stam, te weten: Hefer, en Jiseï, en Eliël, en Azriël en Jeremia, en Hodavja, en Jahdiël; mannen sterk van kracht, mannen van naam, hoofden van de huizen van hun vaders.

25. Maar zij, deze drie stammen, evenals de stammen, die tot het noordelijke rijk behoorden, hebben tegen de God van hun vaders overtreden, en de goden van de volken van het land nagehoereerd (Ex 34: 16), die God voor hun aangezichten had verdelgd.

26. Zo verwekte de God van Israël, tot straf voor zo'n bondsbreuk, de geest van Pul, de koning van Assyrië, omstreeks het jaar 770 voor Christus, en de geest van Tiglath-Pilneser, de volgende koning van Assyrië, omstreeks het jaar 740 voor Christus, die voerde, door de laatste nadat reeds de eerste in het land gevallen en enkel door een belangrijke schatting, die Menahem hem betaalde, tot de aftocht bewogen was geworden (2 Koningen .15: 19 vv. 29), hen gevankelijk weg, te weten de Rubenieten, en de Gadieten, en de halve stam van Manasse met Nafthali en grotendeels Zebulon; en hij bracht hen in die streken, waar naar 18 jaren later ook de overige stammen van het noordelijk rijk door Salmanasser of Sargon werden overgevoerd (2 Koningen .17: 6), namelijk te Halah, noordelijk van Ninevé, en Habor, een landstreek in noordelijk Assyrië, en Hara, in het Medische bergland, en aan de rivier Gozan, die in de Kaspische zee uitstroomt, thans Kisil Ozan geheten, tot op deze dag.

1) Verwekte de geest, dat wil zeggen gaf Pul en Tiglath-Pilneser in, om eerst aan hen te denken, en weldra dat zij tegen Israël ten kwade optrokken. Er wordt hier niet gezegd, dat er reeds een wegvoering onder Pul heeft plaats gehad. Dit wordt alleen gezegd van Tiglath-Pilneser. Pul was de eerste Assyrische koning, die in het land viel (2 Koningen .15: 19 15.19). Tiglath-Pilneser heeft de eerste wegvoering tot stand gebracht (2 Koningen .15: 29).

De eerste en tweede wegvoering, die onder Tiglath-Pilneser en die onder Salmanasser of Sargon worden hier verenigd, omdat Tiglath-Pilneser die Over-Jordaanse stammen, benevens Nafthali en grotendeels Zebulon wegvoerde.

HOOFDSTUK 6

GETAL EN WOONPLAATS VAN DE KINDEREN VAN LEVI EN VAN AÄRON

VI. Vs. 1-81. Uitvoeriger berichten volgen hierop over de stam Levi. Verst wordt gewezen op Aärons betrekking tot Levi, en het getal van zijn kinderen opgegeven (vs. 1-3); daaraan sluit zich een reeks van 22 namen, die met Eleazar, Aärons opvolger in de hogepriesterlijke waardigheid begint; en met Jozadak, de zoon van de laatste hogepriester, ten tijde van de Babylonische gevangenschap eindigt (vs. 4-15). Terwijl hierna de zonen van Levi nog eenmaal genoemd worden, om op het uitgangspunt voor de Levitische geslachten te komen, van waar ook het hogepriesterlijke geslacht uitgaat (vs. 16), volgt een nadere uiteenzetting van die geslachten (vs. 17-30), inzonderheid van de personen, die David bij het godsdienstig gezang aanstelde (vs. 31-47), en van hun verdere bestemming tot de dienst van het heiligdom (vs. 48,49). Na andermaal de hogepriesters van Eleazar tot op Ahimaáz, tijdgenoot van David te hebben opgeteld (vs. 50-53), worden ten slotte de woonplaatsen opgegeven van de priesters en de Levieten naar de steden, die in de verschillende stammen hun waren toegewezen (vs. 54-81).

1. De kinderen van Levi waren, zoals uit Exod.6: 13 vv. bekend is: Gerson, Kahath en Merari.
2. De kinderen van Kahath nu, het hoofd van het stamhuis, waartoe het hogepriesterlijk gezag behoorde, waren Amram, Jizhar, en Hebron, en Uzziël.
3. En de kinderen van Amram, op wie het dan verder onder deze vier zonen het meest aankomt, waren Aäron en Mozes en Mirjam; en de kinderen van Aäron, die bestemd was tot drager van het Hogepriesterschap (Exod.28: 1), waren Nadab en Abihu, Eleazar en Ithamar, waarvan echter de eerste twee omkwamen, omdat zij vreemd vuur voor het aangezicht van de Heere gebracht hadden, zodat nu enkel van de laatste twee meer sprake is (Lev.10: 1 vv. Num.3: 2,4).
4. En Eleazar, op wie de hogepriesterlijke waardigheid na zijns vaders dood overging (Num.20: 22 vv. Joz.14: 1), gewon Pinchas (Exod.6: 25); Pinchas, die de belofte gegeven werd, dat bij zijn stam het hogepriesterschap voor alle tijden blijven zou (Num.25: 10 vv.), en die het ook werkelijk in de eerste tijd van de Richteren uitoefende (Richteren 20: 28), gewon Abisua.
5. En Abisua gewon Bukki, en Bukki gewon Uzzi, na wiens dood de hogepriesterlijke waardigheid op Eli, uit de lijn Ithamar, overging, en bij deze lijn een tijd lang bleef (Nu 25: 13').
8. En Ahitub gewon Zadok (2 Samuel .8: 17), met wie het hogepriesterschap tot de lijn van Eleazar terugviel (1 Koningen .2: 35), en Zadok gewon Ahimaáz (2 Samuel .15: 27).

De hogepriesters uit de lijn Ithamar, die in de tijd van Jesaja tot Zadok het ambt bekleed hebben, zijn

1e. Eli (1 Samuel .2: 30), 2e. diens zoon Pinchas, die echter nog vóór Eli stierf (1 Samuel .4: 11 4.11),
3e. diens zoon Ahitub (1 Samuel .14: 3),
4e. diens zoon Ahia (1 Samuel .14: 18),
5e. diens broeder Achimelech (1 Samuel 21: 1), 6e. diens zoon Abjathar (1 Samuel .22: 20 vv., 2 Samuel .8: 17), die door Salomo afgezet werd (1 Koningen .2: 26 vv.)..

9. En Ahimaáz gewon Azarja, en Azarja gewon Johanan.

1) Hoogstwaarschijnlijk is de naam van Jojada, de bekende priester ten tijde van Athalia en Joas, vóór Johanan uitgevallen en moet die Johanan niet de zoon van Azarja, maar de kleinzoon zijn geweest.

10. En Johanan gewon Azarja, (Hij 1) is het, die het priesterambt bediende in het huis, dat Salomo te Jeruzalem gebouwd had).

1) Is het vermoeden juist hierboven uitgesproken, dan is deze Azarja hogepriester geweest in de dagen van Uzzia en was hij het, die deze koning uit het Heilige stootte, omdat deze in hoogmoed van zijn hart het reukoffer wilde aansteken. Dit is ook het gevoel van Rabbi Kimchi. Deze daad wordt dan door deze woorden nog eens verheerlijkt, opdat het nageslacht haar niet zou vergeten.

15. En Jozadak 1), toen nog wel zeer jong, ging mee, toen de HEERE, in het jaar 588 voor Christus Juda en Jeruzalem gevangelijk wegvoerde naar Babel, door de hand van Nebukadnezar. (2 Koningen .25: 11,21).

1) De zoon van de laatste was daarna die hogepriester Josua of Jesua, die met Zerubbabel aan het hoofd van het volk stond, toen het in het jaar 536 vóór Christus uit de Babylonische gevangenschap terugkeerde (Ezra 2: 2 Hagg.1: 1), en in betrekking op wie Zacharia het in Hoofdstuk 3 van zijn boek geschetste gezicht had.

In de Hebreeuwse tekst reikt tot hiertoe het 5de Hoofdstuk hetwelk tezamen 41 verzen telt; met het volgende 16de vers begint het 6de Hoofdstuk van slechts 66 verzen..

16. Zo zijn dan om hier, waar, na optelling van het hogepriesterlijke geslacht, ook gehandeld wordt van de overige Levitische geslachten, nog eens met het reeds in vs. 1 gezegde te beginnen de kinderen van Levi, Gersom, Kahath en Merari (Genesis46: 11).

17. En dit zijn de namen van de zonen van Gersom, of zoals elders geschreven wordt, Gerson de eerste van de drie: Libni en Simeï (Exod.6: 17).

18. En de kinderen van Kahath, de tweeden zoon van de drie,waren, gelijk reeds in vs. 2 vermeld is, Amram, en Jizhar, en Hebron, en Uzziël,

19. De kinderen van Merari, de derde onder de drie, waren Maheli en Musi (Exod.6: 19). En dit zijn de huisgezinnen van de Levieten, naar hun vaderen, in deze drie geslachten verdeelden zich de Levieten naar de afstamming van hun vaderen (Num.3: 17 vv.).

20. Maar gaan wij nu nog enigszins meer van naderbij iedere afzonderlijke persoon van die drie geslachten beschouwen: Van of, wat Gersombetreft: zijn oudste zoon was Libni, zijn zoon Jahath, zijn zoon Zimma.

21. Zijn zoon Joah, zijn zoon Iddo, zijn zoon Zerah, zijn zoon Jeathraï.

22. De kinderen van Kahath om thans op een ander geslacht te komen waren: zijn zoon Jizhar (vs. 38), of, zoals hij ook wel genoemd werd, Amminadab, zijn zoon Korah, de aanstoker van het oproer tegen Mozes in de woestijn (Num.16: 1 vv.), zijn zoon Assir.

22. De kinderen van Kahath om thans op een ander geslacht te komen waren: zijn zoon Jizhar (vs. 38), of, zoals hij ook wel genoemd werd, Amminadab, zijn zoon Korah, de aanstoker van het oproer tegen Mozes in de woestijn (Num.16: 1 vv.), zijn zoon Assir.

23. Zijn zoon Elkana, en zijn zoon Ebjasaf 1); en zijn zoon Assir.

1) In Exod.6: 24 verschijnen Assir (vs. 22), Elkana en Ebjasaf als de drie zonen van Korah. Hieruit is af te leiden, dat Assir, Elkana en Ebjasaf voor broeders te houden zijn en Assir, de laatstgenoemde in vs. 23, voor een zoon van Ebjasaf. Opvallend is dan ook, dat alleen de laatstgenoemde met de anderen door het woordje en wordt verbonden. Dat Ebjasaf met Elkana eveneens door en verbonden wordt, is, omdat van Ebjasaf eerst alleen de afstammelingen worden genoemd.

23. Zijn zoon Elkana, en zijn zoon Ebjasaf 1); en zijn zoon Assir.

1) In Exod.6: 24 verschijnen Assir (vs. 22), Elkana en Ebjasaf als de drie zonen van Korah. Hieruit is af te leiden, dat Assir, Elkana en Ebjasaf voor broeders te houden zijn en Assir, de laatstgenoemde in vs. 23, voor een zoon van Ebjasaf. Opvallend is dan ook, dat alleen de laatstgenoemde met de anderen door het woordje en wordt verbonden. Dat Ebjasaf met Elkana eveneens door en verbonden wordt, is, omdat van Ebjasaf eerst alleen de afstammelingen worden genoemd.

24. 1) Zijn, Assir's zoon Tahath; zijn zoon Uriël, zijn zoon Uzzia, en zijn zoon Saul.

1) In vs. 24 worden als afstammelingen van Tahath genoemd, Uriël, Uzzia en Saul en in vs. 23,37 en 36 Zefanja Azarja en Joël. Men heeft gemeend, dat hier tweeërlei namen zijn opgegeven voor één en dezelfde persoon. Dit is echter moeilijk te bewijzen, al geven we toe, dat Azarja en Uzzia met elkaar verwisseld kunnen worden. Veiliger doet men door aan te nemen, dat we hier met twee generaties te doen hebben van Tahath, één door zijn zoon Uriël en één door zijn zoon Zefanja.

25. De kinderen van Elkana 1) nu, de zoon van Joël (vs. 35, 36), waren Amasaï, en in verdere afstamming door deze later Ahimoth of Mahath (vs. 35).

1) Deze Elkana is niet de genoemde in vs. 23, de broer van Ebjasaf, maar dezelfde, die ook voorkomt in vs. 36 als de zoon van Joël. Ahimoth is een andere naam voor Mahath.

26. Elkana 1): de zoon hiervan was Elkana; zijn zoon was Zofäi; en zijn zoon was Nahath (vgl. vs. 35).

1) Dit vers is duister. De Keri leest in plaats van zijn zoon (wnb), kinderen of zonen (ynb). Wij voor ons achten het beter te vermoeden dat het woord Elkana door een afschrijver tweemaal is geplaatst, zodat wij moeten lezen: Zijn zoon was Elkana. Uit vs. 35 blijkt toch, dat Elkana de zoon was van Ahimoth of Mahath, tenzij men kan aannemen, dat de Keri gelijk heeft en dat daarom de naam van Elkana tweemaal geplaatst wordt in de zin van: Wat Elkana betreft, de kinderen van Elkana waren enz.

27. Zijn zoon Eliab of Eliël (vs. 34), ook Elihu geheten (1 Samuel .1: 1), zijn zoon Jeroham: zijn zoon Elkana, van wie in 1 Samuel .1 is verteld.

28. 1) De zonen van Samuël nu, de bekende Profeet van deze naam (1 Samuel .1: 19 vv.), waren deze: zijn eerstgeborene was Vasni of Joël (vs. 33. 1 Samuel .8: 21); daarna Abia, de andere zoon.

1) In vs. 28 zouden wij eerst nog verwacht hebben, zijn zoon Samuël. Dit staat er echter niet. Terstond wordt over de zonen van Samuël gesproken. Hieruit blijkt voldoende, dat het de Schrijver niet te doen is geweest om een volledig geslachtsregister te schrijven, maar slechts op de voornaamste personen en geslachten de aandacht heeft willen vestigen.

29. Wij gaan nu over tot het derde, in vs. 19 vermelde Levieten-geslacht. De kinderen van Merari waren: Maheli; zijn zoon Libni; zijn zoon Simeï; zijn zoon Uzza;

30. Zijn zoon Simea; zijn zoon Haggija; zijn zoon Asaja.

Een anders luidende naamlijst van de Merarieten, die met Musi, de andere zoon van Merari begint en tot op Ethan voortloopt, zie vs. 44-47.

31. Deze, in het volgende naar hun afstamming nader aan te wijzen drie Levitische geslachten Heman (vs. 33 vv.), Asaf (vs. 39) en Ethan (vs. 44), nu zijn het, die David aangesteld heeft tot het ambt van het gezangs, in het huis van de Heere, in de door hem op de berg Zion voorlopig ingerichte tabernakel, nadat de ark, na haar langdurige zwerftocht, eindelijk tot rust gekomen was, en het middelpunt van een door psalmgezag verheerlijkte godsdienst werd (17: 4 vv.; 26: 1 vv.).

32. En zij dienden voor de tabernakel van de tent van de samenkomst, op de plaats voor de tent, die de ark omsloot, met gezangen, totdat Salomo het huis van de Heere te Jeruzalem

bouwde, op de tegenover liggende berg Moria, van welke tijd af het Psalmgezag in het binnen-voorhof werd uitgevoerd; en zij stonden naar hun wijze, naar de orde, die David hun had voorgeschreven, in hun ambt, als voorgangers in en bestuurders van het heilig gezang.

33. Deze nu zijn ze, die daar stonden met hun zonen, met de zangersfamilie, die tot ieder van hun behoorde: van de zonen van de Kahathieten, uit het in vs. 1 en 16 vermelde tweede, maar naar zijn rang voornaamste Levieten-geslacht, waartoe ook de priesters behoorden: Heman, de zanger, in bijzondere betekenis van het woord, als degene, die midden onder de overige zangers placht te staan, met de zangersafdeling van Asaf aan zijn rechterhand (vs. 39), en die van Ethan aan zijn linkerhand (vs. 44), en nu bij gemeenschappelijke muziekuitvoeringen het geheel leidde, de zoon van Joël, de oudere zoon van Samuël (1 Samuel 8: 3).

38. De zoon van Jizhar, de zoon van Kahath, de zoon van Levi, de zoon van Israël (vgl. vs. 22 tot 58).

38. De zoon van Jizhar, de zoon van Kahath, de zoon van Levi, de zoon van Israël (vgl. vs. 22 tot 58).

39. En zijn broeder 1) Asaf, die ook van Levi afstamde en bovendien door het gemeenschappelijk ambt met hem verbonden was, stond, bij de muziekuitvoeringen, aan zijn rechter-zijde; Asaf was de zoon van Berechja, de zoon van Simea.

1) Broeder, in de natuurlijke, hoewel verwijderde zin van het woord, omdat zij samen afstamden van Levi, maar ook in de meer geestelijke zin, omdat zij hetzelfde ambt uitoefenden.

44. Hun broeders nu, een derde Levitische zangersafdeling, de kinderen van Merari, stonden aan de linker-zijde, van de hoofdzanger Heman (vs. 33), namelijk Ethan 1), elders Jeduthun (Hoofdstuk 16: 41; 25: 1 vv.), de zoon van Kisi of Kusaja (Hoofdstuk 15: 17), de zoon van Abdi, de zoon van Malluch.

1) Ethan wordt ook Jeduthun geheten. Deze laatste naam duidt zijn ambt aan, omdat hij betekent, lofprijzer.

48. Hun broeders nu, de overige Levieten, die noch tot het geslacht van Aäron (vs. 1 vv.), noch tot deze drie zangersfamilies (vs 31 vv.) behoorden, waren gegeven 1) tot allerlei dienst van de tabernakel van het huis van God (Hoofdstuk 9: 14 vv. 2 Kronieken 35: 11 vv.).

1) Gegeven, in de zin van, ten dienste gesteld, om allerlei, meer nederige diensten bij het Huis van de Heere te verrichten.

49. Aäron en zijn zonen rookten, als eigenlijke priesters, op het altaar van de brandoffers, en op het reukaltaar (Num.18: 1-7), zijnde besteld tot al het werk van het Heilige der heiligen op de grote Verzoendag (Lev.16: 1 vv.), en om over Israël verzoening te doen, als er een zond-

of schuldoffer te brengen was (Lev.4 en 5), naar alles, wat Mozes, de knecht van God, geboden had.

49. Aäron en zijn zonen rookten, als eigenlijke priesters, op het altaar van de brandoffers, en op het reukaltaar (Num.18: 1-7), zijnde besteld tot al het werk van het Heilige der heiligen op de grote Verzoendag (Lev.16: 1 vv.), en om over Israël verzoening te doen, als er een zond- of schuldoffer te brengen was (Lev.4 en 5), naar alles, wat Mozes, de knecht van God, geboden had.

50. Dit nu zijn, om de reeds in vs. 4 tot 8 opgetelde namen in een kort overzicht nog eenmaal op te geven, de kinderen van Aäron 1), die tot op de tijd van Salomo, met uitzondering van de vier van Serahja tot Ahitub (vs. 51 vv.) in het hogepriesterambt gediend hebben: Eleazar was zijn, Aärons zoon; Pinehas zijn zoon; Abisua zijn zoon;

1) Hier wordt nog eens weer de stamlijst van Aäron meegedeeld, overeenkomende met die, welke reeds in vs. 20-35 genoemd is. De herhaling heeft plaats, om te komen tot de vermelding van de Levietensteden.

54. En dit, om ook over deze betrekkingen van de Levieten nog iets te zeggen, waren hun woningen naar hun kastelen in hun landpalen, d.i. binnen de grenzen, die aan hun afzonderlijke geslachten waren aangewezen, namelijk van de zonen van Aäron, van het huisgezin van de Kahathieten, het voornaamste van de drie Levitische geslachten (vs. 1 vv.), want dat lot was voor hen allereerst (Joz.21: 1-4).

55. En zij gaven hun, zoals in Joz.21: 9-19 te lezen is, Hebron in het land van Juda, en haar voorsteden rondom deze.

57. En de kinderen van Aäron gaven zij steden van Juda, namelijk de vrijstad Hebron, want deze was de vrijstad in dat deel van het land (Joz.20: 7), en bovendien in de stam Juda en Simeon, Libna en haar voorsteden, en Jattir en Esthemoa, en haar voorsteden.

58. En Hilen, of Holon, en haar voorsteden, en Debir en haar voorsteden.

59. En Asan en haar voorsteden, en Beth-Semes 1) en haar voorsteden.

1) In deze optelling ontbreekt volgens Joz.21: 16 tussen Asan en Beth-semes de stad Jutta. Evenzo is in het volgende vers in het begin Gibeon (Joz.21: 17) weggelaten.

Deze namen zijn weggevalen bij het afschrijven, omdat zij in het volgende vers er wel bijgeteld zijn. Daar wordt toch gesproken van 13 steden, terwijl hier slechts 11 steden worden genoemd. Het gehele getal bedraagt dertien.

59. En Asan en haar voorsteden, en Beth-Semes 1) en haar voorsteden.

1) In deze optelling ontbreekt volgens Joz.21: 16 tussen Asan en Beth-semes de stad Juta. Evenzo is in het volgende vers in het begin Gibeä (Joz.21: 17) weggelaten.

Deze namen zijn weggevalen bij het afschrijven, omdat zij in het volgende vers er wel bijgeteld zijn. Daar wordt toch gesproken van 13 steden, terwijl hier slechts 11 steden worden genoemd. Het gehele getal bedraagt dertien.

60. Van de stam van Benjamin nu, Geba en haar voorsteden, en Allemeth, of Almon, en haar voorsteden, en Anathoth en haar voorsteden. Al hun steden in hun huisgezinnen (die van de kinderen van Aäron), waren dertien steden.

60. Van de stam van Benjamin nu, Geba en haar voorsteden, en Allemeth, of Almon, en haar voorsteden, en Anathoth en haar voorsteden. Al hun steden in hun huisgezinnen (die van de kinderen van Aäron), waren dertien steden.

62. En de kinderen van Gersom, naar hun huisgezinnen, hadden van de stam van Issaschar, en van de stam van Aser, en van de stam van Nafthali, en van de stam van Manasse, in Basan, in het Oost-Jordaanland (Joz.21: 6), dertien steden (vs. 71-76).

63. De kinderen van Merari, naar hun huisgezinnen, hadden van de stam van Ruben, en van de stam van Gad, en van de stam van Zebulon (Joz.21: 7) bij het lot, twaalf steden (zie vs. 77-81).

65. En zij gaven ze bij het lot, eerst aan de kinderen van Aäron, van het geslacht van de Kahathieten, van de stam van de kinderen van Juda, en van de stam van de kinderen van Simeon, en van de stam van de kinderen van Benjamin, deze steden, die zij bij name noemden, bij hun in vs. 55-60 reeds opgegeven namen afzonderlijk aanduiden.

Deze twee verzen zijn een herhaling van hetgeen in vs. 54 gezegd is; in de Hebreeuwse schrijfwijze zijn dergelijke herhalingen en bij vernieuwing voorkomende bijvoegsels, waardoor aan het vroeger gezegde iets anders wordt toegevoegd, of de reeds aangewezen zaak nog uit een ander oogpunt wordt opgehelderd, niets ongewoons..

66. Aan de overigen nu, uit de huisgezinnen van de kinderen van Kahath, waarvan in vs. 61 sprake was, die werden steden van hun landpaal, hun gebied, van de stam Efraïm vier (Joz.21: 20 vv.).

67. Want zij, de kinderen Israëls, gaven hun, het geslacht van de andere kinderen van Kahath, die niet tot de klasse van de priesters behoorden, van de vrijsteden, die in hun gebied lagen, Sichem en haar voorsteden op het gebergte van Efraïm (Jozua 20: 7), en behalve deze vrijstad voor doodslagers nog drie andere steden in de stam Efraïm, Gezer en haar voorsteden.

68. En Jokmeam of Kibzaïm (1Ki 4: 12) 3) en haar voorsteden, en Beth-Horon en haar voorsteden.

69. En bovendien in de stam Dan (1Ch 8: 12), vier steden: Eltheka, Gibbethon, Ajalon en haar voorsteden, Gath-Rimmon en haar voorsteden.

70. En uit de halve stam van Manasse, in het West-Jordaanland twee steden: Aner, of Thaänach (Joz.21: 25), en haar voorsteden, en Bileam en haar voorsteden, of Jebloam, waarvoor in Joz.21: 25 Gath-Rimmon staat. De huisgezinnen van de overige kinderen van Kahath hadden deze steden.

71. De kinderen van Gersom, van wie wij nu nader, met betrekking op vs. 62 willen spreken, wie dertien steden waren gegeven, hadden van de huisgezinnen van de halve stam van Manasse, aan de andere zijde van de Jordaan, Golan in Basan, de vrijstad voor de doodslagers (Joz.20: 8), en haar voorsteden, en Astharôth, of, zoals zij in Joz.21: 27 wordt genoemd, Beësthera en haar voorsteden.

72. En van de stam van Issaschar: Kedes, of liever Kisjon en haar voorsteden (Joz.21: 28), Dobrath en haar voorsteden.

73. En Ramoth of Remath (Joz.19: 21), in Joz.21: 29 Jarmuth geheten, en haar voorsteden, en Anem, juister En-gannim, en haar voorsteden.

74. En van de stam van Aser: Masal of Misal, en haar voorsteden, en Abdon en haar voorsteden.

75. En Hukok, of Helkath, en haar voorsteden, en Rehob en haar voorsteden;

76. En van de stam van Nafthali: Kedes in Galilea, de vrijstad voor doodslagers (Joz.20: 7), en haar voorsteden, en Hammon, vollediger Hammoth-Dor, en haar voorsteden, en Kirjathaim of Karthan, en haar voorsteden.

77. De overige Leviëten (Joz.21: 34 vv.), namelijk de kinderen van Merari, waarop reeds vs. 63 zag, hadden van de stam van Zebulon vier steden, Rimmono of Dimna, en haar voorsteden, en Jokneam, aan de berg Karmel en Karthan, en Nahalal, aan de berg Thabor, en haar voorsteden;

78. En aan de andere zijde van de Jordaan, tegenover Jericho, tegen het oosten aan de Jordaan, van de stam van Ruben: Beser in de woestijn, de vrijstad voor doodslagers (Joz.20: 8), en haar voorsteden, en Jahza en haar voorsteden;

79. En Kedemoth en haar voorsteden; en Mefaäth en haar voorsteden;

80. En van de stam van Gad: Ramoth in Gilead, de vrijstad voor doodslagers (Joz.20: 3), en haar voorsteden; en Mahanaïm en haar voorsteden;

81. En Hesbon en haar voorsteden; en Jaëzer en haar voorsteden.

4. En Abisua komt ook slechts hier voor, en Naäman, en Ahoah of Ahia (vs. 7).

5. En Gera 1), en Sefufan, en Huram, zeker dezelfde als Huppim en Suppim of Safam en Hafam.

1) Omdat wij de naam van Gera hier tweemaal vermeld vinden, is het duidelijk, dat onder kinderen niet alleen de kinderen in de engere zin van het woord moeten worden verstaan, maar ook meer ver verwijderde nakomelingen.

5. En Gera 1), en Sefufan, en Huram, zeker dezelfde als Huppim en Suppim of Safam en Hafam.

1) Omdat wij de naam van Gera hier tweemaal vermeld vinden, is het duidelijk, dat onder kinderen niet alleen de kinderen in de engere zin van het woord moeten worden verstaan, maar ook meer ver verwijderde nakomelingen.

6. Deze nu, de aan het slot van vs. 7 opgenoemden, zijn de kinderen van Ehud; een in de geschiedenis welbekende Benjaminit; deze waren hoofden van de vaders van de inwoners te Geba (Jud 19: 13), en hij 1) voerde hen met geweld uit deze hun oorspronkelijke woonplaats over naar Manahath, of Mancho in de stam Juda (Jos 15: 59).

1) Onderwerp van voerde weg zijn de in het volgende vers genoemd mannen en het volgende deze of hij bewijst, dat van de drie genoemden de laatste, n.l. Gera, de bewerker van de wegvoering was..

Betere vertaling is dan ook: men voerde hen over, en dan vs. 7 beginnen: Namelijk Naäman en Ahia en Gera, hij (n.l. Gera) voerde weg.

7. En Naäman, en Ahia, en Gera, de geslachten van de in vs. 3 en 4 vermelde nakomelingen van Bela, en onder hen bijzonder de laatste, deze, het geslacht van Bela, dat aan het hoofd van de drie stond en de gehele onderneming leidde, voerde hij weg 1), en hij, genoemde Ehud (vs. 6), gewon Uzza en Ahihud.

1) Van deze vijandelijke strijd tussen de Benjaminitische geslachten wordt ons nergens elders iets meer bericht, zodat de zaak ook niet nader kan worden verklaard..

8. En Saharaïm, die een andere zoon is van Ehud, gewon kinderen in het land van Moab, waarheen hij zich begaf, (nadat 1)hij haar weggezonden had) uit (liever: namelijk) Husim en Baära, die zijn vrouwen tot dusver waren.

1) In het Hebr. Min-schilcho otham Choesim weet Baära nascha. Betere vertaling: Nadat hij zijn vrouwen Husim en Baära had weggezonden. Toen, n.l. nam hij Hodes en verwekte bij haar Jobab, enz.

9. En uit Hodes, zijn derde huisvrouw, die hij na de wegzending van de beide anderen genomen had, gewon hij Jobab en Zibja, en Mesa, en Malcham.

10. En Jeüz, en Sochja, en Mirma; deze zeven zijn zijn zonen, die hij in het land Moab gewon, hoofden van de vaders, stamvaders.

11. En uit Husim gewon hij, eer hij haar met Baära wegzond en zich naar Moab begaf, Abitub en Elpaäl.

12. De kinderen van Elpaäl nu waren behalve de in vs. 17 en 18 vermelden: Eber en Misam en Semed, naar andere lezing: Samer; deze, laatstgenoemde Semed of Samer heeft Ono, waarschijnlijk het tegenwoordige Kefr Anna, 1 3/4 uur ten noorden van Lydda (Nehemia 6: 2) gebouwd, en Lod, Lydda later Heliopolis geheten, (Hand.9: 32), en haar onderhorige plaatsen.

13. En 1) Beria en Sema, wier nakomelingen later te Jeruzalem woonden (vs. 28), deze waren hoofden van de vaders van de inwoners te Aj lon, in de stam Dan (Joz.19: 42); deze hebben de inwoners van Gath verdreven, de Filistijnen aldaar, en volbrachten dus werkelijk wat de kinderen van Efraïm eenmaal tevergeefs beproefd hadden (Hoofdstuk 7: 21-24).

1) De samenhang van deze hoofden met de in het vorige vers genoemden is niet duidelijk. De namen Beria en Sema zou men als verdere optelling van de zonen van Elpaäl kunnen opvatten, wanneer niet de vanaf vs. 14 en 15 opgetelde namen aan het slot van vs. 16 als zonen van Beria werden aangeduid, waaruit men moet besluiten, dat met Beria een nieuwe rij van hoofden van Benjaminitische vaderstammen begint. Hierin wordt men dubbel versterkt. doordat de namen van vs. 14 of 15 tot 27 in vijf familiegroepen worden samengevat: Zonen van Beria (vs. 16); Epaäls (vs. 18); Schimi's (vs. 21); Schasach's (vs. 25) en Jerohamas (vs. 27).

14. En Ahjo 1), Sasak en Jeremôth.

1) De LXX leert: o adelyov autou, alsof er gestaan had Ahiw. vandaar dat sommigen lezen: Elpaäl, zijn broeder en enz. vermoedend, dat de naam Elpaäl bij het overschrijven is weggevallen. Dit is echter een vermoeden, dat niet tot zekerheid is te brengen.

15. En Zebadja, en Arad en Eder.

16. En Michaël, en Jispa en Joha waren kinderen van de in vs. 13 vermelde Beria.

19. En Jakim, en Zichri, en Zabdi.

20. En Eljoënaï, en Zillethaï, en Eliël.

27. En Jaäresja, en Elia, en Zichri waren zonen van Jerohamof Jeremoth, een anderen zoon van Beria (vs. 14).

28. Deze nl. de geschrevenen in vs. 14-27 waren de hoofden van de vaders, van de stamhuizen, hoofden naar hun geslachten, woordelijk hoofden naar hun geboorten d.i. als zodanig zijn zij in de geboortelijsten opgeschreven, deze uit hun families woonden te Jeruzalem.

29. En te Gibeon, het tegenwoordige el Dschib) 2 1/2 uur noordwestelijk van Jeruzalem (Joz.9: 3; 18: 25), woonde de vader van Gibeon d.i. de stamvader van allen, die tot het geslacht van de Israëlitische Gibeonieten behoorden, met name Jeïel (Hoofdstuk 9: 35), en de naam van zijn huisvrouw was Maächa.

30. En zijn eerstgeboren zoon was Abdon, maar de anderen heetten daarna Zur en Kis en Baäl 1), en Ner (1 Kronieken 9: 36), en Nadab.

1) Uit vergelijking met 1 Kronieken 9: 36 vv. blijkt, dat in deze geslachtlijst twee namen zijn uitgevallen, n.l. Ner en Mikloth.

31. En Gedor, en Ahio, en Zecher of Zacharia, en Mikloth.

32. En Mikloth, een tiende zoon van Jeïel, gewon Simea; en deze, de nakomelingen van al deze zonen, woonden ook tegenover hun broers, de noordelijk en westelijk van Jeruzalem gevestigde Benjaminiten te Jeruzalem, en woonden aldaar met hun broers, andere Benjaminiten tezamen.

33. Wij moeten echter hier in 't bijzonder spreken van twee beroemde nakomelingen van die vader van Gibeon, waarvan in (vs. 29) gewag is gemaakt. Ner nu, in (vs. 30) met opzet nog niet genoemd, gewon, niet rechtstreeks, maar door een reeks van nakomelingen, waar van de laatste Afiah, Bechorath, Zeror en Abiël zijn (1 Samuel .9: 1) Kis, maar behalve hem nog een tweede zoon, die insgelijks Ner heette en vader van Abner was (1 Samuel .14: 50 vv.), en Kis gewon Saul, de eerste koning van Israël, en Saul gewon vier zonen, Jonathan en Malchisua, en Abinadab, in 1 Samuel .14: 49 Isvi geheten en Esbaäl, of Isboseth (2 Samuel .2: 8 vv.).

34. En Jonathans zoon was Merib-baäl of Mefibóseth (2 Samuel 2: 8), en Merib-baäl gewon Micha (2 Samuel .9: 12).

35. De kinderen van Micha nu waren, (vgl. Hoofdstuk 9: 41 vv.), Pithon, en Melech, en Thaärea en Achaz.

36. En Achaz gewon Jehoadda of Jaëra, en Jehoadda gewon Alemeth, en Azmaveth, en Zimri; Zimri nu gewon Moza.

37. En Moza gewon Bina; zijn zoon was Rafa, of Rafaja; zijn zoon was Elasa; zijn zoon was Azel.

37. En Moza gewon Bina; zijn zoon was Rafa, of Rafaja; zijn zoon was Elasa; zijn zoon was Azel.

39. En de zonen van Esek, zijn broeder, waren Ulam, zijn eerstgeborene, Jeüs, de tweede, en Elifelet, de derde.

40. En de zonen van Ulam waren mannen, kloeke helden, de boog spannende, een eigenschap, waardoor de Benjaminiten reeds in de oudste tijden uitmuntten (Jud 19: 22); en zij hadden in de tijd na de ballingschap, vele zonen en zoons zonen, honderd en vijftig, zodat zij ook in getal bij andere geslachten van die tijd niet achterstonden (Ezra 8: 3 vv.). Alle deze, die in dit hoofdstuk van vs. 1 af zijn opgenoemd, waren van de kinderen van Benjamin.

HOOFDSTUK 9

INWONERS VAN JERUZALEM EN GIBEON

II. Vs. 1-31. Hierna krijgen wij een opgave van al de geslachten, die in Jeruzalem woonden, met de namen van hun hoofden; het waren Judaïeten, Benjaminieten, Mannasieten en Efraïmieten, en een groot deel van de priesters en Levieten (vs. 1-3). Dat ook de onderhorigen van de beide stammen Efraïm en Manasse daar hun woonplaats hadden, wordt slechts in het algemeen vermeld, zonder nader hun geslachten op te geven; daarentegen wordt, nadat de hoofden van de onderhorigen van de drie andere stammen worden opgegeven (vs. 4-9), van de gelegenheid tot uitvoeriger mededelingen over de priesters en Levieten (vs. 10-34) gebruik gemaakt, om aan te tonen, hoe oude indelingen en inrichtingen in de nieuwe gemeenten in stand werden gehouden.

1. En gans Israël werd in geslachtsregister gesteld, naar zijn geslachten opgetekend, en zie, zij, deze geslachten, op welker opgave in het bijzonder het voor ons doel niet nader aankomt, zijn geschreven in het boek van de koningen van Israël 1). En die geslachten van Juda waren weggevoerd naar Babel, omwille van hun overtredingen.

1) Van Israël. Dit wil niet zeggen, van het rijk van de Tien stammen. Die onderscheiding had afgedaan. Israël omvat hier het ganse bondsvolk, zoals ook in vs. 2 Israëlieten omvat alles, wat uit Israël gesproten was.

2. De eerste inwoners 1) nu, die in hun bezittingen, in hun steden kwamen en in vier klassen zich verdeelden, waren de Israëlieten, gewone of tot de stand van de leken behorende Israëlieten (Ezra 2: 70), de priesters, de Levieten en de Nethinim 2), lijfeigenen van het heiligdom.

1) De eerste inwoners of de vroegere bewoners waren de Israëlieten, vóór de Babylonische wegvoering. De tegenstelling in vs. 2 en 3 geldt de bewoners van het platteland en die van de hoofdstad Jeruzalem.

2) Nethinim (van nathan = geven, d.i. overgegeven, traditi, namelijk tot de dienst van de Levieten) worden in de na de ballingschap geschreven boeken de tempelknechten genoemd, die de Levieten tot hulp, d.i. tot verlichten van de geringste en zwaarste moeilijkheden gegeven waren; zij werden daarom bij opgaven van het Cultuspersoneel altijd bij de Levieten opgenoemd (Ezra 7: 24). Omdat reeds in Deuteronomium 29: 11 de houthouwers en waterdragers zijn vermeld, heeft men hun oorsprong tot zelfs in de Mozaïsche tijd willen zoeken; intussen duidt aldaar deze uitdrukking allereerst aan de laagste klasse van het volk in het algemeen, zonder op de stand van de Nethinim in het bijzonder anders dan met profetische blik acht te geven. Maar wèl worden als stamvaders van de Nethinim aangeduid die Gibeonieten, die Jozua als houthouwers en waterdragers voor het heiligdom aanstelde (Joz.9: 21 vv.). Toen nu door Sauls bloedige vervolging (2 Samuel .21: 1) het getal van de Gibeonieten sterk verminderd, en bij de meer uitgebreide openbare godsdienst ook een uitgebreider dienstpersoneel nodig was geworden, schonken David en andere vrome koningen

hun krijgsgevangenen aan het heiligdom (Ezra 8: 20), en zonder twijfel werden in de stand van de Nethinim ook opgenomen de nakomelingen van de overblijfselen van de Kanaänitische bevolking, die door Salomo leenplichtig waren gemaakt (1 Koningen 9: 20). Zij werden, zoals dit voor dienaars bij het heiligdom vanzelf zich laat begrijpen, en voor de tijd na de ballingschap ook uitdrukkelijk betuigd wordt (Nehemia 10: 28 vv.), verplicht tot aanneming van de besnijdenis en tot het houden van de Mozaïsche wet; zij stonden onder twee uit hun midden genomen oversten (Nehemia 11: 21), golden in burgerlijk opzicht wel iets meer dan de gewone proselieten (Le 17: 9), maar overigens ook iets minder dan de Mamser (De 23: 2), zodat geen wederzijdse huwelijken tussen hen en de eigenlijke Israëlieten vergund waren (Deuteronomium 7: 3). Zij woonden deels in de Levietensteden (Ezra 2: 70 Nehemia 7: 31), deels te Jeruzalem in een bijzonder gebied op de Ofel, de zuidelijken uitgang van de tempelberg (Nehemia 3: 26; 11: 31)..

3. Maar te Jeruzalem, de hoofdstad van het rijk, woonden van de kinderen van Juda, en van de kinderen van Benjamin, en van de kinderen van Efraïm en Manasse, zonder nog de priesters, Levieten en Nethinim mee te rekenen, waarvan ook enigen daar woonden.

4. Namelijk, om hier nu de hoofden van die geslachten nader aan te geven, die na de terugkeer uit de Babylonische gevangenschap zich daar vestigden, Uthai of Athuja, de zoon van Ammihud, de zoon van Omriof Amarja 1), de zoon van Imri, de zoon van Bani, van de kinderen van Perez, de zoon van Juda (1 Kronieken 4: 1).

1) Hier zijn op verre na niet alle namen van de leden tussen Uthai en Perez aangegeven; in Nehemia 11: 4 zijn uit de lange reeks van leden, waarvan het volle bedrag omstreeks veertig beloopt, meest andere gekozen; vandaar het gedeeltelijke verschil van beide opgaven..

5. En van de Silonieten, uit het geslacht van de Selanieten (Num.26: 20), was Asaja, in Nehemia 11: 5 Maaseja geheten, de eerstgeborene, en zijn kinderen of nakomelingen.

6. En van de kinderen van Zerah, het derde geslacht van de stam Juda (Num.26: 20) was Jeuël, en van hun 1)broeders waren zeshonderdnegentig, terwijl bij het in vs. 4 vermelde geslacht van de Perezieten het getal 468 bedroeg (Nehemia 11: 6).

1) Hun ziet zonder twijfel op de drie genoemde stamhoofden Uthai, Asaja en Jeuël.

8. En Jibnea, de zoon van Jeroham, en Ela, de zoon van Uzzi, de zoon van Michri; en Mesullam, de zoon van Sefatja, de zoon van Reuël, de Zoon van Jibnija, ook hier andere namen als in Nehemia 11: 8.

9. En hun broeders naar hun geslachten, negenhonderd zesenvijftig, naar Nehemia 11: 8 negenhonderd achtentwintig; al deze mannen waren hoofden van de vaders in de huizen van hun vaders.

Waar het algemene overzicht van de verschillende bestanddelen van de bewoners te Jeruzalem, dat in vs. 3 voorop gesteld werd, verwachten wij thans ook een opgave over

Efraïm en Manasse. Maar deze beide vormden naar alle waarschijnlijkheid geen zelfstandige geslachten onder eigen hoofden, maar woonden slechts op zichzelf te Jeruzalem, zodat zij in een opgave van de hoofden geen plaats konden vinden; daarentegen komen als wezenlijk bestanddeel van de Jeruzalemse bevolking bij de bovengenoemden nog de aldaar wonende priesters en Levieten, waarvan dus in het volgende sprake is.

11. En Azarja, niet de in Hoofdstuk 7: 13 vermelde hogepriester van die naam, maar de in Nehemia 11: 11 genoemde en insgelijks uit hogepriesterlijk geslacht afstammende Seraja, de zoon van Hilkija, de zoon van Mesullam, de zoon van Zadok, de zoon van Merajoth, de zoon van Ahitub, overste van het huis Gods, hoofd van een priesterafdeling in de tijd na de ballingschap;

12. En Adaja (Nehemia 11: 12), de zoon van Jeroham, de zoon van Pashur, de zoon van Malchija, die vroeger over een priesterafdeling het toezicht had (Hoofdstuk 24: 9) en Masaï, in Nehemia 11: 13 Amassaï geheten, de zoon van Adiël, Asareël, de zoon van Jahzera, Ahussaï, de zoon van Mesullam, de zoon van Mesillemeth, de zoon van Immer, het vroeger hoofd van een priester-afdeling (Hoofdstuk 24: 14).

13. Daartoe hun broeders, hoofden in de huizen van hun vaders 1), duizend zevenhonderd en zestig man, als men de hier opgenoemde zes priesterafdelingen gezamenlijk in rekening brengt, terwijl in Nehemia 11: 12-14 slechts drie afdelingen op $822 + 242 + 128 = 1192$ berekend zijn, kloekte hielden aan het werk van de dienst van het huis van God.

1) Keil keert de orde van de woorden om en trekt: hoofden van de huizen van de vaders tot vv. 12. Wat het getal betreft is er verschil tussen de Kronieken en Nehemia, een verschil alleen op te lossen o.i. door aan te nemen, dat hier het getal genoemd wordt vóór de Ballingschap en bij Nehemia dat na de wegvoering.

14. Van de Levieten nu, die het godsdienstig gezang moesten leiden, waren Semaja, de zoon van Hasub, de zoon van Azrikam, de zoon van Hasabja, de zoon van Bunni (Nehemia 11: 15), van de kinderen van Merari.

15. En Bakbakkar, of Bakbukja (Nehemia 11: 17), Heres 1), en Galal, en Mattanja, de zoon van Micha, de zoon van Zichri, naar andere lezing Zabdi (Nehemia 11: 17), de zoon van Asaf, dus uit de kinderen van Gersom (Hoofdstuk 6: 39 vv.).

1) De Hoogduitse vertaling heeft hiervoor de timmerman, Hebreeuws Cheresch.

15. En Bakbakkar, of Bakbukja (Nehemia 11: 17), Heres 1), en Galal, en Mattanja, de zoon van Micha, de zoon van Zichri, naar andere lezing Zabdi (Nehemia 11: 17), de zoon van Asaf, dus uit de kinderen van Gersom (Hoofdstuk 6: 39 vv.).

1) De Hoogduitse vertaling heeft hiervoor de timmerman, Hebreeuws Cheresch.

15. En Bakbakkar, of Bakbukja (Nehemia 11: 17), Heres 1), en Galal, en Mattanja, de zoon van Micha, de zoon van Zichri, naar andere lezing Zabdi (Nehemia 11: 17), de zoon van Asaf, dus uit de kinderen van Gersom (Hoofdstuk 6: 39 vv.).

1) De Hoogduitse vertaling heeft hiervoor de timmerman, Hebreeuws Cheresch.

16. En Obadja, in Nehemia 11: 17 Abda geheten, de zoon van Semaja, Sammua, de zoon van Galal, de zoon van Jeduthun, uit de kinderen van Merari (Hoofdstuk 6: 44 vv.); en Berechja, uit de zangerafdeling van de kinderen van Kahath (Hoofdstuk 6: 33 vv.), de zoon van Asa, de zoon van Elkana, die echter niet in Jeruzalem zelf maar in de onmiddellijke nabijheid van deze stad woonachtig was, namelijk in de dorpen van de Netofathieten, d.i. in de tot Netofa (2 Samuel 23: 28) behorende dorpen (Nehemia 12: 28).

17. De portiers nu, of die Levieten, die het ambt van deurwachter of dorpelbewaarder bij de tempel bekleedden (vs. 22 vv.), waren Sallum (Ezra 2: 42), ook Mesullam geschreven (Nehemia 12: 25), en Akkub en Talmon (Nehemia 11: 19), en Ahiman, en hun broeders; Sallum was het hoofd van deze vier afdelingen tezamen.

18. Ook tot nog toe, aan de poort van de koning oostwaarts 1), waren dezen de portiers onder de legers van de kinderen van Levi.

1) De oostelijke poort van de tempel heet koningspoort, omdat door deze poort de koning in de Tempel in- en uitging (vgl. Ezech.46: 1,2 met 44: 3). De opmerking: Tot nog toe is Sallum wachter enz. zet het bestaan van de tempel ten tijde van de vervaardiging van deze geslachtslijst voorop, en wijst hier naar de vóór-exilische tijd heen..

Beter vertaald: Ook tot nog toe is hij, deze Sallum, de portier, aan de poort van de koning oostwaarts (vgl. Hoofdstuk 26: 14); zij, Sallum, Akkub, Talmon, Ahiman, zijn de deurwachters voor het leger van de kinderen van Levi.

Dit laatste is een uitdrukking die aan de militaire regeling herinnert, waarin ten tijde van Mozes de stam Levi rondom de tabernakel gelegerd was (Nu 2: 2), terwijl alzo de overste Sallum de poort F op de "platten grond" bij 1 Koningen 6: 36 bewaarde, hielden de overige vier ieder, met de tot hen behorende afdeling, de wacht aan de buitenpoorten. De eerste, de oostpoort van het binnenvoorhof heet de poort van de koning, omdat, als deze uit zijn paleis, op de Zion naar de tempel ging, hij door haar binnentrad en in de nabijheid zich de standplaats voor de koning bevond (1Ki 8: 22); ook werd zij voor hem geopend, wanneer hij vrijwillige offers wilde brengen, terwijl zij overigens slechts op de Sabbat en op de dagen van de Nieuwe Maan geopend was..

19. En Sallum, de zo-even genoemde overste in Hoofdstuk 26: 1 en 14 Meselemja geheten, de zoon van Kores, de zoon van Ebjasaf, de zoon van Korah, en zijn broeders van het huis van zijn vader, de Korahieten, waren vanouds af naar Davids regeling over het werk van de dienst, wachters van de dorpelen van de tabernakel, die David inrichtte voor de bondskist, die hij naast zijn paleis op Zion plaatste (Hoofdstuk 17: 1); en terwijl David dit aldus regelde,

bevestigde hij een oude instelling, zoals dan ook hun vaders, van de Korahieten, reeds ten tijde van Mozes en Jozua, in het leger van de Heere geweest waren, bewaarders van de ingang tot de tabernakel, dat wel niet uitdrukkelijk in de vijf boeken van Mozes bericht wordt, maar uit de Mozaïsche bepaling omtrent de zorg, die aan de Kohathieten in het bijzonder voor het heiligdom werd opgedragen (Num.4: 4) vanzelf is af te leiden.

20. Als Pinehas, de zoon van Elezar, de derde zoon van Aäron (Exod.6: 25) te voren voorganger bij hen was, bij deze wachters van de ingang, de Korahieten, zoals ook zijn vader overste geweest was over al de drie oversten van de verschillende Levietengeslachten (Num.3: 32), waarmee de Heere was 1), een bijzonder verbond met hem en zijn nakomelingen gesloten had (Num.25: 10).

1) In het Hebr. Javèh immo. Beter: de Heere zij met hem! als een zegenwens vanwege de herinnering aan het verbond, dat de Heere met hem en zijn nakomelingen had gesloten (Num.25: 10). Indien vertaald moest worden: de Heere was met hem, dan had deze zin met de vorige door en moeten verbonden zijn.

21. Zacharja, de eerstgeboren zoon van Meselemja of Sallum (Hoofdstuk 27: 2), was portier aan de deur van de tent van de samenkomst, en dus werd hem het toezicht op de tempeldeur ten zuiden toevertrouwd (Hoofdstuk 26: 14).

22. Allen, die, van degenen, die in vs. 17 vermeld worden, uitgelezen waren tot portiers aan de dorpelen, waren tweehonderd en twaalf: dezen waren in het geslachtsregister gesteld naar hun dorpen; zo hoog liep het getal van die portiers, die in de dorpen rondom Jeruzalem in kwartier lagen, terwijl het getal van de te Jeruzalem zelf wonenden slechts 172 bedroeg (Nehemia 11: 19). David en Samuel 1), de ziener, de profeet, had de hen in hun ambt bevestigd, niet naar menselijk goedvinden, maar op aandrang van Gods Geest.

1) In de vroegere boeken van het Oude Testament is er nergens sprake van, dat Samuel aan die inrichting deel had; maar wel kan hij de gedachte, die David later verwezenlijkte, in diens hart gelegd hebben, deels persoonlijk, toen deze zich bij hem te Rama ophield (1 Samuel .19: 18), deels door zijn leerling, de profeet Gad (1 Samuel .22: 5)..

David wordt eerst genoemd, omdat hij alles heeft uitgevoerd, maar Samuel wordt er bijgevoegd, omdat hij tot dat alles de grond heeft gelegd door zijn reformatorisch optreden.

23. Zij dan de door David aangestelden en hun zonen waren aan de poorten van het huis van de Heere, in het huis van de tent, want alleen zo een, geen eigenlijke tempel, was ten tijde van Samuel en David aanwezig, aan de wachten.

24. Die portiers waren aan de vier winden, aan al de vier zijden van de voorhof van de tempel gesteld, tegen het oosten, tegen het westen, tegen het noorden en tegen het zuiden (Hoofdstuk 27: 13 vv.).

25. En hun broeders, de broeders van de in Jeruzalem wonende portiers, waren op hun dorpen in de omstreken van de stad, vandaar inkomend 1) op de zevende dag, van tijd tot tijd om met hen te dienen, d.i. hun ambt dadelijk met hen af te wisselen, als de van week tot week afwisselende beurt (2 Koningen .11: 5 vv.) aan hen kwam.

1) Beter: En hun broeders in hun dorpen waren verplicht te komen op de zevende dag, van tijd tot tijd met hen dienend.

26. Want in dat ambt 1) waren er vier overste portiers, die Leviëten waren 2), onder welker opperbevel al de anderen stonden (vs. 17); en zij waren over de kamers en over de schatten van het huis van God, hadden tevens het toezicht op de schat- en rustkamers, die onder de bijgebouwen van de tempel (1 Koningen .6: 5 vv.) zich bevonden.

1) In het Hebr. Bèëmoenah. De Staten-Vertaling heeft: in dat ambt. Het woord ambt wordt echter door een ander Hebreeuws woord uitgedrukt. Beter vertaling is: tot waarborg. Opdat alles goed en geregeld ging, waren er vier oversten van de portiers, waren er vier hoofden aangesteld, onder wie de anderen stonden. Het woordje dat staat ook niet in de grondtekst.

2) Die Leviëten waren, of, zij waren Leviëten. In de tweede helft gaat de Schrijver over tot de algemene werkzaamheden van de Leviëten, waartoe niet alleen behoorde, het wachthouden over het huis van de Heere, maar ook wat verder in vs. 28 vv. wordt meegedeeld.

27. En zij bleven over nacht rondom het huis van God; want op hen was de wacht daarover, en zij waren over de opening, en dat elke morgen, iedere avond moesten zij de deuren sluiten en iedere morgen opnieuw openen.

28. En van hen, n.l. van de Leviëten, waren enigen over de kostbare vaten van de dienst, die slechts nu en dan, wanneer zij juist bij de godsdienst nodig waren, uit de schatkamers gehaald werden; want bij getal 1) droegen zij ze in, en bij getal droegen zij ze, wanneer ze gebruikt waren, weer uit.

1) Bij getal, dat wil zeggen dat zij geteld werden als zij ingedragen en geteld als zij uitgedragen of weer opgeborgen werden.

29. Want uit deze zijn er besteld over de gewone vaten, en over al de heilige vaten, en over de meelbloem, en wijn, en olie, en wierook, en specerij.

30. En uit de zonen van de priesters waren de bereiders van het reukwerk van de specerijen, welks vervaardiging in Exod.30: 34 vv. beschreven wordt, en hetwelk de Leviëten niet mochten maken, maar alleen moesten bewaren.

31. En Mattithja uit de Leviëten, die de eerstgeborene van Sallum was, de Korahiet, in zover hij door zijn hoog ambt een bijzonder uitstekende plaats onder diens nakomelingen innam, was in het ambt 1), of, tot waarborg over het werk, dat in pannen gekookt wordt, het heilige bakwerk (Lev.2: 6; 6: 14 vv.).

1) "1Ch 9: 26".

32. En uit de kinderen van de Kahathieten, uit hun, van de Levieten broeders, waren enigen over de broden van de toerichting, om die gereed te maken op de in Lev.24: 5 beschreven wijze, om die alle sabbatten, overeenkomstig de bepaling van de wet (Exod.25: 30) te bereiden, opdat zij die bij het begin van een nieuwe sabbat gereed hadden, ter uitlegging door de dienstdoende priester.

33. Uit dezen, in vs. 14-16 opgenoemde Levieten uit de kinderen van Merari, zijn ook de zangers, hoofden van de vaders onder de Levieten, wonend in de kamers, dienstvrij, vrij van het toezicht (vs. 26); want dag en nacht¹⁾ voortdurend was het op hen, in dat werk te zijn, waren zij met de zorg voor het heilige gezang belast, zodat zij voor andere arbeid geen tijd hadden.

1) Dag en nacht is een andere uitdrukking voor: voortdurend.

III. Vs. 35-44. Eer in de volgende afdeling de ondergang van Sauls huis bericht wordt, krijgen wij nu nog eenmaal een blik in de genealogische verhouding van dit huis, ofschoon deze reeds boven (Hoofdstuk 8: 29-39) bij de opgave van de geslachten van de Benjaminiten ons was voorgesteld; maar daar diende de stamboom tot een ander doel dan hier, waar hij alleen de overgang tot het verhaal in Hoofdstuk 10 vormt en met terugblik op het laatstgenoemd doel reeds met de zonen van Aziel afbreekt.

35. Maar te Gibeon hadden gewoond Jeiël, de vader van Gibeon; de naam van zijn zuster nu was Maächa.

42. En Achaz, zijn vierde zoon, gewon Jaëra, (Joadda), en Jaëra gewon Alemeth, en Azmaveth, en Zimri; en Zimri gewon Moza;

HOOFDSTUK 10

SAULS ONDERGANG IN DE STRIJD TEGEN DE FILISTIJNEN

I. Vs. 1-14. De geschiedenis van David's koningschap, voor zover daarvan naar het doel van dit boek verhaald moet worden, begint met een terugblik op de ondergang van Saul en van zijn zonen in de oorlog tegen de Filistijnen, waarbij het uitvoeriger bericht in 1 Samuel Hoofdstuk 28-31 als bekend wordt verondersteld. Zoals deze ondergang de rechtvaardige straf was voor zijn misdaad, die hij tegen God bedreven had, zo was zij in Gods hand tevens het middel om het koninkrijk aan David te brengen, die Hij reeds lang tot vorst over Zijn volk zich had uitverkoren.

1. En 1) de Filistijnen, die in de vlakte van Jizreël bij Afek en Sunem zich gelegerd hadden, strekten tegen Israël, dat van het gebergte Gilboa tot hen afkwam, om hen van daar te verdrijven, en de mannen van Israël vluchtten, omdat God niet met hen en hun koning was, voor het aangezicht van de Filistijnen naar hun legerplaats terug, en zij vielen nu, omdat zij ook tot daartoe door de zegevierende vijanden vervolgd werden, verslagen op het gebergte Gilboa.

1) Vergel. bij dit hoofdstuk 1 Samuel 31

Het verhaal van Sauls dood strekt tot inleiding van de beschrijving van David's regering.

2. En de Filistijnen, die het bijzonder op de koning en zijn familie voorzien hadden, om dezen in hun macht te krijgen, hielden dicht achteraan Saul en zijn zonen, en joegen hen onafgebroken na; en de Filistijnen sloegen, doodden Jonathan, en Abinadab en Malchi-Sua, de zonen van Saul, die met hem, de vader, ten strijde getogen waren, terwijl de jongste, Esbaäl of Isboseth (Hoofdstuk 8: 33), thuis was gebleven.

3. En de strijd werd zwaar tegen Saul, omdat de Filistijnen, na zijn zonen omgebracht te hebben, nu uitsluitend tegen hem zich wendden, en de schutters met de bogen, die als lichte troepen in de voorhoede strekten, troffen hem aan; en hij vreesde zeer voor de schutters (1 Samuel 31: 3), hij wist geen raad meer, hoe hij aan zijn vervolgers zou ontkomen.

4. Toen zei Saul tot zijn wapendrager: Trek uw zwaard uit en doorsteek mij daarmee, dat misschien deze onbesnedenen, de Filistijnen, niet komen en met mij de spot drijven. Maar zijn wapendrager wilde niet, want hij vreesde zeer, om zijn hand aan zijn koninklijke heer te slaan. Toen nam Saul het zwaard en viel, stortte zichzelf daarin.

6. Alzo stierf Saul 1), naar onze berekening in het jaar 1055 vóór Christus, en zijn drie zonen; ook zijn ganse huis 2), tot op enige kleine overblijfselen na, die bijna allen echter later ellendig omkwamen (2 Samuel .2: 8 vv.; 4: 1 vv.; 9: 1 vv.; 21: 1 vv. gestorven,

1) De drie in vs. 3 opgenoemde zonen van Saul, onder hen dus bijzonder Jonathan, stierven ten minste nog een eerlijke dood op het slagveld. Dat daarentegen tussen de twee

zelfmoordenaars, Saul en zijn wapendrager, een groot onderscheid is, ligt voor de hand. In Saul zien wij die moedwillige boosheid, die tegen alle werkingen van het goede uit- en inwendig zich verhardt, dus wel volstrekt niet de angst van het geweten uitsluit, maar die wel trotseert, en die ten slotte vernietigende, tegen de persoonlijkheid zelf zich richt en juist daarin al de leugen van de zonde openbaart; in de wapendrager vertoont zich echter slechts gebrek aan kennis, een betrekkelijk goed doel (trouw tot in de dood) bij een op zichzelf boze daad..

Ouders zondigen en hun kinderen lijden daarom. Toen de maat van Sauls ongerechtigheid vol was en zijn dag was gekomen, dat God hem voor Zijn ontzaglijke vierschaar zou doen verschijnen, toog hij niet alleen te velde, maar ook al zijn zonen (Isboseth uitgezonderd), en Jonathan zelfs, die goedaardige, beminnelijke persoon sneuvelde met hem. Want naar het uitwendige en voor zoverre het natuurlijk oog kan reiken, overkomt de rechtvaardige en de goddeloze énerlei (Prediker 9: 2), in dier voege, dat de gebeurtenissen van deze wereld schijnen veeleer toevallig, dan door de Raad van God bepaald te wezen, of bestuurd te worden door Zijn Voorzienigheid..

2) Zijn ganse huis. In Samuel staat al zijn mannen. Beide uitdrukkingen betekenen hetzelfde. Onder zijn ganse huis hebben wij te verstaan, zijn naaste omgeving, alle degenen, die van zijn huis hem gevolgd waren in de oorlog.

Als een moordenaar van David had hij geleefd, als een zelfmoordenaar stierf hij, en met hem ging zijn gehele huis onder. Want wat nog overblijft, de zwakke Isboseth en de kreupele Mefibóseth konden als het ware zijn huis niet meer genoemd worden. Het waren slechts de zwakke en onmogelijke overblijfselen, die het niet tegen het huis van zijn opvolger, de koning naar Gods Raad, konden uithouden.

Juist daarom is ook door de gewijde Schrijver hier gesproken van zijn huis, om daarmee te kennen te geven, dat, wanneer straks het huis van David bevestigd wordt, dat van Saul te gronde is gegaan.

7. Als 1) al de mannen van Israël, die in het dal waren, in de vlakte van Jizreël zelf zowel als in het Westen en Oosten ervan woonden, zagen, dat zij, de krijgslieden van het Israëlitische leger, gevlucht waren, en dat Saul en zijn zonen dood waren, verlieten zij, uit vrees voor de vijand, hun steden en zij vluchtten. Toen kwamen de Filistijnen, nog op dezelfde dag, en woonden daarin, in het ganse noordelijke deel van het land, totdat David hen later daaruit verdreef (2 Samuel .5: 15 vv.).

1) Men ontmoet in deze verzen een drieërlei zegepraal, te weten: die van de Filistijnen, die van de mannen van Jabes en die van de Goddelijke Rechtvaardigheid, alle drie ons ter lering geboekt..

10. En zij leiden zijn wapens en die van zijn zonen als toewijdingsgeschenk in het huis van hun god, van hun goden, de Astaroths (1 Samuel .31: 10); en zijn en van de anderen hoofd hechtten zij in het huis van Dagon, hun mannelijke godheid (Jud 16: 24).

12. Zo maakten zich alle strijdbare mannen van Jabes, die de gedachtenis van Saul en de zijnen dierbaar was, vanwege de eenmaal van Saul genoten hulp (1 Samuel .11) op, de 3-4 mijlen lange weg naar Beth-Sean, en zij namen het lichaam van Saul en de lichamen van zijn zonen, in het geheim van de stadspoort weg, en zij brachten ze te Jabes; en zij begroeven 1) hun beenderen, nadat zij huid en vlees tot as verbrand hadden (1 Samuel .31: 12) onder een, of de grote en sterke eikenboom of Terebint, te Jabes, en zij vastten zeven dagen, tot betoning van de openlijke landsrouw.

1) Wij hoeven geen onderzoek te doen, aangaande de eeuwige staat van de gestorvenen, zulks moeten wij aan God overlaten, maar wij moeten zorg dragen, dat de lichamen, die woonplaatsen van redelijke en onsterfelijke zielen zijn geweest en wederom met dezelve zullen verenigd worden, voor verachting en geweld beveiligd mogen wezen..

13. Alzo stierf Saul, in zijn overtreding, waarmee hij overtreden had tegen de Heere, tegen het woord van de Heere, met betrekking tot de verbanning van de Amalekieten (1 Samuel .15), dat hij niet gehouden had; en ook omdat hij, zonder nog zijn overige zonden te rekenen, aan het einde van zijn loopbaan toen het uur van het Goddelijke gericht over hem was aangebroken, de waarzegster gevraagd had, haar zoekende (1 Samuel .28).

14. En de Heere niet gezocht had 1), want ofschoon hij dit wel aanvankelijk gedaan had, zo had hij toch door het zwijgen van God zich niet tot de tovenares moeten laten heenvoeren, maar veeleer tot boete en tot inroeping van de Goddelijke genade laten bewegen; hij had ook de Heere nog wel eenmaal mogen vragen, maar nu verhardde hij zich in zijn zonde en wilde de Heere en diens gericht trotseren; daarom doodde Hij hem en keerde door zijn ondergang, het koninkrijk tot David, de zoon van Isai.

1) Het is opmerkelijk, dat aan Saul de langdurige haat tegen David niet uitdrukkelijk wordt toegerekend, maar veelmeer het ongeloof, dat hij bij het Woord van God niet gebleven en zich tot naar Endor om raad had begeven. Nog op het laatste uur had Saul vergeving kunnen krijgen, wanneer hij zich ernstig tot God bekeerd en Hem gezocht had. Zo echter heeft hij daar te Endor eindelijk alles verdorven.

Hier geeft de Schrijver een helder inzicht in het zoeken van Saul en in de reden, waarom God, de Heere, hem niet antwoordde. Zijn hart was verstokt, het was geen waar en oprecht zoeken en vragen naar de Heere geweest, geen gelovig vragen. Want alleen het gelovig zoeken van de Heere is Hem aangenaam en zal door een vinden worden gevolgd.

HOOFDSTUK 11

DAVID'S ZALVING TOT KONING. ZIJN WONING EN STRIJDARE HELDEN

II. Vs. 1-9. Het voorbijgang van de zeven en een half jaar, die David over de stam Juda alleen heerste, terwijl de overige stammen door Abners ijver aan het huis van Saul vasthielden (2 Samuel .2-4), gaat ons bericht dadelijk over tot de tijd, dat de stammen door Isboseth bestuurd, na diens dood besluiten om zich onder David te stellen, en daarom hun oudsten als vertegenwoordigers tot hem te Hebron zenden, om daar hun wens kenbaar te maken. Tengevolge daarvan wordt David dan nog in zijn tegenwoordige hoofdstad tot koning over geheel Israël gezalfd; maar erkent nu ook, hoe noodzakelijk het is, om zich een beter gelegen residentie te verschaffen; hij onderneemt daartoe een krijgstocht tegen de Jebusieten in Jeruzalem, die hij uit de burg daar verdrijft om daarna de berg Zion tot de stad van David te verheffen. (Vergelijk 2 Samuel .5: 1-10).

1. Toen, zeven jaren en zes maanden na Sauls dood, toen intussen ook Abner en Isboseth hun einde gevonden hadden, dus omstreeks het jaar 1047 vóór Christus, vergaderde zich gans Israël, in zijn vertegenwoordigers, de oudsten (vs. 3), die tevens door de hoofden, krijgslieden van de verschillende stammen, werden bijgestaan (Hoofdstuk 12: 23 vv.) tot David naar Hebron, waar hij tot dusver reeds over de stam Juda geregeerd had, zeggende, om hem het koninkrijk ook over de overige stammen op te dragen: Zie, wij zijn uw gebeente en uw vlees, door afstamming van dezelfde aartsvaders evenzeer uw bloedverwanten (Genesis 29: 14) als uw stamgenoten; daarom moet de tussen ons en hen deze jaren bestaan hebbende scheiding in twee partijen van nu af een einde nemen.

2. Zelfs ook te voren, toen Saul nog koning was, hebt gij Israël uitgeleid en ingeleid (1 Samuel .18: 13 vv.), en was toen reeds, zoals wij nu erkennen, als toekomstig koning van het gehele volk vooraf aangeduid. Ook heeft de Heere, uw God, dit herinneren wij ons thans, nu er tot het verstaan van Gods woord en wil ons het nodige licht is opgegaan, tot u gezegd: Gij zult Mijn volk Israël als zijn herder weiden, en gij zult voorganger zijn van Mijn volk Israël.

3. Ook, juister: zo, zoals zo-even gezegd is, kwamen alle oudsten van Israël tot de koning naar Hebron; en David maakte een verbond 1) met hen te Hebron, voor het aangezicht van de Heere, ontving daar in een plechtige volksvergadering hun hulde, zoals hij ook van zijne zijde beloofde, overeenkomstig de Goddelijke wet hen te regeren. En zij zalfden, door tussenkomst van de Hogepriester Abjathar, David ten koning over Israël 2), naar het woord van de Heere, door de dienst van Samuel, zodat daarmee het bevel van de Heere aan Samuel, om David tot koning over Israël te zalven (1 Samuel .16: 1,12) nu zijn volkomen vervulling vond.

1) De inhoud van het Verbond wordt niet gemeld. Maar ongetwijfeld zal David, de man naar Gods hart, beloofd hebben, het volk te regeren in alle zachtmoedigheid en rechtmatigheid, en het volk van zijn zijde, dat het David als een Soeverein, uit Gods hand ontvangen, zou eren en onderdanig zijn.

2) Na Sauls dood scheen het een tijdlang alsof David het gehele rijk niet zo gemakkelijk zou krijgen; maar omdat hij stil is, weet God het zo wonderbaar te besturen, dat het volk zelf zijn bescherming moet zoeken en hem het rijk moet komen aanbieden..

4. En David, zijn roeping als koning van Israël erkennend, om de overgebleven Kanaänieten geheel uit het land uit te roeien, toog, na afloop van het kroningsfeest (Hoofdstuk 12: 23-40) en na gelukkige bestrijding van de Filistijnen in twee veldtochten (Hoofdstuk 14: 8-17) heen, en gans Israël, in een keurbende uit de gezamenlijke strijdbare mannen van de twaalf stammen, naar Jeruzalem, die Jebus is (Jos 15: 63); want daar, namelijk op de berg Zion, waren de Jebusieten, de inwoners van het land, en David had reeds lang het plan gehad om aan deze wanvoegelijkheid een einde te maken (1 Samuel 17: 5).

6. Want David door de smaadtaal van de Jebusieten getergd, voerde zijn leger tot een des te moediger bestorming aan en zei: Al wie de Jebusieten het eerst slaat, de muren van hun burg het eerst bestijgt, zal tot een hoofd en tot een overste over het gehele leger, en dus mijn opperbevelhebber worden 1). Toen beklom Joab, de zoon van Zeruja, David's stiefzuster (1 Samuel 16: 10), die het eerst; daarom werd hij, tot loon voor zijn dapperheid, tot een hoofd, naar onze wijze van spreken: generaal-veldmaarschalk, nadat hij tot dusver reeds een uitstekende plaats onder David's hoofdmannen had ingenomen (2 Samuel .2: 13).

1) Iemand heeft gezegd: "Beneem de krijgsman zijn eer- en roemzucht en u beneemt hem zijn aanmoediging tot loffelijke daden." De onderdanen van Christus hebben insgelijks hun beweegredenen, om hen aan te moedigen in de goede strijd van het geloof en van de Godzaligheid, niet daardoor, dat zij de vergankelijke eer, die van mensen komt en doorgaans opgeblazen maakt, verkrijgen, maar dat zij God behagen, dat zij hun Koning en Verlosser verheerlijken en dat zij bereiken mogen, hetgeen de echte waardigheid en de enige gelukzaligheid is van hun natuur en meest dienen kan tot de wezenlijkste belangen van hun medeschepselen, hier in de genade en namaals in de Heerlijkheid..

7. David nu woonde, toen de Jebusieten van de burg Zion verdreven waren, op de burg, die voortreffelijk tot een residentie voor hem geschikt was, en meer in het middelpunt van het land lag, dan zijn tegenwoordige woonplaats Hebron, juist op de grensscheiding van de nu met elkaar verenigde hoofddelen van het gehele koninkrijk; daarom heet men die de stad van David.

8. En hij bouwde de stad rondom, omringde de berg Zion met een ring- en vestingmuur, van Millo, het hoofdbolwerk in de noordwesthoek van de heuvel, af en rondom henen, en bezette binnen deze cirkel de heuvel met huizen tot woningen voor de kinderen van Israël; en Joab, die, terwijl hij het eerst de muren van de burg bestegen had, nu ook als nieuw benoemd opperbevelhebber de verovering ervan in het werk stelde, vernieuwde¹⁾ het overige van de stad.

1) Vernieuwde, eigenlijk maakte levend. De uitdrukking dient, zoals ook in Nehemia 4: 2, om aan te duiden, dat men aan de stad weer een levendig aanzien gaf, door de verwoeste huizen op te bouwen en te herstellen.

9. En David ging gedurig voort en werd groot, nam, na de verovering van Jeruzalem, de eerste grootse daad, die hij als koning over geheel Israël volbracht, steeds meer in macht en aanzien toe, want de Heere der heirscharen was met hem; ook bij zijn volgende ondernemingen.

III. Vs. 10-47. Aan de geschiedenis van David's verheffing tot koning over geheel Israël en de verovering van Jeruzalem, wordt meteen een opgave van zijn helden toegevoegd, die in de ganse tijd van zijn regering, namelijk in het oorlogstijdvak daarvan, hem krachtig terzijde stonden, en zijn roeping met betrekking tot de overwinning van de uitwendige vijanden van Israël moesten helpen vervullen, zij vormden een in drie klassen verdeelde ridderorde, welker eerste klasse (vs. 11-19) men op treffende wijze vergeleken heeft met de grootkruisen van de middeleeuwse ridderorden, de tweede klasse (vs. 20-25) met de Commandeurs, de derde (vs. 26-47) met de gewone ridders. (Vergelijk 2 Samuel .23: 8-39).

10. Deze nu, de van vs. 11 af volgende namen, waren de hoofden van de helden, die David had, die, van het begin van zijn regering en gedurende de ganse duur daarvan, zich dapper bij hem gedragen hebben, hem krachtige bijstand verleend hebben, in zijn koninkrijk bij geheel Israël, nadat zij door hun vroeger hem bewezen diensten het reeds zover gebracht hadden, dat men besloten had om hem koning te maken over al de twaalf stammen, zoals in vs. 1-3 verhaald is, naar het woord van de Heere over Israël (vs. 2).

11. Deze 1) nu zijn van het getal van de helden, die David had, de keurbende onder hen, die de plaats van adjudanten (2 Samuel 23: 18), bij de koning vervulde: Jasobam, de zoon van Hachmoni, een afstammeling van het verder niet nader bekende geslacht van Hachmoni (Hoofdstuk 27: 32), zoon van zekere Zabdiël, (Hoofdstuk 27: 2), was het hoofd van de dertigen, van het corps van de dertig mannen, of van de koninklijke adjudanten, die, in de strijd tegen een overmachtige vijand, zijn spies tegen driehonderd opheffend, hen op eenmaal versloeg, de spies niet deed rusten, tot teken dat de strijd van de dag geëindigd was (Joz.8: 26), dan toen drie honderd van de vijanden waren gedood.

1) Wie hier opgeteld worden zijn de hoofden van de dappere mannen. In Hoofdstuk 12 worden velen van de overigen gemeld, die zich reeds om David hadden geschaard, in de dagen van zijn vervolging door Saul, en later te Hebron.

Luther verklaart de verschillende opgaven, omdat in 2 Samuel .23: 8 gezegd wordt, dat hij achthonderd versloeg, aldus: "Wie een hoop van achthonderd aangrijpt en er driehonderd van doodt, maar de andere vijfhonderd op de vlucht jaagt, die heeft alle achthonderd geslagen." Anderen, dat hij eerst drie honderd verslagen heeft en dat daarna in het najagen nog vijfhonderd anderen zijn gedood, zodat hem de eer van het verslaan van alle acht honderd toekwam.

In elk geval vullen beide berichten elkaar aan.

12. En na hem, in rang op hem volgend, was Eleazar, de zoon van Dodo, of Dodaï (Hoofdstuk 27: 4), de Ahohiet, een van het geslacht van de Ahohieten; hij was onder die drie helden, behoorde insgelijks tot de eerste klasse van David's helden, of tot de Grootkruisen.

13. Hij was met David te Pas-Dammim, of Efes-Dammim tussen Socho en Aseka, toen de Filistijnen daar ten strijde vergaderd waren 1). En, terwijl de mannen van Israël achter hem juist het slagveld verlieten stond hij op, en sloeg onder de Filistijnen, totdat zijn hand moe werd, ja zijn hand aan het zwaard kleefde. En de Heere wrocht een groot heil op die dag, en het volk keerde wederom hem na, alleen om te plunderen. Na hem nu was Samma, de zoon van Age, de Harariet. Toen de Filistijnen verzameld waren ten strijde. En het geschiedde dat daar, waar zij zich gelegd hadden, het stuk van de akker vol gerst was (naar 2 Samuel .23: 11), vol linzen en het krijgsvolk van de kinderen van Israël reeds voor het aangezicht van de Filistijnen vlood.

1) Van hier af zijn, zoals duidelijk is te zien, enige regels overgeslagen, naardien de afschrijver van de woorden "toen de Filistijnen daar ten strijde verzameld waren," daarna het oog sloeg op de in het Hebreeuws evenzo luidende slotwoorden van de uitgevallen plaats. Omdat het Oude Testament, evenals andere boeken van de oudheid, door afschriften is voortgeplant, zo heeft het toch, niettegenstaande de grote zorgvuldigheid, waarmee de Joden, uit onbegrensde eerbied voor de Heilige Schrift, over haar onveranderde bewaring en overlevering waakten, aan het algemeen lot van alle oude boeken niet kunnen ontkomen, dat bij herhaald afschrijven vele kleine fouten in de tekst slopen en verschillende lezingen ontstonden. Bij een onbevooroordeeld onderzoek blijkt echter, dat moedwillige inlassingen of vervalsingen van de tekst van de Bijbel nergens voorkomen, maar de fouten en afwijkingen slechts in vergissingen bestaan, die de afschrijvers begingen door verkeerd te zien of te horen (het laatste bij het dicteren bijvoorbeeld 2 Samuel .17: 25: Israëliet voor Ismaëliet 1 Kronieken 2: 17), door ontrouw geheugen (als men zich meer vrijheid gunde in het afschrijven en meer zijn geheugen dan het boek volgde, bijvoorbeeld 2 Samuel .21: 8 "Michal" voor "Merab) en andere misvattingen, bijvoorbeeld als in het volgende vs. 14 in plaats van het enkelvoud: "stelde, beschermde, sloeg" het meervoud gebruikt is. Zulke fouten zijn onwillekeurig en onopzettelijk begaan, en deden de wezenlijke inhoud van de Schrift geen gevaar lopen..

14. En zij stelden zich 1). Beter en hij, Samma, stelde zich (2 Samuel .23: 12) in het midden van dat stuk, en beschermden, beschermde het tegen het geweld van de vijanden, en zij sloegen, hij sloeg de Filistijnen; en de Heere verlost hen, de Israëlieten, door een grote verlossing.

1) Zij stelden zou op David en Eleazar zien, terwijl wat hier verteld wordt in 2 Samuel .23: 12 aan Samma wordt toegeschreven. Wij hebben hier daarom de meervoudsvorm, omdat het boven aangehaalde (vs. 13) uit de tekst was uitgevallen.

15. En drie uit de dertig hoofden 1) togen af naar de rotssteen 2), tot David in of naar de spelonk van Adullam, waar heen hij zich, bij de aanval van de Filistijnen, waarvan later (Hoofdstuk 14: 8 vv.) gemeld wordt, had teruggetrokken; en het leger van de Filistijnen had

zich gelegerd in het dal Refaïm, dat van de zuidwestzijde van Jeruzalem een uur lang zich naar de landstreek van Bethlehem uitstrekt.

1) Sommigen, zoals Luther, zijn van gevoelen, dat hier de bovengenoemde helden bedoeld zijn. Dit kan echter niet, omdat we dan hier niet drie zouden lezen, maar die drie. Hun namen zijn ons niet bekend gemaakt. Het komt hier aan op het feit zelf. Wij hebben bij 2 Samuel .23: 13 de mening van Luther, zoals die door Dächsel wordt weergegeven, laten staan, juist omdat het een mening van die grote Hervormer is.

2) Naar de Rotssteen is ons inziens hier een andere aanduiding van plaats voor: in de spelonk. In 2 Samuel .23: 13 staat: in de oogst. Beide berichten weerspreken elkaar niet. De Schrijver hier laat de tijdsbepaling achter en vestigt de aandacht op de plaats, om de tegenstelling van het water te meer kracht bij te zetten. Bovendien, David was toen niet in de spelonk zelf, maar op de bergrug van de rots, waarin zich de spelonk bevond.

16. En David was toen niet in de spelonk zelf verborgen, maar hield zich op in de vesting, op de bergvesting van de heuvel of van de rots, waarin zich de spelonk bevond; en de bezetting van de Filistijnen, een voorpost van dat volk, was toen te Bethlehem.

17. En David in zijn bergvesting, waar hij over geen goed drinkwater te beschikken had, kreeg lust in goed water, en zei 1), zonder te bedenken, welk onheil hij met deze woorden kon aanrichten, tot de mannen in zijn omgeving: Wie zal mij water te drinken geven, verschaffen, uit Bethlehems bornput, die onder de poort is (1 Samuel 9: 5)?

1) In dit bedrijf van David doen zich vier gestalten op, dewelke, zoals het mij voorkomt, het zelf zo groot maken, als één van de hier aangetekende heldendaden. 1e. Gevoelige aandoening over iets, waarin hij erkende, kwalijk gedaan en meer zijn eigen eer of zijn lust, dan de eer van God en het voordeel van zijn volk beoogd te hebben. 2e. Verloochening van eigen lust. Toen het hem gebracht werd, wilde hij het niet drinken, oordelend niet goed te wezen, een ongeregelde begeerlijkheid en een ijdele verbeelding zo veel in te willigen. 3e. Godvruchtigheid jegens God. Het water, hetgeen hij voor zich te goed achtte en te dierbaar keurde, om gedronken te worden, goot hij uit voor de Heere bij wijze van drankoffer. 4e. Teerhartigheid over zijn dienaren. Het maakte hem ten uiterste verlegen, dat drie wakkere mannen zich omwille van hem aan een wezenlijk gevaar hadden blootgesteld, zodat hij datgene, dat met gevaar van hun leven gehaald en hem aangebracht was, niet meer hield voor water, maar voor het bloed van die mannen, hetgeen boven alle andere dingen het dierbaarst is..

18. Toen braken die drie, bereid om alles voor hun koning te wagen, zelfs waar het slechts bevrediging van een begeerte voor het ogenblik betrof, door het leger, de aan de noordelijke stadspoort gestelden voorpost van de Filistijnen, en putten water uit Bethlehems bornput, die onder de poort is, en zij droegen het naar Adullam, en brachten het tot David. Maar David, wiens geweten thans ontwaakte vanwege zijn onbedachtzaamheid, wilde het niet drinken, omdat het tot zo'n dure prijs gehaald en daarom te kostbaar was, dan dat het tot bevrediging

van de zinnelijke lust gebruikt mocht worden, maar hij goot het op de aarde uit tot een drankoffer voor de Heere.

19. En hij zei: Dat late mijn God verre van mij zijn, van zulks te doen; zou ik het bloed van deze mannen drinken, dit met gevaar voor hun levens gehaalde water, dat met hun bloed kan worden vergeleken? Met gevaar voor hun levens, ja met gevaar voor hun levens hebben zij dat gebracht 1). En hij wilde het, om de zo even genoemde redenen, niet drinken, dus niet uit grillige willekeur, die nu dit, dan dat wil. Dit deden de drie helden, en deze daad blijft als bewijs van dappere moed en grote gewilligheid tot opoffering van volle kracht, al heeft de koning van de hem bewezen dienst geen gebruik gemaakt.

1) Het met levensgevaar, met blootstelling van het leven gekochte water wordt met de ziel op gelijke waarde gesteld; de ziel is echter naar Lev.16: 11 in het bloed; zulk water te drinken zou dus niets anders zijn, dan het bloed van de mannen te drinken.

20. Abisai nu, de broeder van Joab (Hoofdstuk 2: 16), was ook het hoofd van drie, de voornaamste van een andere klasse van David's helden; en hij, in gevecht met een overmachtige vijand, verheffende zijn spies tegen driehonderd, zoals Jasobam, in gelijk geval (vs. 11), versloeg hen en verkreeg door deze heldendaad zijn hoge ereplaats. Alzo had hij een naam onder die drie, werd hij ten gevolge daarvan bij een scheloschah of trias, d.i. van de tweede heldenklasse, door David gevoegd.

21. Uit die drie was hij geëerd boven de twee, d.i. hij was aanzienlijker dan de overige twee, die met hem tot hetzelfde drietal behoorden; daarom werd hij hun tot een overste; maar hij kwam tot aan die eerste drie, van de eerste klasse, Jasobam, Eleazar en Samma (vs. 11-14) niet, maar stond in rang een trap lager.

22. Benaja, de zoon van Jojada, de priester (Hoofdstuk 27: 5), de zoon van een dappere man van Kabzeel, in de stam van Juda (Joz.15: 21) geboortig, dezelfde, die in Hoofdstuk 18: 17 als overste van de Krethi en Plethi voorkomt, was groot van daden, behoorde insgelijks tot de tweede klasse of tot de Commandeurs; hij versloeg twee sterke leeuwen, de twee dapperste helden, van Moab; ook ging hij af, bij gelegenheid van een voorval dat in de verklaring van 2 Samuel .23: 20 nader uiteengezet is, en versloeg een leeuw in het midden van de kuil, in de sneeuwtijd.

23. Hij versloeg ook een Egyptische man, een man van grote lengte, van vijf ellen; en die Egyptenaar had een spies in de hand, als een weversboom (vgl. 1 Samuel .17: 4 vv.), maar hij ging tot hem op de kampplaats af alleen met een staf gewapend, en hij rukte de spies uit de hand van de Egyptenaars, en hij doodde hem met zijneigen spies.

24. Deze dingen deed Benaja, de zoon van Jojada; dies had hij een naam onder die drie helden, verkreeg een naam of een plaats in de scheloschah, of klasse van helden, waarvan hier sprake is.

25. Zie, hij was de heerlijkste van die dertig, hoger geplaatst dan de dertig, of de ridders van de derde klasse (vs. 26 vv.); nochtans kwam hij tot aan de drie van de eerste klasse (vs.11-14) niet. En David stelde hem, vanwege zijn doorzicht en wijsheid over zijn trawanten, tot een medelid van zijn geheimen raads.

26. De helden nu van de legers 1), van de derde klasse, die van de gewone ridders, waren: Asahel, de broeder van Joab (Hoofdstuk 2: 16), Elhanan, de zoon van Dodo, van Bethlehem.

1) Helden van de legers, of, dappere helden. Hier worden geen aanvoerders bedoeld, maar dappere mannen van de derde klasse.

27. Samnnoth of Samma, de Harodiet 1) van Harod op het gebergte Gilboa geboortig 2); Helez, de Peloniet, d.i. uit een niet nader op te geven plaats, naar 2 Samuel .23: 26, uit Beth-Pelet, in het zuiden van de stam Juda (Joz.15: 27).

1) In de grondtekst vindt men hier: "Haroriet," Dit is slechts een andere vorm van de naam voor "Harodiet", even als bijvoorbeeld de in 2 Samuel .8: 5 genoemde Hadadezer in de grondtekst dier plaats 1 Samuel .10: 15 vv. en ons boek "Hadarezer" geschreven wordt.

2) Vóór deze naam is een tweede held: "Elika de Haradiet" uitgevallen.

29. Sibchaï, de Husathiet (Hoofdstuk 20: 4); Ilaï, in 2 Samuel .23: 28 Zalmon geheten, de Ahohiet, uit het Benjaminitisch geslacht van de Ahohieten, dat overigens niet nader bekend is.

30. Maharaï, de Netofathiet, uit Netofa, in het zuidwesten van Bethlehem, het tegenwoordige Beit Nettif; Heled, de zoon van Baäna, de Netofathiet, evenals Maharaï uit Netofa.

31. Ithaï, de zoon van Ribai, van Gibeä Sauls in de stam van de kinderen van Benjamin; Benaja, de Pirhathoniet, uit Pirhathon, westelijk van Sichem.

32. Hurai, juister Hidaï (2 Samuel .23: 30), van de beken uit de dalvlakte aan de voet van de berg Gaäs, bij Thimnath-Heres in de stam Efraïm (Richteren 2: 9), Abiël, de Arbathiet, uit Bethabara in het noordelijk deel van de woestijn Juda (Joz.15: 6; 18: 22).

33. Azm veth, de Baharumiet uit Bahurim, oostelijk van Jeruzalem, Eljahba de Saälboniet, uit Saälbim (1 Koningen .4: 9 Joz.19: 42), noordwestelijk van Aj lon in de stam Dan.

34. Van de kinderen 1) van Hasem, de Gisoniet; juister Hasem, de Gisoniet, uit de overigens onbekende plaats Gison, was Jonathan, de zoon van Sage, de Harariet, uit Harod aan de noordelijke voet van het Gilboagebergte (vs. 27).

1) De laatste drie letters van het slotwoord in het vorige vers zijn nog eenmaal geschreven en dan tot een zelfstandig woord (Bene = kinderen) gemaakt. Zou echter het Bene voor de naam Hasem werkelijk in orde zijn, hetgeen niet onmogelijk was, dan mag men op de zo-even

aangevoerde gronden het woord volstrekt niet vertalen, maar moet het als een deel van de naam aanzien: Bnehasem..

35. Ahiam, de zoon van Sacher, de Harariet; Elifal of Elifelet, de zoon van Ur;

36. Hefer, de Mecherathiet, uit Meacha, aan de zuidwester helling van de grote Hermon (Num.32: 41) geboortig; Ahia, de Peloniet 1), naar (2 Samuel .23: 34); Eliam, de zoon van Achitofel, de Giloniet.

1) De naam Ahia is gevormd, om daarin de woorden: "Eliam, de zoon van Achitofel" te verbergen; maar het bijgevoegde de Peloniet duidt niet de afkomst van de man aan, maar is zoveel als: "de zoon van de man, waarvan wij niet verder spreken willen" (Ru 4: 1" en "2 Samuel 15: 31).

37. Hezro, de Karmeliet, uit Karmel, zuidelijk van Hebron; Naärai, de zoon van Ezbaï, zeker juister naar 2 Samuel .23: 35 Paërai, de Arbiet, uit Arab op het gebergte Juda geboortig.

38. Joël, (Jegnal) de broeder, zeker juister naar 2 Samuel .23: 36, de zoon van Nathan, een Syriër van Zoba; Mibhar, de zoon van Geri, naar 2 Samuel .23: 36, Bani, de Gadiet.

Dat bij de namen van deze beide verzen de tekst in 2 Samuel .23 gevolgd is, die op onze plaats daarnaar verbeterd moet worden, blijkt duidelijk uit de laatste naam; want (Mibhar) is duidelijk verkeerd geschreven voor (uit Zoba), en behoort dus tot de vorige zin: "de broeder (of liever zoon) van Nathan (uit Zoba)" en ten gevolge van deze vergissing is, nu eenmaal uit de toevoeging bij de vorige naam een eigennaam is ontstaan, de zin in 2 Samuel .23: 36 (Bani, de Gadiet) in de andere omgezet... (de zoon van Hagri)..

39. Zelek, de Ammoniet, Nahraï, de Berothiet, uit Beëroth aan de westgrenzen van de stam Benjamin, wapendrager van de veldheer Joab, de zoon van Zeruja;

40. Ira, de Jithriet; Gareb, de Jithriet, evenals de vorige tot de geslachten uit Kirjath-Jearim (Hoofdstuk 2: 53) behorend.

41. Uria, de Hethiet (2 Samuel .11: 3 vv.)Zabad, de zoon van Ahlaï 1).

1) Met Uria, de Hethiet, eindigt de lijst in 2 Samuel .23 voorkomende. Hier worden nog enige helden genoemd, die waardig waren, dat hun namen aan de vergetelheid werden ontrukkt.

42. Adina, de zoon van Siza, de Rubeniet, was het hoofd van de Rubenieten, van de krijgslieden uit de stam Ruben; nochtans waren er dertig boven hem; behalve hem bezat het contingent van deze stam nog 30 andere aanvoerders.

43. Hanan, de zoon van Maächa, misschien als in vs. 36 te verstaan: uit Maächa geboortig (vgl. 2 Samuel 23: 34), en Josafat de Mithniet, een niet nader te bepalen naam.

44. Uzzia, de Asterathiet, uit de stad Astharoth, de voormalige residentie van Og, koning van Basan (Deuteronomium 1: 3 vv. Joz.13: 29 vv.); Sama, en Jeiël, de zoon van Hotham, de Aroëriet, een uit een van de beide steden Aroër of uit die aan de rivier de Arnon, op de zuidergrens van de stam Ruben (Joz.13: 15 vv.), of uit die aan de boven Jabbok, noordoostelijk van Rabbath-Ammon (Joz.13: 24 vv.), geboortig man.

45. Jediaël, de zoon van Simri, en Joha, zijn broeder, de Tiziet. Ook deze aanduiding is niet nader op te geven.

46. Eliël Hammahavim niet nader te verklaren en Jeribaï, en Josavia, de zonen van Elnaäm; en Jithma, de Moabiet 1), uit het door David overwonnen leger van de Moabieten (Hoofdstuk 18: 2. 2 Samuel .8: 2), tot hem overgekomen.

1) In vs. 39 komt er een Ammoniet voor en hier een Moabiet. Dit wil zeggen, van Ammonitische en Moabitische afkomst. Want toch David zal hen niet onder zijn helden opgenomen hebben, dan na opname in het Verbond, met Abraham opgericht, dan na inlijving in het volk van Israël. Zij waren de voorlopers en de voorbeelden van hen, die in de dagen van het Nieuwe Verbond door de geestelijke besnijdenis ingelijfd zouden worden in het geestelijk Israël.

47. Eliël en Obed, en Jaäziël van Mezobaja, geheel onbekend.

Zijn Davids helden verwaardigd geworden, dat hun aandenken vereeuwigd werd, hoe veel te meer zullen de namen van de krijgsknechten van Christus in het boek des levens worden gevonden.

HOOFDSTUK 12

DAVIDS HULP AAN STRIJDBARE MANNEN

IV. Vs. 1-22. Na de opgave van Davids helden, die gedurende zijn koninklijke heerschappij; hem de oorlogen van de Heere deden voeren, volgt een opgave van die mannen; die nog bij Sauls leven deze verlieten en onder Davids vaandel zich begaven, de schare van zijn krijgers telkens meer vergrootten en haar tot een leger van God maakten. De eerste klasse van hen (vs. 2-7) bevat Benjaminiten en mannen uit Juda, die te Ziklag bij hem kwamen, zeker nog in de eerste tijd van zijn verblijf daar; de tweede klasse (vs. 8-18) waren mannen uit Gad benevens enige mannen uit Juda, en Benjaminiten, die gedurende zijn oponthoud in de woestijn Juda hem opzochten; de derde klasse (vs. 19-22) eindelijk bestaat uit zeven Manassieten, die nog vóór Sauls laatste slag, waarin hij viel, diens zaak verlieten en tot David overkwamen.

1. Deze nu, die in het volgende nader aangeven worden, zijn het, die tot David kwamen naar Ziklag (1 Samuel .27: 6), toen hij nog besloten was 1) voor het aangezicht van Saul, de zoon van Kis; voor Sauls ogen of in het bereik van zijn heerschappij zich niet durfde laten zien (1 Samuel .27: 1); zij waren ook, zoals degenen, waarvan in het vorige Hoofdstuk gesproken is, onder de helden, die tot die strijd hielpen, bereid waren om hem te ondersteunen in de oorlogen, die hij destijds voerde.

1) Nog besloten was. D.w.z. toen hij nog door Saul verhinderd werd, om volgens zijn Goddelijke verkiezing als koning op te treden, omdat en Saul nog leefde en deze op allerlei manier David het leven bitter maakte. Hieruit mag worden opgemaakt dat de mannen, die tot hem kwamen, het doel hadden, om hem als koning te erkennen. Het was echter nog de tijd niet, wil de Schrijver zeggen, Saul moest eerst sterven.

2. Gewapend met bogen, rechts en links met stenen werpend, en met pijlen schietende uit de boog; met de linker- en rechterhand geoefend met stenen om die te slingeren, en met pijlen op de boog om die af te schieten (Hoofdstuk 8: 40. Richteren 20: 16); zij waren van de broeders, stamverwanten van Saul, uit Benjamin 1).

1) Het uit Benjamin verklaart nader van Saul. Hiermee wordt niet gezegd, dat zij bloedverwanten van Saul waren, maar dat zij uit dezelfde stam waren, waaruit hij gesproken was. Juist om het in het oog vallend, dat enige stamverwanten van Saul tot David kwamen, wordt hier gesproken van broeders van Saul.

3. Het hoofd, of aanvoerder, was Ahiëzer, en zijn broeder, Joas, zonen van Semaä, de Gibeathiet, uit Gibeon van Benjamin (1 Samuel 10: 5); daarna Jeziël en Pelet, zonen van Azmaveth en Beracha, en Jehu, de Anathothiet, uit Anathoth (Hoofdstuk 11: 28).

4. En Jismaja, de Gibeoniet, uit Gibeon (Joz.9: 3) was een held onder de dertig en over dertig 1) gesteld (Hoofdstuk 11: 25), en Jirmeja, en Jahaziël, en Johanan, en Jozabad, de Gederathiet 2), uit Gadara in de Judese vlakte (Joz.15: 36).

1) Deze woorden kunnen wel geen anderen zin hebben als deze, dat Jismaja ook tot het corps van de 30 helden van David behoorde en tijdelijk aanvoerder van hen was; ofschoon zijn naam in Hoofdstuk 11 niet voorkomt, vermoedelijk, wijl hij ten tijde, toen de lijst in Hoofdstuk 11 werd gemaakt, niet meer in leven was..

2) Omdat Gadara in Juda lag, valt hieruit op te maken, dat enkele Benjaminitische geslachten naar Juda zijn verhuisd en daar hun woonplaats hebben verkregen, in afwijking van de oorspronkelijke verdeling van het land door Jozua.

5. Eluzai, en Jerimoth, en Bealja, en Semarja, en Sefatja, de Harufiet (vgl. Nehemia 7: 24 7.24).

6. Elkana en Jissia, en Azareël, en Joëzer, en Jasobam, de Korahieten 1), nakomelingen van Korach, achterkleinzoon van Levi (Nu 16: 3).

1) Dat de Korahieten, nakomelingen van Levi, als in één adem genoemd worden met de Benjaminiten, komt daarom, omdat de Leviëten geen eigen stuk land hadden, maar de nakomelingen van Levi, die om en bij de Benjaminiten woonden, als tot de Benjaminiten werden gerekend. Het is wel waar, dat de Kahathieten, waaruit ook de Korahieten behoorden, in Benjamin geen woonplaats verkregen (Joz.21: 9-26), maar het is vrij zeker, dat toen de tabernakel naar Gibeon verplaatst werd, ook Leviëten in de steden van Benjamin hebben gewoond.

8. 1) Ook scheidden zich van de Gadiëten, onderhorigen van de stam Gad af van de anderen, die het met Saul hielden en begaven zich tot David in of naar die vesting naar de woestijn van Juda (1 Samuel .23: 14), kloeke helden, krijgslieden ten oorlog, toegerust met rondas en schild; en hun aangezichten, waren krachtig en fier van voorkomen als aangezichten van de leeuwen (2 Samuel .1: 23), en zij waren op hun voeten als de reeën, gazellen op de bergen in snelheid (2 Samuel .2: 18).

1) Hieronder vinden we vermeld, wie onder meer tot David in de vesting kwamen van de Gadiëten en van de kinderen van Benjamin en Juda.

14. Deze waren van de kinderen van Gad, (vs. 8), hoofden van het leger, een 1) van de kleinsten was over honderd, en de grootste over duizend.

1) Beter: Eén tegen honderd de kleinste en de grootste één tegen duizend, d.i. van de helden kon de zwakste het tegen honderd, de sterkste tegen duizend man het uithouden (Lev.26: 8 vgl. Deuteronomium 32: 30).

In het Hebr. (Echad lemaäh hakatòn wehagadool leèlef). De Staten-Vertaling volgt de Vulgata. Als vertaald moest worden over en niet tegen, moest er niet l maar le staan. Onze vertaling sluit zich geheel aan de beschrijving van deze mannen in het vorige vers. Zij waren helden niet alleen, wat houding en gedaante, maar ook wat lichaamskracht betreft.

15. Deze zelf zijn het, die, toen zij zich van hun stamgenoten afscheidten en zich door Sauls aanhangers moesten heenslaan om David te bereiken, over de Jordaan gingen in de eerste maand, Abib of Eisan (Ex 12: 2) dus in het voorjaar, toen die vol was aan al haAr oevers 1), en zij verdreven al de inwoners van de laagten, tegen het oosten en tegen het westen 2).

1) In de drogen zomertijd kan de Jordaan op verscheidene plaatsen doorwaad worden, maar in het voorjaar, als hij door het smelten van de sneeuw op de Libanon zo groeit, dat de oevers overstroomd worden, behoort de overgang over deze rivier tot de grootste waagstukken (Zie Joz.3: 15)..

De laagten staat hier voor, de bewoners van de laagten, van de dalen.

2) Welke vijanden zij geweest zijn, die de Gadieten te bestrijden hadden, en waar de laagten gelegen hebben, waar zij hen aangrepen, wordt niet gezegd, maar het blijkt, dat zij met hun leeuwen aangezichten hen deden vluchten langs verschillende wegen, sommigen oost- en anderen westwaarts, en dat zij hen met een weergaloze vlugheid vervolgden, zodat waarheen zij ook vluchten mochten, zij hen achterhaalden en hun werk niet ten halve deden..

16. Er kwamen ook van de kinderen van Benjamin en Juda, op de bergvesting tot David, die er zich destijds ophield.

17. En David, die juist in die streek evenveel haat en verraad als liefde en vriendschap ondervonden had (1 Samuel .23: 15 vv.; 26: 1 vv.), en nu niet wist, waarop hij bij deze bezoekers te letten had, ging uit hun tegemoet, en antwoordde met betrekking tot hetgeen zij bij hem wilden doen, nog eer zij zelf zich daarover uitgelaten hadden, en zei tot hen: Indien jullie ten vrede tot mij gekomen zijt, om mij te helpen, zoals reeds zo menigeen in zo'n gezindheid zich bij mij heeft aangesloten (vs. 2 vv., 8 vv.), zo zal mijn hart tegelijk of tot gemeenschap over jullie zijn 1), en ook ik zal getrouw blijven; maar indien het is, om mij aan mijn vijanden bedrieglijk over te leveren, en u eraan denkt om mij aan koning Saul te verraden, omdat toch geen wrevel in mijn handen is, de God onzer vaders 2), die de zielen van Zijn heiligen bewaart en hen van van de goddeloze hand redt (Psalm 97: 10), ziet het, en straft het aan u, het boze, dat u tegen mij voorhebt.

1) De Zoon en Heere van David heeft lief, die Hem liefhebben (Spreuken 8: 17). Hij veracht hun liefde niet, ofschoon dezelve voor hem gering en van weinig belang is, maar Hij neemt ze gunstig aan, en zal hen, die zich in oprechtheid en met een gewillige ziel aan Hem onderwerpen, optekenen, om onder Zijn geleide en bestuur te strijden tegen de zonde en alle verzoeking, en om als reizigers te trekken door de woestijn van deze wereld ter beërving van het hemelse koninkrijk, zonder dat zij, ofschoon de vijanden talrijk en de reizen langwijdig en verdrietig mogen wezen, hoeven ongerust te wezen of moedeloos, alzo Hij hun Overste en Leidsman, de Heere van de hemel en van de aarde is..

2) Hier spreekt David niet alleen zijn innig en kinderlijk geloofsvertrouwen uit, maar zegt hier ook, dat die God, die Zich aan de vaders heeft geopenbaard, als Degene die de

schuldige geenszins onschuldig houdt, Zijn beschermende hand over hem heeft uitgestrekt, zodat niet hij, maar zij de droevige gevolgen van zo'n snoed verraad zullen ondervinden.

18. En de Geest van de Heere toog Amasaï aan 1), daalde als een geest van dappere, blijde moed en oprechte onvoorwaardelijke overgave neer op hem (Richteren 6: 34), de overste van de hoofdliden, zeker noch de een noch de ander van de twee zonen van David's zuster, Amasa en Abisaï (Hoofdstuk 2: 16,17), zoals menig uitlegger vermoedt, maar een overigens niet nader bekende Benjaminiet, die later als hoofdman over dertig in het leger diende; en hij zei: Wij zijn van u, o David! en met u zijn wij, zoon van Isaï (Hoofdstuk 10: 14), vrede, vrede, d.i. geluk en heil zij u, en vrede zij ook uw helpers, die u terzijde staan en de partij van uw vervolgers verlaten! want uw God helpt u, heeft u tot dusver reeds in deze zorgelijke tijd zichtbaar geholpen en zal u, die Hij zich tot vorst over Zijn erfdeel verkoren heeft, zeker eenmaal een bestendig huis bouwen (1 Samuel .25: 28 vv.). Toen, terwijl ook hem de Geest Gods aangreep en alle twijfel uit zijn ziel dreef, nam hem David aan en stelde hen tot hoofden van de benden 2).

1) Amasaï was hun spreker, welke door de Geest van God, aan Wie niet alleen de zaligmakende genade, maar ook andere heldhaftige en edelmoedige aandoeningen worden toegeschreven, werd aangedreven met een heldhaftige stoutheid en een kloekmoedig besluit, om in de naam van allen en ter hunner aanmoediging hun gehoorzaamheid aan David te betuigen met zulke nadrukkelijke woorden, die de koning ten volle overtuigen, dat zij zijn vrienden waren..

Deze Amasaï komt onder deze naam niet voor op andere plaatsen op de lijst van David's helden.

Het is daarom, dat vele oude uitleggers, maar o.i. ten onrechte, hem verward hebben met Amasa, eerst bevelhebber onder Absalom en later onder David, die door Joab is vermoord.

2) Niet alleen nam hij hen aan, maar hij stelde hen ook in ere-ambten, opdat zij voor immer de zijne zouden zijn. Dit was geen onvoorzichtig gedrag van de toekomstige koning, maar een daad van grootmoedigheid, overtuigd, dat hij handelde naar de wil van God en dus tot zijn eigen welzijn.

19. Er vielen ook van de stam Manasse het later (vs. 20) aangeduide zevental tot David 1), toen hij, zoals in 1 Samuel .29: 1 vv. uitvoeriger bericht wordt, met de Filistijnen kwam om tegen Saul te strijden, alhoewel zij hen, de Filistijnen niet hielpen; want de vorsten van de Filistijnen verlieten hem weer, nadat hij met zijn mannen reeds onder hun leger uitgetogen was, met raad ten gevolge van onderhandelingen, die zij onder elkaar gehouden hadden, zeggende: Met gevaar van onze hoofden zou hij tot Saul, zijn heer, vallen (1 Samuel .29: 4).

1) Dit waren overlopers uit het leger van Saul tot David, toen de laatste strijd tegen de Filistijnen door Saul zou geleverd worden.

20. Toen hij nu, na deze vrijlating, naar Ziklag toog, waar hij destijds woonde, vielen bij zijn terugkeer derwaarts tot hem uit Manasse: Adnah, en Jozabad, en Jediaël, en MICHAËL, en Jozabad, en Elihu, en Zillethai; hoofden van de duizenden 1), die in Manasse waren.

1) Hoofden van de duizenden, d.i. hoofden van de geslachten, waarin de stam Manasse verdeeld was, en dus hoofden van de legerafdelingen, die Manasse leverde.

21. En deze hielpen David mee tegen die benden, de Amalekitische stroopbenden, die gedurende zijn afwezigheid de stad verbrand en haar bewoners weggevoerd hadden (1 Samuel .30: 1 vv.); want alle dezen waren kloeke helden, evenals de in vs. 1 genoemden, en zij waren of werden oversten in het leger.

22. Want er kwamen in die tijd, in de laatste tijd van Sauls regering, vóórdát hij kort daarop zijn dood vond (Hoofdstuk 10), dag bij dag enigen tot David, om hem te helpen, tot een groot leger toe, totdat uit dezen, die zich bij hem aansloten een leger werd, als een leger van God 1) (1 Samuel 27: 7).

1) Leger van God, d.i. een leger door God gevormd, waarin het duidelijk getoond wordt, dat de Heere God er Zijn kracht in had uitgestort, zodat het schier onverwinnelijk was.

V. Vs. 23-40. Een verdere opgave vermeldt de krijgslieden van de verschillende stammen, die bij de verheffing van David tot koning over geheel Israël tegenwoordig en werkzaam waren; zij geeft dus een juistere beschrijving van de vergadering, waarvan in Hoofdstuk 12: 1-3 in algemene woorden sprake was. De opgave begint met de twee, in het zuidelijk deel van het land wonende stammen Juda en Simeon, waaraan Levi zich aansluit, welks hoofdbestanddeel reeds van het begin af het insgelijks met David gehouden had; van het Zuiden loopt zij dan in noordelijke richting voort tot de overige stammen in het West-Jordaanland, en sluit met de twee en een halve stam in het Oost-Jordaanland.

23. En dit zijn de getallen van de hoofden van degenen, die toegerust waren voor het leger, die, na Isboseth's vermoording in het jaar 1047 vóór Christus, tot David te Hebron kwamen, om het koninkrijk van Saul tot hem te wenden, naar de mond van de Heere, die David tot vorst over geheel Israël verordend had (Hoofdstuk 11: 2).

24. Van de kinderen van Juda, die rondassen en spiesen droegen, waren zesduizend en achthonderd, toegerust voor het leger 1).

1) Hoe komt het toch, dat Zebulon en Nafthali, twee stammen, die in Israël's geschiedenis geen betekenisvolle rol speelden, zo talrijk zijn opgekomen, terwijl Juda een naar verhouding zo'n klein getal van krijgers stelde. Op deze vraag antwoorden wij: Het optreden van de stam van Juda, door een naar verhouding zo'n klein getal van soldaten, verklaart zich eenvoudig daaruit, dat David toen reeds 7 jaren koning over Juda was, welke stam alzo bij de huldiging van de overige stammen niet in het veelvoudige van zijn krijgers hoefde te komen, om David eerst tot koning te maken, maar slechts een klein getal van zijn manschappen tot de feestelijke handeling zond, die de huldiging van de overige stammen als getuigen in naam van de hele

stam bijwoonden. Dit geldt ook voor de stam Simeon, wiens gebied als het ware in de stam Juda was ingesloten, zodat hij tegelijk met Juda David als zijn koning had erkend..

27. En Jehojada, misschien de in Hoofdstuk 11: 22 vermelde nader van Benaja, was overste, aanvoerder van de Aäronieten; en met hem waren er drieduizend en zevenhonderd.

29. En van de kinderen van Benjamin, de broeders, stamgenoten van Saul, drieduizend, een betrekkelijk gering getal, want tot nog toe waren er velen van hen, die het nog met het huis van Saul hielden.

31. En van de halve stam van Manasse, tot het West-Jordaanland behorend, achttien duizend, die met namen uitgedrukt zijn, in de lijsten als zodanig werden opgeschreven, dat zij, in naam van de stam kwamen om David koning te maken.

32. En van de kinderen van Issaschar, die ervaren waren in het verstand van de tijden, die, in staatkundige zaken wijs en bedreven, met een vlug en vast oordeel begaafd waren, om te weten wat Israël 1) te allen tijde, welke ook de toestanden waren, doen moest: hun hoofden waren twee honderd, en al hun broeders vertrouwden de wijsheid van deze aanvoerders en pasten op hun woord.

1) Wat hier van Issaschar gezegd wordt, is het in toepassing brengen van wat de Prediker zegt: (Hoofdstuk 3: 1). Dit kwam hier in voor al uit dat zij het nu het juiste tijdsgewricht oordeelden, om David koning te maken en niet langer te wachten met deze handeling.

33. Uit Zebulon, uitgaande in het leger, toegerust ten strijde met alle krijgswapens, vijftig duizend, en om een slagordening te houden met een onwankelbaar hart 1).

1) In het bijzonder wordt van de mannen van Zebulon (hebbende die stam misschien enig kwaad vermoeden gegeven, aangaande zijn standvastigheid), getuigd, dat zij heel niet dubbelhartig waren. Zij bezaten geen gemaakte kloekmoedigheid, maar hadden voorgenomen, standvastig bij hun besluit te blijven..

Beter vertaald is dan ook: En om zich tezamen te scharen met een niet dubbel hart, d.i. op een niet dubbelhartige wijze, zoals ook de Engelse vertaling heeft. Vrijwillig en eensgezind schaarden zij zich onder de vanen van David, hun wettige koning.

39. En zij waren daar bij David drie dagen lang, etende en drinkende; want hun broeders 1) hadden voor hen wat toebereid, brachten hun levensmiddelen aan (Jud 20: 10).

1) Hun broeders zijn, zoals blijkt uit het volgende vers, de inwoners van Hebron, of de stam van Juda. In het volgende vers worden toch opgesomd degenen, die het dichtst bij die stam woonden.

40. En ook de naasten aan hen, tot aan Issaschar en Zebulon, en Nafthali, dus tot aan de Noordelijke grens van Kanaän, brachten brood op ezels, en op kamelen, en op muilen (1

Samuel 25: 18), en wijn, en olie, en runderen, en klein vee in menigte: want er was blijdschap in Israël, en ieder probeerde dus van zijn zijde de vergadering in Hebron tot een echt feestelijke en vrolijke te maken.

HOOFDSTUK 13

AF- EN INHALING VAN DE BONDSKIST

I. Vs. 1-14. In Jeruzalem als koning over geheel Israël regerend, besluit David om de ark van God uit Kirjath-Jearim, waar zij toen nog stond, naar zijn stad over te brengen, vergewist zich daartoe van de toestemming van de gehele gemeente van zijn volk, en gaat over tot de uitvoering van dit werk, waaraan allen deelnemen. Maar als de Heere de Leviet Uza door een plotselinge slag doodt, omdat deze op onbedachtzame wijze de ark heeft aangeraakt, is David bevreesd de bondskist in zijn nabijheid te brengen, en brengt haar onderweg in het huis van Obed-Edom, bij wie met haar ook de zegen van de Heere zijn intrek neemt (Vergelijk 2 Samuel .6: 1-11).

1. En David, die, nadat hij Jeruzalem tot hoofdstad van zijn rijk verheven had (Hoofdstuk 11: 4 vv.), er nu ook aan dacht, om haar tot middelpunt van de godsdienst voor Israël te maken, bij welk plan hij niet zozeer door staatkundige slimheid als veeleer door Goddelijke wijsheid geleid werd, hield raad met de oversten der duizenden en van de honderden, en met alle vorsten, de oudsten van de verschillende stammen, die vroeger bij hem te Hebron gekomen waren, om hem tot koning over geheel Israël te zalven (Hoofdstuk 12: 23 vv.), en die hij thans bij zich te Jeruzalem bescheidde.

2. En David zei tot de ganse, in haar hoofden en vertegenwoordigers bij hem vergaderde gemeente van Israël: Indien het jullie goeddunkt, wat ik in de gedachte heb, zoals ik daaraan geen ogenblik twijfel, en van de Heere, onze God, te zijn, een gedachte, die Hij zelf mij door Zijn Geest in het hart gelegd heeft, waarvan ik dan ook met een blij toevoorzicht verzekerd ben, zo laat ons tot een onverwijld uitvoering van dit plan ons uitbreiden, laat ons zenden aan 2) onze overige broeders, die niet met ons hier tegenwoordig zijn, in alle landen van Israël, en de insgelijks herwaarts bescheiden priesters en Levieten, die met hen zijn in de (48) steden van het ganse land met haar voorsteden (Num.35 Joz.21), opdat zij tot ons vergaderd worden en aan het werk kunnen deelnemen.

1) In het Hebr. Nefratsah. Letterlijk: laten wij ons doorbreken. Met het volgende: laat ons zenden betekent het: laten wij schielijk zenden, zonder enig oponthoud, zonder dat wij ons door iets laten weerhouden.

2) Aan, of tot. Het voorgaande met dit woord verbonden geeft aan, een bevel. Het zenden tot sluit dus in, dat het volk verplicht was, om het woord van de koning te gehoorzamen. Het hing niet af van de wil van het volk, of het mee zou doen aan het opbrengen van de ark of niet, maar het moest geschieden. Het was, of werd een besluit van de koning in vereniging met de oudsten van het volk.

3. En laat ons de ark van onze God, die sedert haar wegvoering door de Filistijnen haar goede standplaats nog niet gevonden heeft, maar slechts voorlopig in Kirjath-Jearim is geplaatst (1 Samuel .4: 1-7: 1) tot ons wederhalen, en de nalatigheid en onverschilligheid, waaraan wij ons tot dusver jegens dit kostbare kleinood van ons volk hebben schuldig gemaakt, eindelijk weer

goedmaken, want wij hebben ze in de dagen van Saul niet gezocht 1), alsof zij een nietig en zeer goed te missen voorwerp was; wij meenden veeleer, dat het reeds genoeg was, dat wij de tabernakel nog hadden, ofschoon de tabernakel zonder de Ark niets anders is dan een lichaam zonder ziel.

1) David, hoewel het in de dagen van Saul niet op zijn weg lag, om de ark terug te halen, verklaart zich hier solidair met de zonde van zijn volk. De zonde van het volk is David's zonde.

4. Toen, van de kracht en waarheid van deze woorden van de koning overtuigd en getroffen, zei de ganse gemeente, als uit één mond, dat men alzo doen zou 1), en dus de Ark zou terughalen; want die zaak was juist in de ogen van het ganse volk 2).

1) Letterlijk: Laten wij zo doen.

2) Waarlijk, gelukkig is ieder land te noemen, dat door een vrome, godvruchtige koning geregeerd wordt! Daar ontmoeten goedheid en trouw, daar gerechtigheid en vrede elkaar, en het spreekwoord wordt bewaarheid: Zo de koning, zo het volk! Maar ook gelukkig is ieder koning zelf te noemen, die het niet vergeet, dat boven hem nog een groter Koning, de Koning aller koningen regeert, die hij uit genade zijn bestuur te danken heeft, die alleen zijn troon hem verzekert en die over zijn doen en laten hem eenmaal tot rekenschap zal roepen..

5. David dan vergaderde, overeenkomstig deze afspraak met de hoofden en vertegenwoordigers van de gemeente, kort daarna, gans Israël 1) van het Egyptische Sichor, de tegenwoordige Wady el Arisch, als uiterste grens van het land in het zuiden (Joz.13: 3 13.3 Num.34: 5 en "De 8: 18) af, tot daar men komt te Hamath, tot aan de uiterste grens in het Noorden (Num.13: 22; 34: 8), om de ark van God te brengen van Kirjath-Jearim, ruim 3 uren noordwestelijk van Jeruzalem.

1) Gans Israël, in de zin van, een groot gedeelte. Volgens 2 Samuel .6: 1 kwam er op een getal van 30.000 man.

6. Toen toog David op van Jeruzalem met het ganse Israël, vertegenwoordigd door een keur van 30.000 man uit al de 12 stammen, terwijl de overigen, die zich insgelijks bij de feestelijkheid bevonden, overeenkomstig zijn verordening, naar de plaats, van waar de plechtige feesttocht beginnen zou, zich rechtstreeks hadden begeven, naar de stad Baäla, dat is, naar Kirjath-Jearim, dat in Juda is (Joz.15: 9), dat hij van daar ophaalde de ark van God, van de Heere, die op het verzoendeksel tussen de twee cherubs woont (1 Samuel .4: 4), waar 1) de Naam wordt aangeroepen; de Heere Zijn Goddelijk wezen en heerlijkheid aan Zijn volk openbaart.

1) Anderen, zoals Keil, vertalen: zoals Hij met die Naam wordt aangeroepen, n.l. als degene, die boven de Cherubs troont. Grammatisch is dit juist. Letterlijke vertaling is: die genoemd wordt Naam.

7. En zij voerden de arke van God, in plaats van, zoals in Num.4 voorgeschreven was, haar door de Levieten op de schouders te laten dragen, op een met runderen bespannen nieuwe wagen, zoals de Filistijnen eenmaal gedaan hadden (1 Samuel .6: 7 vv.), uit het huis van Abinadab, die echter toen niet meer in leven was. Uza nu, een kleinzoon of achterkleinzoon van Abinadab, en zijn broeder Ahio leidden de wagen, deze door vóór de Ark uit te gaan en de runderen te besturen, de andere door op zijde van de Ark te lopen, om er op te letten, of zij ook zwenkte of er afgleed.

8. En David en gans Israël speelden, dansten (Ex 15: 20), voor het aangezicht van God, die krachtens het teken van zijn tegenwoordigheid midden onder hen was, met alle macht zo met liederen, die gezongen, als met harpen, en met luiten, en met trommelen, en met schellen, en met cimbalen, en met trompetten, die daarbij bespeeld, geslagen en geblazen werden.

10. Toen ontstak de toorn van de Heere over Uza, en Hij sloeg hem, liet hem door een plotselinge slag getroffen worden vanwege deze misdaad, omdat hij, niet lettend op het Goddelijk verbod in Num.4: 15,20, zijn hand had uitgestrekt aan de ark, al was het ook met een goede bedoeling geschied, en hij stierf daar voor het aangezicht bij de ark van God (2 Samuel .6: 7).

11. En David ontstak, werd zeer ontroerd, dat de Heere een scheur gescheurd had aan Uza, hem zo plotseling en geweldig uit het leven wegraakte; daarom noemde hij diezelfde plaats Perez-Uza, d.i. scheur van Uza, terwijl het volk haar plaats van het verderf (vs. 9) genoemd had; deze naam draagt zij dan ook nog tot op deze dag.

12. En David vreesde de Heere en diens ongenaakbare Majesteit te dien dage, zeggende: terwijl hij er nu zelfs van afzag om zijn voornemen te volbrengen: Hoe zal ik, zonder mij aan groot gevaar bloot te stellen, de ark van God tot mij op de berg Zion brengen?

13. Daarom liet David de ark niet tot zich brengen in de stad van David 1) (Hoofdstuk 11: 7); maar deed ze, op zijde van hen weg af, afwijken in het huis van Obed-Edom, de Gethiet, een van Gath-Rimmon in de stam Dan geboortige Leviet, die later deurwachter bij de ark werd (Hoofdstuk 15: 18,24).

1) Laat de opschorting van deze plechtigheid ons ter waarschuwing strekken, om niet van onze plicht afgebracht te worden door zulke beschikkingen, die alleen gemaakt zijn, om ons van onze zonden af te brengen. Buiten twijfel heeft David Gods bevel voor zich gehad tot het brengen van de Ark naar Jeruzalem, en daarom moest hij, onaangezien de breuk op Uza gemaakt, daarmee zijn voortgegaan, na het uitzuiveren en verbeteren van hetgeen kwalijk gedaan was..

14. Zo bleef de ark van God bij het huisgezin van Obed-Edom in zijn huis, tot haar verdere verplaatsing naar de stad van David (Hoofdstuk 15), drie maanden, en de Heere zegende 1) het huis van Obed-Edom, en alles wat hij had, onder andere bewijzen van Zijn gunst ook wel daarmee, dat de tot die tijd onvruchtbaar gebleven echt diens mans op eenmaal een vruchtbare en later nog een aan kinderen zeer rijke echt werd (Hoofdstuk 26: 4).

1) Laat de zegeningen, die het verblijf van de Ark met zich bracht in het huis van Obed-Edom, ons bewegen, om de grootste achting en de sterkste begeerte te betonen voor de tekenen en de openbaarmaking van de Goddelijke tegenwoordigheid, namelijk het woord van de Heere en Zijn instellingen, en om aan dezelfde een ruime en welbehaaglijke verblijfplaats te verschaffen. Christus komt tot ons langs de weg van Zijn instellingen..

HOOFDSTUK 14

DAVID'S VROUWEN, KINDEREN EN ZEGEPRAAL OVER DE FILISTIJNEN

II. Vs. 1-17. Vóórdat ons bericht voortgaat met de verdere geschiedenis van de verplaatsing van de bondskist naar Jeruzalem, deelt het ons mee de geschiedenis van David's paleisbouw (vs 1 en 2), van de uitbreiding van zijn huis (vs. 3-7) en van zijn beide zegepralen op de Filistijnen (vs. 8-17), welke geschiedenis hij vroeger had overgeslagen, om zo spoedig mogelijk bovenstaande, met het gehele plan van het werk meer overeenkomende geschiedenis te melden; maar die hij nu beschrijft, omdat het ongeval met de bondskist zelf een afbreking in het verhaal rechtvaardigde. Hij geeft door deze tussen geschreven mededelingen te kennen, dat David niet minder een gezegende van de Heere was dan Obed-Edom, in wiens huis de ark van God drie maanden lang bleef, al was zijn voornemen met die ark de eerste maal niet vervuld; want ofschoon de Heere hem uit het buitenland vrienden schonk, die met hun gaven en krachten hem dienden, en zijn huis liet toenemen en zien uitbreiden, zo deed hij hem ook op zijn vroegere vrienden en tegenwoordige tegenstanders, de Filistijnen, een tweevoudige glansrijke zegepraal behalen. (Vergelijk 2 Samuel .5: 11-25).

1. Toen zond Hiram, de koning van Tyrus, in het land van de Feniciërs, toen hij omstreeks het jaar 1040 vóór Christus aan de regering kwam, boden tot David, zijn machtige en aanzienlijke nabuur, om hem, wiens vriendschap hij, de jeugdige vorst, zozeer nodig voelde te hebben, van zijn troonsbeklimming kennis te geven; maar deze maakte van die gunstige gelegenheid gebruik, om met de koning van een land, dat rijk aan voortreffelijk werkhout was en bijzonder geschikte bouwlieden bezat, onderhandelingen aan te knopen over de bouw van een hem waardig paleis in de door hem uitgekozen residentie (Hoofdstuk 11: 7 vv.), en, overeenkomstig het tussen beide vrienden gesloten verdrag, zond dus Hiram aan David later cederenhout, en metselaars, en timmerlieden, dat zij voor hem een huis bouwden.

Over de nijverheid en kunstvaardigheid van de Feniciërs zie bij 2 Samuel .5: 11 ; over de ceders en hun hout, zie Num.24: 6. De oostelijke tot het Israëlitisch gebied behorende Libanon (Anti-Libanon) heeft geen ceders, maar slechts dennen, pijnbomen en cypressen, maar wel de westelijke in de nabijheid van Tyrus gelegen..

2. En David merkte, leidde uit de gelukkige afloop van deze onderneming, evenals uit die van zijn vroegere, toen hij Jeruzalem op de Jebusieten veroverde (Hoofdstuk 11: 6) af, dat hem de Heere tot koning bevestigd had over Israël; want zijn koninkrijk werd ten hoogste door de Heere steeds meer verheven, omwille van Zijn volk Israël's, dat Hij door de regering van een man naar Zijn hart op buitengewone wijze wilde zegenen.

3. En David nam, in afkeurenswaardige navolging van de zeden van de Oosterse koningen, waaruit hem echter later menig hartenleed ontsproot, nog meer 1) vrouwen en bijwijven (2 Samuel .5: 13), dan hij reeds had (Hoofdstuk 3: 1-4) te Jeruzalem, om in de nieuwe residentie ook des te grotere pracht en heerlijkheid ten toon te spreiden, en David gewon meer zonen en dochters.

1) Niet weinige kleine trekken zijn er in David's geschiedenis, die bewijzen dat het aardse stof ook aan de voeten van de grote Koning kleefde..

Bij deze plaats vgl. het verbod Deuteronomium 17: 17.

4. Dit nu zijn de namen van de kinderen, zonen, die hij te Jeruzalem had, en reeds eenmaal (Hoofdstuk 3: 5-9) zijn opgegeven: Sammua of Simea, en Sobab, Nathan en Salomo, deze vier, waarvan Salomo de eerstgeborene was, kinderen van Bathseba.

6. En Nogah, maar deze is, zoals de vroeger genoemde Elifelet in zijne prille jeugd reeds gestorven, en Nefeg, en Jafia.

7. En Elisama, en Beëljeda, of naar een andere naamvorm Eljada, en Elifelet de tweede, na de dood van Elifelet geboren en met dezelfde naam aangeduid.

De namen van David's zonen hebben zeer schone betekenissen. Gods genadekeus, Gods heil, Gods redding, licht, glans, Goddelijke verhoring en dergelijke. Ik besluit daaruit, dat David zich over zijn vele zonen verheugd, God gedankt en hen voor louter genadegiften van God aangezien heeft; zoals hij dan ook nog kort vóór zijn dood God roemt, dat Hij hem zo vele zonen gegeven heeft (Hoofdstuk 28: 5).

8. En, om hier nog weer een mededeling en wel uit de tijd vóór de zo even vermelde twee gebeurtenissen in te voegen: toen de Filistijnen hoorden, dat David tot koning gezalfd was over het ganse Israël (Hoofdstuk 11: 1-3), zo togen al de Filistijnen uit hun aan de zee gelegen vlakke op naar het gebergte Juda, om David te zoeken, zich van zijn persoon meester te maken, en daardoor Israël's vereniging onder de scepter van zo'n krachtige en bekwame regent te verhinderen; want de tot dusver plaats gehad hebbende splitsing van het volk had het hun alleen mogelijk gemaakt, om zich te handhaven in de opperheerschappij over het land, dat door Sauls nederlaag hun was ten deel gevallen (Hoofdstuk 10: 1-7). Toen David, die toen nog niet naar Jeruzalem verhuisd was, maar nog te Hebron woonde en over de gezamenlijke strijdkrachten van Israël niet beschikken kon, vóórdát hij door een glansrijke zegepraal zich bij het ganse volk in aanzien gebracht had, dat hoorde en met zijn betrekkelijk slechts kleine leger zich te zwak voelde, om zich onverwijd in oorlog met de Filistijnen te begeven, toog hij uit tegen hen, woordelijk: voor hun aangezicht, van hen weg, doordien hij om niet in hun handen te vallen, zijn toevlucht nam tot de bergvesting bij Adullam (2 Samuel .5: 17).

9. Toen de Filistijnen, die van Jeruzalem uit naar Hebron dachten door te dringen, waar zij nog altijd dachten dat David was, kwamen, spreidden zij zich uit in de laagte van Efraïm, in de bergvlakte, die van de zuidwestzijde van Jeruzalem zich een uur ver zuidelijk uitstrekt; want deze stelling was zeer geschikt om de noordelijke stammen van David af te houden, dat zij hem niet te hulp snelden.

10. Toen vroeg David, die in moeilijke omstandigheden niets zonder de raad en de hulp van de Heere ondernam, God door de Uriem en de Tummim (Deuteronomium 33: 8 Exod.28: 30), zeggende: Zal ik optrekken tegen de Filistijnen, om hen aan te grijpen, en zult Gij hen in mijn

hand geven? En de Heere zei tot hem, door de mond van de hogepriester: Trek op, want Ik zal hen in uw hand geven.

11. Toen zij, de Filistijnen, nu vanuit hun legerplaats optogen naar Baäl-Perazim, een destijds zo genoemde plaats bij de vlakte van Refaïm, om de hen aanvallende David in de strijd te ontmoeten, sloeg David hen daar; en David voor de door hem bevochten zege de Heere de eer gevend, zei: God heeft mijn vijanden door mijn hand gescheurd, uit elkaar gedreven, als een scheur, doorbraak, van de wateren, d.i. zoals het water met geweld door de dammen breekt en alles voor zich neerrukt; daarom noemden zij, de kinderen van Israël, later de naam van die plaats Baäl-Perazim, Heere van de doorbraak = Breukhuizen of Breukdorp.

12. En daar lieten zij, de Filistijnen, bij de snelle vlucht, waarmee zij zich wegmaakten, hun goden, die zij als hun beschermers ook in het leger gebracht hadden, en David, die bij de plundering van het leger zich vooraan bevond, gebod, en zij werden met vuur verbrand (Deuteronomium 7: 5,25).

13. Maar de Filistijnen, door deze nederlaag nog niet moedeloos gemaakt, voeren nog voort om tegen Juda op te trekken, en hun aanslagen tegen David uit te voeren, en zij verspreidden zich andermaal in dat dal Refaïm.

14. En David, die door zijn vroegere zege geenszins overmoedig was geworden, zodat hij nu in eigen kracht iets zou hebben willen wagen, vroeg God nog eens, en God zei tot hem: U zult ditmaal niet, zoals de vorige keer optrekken, om hen in de strijd te ontmoeten, achter hen heen, maar omsingel hen van boven en kom tot hen tegenover de moerbeziënbomen 1), bakastruiken.

1) Verboden werd hem de aanval door het voorttrekken op de rechte weg. In plaats daarvan moest hij langs een omweg hen trachten in de rug aan te vallen. Hiermee levert de Schrijver van de Kronieken een verduidelijking van het voor tweërlei uitlegging vatbaar woord van de Schrijver van de Boeken van Samuel. Het antwoord kan zo verstaan worden: Trek ze niet tegen, grijp ze niet aan, maar trek van achteren om hen heen. Daarom verduidelijkt de Kroniekschrijver het eerste deel van het antwoord zo: Trek niet achter hen om, d.i. rukt niet zo tegen hen aan, dat u op de juiste weg hen aangrijpt, maar wend u van hen af, d.i. sla een richting in, dat u hun flank omgaat, en kom hen van de voorzijde van de Bakastruiken bij..

15. En het zal geschieden, als u hoort het geruis 1) van een gang in de toppen van de moerbeziënbomen, alsof op de toppen van de bomen een legerbende voorbijtrekt, kom dan uit ten strijde, want God zal voor uw aangezicht uitgegaan zijn, dit is u het teken, dat nu Gods legerscharen zich tot uw heil hebben opgemaakt, om het leger van de Filistijnen te slaan, zodat u niets overblijft te doen, dan de geslagenen te vervolgen en uit het land te drijven.

1) Let steeds op het waaien van Gods Geest en maak u dan ook haastig op tot de goede strijd.

16. David nu deed, zoals God hem geboden had 1), en zij, hij en zijn mannen, sloegen het leger van de Filistijnen van Gibeon af, in het oostelijk deel van de stam Benjamin (Joz.18: 25) tot aan Gezer, op de zuidergrens van de stam Efraïm (Joz.16: 3,5).

1) De overwinning werd hem ten deel in gehoorzaamheid aan Gods Woord, al scheen deze wijze van strijdvoeren geheel in strijd met de krijgskunst. God wilde David als theocratisch vorst leren, geheel naar Zijn woord zijn leven in te richten en zijn daden te volbrengen. Waar David nu God op Zijn woord gelooft en in kinderlijke gehoorzaamheid het bevel opvolgt, daar toonde hij de man naar Gods hart te zijn, die in waarheid over zijn volk een theocratisch koning zou zijn.

17. Zo ging, ten gevolge van deze dubbele zegepraal, David's naam uit in al die landen, zodat men overal van hem sprak als van een machtige en onoverwinnelijke koning, met wie de Heere zijn God was; en de Heere gaf zijn verschrikking, zijn ontzag voor hem over al die heidenen, zodat hij voortaan met blijde moed de Jebusieten in Jeruzalem durfde aangrijpen, en ook krijgslieden uit de pas tot hem overgekomen stammen zich in deze onderneming bij zijn leger voegden.

Vs. 8-22 van het volgende feestlied komt overeen met Psalm 105: 1-15, vs 23-33 met Psalm 96 en vs. 34-36 met Psalm 106: 1 en 47. Wij hebben echter niet aan te nemen, dat door de heilige dichter uit die drie genoemde Psalmen dit feestlied is samengesteld. Veeleer dat het met opzet voor deze gelegenheid is vervaardigd en dat de gewijde dichters de genoemde Psalmen zelfstandig hebben vervaardigd, de onderwerpen hier genoemd, in die Psalmen nader en meer uitvoerig hebben uitgewerkt.

En dit lied en de genoemde Psalmen zijn zelfstandige liederen van de door Gods Geest geleide dichters, al kunnen wij aannemen, dat zij dit lied tot grondslag hebben genomen en het in verband met hun tijd hebben uitgewerkt.

Het gaat dus niet aan met een beroep op dit gewijde lied een bloemlezing uit de Psalmen voor kerkelijk gebruik te verdedigen.

Bij de behandeling van de Psalmen zelf hopen we zin en betekenis van deze woorden nader uiteen te zetten.

8. Loof de Heere, roep Zijn naam aan, maak Zijn daden bekend onder de volken!

29. Geef de Heere de eer van Zijn naam, brengt offer en komt voor Zijn aangezicht; aanbidt de Heere in de heerlijkheid van de heiligdom.

1) Hier staat: Breng offer en komt voor Zijn aangezicht. In Psalm 96: 8: Breng offer en kom in zijn voorhoven. Dit laatste kan hier nog niet gezegd worden, omdat de tabernakel met zijn voorhoven te Gibeon stond en hier alleen een tent was gespannen voor de Ark des Verbonds. In elk geval, omdat hier van geen voorhoven sprake was. Dit bewijst wel, dat het lied voor deze gelegenheid opzettelijk vervaardigd is.

Ook in vs. 30 is niet van voorhoven sprake, maar weer van voor Zijn aangezicht, omdat boven de Ark de Heere troonde.

35. En zeg: Verlos ons, o God van ons heil! en verzamel ons, en red ons van de Heidenen 1), dat wij uw heilige naam loven, en dat wij ons Uw lof roemen.

1) In Psalm 106: 47 staat: Verlos ons, Heere, onze God, en verzamel ons uit de Heidenen. Hier: Verlos ons, o God van ons heil, en verzamel ons en red ons van de Heidenen. Neemt men nu aan dat Psalm 106 door een dichter is gezongen na de ballingschap, dan valt het ons terstond in het oog, dat wij hier een oorspronkelijk lied voor ons hebben, door David gemaakt, die niet alleen bidt, dat zij verzameld worden, maar ook in het bijzonder verzameld worden van de Heidenen.

Ook het slot van vs. 36 in vergelijking met Psalm 106: 48 bewijst dit.

Het begin was: Loof de Heere en het slot is: Geloofd zij de Heere. Hij begint en eindigt in zijn God. In dit ganse lied erkent David de Heere als de Alfa en de Omega. Uit de volheid van het hart juicht hij de Heere toe en legt zijn volk een blijde lofzang op de lippen.

36. Geloofd zij de Heere, de God van Israël, van eeuwigheid tot eeuwigheid! En al het volk zei (zegge) Amen! en het loofde (love) de Heere 1).

1) Ook deze laatste woorden behoren nog bij dit heilig feestlied.

37. Alzo, om thans weer op het verhaal vs. 4 terug te komen liet hij daar, voor de ark des verbonds van de Heere 1), Asaf en zijne broeders, de tot zijn afdeling behorende Levieten, om gedurig te dienen voor de ark, naar dat op elke dag besteld was, en het voorgeschreven dagwerk vorderde.

1) Omdat er nu twee plaatsen van heilige aanbidding waren, één te Gibeon en één bij de tent op Zion, verdeelt David de personen, voor de dienst aangewezen, in tweeën.

38. Obed-Edom nu met hun broeders, waren tezamen achtenzestig; en hij stelde Obed-Edom, de zoon van Jeduthun 1), wel te onderscheiden van Jeduthun of Ethan, de zangmeester, en Hosea, tot portiers.

1) Deze Jeduthun stamt af van de Kahathieten, en Jeduthun, de zangmeester, uit het geslacht van Merari. Ook is de eerste Obed-Edom van de tweede te onderscheiden. De eerste was een zanger (15: 20), de tweede een portier.

39. En de hogepriester Zadok, uit de lijn Eleazar (Hoofdstuk 6: 4 vv.), en zijn broeders, de tot hen behorende priesters, liet hij voor de tabernakel van de Heere op de hoogte, die te Gibeon is. (2 Samuel .8: 17).

40. Om de Heere de brandoffers gedurig te offeren op het zich daar bevindende en nog uit Mozes' tijd afkomstige brandofferaltaar, 's morgens en 's avonds (Exod.29: 38 vv. 29.38 Num.28: 3 vv.), en zulks naar alles, wat er geschreven staat in de wet van de Heere, maar ook de overige brandoffers te brengen, voorgeschreven in de wet van de Heere, die Hij Israël geboden had (vgl. Num.26.).

41. En met hen Heman en Jeduthun en de overige, voor de godsdienst te Gibeon uitgelezenen, die met namen uitgedrukt zijn, maar wier afzonderlijke opgave hier niet nodig is, om de Heere te loven: want Zijn goedertierenheid is tot in van de eeuwigheid, en dus om op dezelfde wijze Hem met Psalmen te prijzen als dit voor de bondkist op Zion geschiedde (vs. 5 en 37).

42. Met hen dan waren de ander uitgelezenen (vs. 41), zoals reeds gezegd is, Heman en Jeduthun met trompetten en cimbalen voor degenen, die zich lieten horen, om daarmee en met instrumenten van de muziek Gods het gezang te begeleiden; maar de zonen van Jeduthun waren aan de poort bij de tabernakel, evenals Obed-Edom de deurwachter bij de Bondskist, een zoon van Jeduthun was (vs 38). (zie Hoofdstuk 26: 8).

43. Alzo hier nemen wij na de tussenrede (vs. 4-24) de draad van het verhaal in vs. 3 16.3 weer op toog het ganse volk heen, een ieder in zijn huis; en David keerde zich naar het koninklijk paleis om zijn huis te gaan zegenen, zoals hij vroeger over het volk de zegen uitgesproken had.

HOOFDSTUK 17

DAVID'S TEMPELBOUW WORDT UITGESTELD EN DE MESSIAS BELOOFD

1. Vs. 1-14. Een reeks van jaren later, als in David's regering een tijd van rust van buitenlandse vijanden aanbreekt, vat de godvruchtige koning het godzalig besluit op, om aan hetgeen hij tot dusver reeds voor het heiligdom van de Heere en de godsdienst van zijn volk gedaan heeft, de kroon op te zetten, en in plaats van de blote tent van de ark des verbonds van de Heere, een stenen tempel op te richten. De profeet Nathan, wie hij zijn besluit mededeelt, keurt het van ganser harte goed, maar ontvangt in de daarop volgende nacht een openbaring van de Heere, dat niet David zelf, maar eerst zijn zoon, die op zijn stoel zal zitten, geroepen is om het werk uit te voeren. (Vergelijk 2 Samuel .7: 16)

1. Het geschiedde nu, na afloop van de oorlogen waarvan in het volgende hoofdstuk zal gesproken worden, als David, nu in vast en vrede, in zijn huis woonde 1) dat hij zich op Zion gebouwd had (Hoofdstuk 14: 1; 15: 1), dat David tot Nathan, de profeet, zei (Hoofdstuk 2: 34 vv.): Zie ik woonprachtig en gemakkelijk in een cederen huis, maar de ark des verbonds van de Heere, waarboven Hij, de Koning aller koningen, tussen de cherubs troont, staat onder gordijnen, bevindt zich altijd nog onder een blote tent, deze verkeerde toestand kan ik niet langer rustig aanzien, maar ik heb het voornemen om in plaats van de tent een grote tempel te bouwen (Psalm 132: 3 vv.).

1) In 2 Samuel .7: 1 wordt er nog bijgevoegd, dat de Heere hem rust gegeven had van al zijn vijanden. Wellicht is dit door de Schrijver van de Kronieken weggelaten, omdat hij nog vele zware oorlogen had mee te delen.

3. Maar het geschiedde in die nacht, want de Heere laat de Zijnen als zij in dwaling vallen, niet daarin blijven, haar helpt hen weldra in het juiste spoor, dat het woord van God tot Nathan kwam in een gezicht (vs. 15), zeggende:

2. Toen zei Nathan 1) naar zijn eigen mening nog vóórdát hij Gods wil daaromtrent gevraagd had, tot David: Doe alles, wat in uw hart is, want God is met u.

1) Ook kinderen van God kunnen dwalen en verkeerd raden, en het goede doel is bij een heilig voornemen nog niet voldoende, maar het komt er voor alles tevens op aan, of het ook overeenkomstig Gods wil is. Hoe dikwijls gaat het ook ons zoals de profeet: wij menen geheel het goede gekozen te hebben, en toch mislukt het, en pas achteraf zien wij in, waarom het mislukken moest.

3. Maar het geschiedde in die nacht, want de Heere laat de Zijnen als zij in dwaling vallen, niet daarin blijven, haar helpt hen weldra in het juiste spoor, dat het woord van God tot Nathan kwam in een gezicht (vs. 15), zeggende:

4. Ga heen en zeg tot David, Mijn knecht: Alzo zegt de Heere: Gij zult Mij geen huis bouwen, juister: niet u zult mij een huis bouwen om in te wonen, zoals u hebt voorgenomen; daarmee hoeft zo'n grote haast niet gemaakt te worden, zoals u met goede bedoeling meent.

5. Want Ik heb in geen vast, stenen huis gewoond van die dag af, dat Ik Israël uit Egypte heb opgevoerd tot op deze dag toe; maar Ik ben die hele tijd gegaan van tent tot tent, en van tabernakel tot tabernakel, met u van de een plaats naar de andere getrokken, zoals met geheel het karakter van die tijd overeenkomt.

6. Overal dus waar Ik, sinds Ik Mijn volk in Kanaän heb ingevoerd, gewandeld heb met geheel Israël, heb Ik wel, als was Ik dit bestendig rondtrekken moe, wel een woord gesproken tot een van de richters van Israël, die Ik gebod Mijn volk te weiden, en voor diens lichamelijke en geestelijke welvaart te zorgen, zeggende: Waarom bouwen jullie voor Mij geen cederen huis?

7. Nu dan, zo zult u zeggen, u, Nathan, omdat u de koning met uw voorstelling daarover gerustgesteld hebt, als was met de tot dusver nagelaten tempelbouw, door de vroegere geslachten iets verzuimd, dat zo spoedig mogelijk ingehaald moet worden tot Mijn knecht, tot David, opdat hij tevens erkent, dat zijn tijd slechts een tijd van voorbereiding niet van vervulling is van het werk, dat hij zich heeft voorgenomen: Zo zegt de Heere der heirscharen: Ik heb u van de schaapskooi genomen, van achter de schapen, opdat u een voorganger over Mijn volk Israël zou zijn 1);

1) Waarom zou iemand al de bezigheden voor zich alleen begeren, alsof hij zich in staat bevond, om alles, wat hij onderneemt, te volbrengen, en alsof hij verzekerd was, dat al Zijn pogingen wel zullen slagen. Het oogmerk van David's verhoging was het voeren van de oorlogen van de Heere en hij had de grootste aanmoediging, om daarmee voort te gaan, want God had hem een grote naam gegeven, hem beroemd doen worden als een machtig vorst en als een goed krijgsman, en hem als een zegen gesteld over Israël..

8. En Ik ben met u geweest overal, waar u heengegaan bent, en Ik heb al uw vijanden uitgeroeid van voor uw aangezicht; en Ik heb u een naam gemaakt, zoals de naam is van de groten, die op de aarde zijn.

9. En Ik heb, terwijl Ik u zo persoonlijk gezegend heb, door u voor Mijn volk Israël een blijvende plaats besteld, en hem geplant, dat hij aan zijn plaats woont, en niet meer heen en weer gedreven wordt; en de kinderen van de verkeerdheid, zijn tegenstanders en onderdrukkers, zullen hem niet meer krenken, zoals eerst.

13. Ik zal hem tot een Vader zijn, en hij zal Mij tot een zoon zijn; en Mijn goedertierenheid zal Ik van Hem niet wenden 1), zoals Ik die weggenomen heb van die, die vóór u koning geweest is, van Saul.

1) Duidelijk beschrijft de profeet hier de heerlijkheid van het Messiaanse rijk en de heerlijkheid van de Messias, van Wie Salomo een doorluchtig voorbeeld zou zijn.

Van de type gaat de profeet over tot de betekenende persoon en van het symbool tot de betekenende zaak. Hij voorspelt hier een eeuwig en onvergankelijk koninkrijk, waarvan het huis, dat Salomo straks bouwen zal, een heerlijk symbool of schaduwbeeld zal zijn.

David ontvangt hier dus veel meer, dan hij vraagt. Wanneer God schijnbaar zijn bede afslaat, of niet wil, dat zijn wens in vervulling zal treden, daar troost God hem met de schoonste en de zeer verstrekkende beloften van heil en zaligheid. David, door Gods Geest ingeleid in de heerlijkheid van dit woord en van deze belofte, heeft dit zeer goed begrepen en vandaar de ontboezeming, die in de volgende verzen (vs. 16-27) volgt.

14. Maar Ik zal hem in Mijn huis bestendig maken, en in Mijn koninkrijk tot in eeuwigheid: en zijn stoel zal vast zijn tot in eeuwigheid, een onvergankelijke en eeuwige stand hebben.

Zolang aan het volk van God het rustige en onverdeelde bezit van het land Kanaän, dat de Heere het tot erfdeel gegeven had, bestreden werd, zolang kon ook de woning van zijn God geen andere gedaante hebben dan die van een losse tent. Rust en vastheid verkreeg echter het rijk van God in Israël pas onder David, toen God hem alle vijanden onderwierp en zijn koningschap grondvestte, d.i. aan zijn nakomelingschap het bezit van het koninkrijk voor de toekomst toezegde. Pas daarmee was de tijd gekomen voor de opbouw van een vast huis tot woning voor de naam van de Heere, of de zichtbare verschijning van Gods tegenwoordigheid onder Zijn volk. De verovering van de berg Zion en de verheffing van deze burg tot residentie van de koning, die de Heere aan Zijn volk schonk, vormde de aanvang van de grondvesting van Gods rijk. De waarborg voor voortdurende ligging ligt in de goddelijke toezegging, dat David's koningschap voor de ganse toekomst geldt. De Heere wil eerst voor David een huis bouwen: daarna zal zijn zaad het huis van de Heere bouwen..

II. Vs. 15-27. Nadat de koning de genadige belofte van de Heere uit de mond van de profeten heeft vernomen, begeeft hij zich weldra in het heiligdom naast zijn paleis, en ontlast daar zijn bewogen hart voor God, door eensdeels God te loven voor de grote dingen, die aan hem en Zijn volk Zijn geschied, en anderdeels de vervulling te smeken van hetgeen hem beloofd is (Vergelijk 2 Samuel 7: 17-29).

15. Naar al deze woorden en naar dit ganse gezicht, zo sprak Nathan tot David, bracht hem getrouw over, wat God in de nacht door een gezicht tot hem gesproken had.

16. Toen kwam de koning David in het door hem gestichte heiligdom (Hoofdstuk 16: 1), en bleef voor het aangezicht van de Heere, om zijn van dank overvloeiend hart voor Hem te ontlasten, en hij zei: Wie ben ik, Heere God, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt?

17. En dit, al het goede dat Gij tot dusver reeds aan mij gedaan hebt, is te klein in Uw ogen geweest, om het daarbij te laten blijven, O God! daarom hebt Gij van het huis van Uw knecht tot van verre heen, van zaken, die op de verste toekomst doelen, gesproken; en Gij hebt mij, niet naar de geringheid van mijn persoon, zoals ik mijzelf ken, maar naar menselijke wijze, of in de persoon van mijn grote nakomeling, voorzien met deze verhoging 1), o Heere God!

1) Naar andere uitlegging betekenen de woorden: Gij hebt mij aangezien, met mij verkeer, op de wijze van de mensen. d.i. zoals naar Uw gebod de ene mens met de ander moet verkeren (Lev.19: 18), als was ik Uw gelijke, terwijl Gij toch in de hoogte God de Heere bent. Dezelfde betekenis legt men dan ook in de parallelplaats (2 Samuel .7: 19). Dit, (de liefde en neerbuigende goedheid, die Gij in Uw handeling omtrent Uw knecht getoond hebt) is de wet, die voor mensen geldt (richt zich naar de wet, die mensen jegens mensen moeten opvolgen), terwijl Gij toch God de Heere bent, en zo oneindig hoog boven mij staat). Hengstenberg merkt daarbij op: "Als God, de Heere, in Zijn gedrag jegens de arme stervelingen de regel volgt die Hij de mensen voor hun onderling gedrag heeft gegeven, als Hij zich vriendelijk en liefderijk betoont, dan moet dit hem, die zichzelf en God kent, met aanbedende bewondering vervullen..

Nog anderen verklaren het aldus: Volgens de wijze van de mensen, zo vriendelijk Zich gedragend en genadig als mensen met elkaar verkeren, hebt Gij mij aangenomen of bezocht in betrekking tot de verhoging van mijn persoon, of mijn geslacht. De laatste verklaring of nadere aanduiding komt ons het meest waarschijnlijk voor.

18. Wat zal David meer bij U daartoe voegen 1), om U zijn dankbare vreugde daarvoor te betuigen, vanwege de eer aan Uw knecht? Maar Gij kent Uw knecht wel en weet beter, dan hij zelf, welk gevoel thans zijn hart beweegt.

1) Deze woorden zijn verkort door de Schrijver van de Boeken van Samuel weergegeven. David spreekt het hier uit, dat het hem aan woorden ontbreekt, om de goedertierenheid van de Heere naar waarde te prijzen en te vermelden.

19. Heere! omwille van Uw knecht 1), die Gij tot drager van de over Juda eenmaal uitgesproken belofte (Genesis49: 10) verkoren hebt (Hoofdstuk 28: 4) en naar uw hart, om ook de bedoelingen van Uw genade thans te verwezenlijken, hebt Gij al deze grote dingen gedaan, U voorgenomen te doen, om al deze grote dingen, de ganse rijkdom van Uw goddelijke wijsheid, goedheid en trouw bekend te maken.

1) In 2 Samuel .7: 21 staat: omwille van uw woord en hier: omwille van Uw knecht. Beide uitdrukkingen laten zich zeer goed verenigen. David was de drager van de belofte van God, in zoverre geldt het: omwille van Uw knecht, maar dit was reeds voor eeuwen beloofd aan Juda (Genesis49: 16) en daarom wordt er gezegd: Omwille van Uw woord. Wat sommigen willen, dat èn onder woord èn onder knecht moet worden verstaan, de Messias is gezocht. Omwille van David, naar het woord van de belofte is alleen de bedoeling van de koning van Israël. Niet om David als gewoon persoon, maar om David, als de drager van de belofte van God.

20. Heere! er is niemand zoals Gij, en er is geen God behalve Gij, naar alles, wat wij met onze oren gehoord hebben.

21. En wie is als Uw volk Israël, een enig volk op de aarde, dat God heengegaan is, zich tot een volk te verlossen, dat Gij U in het zelf een naam maakte, door de overal zich heen verbreidende kennis van grote en verschrikkelijke dingen, zoals die, welke Gij gedaan hebt,

met de Heidenen uit te stoten van het aangezicht van Uw volk, dat Gij uit Egypte verlost hebt?

24. Ja, het wordt waar, en Uw naam worde dien ten gevolge groot gemaakt tot in eeuwigheid, dat men zegt, het overal erkent en ook openlijk uitspreekt: De Heere der heerscharen, de God van Israël, is Israël's God, bewijst zich ook te zijn de alleen ware en levende God voor Zijn volk; en het huis van David, Uw knecht, is aldus, zoals Gij beloofd hebt, bestendig voor Uw aangezicht.

25. Want Gij, mijn God, hebt voor het oor van Uw knecht geopenbaard, hem doen weten, wat hij nooit van zichzelf had kunnen weten, dat Gij hem een huis bouwen zou; daarom heeft uw knecht in zijn hart, d.i. de moed en de aandrift daartoe gevonden, om voor Uw aangezicht te bidden.

26. Nu dan, Heere! Gij zijt die trouwe en waarachtige God, en Gij hebt dit goede over Uw knecht gesproken, aan welks vervulling daarom zeker niets zal ontbreken.

27. Nu dan, het heeft U liefd te zegenen het huis van uw knechts, dat het in eeuwigheid voor Uw aangezicht is: want Gij, Heere! hebt het gezegend, en het zal gezegend zijn in eeuwigheid 1).

1) Zijn zegeningen zullen niet worden herroepen, zij kunnen niet tegengestaan of vrijdeld worden, en de weldaden door dezelve aangebracht, zijn zodanige, die alle tijden en dagen verduren. Gods Woord ziet tot verre heen, ja tot het Eeuwige, en tot zoverre moeten ook onze begeerten en ons zoeken zich uitstrekken..

HOOFDSTUK 18

NA GELUKKIG GEVOERDE OORLOGEN STELT DAVID AMBTENAREN AAN

I. Vs. 1-13. Aan de belofte van de uitbreiding en bevestiging van zijn rijk, die David zo even uit de mond van de Heere heeft ontvangen, verbindt zich nu een overzicht van de gevoerde oorlogen en behaalde overwinningen, waardoor hij het volk van God tot rust bracht van alle vijanden rondom hem en aan het land de bepaalde uitbreiding gaf. Juist door onderwerping van deze vijanden, die Israël tot dusver voortdurend bestreden hadden, en die het kortaf "heidenen" noemde, werd David het voorbeeld van die eeuwige Koning, die uit zijn geslacht zou voortkomen en opstaan om over de heidenen te heersen (Rom.15: 12). (Vergelijk 2 Samuel .8: 1-14).

1. Het geschiedde nu hierna, toen God aan David Zijn wil aangaande de tempelbouw te kennen gegeven en hem met een grote belofte begenadigd had, dat David, de verhoring van zijn gebed (Hoofdstuk 17: 23 vv.) in de eerstvolgende tijd in steeds rijker mate ondervond in de zegepralen, die hij mocht behalen, gelijk bleek toen Hij de Filistijnen sloeg en hen ten onderbracht, zodat zij van nu af niet meer de overhand konden bekomen; en hij nam Gath, de toenmalige hoofdstad van het land van de Filistijnen (1 Samuel 29: 5), en haar onderhorige plaatsen, de van haar afhankelijke overige steden, uit de hand van de Filistijnen.

2. Hij sloeg ook de Moabieten, en bracht twee derde van hun gevangen genomen wapenvoerende manschappen om; zodat de Moabieten David's knechten werden, brengend voortaan geschenken, hem schatting betalend.

3. David sloeg ook Hadar-ézer, de koning van Zoba, naar Hamath toe, in Syrië gelegen, toen hij, David, heentoog, om zijn hand te stellen, zijn macht te bevestigen, aan de rivier Frath (Eufraat).

4. En David nam hem duizend wagens af, en zeventuizend ruiters, en twintigduizend man te voet; en David, in gehoorzaamheid aan Gods bevel (Deuteronomium 17: 16), dat een Israëlitische koning niet veel paarden moest houden, ontzenuwde al de wagenpaarden, maakte de wagen- en rijpaarden onbruikbaar, door de zenuwen van de achterpoten door te snijden, en verbrandde de wagens met vuur; maar hij behield niet meer dan honderd wagens met de daarbij behorende paarden daarin overig (Joz.11: 6,9).

5. En de Syriërs van Damascus kwamen, om Hadar-ézer, de koning van Zoba, met wie zij in bondgenootschap stonden, te helpen; maar David sloeg van de Syriërs tweeëntwintig duizend man;

6. En David leidde een militaire bezetting in Syrië van Damascus (1Ki 11: 23), zodat de Syriërs David's knechten werden, geschenken, jaarlijkse schatting, brengend. En de Heere behoeftte David overal, waar hij heenging, zodat geen vijand hem weerstand kon bieden.

7. En David nam de gouden schilden, die bij Hadar-ézers knechten, vazallen en dienaren, waren, en die zij bij hun vangenneming moesten overgeven, en hij bracht ze te Jeruzalem, waar hij ze in de tempelschat deed tot toewijding aan de Heere.

8. Ook nam David zeer veel kopers uit Tibchath, of Betha, en uit Chun, of Berothai (2 Samuel 8: 7), steden van Hadar-ézer, en waarschijnlijk gelegen in het oosten van het rijk van Zoba, op de Eufraat aan; daarvan heeft Salomo de koperen zee, en de pilaren, en de koperen vaten gemaakt 1), zoals wij later bij de geschiedenis van de tempelbouw zullen horen (2 Kronieken 4).

1) Deze mededeling ontbreekt in 2 Samuel 8. Hiermee wordt nader aangegeven, wat met de buitgemaakte voorwerpen werd gedaan.

9. Toen Thoü, of Thoï, de koning van Hamath, noordwestelijk van Zoba, hoorde dat David de ganse legerkracht van Hadar-ézer, de koning van Zoba, geslagen had;

10. Zond hij zijn zoon Hadoram tot de koning David, om hem naar zijn welstand te vragen, en om hem te zegenen, geluk te wensen, vanwege dat hij met Hadar-ézer gestreden, en hem verslagen had (want Hadar-ézer voerde vroeger oorlog tegen Thoü, en probeerde ook over hem, evenals over de andere vorsten van Syrië de opperheerschappij te bekomen, daarom verheugde hij zich over de nederlaag van zijn tegenwoordigen nabuur, en deed alles om de nieuwe buur gunstig voor zich te stemmen) en alle gouden, en zilveren, en koperen vaten, welke Thoü bij gelegenheid dezer begroeting door zijn zoon als geschenken liet overhandigen.

11. Deze heiligde de koning David ook de Heere 1), met het zilver en het goud, dat hij meegebracht had van al de Heidenen, die hij zegevierend bestreden had: van de Syriërs (2 Samuel 8: 12), en van de Edomieten (vs. 12, 13), en van de Moabieten (vs. 2), en van de kinderen van Ammon (Hoofdstuk 19: 1-21: 3), en van de Filistijnen (vs. 1; Hoofdstuk 20: 4 vv.), en van de Amalekieten.

1) Al werd het David niet vergund zelf een tempel te bouwen, toch drong zijn aan God gewijde hart hem, om zoveel mogelijk te verzamelen voor de Heere, opdat het straks zijn zoon aan niets zou ontbreken.

12. Ook sloeg Abisai, de zoon van Zeruja, de zoon van David's zuster, en David's veldheer, de Edomieten, die gedurende de krijgstocht tegen Syrië en Palestina gevallen waren en daar grote verwarring hadden aangericht (2 Samuel 8: 13), in het Zoutdal, aan het zuidende van de Dode zee, achttien duizend.

13. En hij leide, in vereniging met zijn broeder Joab, David's opperbevelhebber, die met het hoofdleger, na de onderwerping van Syrië, hem nijdde, bezetting in Edom, zodat voortaan al de Edomieten, David's knechten, hem onderdanig werden; en de Heere behoeftte David 1) zoals reeds in vs. 6 werd aangemerkt, overal, waar hij heenging.

1) David poogde zich gedurig op te wekken, om de Heere tot zijn toevlucht te stellen, en hier wordt een en andermaal getuigd (vs. 6 en 13) hoe goed hij zich daarbij bevond, zo hij niet alleen bewaard werd tegen alle gevaren, waaraan hij in deze oorlogen was blootgesteld, maar ook voorspoedig was in al zijn ondernemingen, en de overwinning behaalde over zijn vijanden..

II. Vs. 14-17. Na dit overzicht van David's zegevierende oorlogen tegen de vijanden van zijn rijk, volgt een kort woord over de geest waarin hij over geheel Israël regeerde en insgelijks door zijn bestuur in het binnenland, zowel als door zijn oorlogen naar buiten, het welzijn van het volk verhoogde, benevens een opgave van zijn voornaamste ambtenaren. (Vergelijk 2 Samuel .8: 15-18).

14. Alzo regeerde David over gans Israël; en hij deed, als een in Gods wegen ervaren vorst, zijn ganse volk recht en gerechtigheid, terwijl hij tevens naar de in Psalm 101 uitgesproken grondstellingen, zich vertrouwde ambtenaren uitkoos.

16. En Zadok, de zoon van Ahitub, uit de lijn van Eleazar (Hoofdstuk 6: 50, vv.), en Abimelech, of Ahimelech (zie Hoofdstuk 24: 3,31), de zoon van Abjathar, uit de lijn van Ithamar, waren de dienstdoende hogepriesters, omdat het heiligdom destijds nog verdeeld was (Jos 18: 1), en Sausa of Seraja was schrijver of staatssecretaris, die de brieven van de koning schreef en verzond.

17. En Benaja, de zoon van Jojada, was over de Krethi en Plethi, overste van de koninklijke lijfwacht; maar de zonen van David waren de eersten aan de hand van de koning, zijn huis- en paleisdienaars; volgens een andere vertaling: de eerste zonen van David: die hem nog te Hebron geboren waren (Hoofdstuk 3: 1 vv.) en nu reeds op rijpere leeftijd waren gekomen, waren aan de hand van de koning.

HOOFDSTUK 19

DAVID WREEKT ZICH OVER DE HOON VAN DE AMMONIETEN

I. Vs. 1-16. Hierna volgt het bericht van de grootste en moeilijkste oorlog uit David's regering, die hij tegen buitenlandse vijanden gevoerd heeft, de Ammonitisch-Syrische oorlog. Bij de dood van Nahas, de koning van de Ammonieten, die met hem bevriend was, zendt David aan diens zoon en opvolger Hanun een gezantschap om hem rouwbeklag te doen, dat echter op het schandelijks behandeld wordt door Hanun, die zich door zijn vorsten op het dwaalspoor had laten leiden. Zeer goed ziende, dat hij zich daarmee een oorlog van David's zijde op de hals gehaald had, wist hij een sterk Syrisch leger te krijgen. Nochtans slaat Joab de Syriërs, die bij Medeba zich gelegerd hebben, op de vlucht, en nu zien de Ammonieten zich genoodzaakt om achter de muren van hun hoofdstad zich terug te trekken (Vergelijk 2 Samuel .10: 1-14).

1. En het geschiedde hierna, omstreeks het jaar 1037 vóór Christus (1Ki 2: 11), dat Nahas, de koning van de kinderen van Ammon, stierf, en zijn zoon Hanun werd koning in zijn plaats.

2. Toen zei David: Ik zal weldadigheid doen aan Hanun, de zoon van Nahas, door mij als vriend en nabuur jegens hem te betonen; want zijn vader heeft voorheen weldadigheid aan mij gedaan, en mij bij dergelijke gelegenheden, die mij zelf betroffen, zijn vriendschappelijke gezindheid te kennen gegeven. Daarom zond David boden naar Rabbath-Ammon, om hem te troosten over zijn vader, en met zijn troonsbeklimming geluk te wensen. Toen de knechten van David in het land van de kinderen van Ammon tot Hanun kwamen, om hem te troosten, hem het rouwbeklag van hun koning en meester over de dood van zijn vader over te brengen;

3. Zo zeiden de vorsten van de kinderen van Ammon, naar de aard van boze raadslieden, die het goede dat zij zien op het verkeerdst uitleggen, tot Hanun: Eer David inderdaad, in waarheid, uw vader in uw ogen, denkt u dat het hem om een vriendschappelijke betrekking met u te doen is, omdat hij troosters tot u gezonden heeft? Zijn niet integendeel zijn knechten tot u gekomen, om te doorzoeken hoe onze stad het best is in te nemen, en om te keren, haar later aan te grijpen en te verwoesten, en hebben dus deze voorgewende troosters wel enig ander doel dan om het land te verspieden? Hoed u daarom voor hen.

4. Daarom nam Hanun, die aan het lichtzinnig uitgesproken woord dadelijk geloof sloeg, de knechten van David, om in hen hun koning te beschimpen, en hij beschoor hen, liet hen de baard aan de ene helft van het gelaat afscheren, en sneed hun klederen half af, van onder op tot aan de heupen, en liet hen in deze alleronterendste toestand heen gaan.

5. Zij nu gingen henen van Rabba, waar zij zo'n snode behandeling hadden moeten ondergaan, en men boodschapte, toen zij weer in hun land tot aan Jericho gekomen waren, David van deze mannen, in welke toestand zij zich bevonden, en dat zij zich aldus niet aan de koning konden vertonen; en hij zond hun antwoord tegemoet, dat hij hen thans volstrekt niet wilde zien, want die mannen waren zeer beschaamd. De koning dan zei, liet hun bij zijn

antwoord tevens zeggen: Blijf te Jericho, totdat jullie baard weer gegroeid is, kom dan wederom tot mij.

6. Toen de kinderen van Ammon zagen, na de behandeling, die zij de condolerende gezanten hadden aangedaan, bij zichzelf overtuigd moeten zijn, dat zij zich stinkend gemaakt hadden bij David, grote wrevel omtrent hen bij hem hadden opgewekt, zodat dit van zijn zijde een oorlog ten gevolge zou hebben; zo zond Hanun en de kinderen van Ammon, de koning met zijn vorsten of landstanden, duizend talenten zilvers (= 4.500.000 gld., of, volgens de koninklijke sikkels, 2.250.000 gld.) om zich wagens en ruiters en voetvolk te huren uit Mesopotamië, uit dat gedeelte van Syrië, dat bij Rechab of Rehoboth (Genesis 36: 37), waar de Chaboras in de Eufraat zich ontlast, en uit Syrië-Maächa, de Syrische staat Maächa, zuidwestelijk van de grote Hermon, en uit Zoba, noordoostelijk van Damascus (2 Samuel 8: 6).

7. Zodat zij zich met hun geld huurden tweendertig duizend wagens en ruiters en voetvolk, deels uit Mesopotamië en Zoba, maar gedeeltelijk ook uit het land Tob, (2 Samuel 10: 6). En de koning van Maächa en zijn volk, 1.000 in getal, kwamen en legerden zich, 4 mijlen zuidwestelijk van Rabbath-Ammon, de hoofdstad van de Ammonieten, vóór Medeba, of Medaba (Num. 21: 30 Joz. 13: 9); ook vergaderden de kinderen van Ammon uit hun steden, en zij kwamen ten strijde, naar de hoofdstad van het land, omdat men allereerst op deze een aanval had te vrezen.

8. Toen David het hoorde, zond hij naar het land van de Ammonieten Joab en het hele leger met de helden, met het gezamenlijke in de strijd geoefende en dappere leger.

9. Toen de kinderen van Ammon uitgetogen waren van Rabbath-Rimmon, waar al hun strijdbare manschappen waren samengekomen (vs. 7), stelden zij de slagorde voor de poort van de stad; maar de koningen uit Mesopotamië, Maächa en Zoba, die gekomen waren om hen te helpen, die waren bijzonder in het uitgestrekte boomloze veld bij Medeba, om van daaruit hun krijgsbewegingen te beginnen.

10. Toen Joab zag, dat de spits van de slagorde van voren en van achteren tegen hem was, een deel van het vijandelijke leger vóór hem was, maar het andere, dat aan zijn rechterzijde geplaatst was, hem op het geschikte ogenblik in de rug moest vallen, zo verkoos hij enigen uit alle tot de strijd uitgelezenen in Israël, een sterk korps en hij stelde hen in orde tegen de Syriërs aan in het zuidwesten.

11. En het overige volk gaf hij in de hand van zijn broeder Abisai; en zij stelden hen in orde tegen de kinderen van Ammon aan, hielden hen slagvaardig, om de Ammonieten tegen te houden, terwijl hij met de Syriërs te doen had.

12. En hij zei tot Abisai, vóórdat hij op de landstreek Medeba aanrukte: Indien mij de Syriërs te sterk worden, dan zult u mij, met een deel van uw leger, komen verlossen; en indien de kinderen van Ammon u aanvallen en te sterk worden, dan zal ik mij van de Syriërs afwenden en u verlossen.

13. Wees sterk, en laat ons sterk zijn, met grote moed strijden voor ons volk, en voor de steden van onze God; opdat niet deze heidenen over het volk en het land van de Heere heersen, maar de nederlaag lijden; de Heere nu doet wat goed is in Zijn ogen 1) want de zege komt alleen van Hem, en Hij zal gewis de vijanden in onze handen geven (1 Samuel .17: 47).

1) Hoewel Joab een ruw en gewetenloos man was, ontbreekt het hem toch niet aan ogenblikken, waarin hij van de Heere de uitkomst van zijn handelingen verwacht.

14. Toen naderde Joab en het volk, dat bij hem was, ten strijde voor het aangezicht van de Syriërs; en zij vluchtten reeds na de eerste aanval voor zijn aangezicht, naardien zij, als door de Ammonieten gehuurde hulptroepen, evenmin met bijzondere geestdrift bezielde waren om hun de overwinning te bezorgen, als in het vreemde land zich schaamden om het hazenpad te kiezen.

15. Toen de kinderen van Ammon zagen, dat de Syriërs vluchtten, vluchtten zij van hun zijde ook voor het aangezicht van Abisai, zijn, Joabs broeder, en zij kwamen in de sterke en goed verdedigde stad Rabba terug; en Joab, die het vanwege de naderende winter niet geraden achtte om de stad te belegeren, keerde met het Israëlitische leger weer huiswaarts, en kwam te Jeruzalem.

II. Vs. 16-19. Om de nederlaag van hun bij Medeba op de vlucht geslagen troepen weer goed te maken, en van hun schatplichtigheid aan Israël bevrijd te worden, brengen de Syriërs, op Hadar-ézer's aansporing uit Mesopotamië een nieuw leger bijeen; maar David, die met het gezamenlijke Israëlitische leger tegen hen optrok, overwint in een zegevierende aanval hun opperbevelhebber Sofach, zodat zij het voortaan niet meer wagen om de kinderen van Ammon te hulp te snellen (Vergelijk 2 Samuel .10: 15-19).

16. Als de Syriërs, bij de terugkeer van de bij Meddo gevluchte hulptroepen (vs. 14), zagen, dat zij voor het aangezicht van Israël geslagen waren, zonden zij, om een aanval van David op hun land te voorkomen, en het door hem hun opgelegde juk (Hoofdstuk 18: 3) weer af te schudden, boden naar Mesopotamië, en brachten de Syriërs uit, die aan de andere zijde van de rivier de Eufraat woonden; en Sofach, in 2 Samuel .10: 16 Sobach geheten, de krijgsoverste van Hadar-ézer, die in de gehele onderneming het meest betrokken was, toog voor hun aangezicht henen.

17. Toen het David werd aangezegd, vergaderde hij gans Israël, de gezamenlijke krijgsmacht in Israël, en hij toog over de Jordaan, om de Syriërs op hun verzamelplaats bij Helam, noordoostelijk van Damascus, aan te grijpen; en hij kwam tot hen 1), en hij stelde de slagorde tegen hen. Toen David de slagorde tegen de Syriërs gesteld had, zo strede hij met hem.

1) Zie 2 Samuel .10: 16,17

18. Maar de Syriërs vluchtten voor het aangezicht van Israël, en David versloeg van de Syriërs zeven duizend wagens, 700 wagens met 10 gewapende mannen (2 Samuel 10: 18) en

veertigduizend mannen, deels te voet, deels te paard; daartoe doodde hij Sofach, de krijgsoverste, die ten gevolge van de bekomen wonden de slag niet overleefde.

2. En David, die op Joabs verzoek zelf, na plechtige aftocht van Jeruzalem (zie Psalm 20), naar Rabba kwam, om de verovering van deze stad door inneming van de vesting te voltooien, nam de kroon van hun koning van zijn hoofd, en hij bevond haar in gewicht een talent goud, een zwaarte van een talent, een centenaar? goud, en daar was edelgesteente aan; en zij werd, bij gelegenheid van de plechtige inbezitting van de opperheerschappij over het land, waarvoor zeker de 21ste Psalm bestemd was, op David's hoofd gezet, en hij voerde zeer veel door uit de stad mee.

3. Hij voerde ook al het volk uit, dat daarin in krijgsgevangenschap geraakt was; hij bracht hen voor de stad, en hij zaagde ze met de zaag, en met ijzeren dorswagens, en met bijlen (vgl. Spreuken 20: 26); hij liet, tot straf voor de wreedheden, die zij aan Israël gepleegd hadden, hun lichamen met die werktuigen van elkaar scheuren; en alzo deed David aan al de steden van de kinderen van Ammon, die tegen hem gestreden hadden. Toen, na de gehele onderwerping van het land, keerde David weer met al het krijgsvolk naar Jeruzalem, terwijl de Bondskist, die ook in het veld geweest was (Psalm 68), vooruit gedragen werd.

IV. Vs. 4-8. Aan de geschiedenis van den Ammonietisch-Syrischen oorlog worden hier uit een kroniek van David's oorlogen nog voorvallen toegevoegd uit de krijgen, die met de Filistijnen gevoerd zijn, en naar alle waarschijnlijkheid dezelfde, waarvan Hoofdstuk 18: 1 in een kort verslag gesproken werd. Alle drie hebben betrekking op heldendaden, die David's krijgslieden in de kamp met reusachtige Filistijnen verrichten waardoor de verovering van het land Kanaän voltooid werd. (Vergelijk 2 Samuel 21: 15-22).

4. En het geschiedde daarna 1), niet, na het in vs. 1-3 verhaalde, maar, ofschoon de tijd hier niet nader opgegeven wordt, worden waarschijnlijk de in Hoofdstuk 11: 10 vv. vermelde oorlogen bedoeld, als de strijd met de Filistijnen te Geser, noordwestelijk van Al Ion, het tegenwoordige el Kubab (Joz.10: 33) opstond, toen sloeg Sibchaï, de Husathiet, een uit het niet nader bekende Husa (Hoofdstuk 4: 4) geboortige held van David, (Hoofdstuk 11: 29; 27: 11)Sippaï, in 2 Samuel .21: 18 "Saf" geheten, die van de kinderen van Rafa was, tot het oude reuzengeslacht van de Refaïeten (De 2: 23) behoorde; en zij, de Filistijnen, werden, ten gevolge van deze zegepraal op een van hun sterksten, ten ondergebracht.

1) In het oorspronkelijke bericht, waaraan deze mededelingen zijn ontleend, was, zoals uit 2 Samuel .21: 18 blijkt, de voor ons liggende geschiedenis gevoegd bij die van David's verlossing uit de handen van een andere Refaïet door Abisaï; laatstgenoemde geschiedenis (2 Samuel .21: 15-17) heeft de Schrijver van ons boek echter niet mee opgenomen..

5. Daarna was er nog een strijd tegen de Filistijnen te Geser, of te Gob, dat er dichtbij lag (2 Samuel .21: 18 vv.), en Elhanan, de zoon van Jaïr, versloeg Lachmi, de broeder van Goliath (1 Samuel .17: 4 vv.), de Gethiet, een Filistijn van Gath (Jos 13: 3), wiens spiesehout, zoals eenmaal dat van zijn broeder, was als een weversboom.

6. Daarna was er nog een strijd met de Filistijnen, en wel te Gath; en daar was een zeer lang man, en zijn vingers waren zes en zes, vierentwintig tenen en vingers tezamen, en hij was ook van Rafa geboren, een afstammeling van de Refaïeten, zoals Sippai; (vs. 4) en Lachmi (vs. 5).

7. En hij hoonde Israël, in navolging van Goliath (1 Samuel .17: 8 vv.), maar Jonathan, de zoon van Simea, de broeder van David (Hoofdstuk 2: 13 vv.), versloeg hem, zozeer had David's heldengeest (1 Samuel .17: 26 vv.) ook zijn bloedverwanten en vrienden tot geweldige krijgshelden weten te maken.

HOOFDSTUK 21

DRIEDAAGSE PESTILENTIE, DOOR DE TELLING VAN 'T VOLK VEROORZAAKT

I. Vs. 1-Hoofdstuk 23: 1. In het laatste vierdedeel van zijn regeringstijd beveelt David, door Satan verleid, een telling van de strijdbare manschappen van zijn volk, en haalt daarmee Gods toorn over Israël. De anders zo vrome koning wordt wel spoedig uit de strik van de duivel verlost, waarin hij gevangen geweest was, en bij belijdt wel de Heere zijn zonde, maar deze kan hem nochtans niet ongestraft laten. Hij laat hem de vrijheid, om uit drie plagen één te kiezen, die hem zal worden gezonden. David kiest de plaag, waarbij hij zich geheel in Gods hand weet te zijn; reeds woedt de pest in het gehele land, reeds staat de Engel van de Heere met opgeheven zwaard in het oosten van Jeruzalem, om ook daar te verderven, als de genade van de Heere, op David's gebed, hem gebiedt het zwaard in te trekken. Op de dorsvloer van Ornan richt David nu, op Goddelijk bevel, een altaar op, en brengt daar brandoffers en dankoffers, daar is dan, zoals Hij door de voorlichting van de Heilige Geest erkent, de plaats, waar de toekomstige tempel gebouwd moet worden (Vergelijk 2 Samuel .24: 1-25).

1. Toen stond de Satan 1), die gezworen vijand van God en die nooit rustende tegenstander van de mensen, die er zijn lust in vindt om aan te klagen en verdacht te maken, te verleiden en te verderven (Job 1: 6), op tegen Israël, het volk vanwege zijn zonde voor God, de rechtvaardige rechter aanklagend en Hem de macht vragend om het in het ongeluk te storten, en terwijl hem zo'n macht niet kon worden geweigerd, wilde hij zich van de koning als werktuig bedienen, om zijn oogmerk uit te voeren, en hij porde dus David aan, dat hij Israël telde, of liet tellen, want ook hieraan kon hij zijn macht bewijzen, omdat David in deze tijd naar hoge dingen begon te trachten.

1) Het noemen van Satan als verleider van David, is niet daaruit te verklaren, dat de Israëlieten in later tijd, al het ongoddelijke van deze boze geest afleiden, maar hangt in dit geval daarmee tezamen om het voornemen van David, van te voren reeds als een anti-goddelijk te kenschetsen..

Hier is aan te merken, dat de Satan opstond. Staan was de gestalte, waaraan zich moest houden degene, die iemand voor een gerechtshof, wegens een misdaad aanklaagde of beschuldigde. Dus wordt Satan (Openbaring .12: 10) vertoond als de aanklager van de broeders en hier wordt hij ingevoerd als de een of andere zonde inbrengende ten laste van de Israëlieten en als een reden, om hen te straffen..

De vraag, waarom wij na de Ballingschap gedurig van Satan, de grote tegenpartij van God, lezen en niet vóór de wegvoering, is ons inziens niet moeilijk te beantwoorden. De Heere God heeft Zijn volk opvoedend onderwezen in Zijn goddelijke openbaringen. Nu is het een onbetwistbaar feit, dat Israël pas na de Ballingschap volstrekt genezen was van alle zucht naar afgoderij, terwijl het vóór die treurige tijden altijd weer geneigd was tot het dienen van de afgoden. Hiermee heeft God rekening gehouden. Had Israël vóór de Ballingschap de openbaring gehad van een persoonlijk boze geest, door de zucht tot afgoderij geleid, had het allicht, om zich voor het kwaad te vrijwaren, hem geëerd en gediend, zoals het voor Baäl en

Moloch altaren oprichtte. Maar nu Israël genezen is van de afgoderij en het de Heere alleen wenst te dienen en dient, nu is er ook geen gevaar meer, dat het door de kennis en wetenschap van een persoonlijk boze geest zich zal laten verleiden tot het dienen en vereren van dezen.

"2 Samuel 24: 1"

2. En David, door Satans ingevingen bezielde en de gedachten opvolgend, die Satan bij hem tot rijpheid bracht, zei tot Joab en tot de oversten van het volk 1), die hij bij zich verenigd had, om met hun hulp de voorbereidselen tot verwezenlijking van zijn plan te nemen, al deelde hij hun van het laatste ook nog niets mee: Ga heen, in al de stammen, tel Israël van Ber-séba, de uiterste zuidergrens, tot Dan, de uiterste noordergrens van het land toe, en brengt hen, de uitkomsten van uw telling van de strijdbare manschappen tot mij, dat ik hun getal weet.

1) In 2 Samuel .24: 2 luidt het, dat het bevel kwam tot Joab, hier, tot dezen en tot de oversten van het volk. Wat ons hier wordt bericht is daarom nadere aanvulling, omdat Joab de hulp van zijn legervorsten nodig had, om de telling te volbrengen.

3. Toen zei Joab, die terecht inzag, hoe vermetel David's voornemen was, en hoe hij daarmee juist Gods strafgericht uitdaagde, en die ons leert hoe de Heere niet zelden, als Zijn kinderen op de verkeerde weg vallen, hen door mensen beschaamt, die in kennis van de waarheid en geestelijke ervaring verre bij hen achterstaan: De Heere doet tot Zijn volk zoals zijn zijn, honderdmaal meer, als het dienen kan om u vanwege de vermeerdering van het volk blijdschap te schenken; maar, zijn zij niet allen, o mijn heer koning! mijn heere tot knechten? zijn zij niet bereid om hem te dienen, en, als het nodig is zijn rijk te verdedigen, en daartoe ook sterk genoeg, ook zonder dat ons het getal van hen bekend is? Waarom verzoekt mijn heer dit, hoeveel zij in getal zijn? Waarom zou het uitdrukkelijke tellen Israël tot schuld worden? De Heere heeft het toch niet bevolen, en u kunt er wel een doel mee hebben, dat met de wil van God strijdt.

4. Maar het woord van de koning nam de overhand, gaf de beslissing tegen Joab; daarom toog Joab uit, al was het ook met weerzin, toch gehoorzaamde hij het bevel van de koning, en hij doorwandelde met de legeroversten gans Israël; eerst trok hij het Oostjordanland van Aroër aan de Boven-Jabbok af tot aan het Noorden door; daarop trok hij over naar het Westjordanland, en ging toen van het Noorden naar het Zuiden, dus in tegenovergestelde richting, totdat hij bij Berséba aankwam (2 Samuel .24: 5 vv.); daarna kwam hij na 9 maanden en 20 dagen weer te Jeruzalem.

5. En Joab gaf David de som van het getelde volk; en gans Israël was elfhonderd duizend (1.100.000) man, die het zwaard uittrokken, en Juda vierhonderd duizend, en zeventig duizend (470.000) man, die het zwaard uittrokken, strijdbare manschappen.

6. Maar Levi en Benjamin telde hij onder hen niet 1), de eerste stam niet, omdat hij in het algemeen vanwege zijn bijzondere stelling van zo'n telling moest blijven uitgesloten (Num.1: 47) vv.), de laatsten niet, omdat het werk later niet ten einde gebracht werd; want het woord

van de koning was zoals vroeger zo ook voortdurend Joab een gruwel (vs. 3), en daarom trachtte hij reeds aanstonds bij zijn terugkomst te Jeruzalem David de uitslag van de tot zover volbrachte telling op te geven, voordat hij nog tot de telling van de laatste stam overging, opdat hij zo spoedig mogelijk aan de ganse zaak een einde maakte.

1) Joab volbracht dus niet, wat David hem had opgedragen. Het is zeer waarschijnlijk, dat hij ook bij het volk veel tegenstand heeft ondervonden, omdat het niet tot een militaire staat gemaakt wilde worden.

7. En deze zaak was kwaad in de ogen van God 1), zoals wij later in (vs. 9 vv.) zullen zien; daarom sloeg Hij Israël, omwille van David's zonde.

1) God neemt er nauwkeurig kennis van, en is misnoegd over de zonden van zijn volk en geen zonde is Gode mishagelijker en strijdiger met de Genadestaat, dan hoogmoed van het hart. Immers, een godvruchtige, nabij God zijnde en levende in de beschouwing van Zijn deugden, verfoeit zichzelf en heeft berouw in stof en as (Job 42: 5,6). Ook is niets zo verontmoedigend, noch zo smartelijk en verdrietig voor een begenadigde ziel, dan zich te bevinden onder het misnoegen van God..

David had een lijst gewild van de strijdbare manschappen, opdat hij zich in het groot aantal zou kunnen verheugen, nu wordt hem ook een lijst gebracht, niet tot zijn vreugde, maar tot zijn smart en droefenis. De hoogmoed van David en de zonde van het volk worden daardoor op de gevoeligste wijze gestraft.

8. Maar nog vóórdit geschiedde, erkende de koning reeds vanzelf zijn zware afdwaling, naardien zijn hart hem sloeg, toen Joab hem de uitslag van zijn telling opgaf (2 Samuel .24: 10). Toen zei David tot God: Ik heb zeer gezondigd, dat ik deze zaak gedaan heb; maar neem toch nu de misdaad van Uw knecht weg, want ik heb zeer zot gehandeld.

De zoete droom was voorbij! Hoe graaf zou hij thans onkundig hebben willen zijn van zijn macht. Hoe veel gelukkiger had hij zich in zijn onwetendheid gevoeld dan nu in al zijn kennis! Hoe bereidwillig zou hij het gebeurde ongedaan hebben willen maken! O die zonde is een vreemd iets; eer men haar begaat, spiegelt men zich gouden tijden, buitengewoon geluk voor; maar is zij begaan, zo ontdekt men: met ontzetting, hoe vreselijk men zich bedrogen heeft, en hoe de werkelijkheid er toch geheel anders uitziet dan het zelfgemaakte ideaal. Nu wordt iemand de lust tot een last, het zoetste genoegen tot een bittere galdrank, en wat men het sterkst verlangde wordt voorwerp van de diepste afschuw.

9. De Heere nu sprak in de morgen van de volgende dag tot Gad, de ziener, de profeet van David, die in gemeenschap met Nathan het profetische wachter- en strafambt bij hem bekleedde en zijn godsdienstige instellingen bestuurd 1), (Hoofdstuk 29: 29. 2 Kronieken 29: 25 29.25), zeggende: tot hem door ingeving van Zijn Geest:

1) Men heeft hun een bijzondere plaats aan het hof willen toeschrijven in die zin, dat zij David's hofprofeten en een soort van koninklijke geheimraden geweest zijn; dat zij intussen

met hun ambt onafhankelijk en geen eigenlijke beambten of dienaars van de koning waren, daarvoor pleit onder anderen de omstandigheid, dat op de geen van de plaatsen, waar David's ambtenaren worden opgegeven (2 Samuel .8: 16; 20: 23. 1 Kronieken 27: 32 vv.) profeten voorkomen, ofschoon daar wel hogepriesters in de rij van de koninklijke dienaars worden geteld..

10. Ga heen en spreek tot David, zeggende: Aldus zegt de Heere: Drie dingen leg Ik u voor, als straf voor uw zonde; kies u één uit die, dat Ik u doe, en Ik zal u, als u met de koning naar dit mijn woord spreekt, verder ingeven, welke de drie door Mij bedoelde strafmiddelen zijn, waaruit hij er zich een kiezen kan.

11. En Gad kwam tot David, en zei tot hem: Zo zegt de Heere: Neem u, kies u uit de drie dingen, die Ik u voorleg, één uit.

12. Of drie jaren honger, of drie maanden verteerd te worden voor het aangezicht van uw tegenstander, en dat het zwaard van uw vijanden u achterhaalt, en u slechts met het grootste gevaar uw leven nog redt; of drie dagen het zwaard van de Heere, dat is, de pestilentie in het land, en een verdervende, verderf aanrichtende Engel van de Heere in al de landpalen van Israël? Zo zie nu toe, beslis, wat antwoord ik Die zal terugbrengen, die mij gezonden heeft.

13. Toen zei David tot Gad: Mij is zeer bang, want de ene straf is op zichzelf even zwaar als de andere, laat mij toch in de hand van de Heere vallen, ik kies mij, nu ik toch eenmaal kiezen moet, die, waarbij ik onmiddellijk en alleen met de Heere zelf te doen heb, want Zijn barmhartigheden zijn zeer vele, maar laat mij in de hand van de mensen niet vallen, die, wanneer zij tot werktuigen van de goddelijke tuchtiging gebruikt worden, maar al te makkelijk vergeten, dat ook zij enkel werktuigen en knechten zijn, en de juiste maat en het ware doel ver te buiten gaan (Jes.10: 7).

14. De Heere dan gaf pestilentie in Israël, want bij deze plaag was David geheel en uitsluitend in Gods hand, zonder op enigerlei wijze in de handen van de mensen te vallen (2 Samuel 24: 14), en er vielen van de morgen van de dag, waarop de profeet Gad bij de koning geweest was, tot op het nu van de avondoffers, van Israël zeventigduizend man.

15. En God zond nu, nadat het overige land geslagen was, een of, de Engel, waardoor Hij Zijn strafgericht voltrok, naar Jeruzalem 1), om ook die hoofdstad van het land te verderven; en toen Hij haar verdierf 2), zag dat de Heere, door de aanblik van de biddende David en de inhoud van zijn gebeds (vs. 18 vv.) bewogen, en het berouwde Hem over dat kwaad (1 Samuel 15: 11), en Hij zei tot de verdervende Engel: Het is genoeg, trek nu uw hand af. De Engel van de Heere nu stond, op het ogenblik waarop dit bevel hem gegeven werd, bij de dorsvloer van Ornan, of Arauna, de Jebusiet.

1) In 2 Samuel .24: 16 lezen we: Toen nu de Engel zijn hand uitstreckte over Jeruzalem, om haar te verderven. Het is daarom, dat sommigen de woordvoeging anders in onze tekst willen, en wel op deze wijze: En de Engel van God zond, namenlijk zijn hand naar Jeruzalem, om te verderven. Dan is er gelijkheid van uitdrukking tussen beide plaatsen. Wij hebben dan in de

grondtekst de woorden God en Engel om te zetten. Het is toch duidelijk, dat hier niet van twee engelen sprake is, maar van één, van de Engel van de Heere, als uitvoerder van Gods Raad en Besluit. Aan het slot van dit vers wordt toch gezegd: De Engel van de Heere stond enz.

2) Wel werd de plaag gestuit toen Jeruzalem aan de beurt lag, maar toch al eer het Woord werd uitgesproken: Het is genoeg, was de Engel reeds begonnen zijn slaande hand te doen voelen, al was het ook in geringe mate.

16. Toen David, die op dezelfde tijd, dat de Engel tegen Jeruzalem optrok (vs. 15 a) op de Altan van zijn koninklijk huis zich bevond, want daarheen had hij dadelijk na het vertrek van de profeten (vs. 11-13) en van de oudsten zich begeven, om Gods gericht wakend en biddend af te wachten zijn ogen ophief, waar zich een verschijning aan de hemel vertoonde, zo zag hij de Engel van de Heere, staande tussen de aarde en tussen de hemel, met zijn uitgetrokken zwaard in zijne hand, uitgestrekt over Jeruzalem; toen viel David en de oudsten, die bij hem waren en die thans, bedekt met zakken, met hem naar de heilige tent naast het koninklijke paleis gingen, op hun aangezichten.

17. En David zei tot God: Ben ik het niet, die gezegd heb, dat men het volk tellen zou? ja ik zelf ben het, die gezondigd en zeer kwalijk gehandeld heb, maar deze schapen, mijn onderdanen, waarover Gij mij tot herder hebt aangesteld (Hoofdstuk 11: 2), wat hebben die gedaan? O Heere, mijn God! dat toch Uw hand tegen mij, en tegen het huis van mijn vader is, maar niet tegen Uw volk ter plage 1). In genadige verhoring van dit gebed, liet daarop, zoals in (vs. 15b) verhaald werd, de Heere de plaag ophouden.

1) David deed een boetvaardige belijdenis van zijn zonde en bad zeer ernstig om vergeving. Hij bedekte zijn overtreding niet, of bracht enige verschoning daarvoor bij, maar hij beleed ze oprecht en ongeveinsd in haar trappen van verzwaring en hij smeekte vurig, dat, hoezeer hij ook getuchtigd werd, het God believen mocht, zijn misdaad weg te nemen. Hij wierp zich in de armen van de Goddelijke barmhartigheid en hij noemde zichzelf alleen schuldig en hij deed de aanbidding, om zijn leven te geven, opdat zijn volk, wiens herder en voorganger hij was, gespaard mocht worden, zijnde hij hierin een voorbeeld van de grote Herder van de zielen, Jezus Christus..

18. Toen zei de Engel van de Heere, nadat hij het bevel ontvangen had: Trek uw hand in! tot Gad, die sedert zijn vertrek van de koning (vs. 13) insgelijks wakend en biddend het Goddelijk strafgericht had afgewacht en insgelijks de verschijning aan de hemel (vs.15 21.15) opmerkte, dat hij David zeggen zou, dat David naar de oostelijk van Zion gelegen berg Moria zou opgaan, om de Heere een altaar op te richten in de dorsvloer van Ornan, de Jebusiet 1), om daarop met brandoffers en dankoffers de Heere met zijn volk te verzoenen.

1) Indien de Heere lust had gehad aan de dood van David, zou Hij hem dit bevel niet hebben gegeven. Het offer treedt straks in de plaats van de koning, opdat David zou weten, dat de Heere geen lust had in zijn dood, maar in zijn leven.

20. Toen zich Ornan en hiermee komen wij terug op de in (vs. 15 a) vermelde gebeurtenis bij de verschijning, die aan de hemel werd opgemerkt, wendde 1) naar het Oosten, van waar de verschijning kwam, zo zag hij de Engel tussen hemel en aarde staan, met het boven Jeruzalem uitgetogen zwaard in zijn hand; en zijn vier zonen, die bij hem waren, verstaken zich achter de omtuining, die de tent omringde; en Ornan dorste toen juist tarwe, en was vanwege deze arbeid met zijn zonen juist op de dorsvloer aanwezig.

1) Hier wordt ons meegedeeld, waarom Ornan zich verscholen had, toen de koning tot hem kwam, een mededeling, die in 2 Samuel .24 gemist wordt.

21. En David wij nemen thans de draad van de geschiedenis in vs. 19 weer op kwam tot Ornan, en Ornan door het gedruis opmerkzaam gemaakt, dat iemand zijn verblijf naderde, zag toe en zag David, zo ging hij uit de dorsvloer om de koning te begroeten, en boog zich neer voor David, met het aangezicht ter aarde (Ge 33: 3).

22. En David zei tot Ornan: Geef mij de plaats van de dorsvloer, dat ik op haar de Heere een altaar bouw; u moet ze mij echter niet ten geschenke geven, maar geef ze mij voor het volle geld, dat zij waardig, opdat ik op de op te richten altaar offer en de vertoornde God verzoen, en zo deze plaag opgehouden wordt van over het volk.

23. Toen zei Ornan tot David: Neem ze maar heen, zonder er geld voor te betalen, en mijn heer de koning doe wat goed is in zijn ogen; zie ik geef ook voor niet deze runderen, waarmee ik zo even tarwe gedorst heb, tot brandoffers, en deze sleden met de runderstokken tot hout, en de tarwe tot spijsoffer; ik geef het al, wat u behoeven mag zonder dat u het eerst van mij hoeft te kopen.

24. En de koning David zei tot Ornan: Nee, maar ik zal het zeker kopen voor het volle geld; want ik zal voor de Heere niet nemen wat van u¹⁾ is, en daarmee voor Hem verschijnen alsof het mijn gaven waren, dat ik een brandoffer om niet offer, waardoor het zou ophouden een offer te zijn.

1) In ieder waar offer heeft een zelfovergave plaats; de offeraar legt in zijn gave iets van zichzelf, daaruit volgt, dat iemand uit de bezitting van anderen geen waar offer kan brengen, maar alleen uit hetgeen reeds zijn eigendom is, althans gelijk bij de oorlogsbuit als zodanig beschouwd zou kunnen worden, en dat de zuivere gezindheid om te offeren zich juist openbaart in de gewilligheid, waarmee men Gods hoger eigendomsrecht erkent op hetgeen door ons bezeten wordt, en ook het liefste aan Hem wil overgeven..

26. Toen bouwde David daar voor de Heere uit zonen en stenen een altaar, en hij offerde brandoffers en dankoffers daarop. Als hij, terwijl het brandoffer op de houthoop gelegd werd, de Heere aanriep, dat Hij het offer in genade mocht aanzien, en Zijn toorn zou laten verzoenen, zo antwoordde Hij hem door vuur 1), dat evenals in Lev.9: 24. 2 Kronieken 7: 1. 1 Koningen .18: 38, de hemel viel, en het hout op het brandofferaltaar in brand stak.

1) Ter betoning, dat Gods toorn van hem was afgekeerd, kwam het vuur, hetgeen rechtvaardig de doodschuldige zondaar had kunnen verslinden neer op het onschuldig offer en verteerde hetzelfde, en hierop keerde het vernielende zwaard in de schede. Dus is Christus, die geen zonde gekend heeft, voor ons zonde gemaakt, ja een vloek geworden, en het behaagde de Heere hem te verbrijzelen, teneinde door Hem en omwille van Hem God voor ons niet tot een verterend vuur, maar en verzoend Vader zou zijn..

27. En de Heere, die nu met het land verzoend was, zei tot de Engel, dat hij zijn zwaard weer in zijn schede steken, en weer vertrekken zou, zodat de plaag, die reeds eerder was geschorst (vs. 15), thans voorgoed onder het volk had opgehouden.

28. Terzelfder tijd, toen David zag, dat de Heere hem geantwoord had op de dorsvloer van Ornan, de Jebusiet, zo offerde hij voortaan daar¹⁾, ofschoon het tot dusver niet de wettige offerplaats was.

1) David beschouwde derhalve deze plaats voortaan voor het altaar, waarop hij moest offeren, als door de Heere zelf daartoe bestemd. Te Gibeon was de tabernakel met het brandofferaltaar, maar zonder ark. In de tent op Zion was de ark en daarbij had David een altaardienst ingesteld met Abjathar als priester. Deze was, zoals de tent zelf, provisioneel. Nu ontstond er in David's hart een plan, om een vast huis voor de Heere te bouwen, maar God wilde dit niet. De tent met het altaar daarbij bleef toen David's plaats van Godsverering. Wij lezen echter niet en het is daarom ook niet waarschijnlijk, dat het eerste offer op dat altaar, bij de tent op Zion, door vuur uit de hemel is aangestoken, zoals het geschied was in de woestijn.

Maar zie, het offer op het altaar op de dorsvloer van Ornan, op Moria, wordt door de Heere God zelf met vuur van de hemel aangestoken en dit nu is voor de geestelijk ingeleide David het bewijs, dat niet het altaar bij de tent, maar het altaar hier het door God gewilde is, dat de koning daarop zijn offeranden zal aansteken en dat daar straks de plaats zal zijn, waarop het brandofferaltaar in de Tempel zal staan.

29. Want de tabernakel van de Heere, die Mozes in de woestijn gemaakt had, en het daarbij behorende altaar van de brandoffers, was op die tijd op de hoogte te Gibeon (Hoofdstuk 16: 39 vv.), en hij had dus eigenlijk daar zijn offers moeten brengen.

30. David nu kon, bij de in vs. 15 vv. verhaalde gebeurtenis niet heengaan voor hetzelfde naar de tabernakel en het brandofferaltaar te Gibeon, om God daar door het brengen van offers te zoeken, en diens genade over het land af te bidden; want hij was verschrikt voor het zwaard van de Engel van de Heere 1), dat hij zo snel mogelijk moest afkeren, zodat hij niet eerst zover durfde gaan; maar bovendien wees het woord uit de mond van de Engel (vs. 18) hem uitdrukkelijk op Arauna's dorsvloer, om daar een altaar op te richten, en daarom zou hij zich ook in het geheel niet ergens elders hebben durven heen begeven.

1) Deze woorden kunnen slechts de zin hebben, dat het verschrikt zijn voor het zwaard van de Engel, David deed besluiten, om ook later niet naar Gibeon te gaan, maar op de dorsvloer van

Arauna te offeren, of, omdat gedurende de pest het zwaard van de Engel hem verhinderd had naar Gibeon te gaan; hij ook later dit niet meer waagde te doen..

HOOFDSTUK 22

NOODZAKELIJKE TOEBEREIDSELEN TOT DE TEMPELBOUW

II. Vs. 1-19. Bij de voorbereidsels tot de toekomstige tempelbouw bepalen zich voortaan David's gedachten en maatregelen in de laatste tijd van zijn regering, opdat Salomo, zijn zoon en opvolger, spoedig na de aanvaarding van de heerschappij het werk zou kunnen beginnen en zonder hinder voltooien. Hij zorgt dus voor de nodige arbeiders en verzamelt een menigte bouwstoffen bijeen; maar in de laatste dagen van zijn leven, eer hij nog gaat sterven, geeft hij aan Salomo op plechtige wijze de last tot de bouw en op de laatste rijksdag, die hij houdt, beveelt hij de vergaderde groten van het rijk, om zijn zoon in de bouw bij te staan.

1. En David, juist inziende wat de Heere met deze ganse eigenaardige leiding, waardoor hij van Gibeon afgehouden en naar Ornan 's dorsvloer gedreven werd, hem leren wilde, zei: Hier zal het huis van God, van de Heere, zijn, dat mijn zoon eenmaal na mij bouwen zal (Hoofdstuk 18: 12), en hier zal het altaar van de brandoffers voor het volk Israël zijn 1).

1) Aan David zelf werd het niet gegund de tempel te bouwen, maar de plaats in de door hem verordende en tot middelpunt van de Israëlitische gemeente gekozen stad, waar de Tempel zich eenmaal zou verheffen, werd reeds gedurende zijn leven aangewezen en door een Goddelijk teken gewijd. Niets mag bij de allerge wichtigste zaken aan zuiver toeval, of aan de menselijke willekeur worden overgelaten..

David noemde de dorsvloer van Ornan het huis van God, van de Heren, omdat de Heere zich daar aan hem op bijzondere wijze had geopenbaard, hem geantwoord had op zijn bede om verzoening, door vuur van de hemel, dat het offer verteerde.

2. En David zei, dat men vergaderen zou de vreemdelingen 1), die in het land van Israël waren, die uit de overblijfselen van de vroegere Kanaänitische volksstammen bestonden (1 Koningen .9: 20 vv. 2 Kronieken 2: 16 vv.); en hij bestelde uit hen steenhouwers, om uit te houe n stenen, die men behouwen zou op zo'n wijze als men later nodig zou hebben, om het huis van God te bouwen (1 Koningen .5: 15 vv.).

1) Hun getal was nog zó groot, dat Salomo uit hen 150.000 man kon aanstellen tot lastdragers en steenhouwers.

3. En David bereidde, bracht bijeen, ijzer in menigte, tot nagelen aan de deuren van de poorten, en tot de samenvoegingen en tot krammen, waarmee de balken enz. aan elkaar konden verbonden worden; ook koper in menigte, zodat de menigte ervan zonder gewicht, niet te wegen was.

4. En cederenhout zonder getal; want de Sidoniërs en de Tyriërs, de Feniciërs, brachten voor geld tot David cederenhout van de Libanon, over de Middellandse zee in menigte.

5. Want David zei 1), toen hij in de laatste jaren van zijn regering, toen hij omtrent de toekomstige troonopvolger zijn maatregelen reeds genomen had en al deze voorbereidselen voor de toekomstige tempelbouw nam: Mijn zoon Salomo is nog een jongeling (2 Samuel .12: 24) en teder, nog niet met de nodige krachten begaafd, voor het gewichtige ambt, waartoe hij geroepen is, en het huis, dat men de Heere bouwen zal, zal men ten hoogste groot maken (1Ki 6: 2), tot een naam en tot heerlijkheid 2) van de Heere in alle landen; ik zal hem nu met mijn krachten te hulp komen, en voorraad bereiden. Alzo bereidde David voorraad in menigte vóór zijn dood, en zorgde ook zeker reeds voor verbreding van de heuvel Moria (1Ki 6: 1).

1) Toen de Heere aan David de belofte gaf, dat Hij zijn zaad na hem, dat een van zijn zonen zijn zou, verwekken en aan dezen zijn koninkrijk bevestigen wilde (Hoofdstuk 18: 11 vv. 18.11), bedoelde Hij geen van David's toenmalige zonen, maar een, die hem nog geboren zou worden; en dat dit Salomo was, bleek ondubbelzinnig uit de betrekking, waarin de Heere Zich tot hem stelde, door hem tot Zijn lieveling te verkiezen, en uit de naam, die de profeet Nathan in betrekking daarop aan de jonge prins gaf (2 Samuel .12: 24 vv.). Zo kon David aan Bath-sheba bij ede beloven, dat Salomo de kroon bekomen zou (1 Koningen .1: 13,30); hij deed daarmee aan zijn oudste zoon Adonia geen afbreuk, zoals deze meende (1 Koningen .1: 5 vv.), want in Israël had de Heere, de God-Koning, de keuze van de aardse koningen over Zijn volk zich voorbehouden (Deuteronomium 17: 15), en oefende deze keuze ook uit door tussenkomst van Zijn profeten bij de drie eerste koningen van Israël, naardien het hier bijzonder aankwam op de personen, bestemd tot uitvoering van Zijn Raadsbesluiten..

2) Het huis moest bij uitnemendheid heerlijk, statig en prachtig, een meesterstuk in de bouwkunde, en met alles, wat daartoe behoorde ten allerdeftigst en kostbaarst uitgevoerd worden, en in luister en verhevenheid alle aardse grootheid en waardigheid verre overtreffen. En inderdaad, hiervoor waren goede redenen, omdat het verordend was tot eer van de hoge God, die de Hemel heeft tot Zijn Troon en de aarde tot een voetbank voor Zijn voeten en zelf een voorbeeld zou worden van de betere Tempel, die door de Messias gebouwd zou worden (Zach.6: 12, 13).

6. Toen, in de laatste dagen van zijn leven, terwijl hij ook nog andere bevelen te geven had, (1 Koningen .2: 1 vv.), riep hij zijn zoon Salomo, en gebod hem de Heere, de God van Israël, een huis te bouwen.

7. En David zei tot Salomo: Mijn zoon! wat mij aangaat, het was in mijn hart voor de naam van de Heere, mijn God, een huis te bouwen (Hoofdstuk 17: 1 vv.).

8. Maar het woord van de Heere geschiedde tot mij, door de mond van Zijn profeten (Hoofdstuk 28: 3), zeggende: Gij hebt bloed in menigte vergoten, want u hebt grote strijden gevoerd 1); u zult voor Mijn naam geen huis bouwen, omdat u veel bloed op de aarde voor Mijn aangezicht vergoten hebt.

1) "2 Samuel 7: 11"

9. Zie, de zoon, die u geboren zal worden, die zal een man van de rust zijn 1), een man die zich in de zegeningen van de vrede zal verheugen; want Ik zal hem rust geven van al zijn vijanden rondom heen: want zijn naam zal, met bepaalde betrekking op het gehele karakter van zijn regering, (1 Koningen .5: 4), Salomo, d.i. vreedzaam of vrederijk (2 Samuel .12: 24), zijn, en Ik zal vrede en stilte over Israël geven in zijn dagen (1 Koningen .11: 11 vv.).

1) Het Rijk van God is naar zijn wezen een rijk van de vrede, en oorlog of strijd zijn slechts middelen tot herstelling van de vrede, de verzoening van de mens met God, na overwinning van de zonde en van alles, wat in de wereld God vijandig tegenstaat. Daarom zou David, de man van de oorlog, de tempel niet bouwen, maar eerst zijn zoon, die de Heere rust van al zijn vijanden zou geven..

Man van de rust wil niet zeggen, een man, die de rust teweeg brengt, dit had ook David gedaan, maar die haar geniet, zodat hij het zwaard niet uit de schede hoeft te trekken.

10. Die zal voor Mijn naam een huis bouwen, en die zal Mij tot een zoon zijn, en Ik hem tot een Vader; en Ik zal de troon van zijn rijk over Israël bevestigen tot in eeuwigheid 1).

1) Wat hier van Salomo gezegd wordt, is tevens typisch van de Christus van God gezegd. Type en antitype worden hier als het ware niet met elkaar verwisseld, maar vereenzelvigd. David is hier profeet. Zijn profetische blik strekt zich verder uit, dan tot de dagen en het werk van Salomo, strekt zich uit tot de tijden en het werk van de Meerdere dan Salomo. Daarom is hier ook sprake van een bevestigen tot in eeuwigheid.

In Hebr.1: 5 wordt dit dan ook op de Christus van God toegepast.

11. Nu, mijn zoon! de Heere zal met u zijn, en u zult voorspoedig zijn. geluk bij het werk hebben, en zult het huis van de Heere, uw Gods, bouwen, zoals Hij van u gesproken heeft.

12. Alleen de Heere geeft u kloekheid en verstand (1 Koningen .3: 12), en geeft u bevel over Israël, en dat om alle zaken op de beste wijze te doen; tot dit doel moet het uw ijverig streven zijn om te onderhouden de wet van de Heere, uw God 1).

1) Als een geestelijk Priester zegt David hier zijn zoon, maar wijst hem ook op de grote voorwaarde, of liever op de enige weg, waarin hij alleen kan gelukkig zijn. In de weg namelijk van kinderlijke gehoorzaamheid aan de wet van zijn God (Deuteronomium 7: 11; 11: 32). David weet het, dat Salomo dan alleen voorspoedig zal zijn, als hij in de wet van zijn Gods wandelt en naar Zijn ordinantiën handelt.

13. Dan zult u ook werkelijk, omdat Gods beloften met u zijn, voorspoedig zijn, als u met vlijt waarnemen zult te doen de inzettingen en de rechten, die de Heere aan Mozes geboden heeft over Israël. Wees daarom sterk en heb goede moed, vrees niet en wees niet verslagen (Deuteronomium 31: 6 Joz.1: 7).

14. Zie daar, ik heb ook reeds voor het werk, dat u moet voltooien, voorbereidselen genomen, en, omdat de onrustige tijden van mijn regering mij niet toelieten zoveel bijeen te brengen, als anders wel had kunnen geschieden, heb ik in mijn verdrukking 1) voor het huis van de Heere bereid honderd duizend talenten goud, en duizendmaal duizend talenten zilver 2); en van het koper en het ijzer is geen gewicht, want het is er in menigte zodat zich geen getal voor zijn gewicht laat aangeven; ik heb ook hout en stenen bereid laten aanvoeren en voorbereiden (vs. 2 vv.), doet er nog meer bij.

1) In het Hebr. Beonji. LXX heeft: kata thn ptwxeian mou De Vulgata en in navolging daarvan Luther vertaalt: in mijn armoede. Betere vertaling is: met grote moeite van mijn zijde. De Engelse vertaling heeft: in mijn onrust. Het had David veel strijd en veel bloed gekost, om zoveel schatten te verzamelen en te veroveren op de vijanden.

2) Omdat het talent zilvers 3000 sikkels heeft en een sikkkel, volgens Mozaïsch gewicht, ongeveer één gulden en vijftig cent waard is, zo verkrijgt men hier een som van 4500 miljoen gulden aan zilver. En, omdat een sikkkel goud ongeveer 18 gulden waard is, aan goud een som van 5400 miljoen gulden. Dit zou een ontzaglijk grote som zijn. Echter heeft men wel te bedenken, dat hier niet de zogenaamde Mozaïsche sikkkel bedoeld is, maar de andere, die in 2 Samuel .14: 26 genoemd wordt, naar het gewicht van de koning en de helft was van de eerstgenoemde. Echter ook dan komt men tot een niet geringe som. Te verwonderen behoeft dit niet, omdat in het Oosten de massa goud en zilver aan de koninklijke hoven verbazend groot is, zoals ook ongewijde schrijvers ons berichten van Alexander de Grote e.a. Deze vorst toch maakte in Persepolis 120.000 en in Pasargada 6.000 talenten buit, terwijl hij uit de koninklijk schatkamer te Susa aan ongemunt goud en zilver niet minder dan 40.000 talenten wegnam.

Wij weten, dat David alle de omliggende volken schatplichtig had gemaakt en dat velen zijn vriendschap met grote geschenken aan goud en zilver hadden gekocht (2 Samuel .8: 7 vv.).

15. Ook zijn er, om hetgeen u nog ontbreekt u te verschaffen, bij u in menigte, die het werk kunnen doen, houters, en werkmeesters die in steen en hout weten te arbeiden, en allerlei wijze lieden, die in allerlei werk thuis zijn.

16. Van het goud, het zilver, en het koper, en het ijzer is geen getal (2 Kronieken 2: 7): maak u op, omdat u middelen en wegen genoeg ten dienste staan, en gebruik uw tijd goed, wanneer u na mijn dood de regering zult aanvaarden, en doe het werk, dat u is opgedragen (vs. 10), en de Heere zal met u zijn. 1)

1) Met zinspelende op deze woorden schreef een vriend aan een Evangeliedienaar bij de aanvaarding van zijn dienstwerk en de aanvang van zijn huishouding, het volgende, dat ook voor anderen behartigenswaard is, "Maak u op! De Heere heeft u geroepen: zo begin Zijn heilig werk in de naam van de Heere! Doe het. Bouw uw huis de Heere, opdat hij daarin woont en heerst; bouw het op die kostelijke grondslag, waarbuiten geen ander kan gelegd worden. Bouw de Heere het huis; bouw uw gemeente op tot een woonstede van God in de Geest, bouw haar op het fundament van de Profeten en Apostelen, waarvan Jezus Christus de

hoeksteen is. De Heere zal met u zijn! Hij heeft u geroepen, Hij zal u helpen bouwen, opdat u zalig wordt met uw hele huis en uw gemeente."

17. Ook gebod David op de laatste rijksdag, dien hij wegens de tempelbouw hield, (Hoofdstuk 28: 1 vv.), aan alle vorsten van Israël, dat zij zijn zoon Salomo in de uitvoering van het werk helpen zouden, zeggende:

18. Is niet de Heere, uw God, met jullie, en heeft u rust gegeven van al uw vijanden rondom heen? want Hij heeft de inwoners van het land 1) nu geheel in mijn hand gegeven, en dit land is onderworpen geworden voor het aangezicht van de Heere, en voor het aangezicht van Zijn volk.

1) De inwoners van het land zijn de overgebleven Kanaänieten en de Filistijnen, die nog gedeelten van Kanaän in bezit hadden en nu door koning David waren onderworpen.

19. Zo begeeft dan nu uw hart en uw ziel met al uw krachten, om te zoeken de Heere, uw God, en inzonderheid, maak u op, en bouw het heiligdom van God de Heere; dat men de ark des verbonds van de Heere, die thans nog onder gordijnen staat (Hoofdstuk 17: 1) en de heilige vaten van God, die thans nog maar in beperkt getal voorhanden zijn, in dit huis brengt, dat voor de naam van de Heere gebouwd zal worden. 1)

1) Die beweegredenen tot gehoorzaamheid, die afgeleid worden van de weldadigheid en goedertierenheid van de Heere, hebben, of wel, zij behoren te hebben, de krachtigste werking op redelijke schepselen. "Ik trok ze met mensenzelen, met touwen van de liefde" (Hos.11 11). Maar zouden tijdelijke zegeningen, de verlossing van aardse vijanden en een geruste bezitting van Kanaän met alle de volheid van hetzelfde, een zo liefelijk beweegmiddel tot gehoorzaamheid en dankerkentenis wezen, wat moeten dan niet de eeuwigdurende zegeningen, aangemerkt in de hoogste verwonderlijke en overdierbare omstandigheden van dezelve teweegbrenging en verkrijging, een gans zeer uitnemender en overvloediger verplichting aan de hand geven!.

HOOFDSTUK 23

GETAL, INDELING EN AMBT VAN DE LEVIETEN

III. Vs. 1-32. David bereidt niet enkel in ieder opzicht de bouw van de uitwendige tempel voor, hij zorgt ook voor de nauwkeurige regeling en verdeling van de werkzaamheden van de personen voor de openbare Godsdienst of de Levieten. Met dit doel laat hij ten eerste in een openbare rijksvergadering de Levieten naar hun verscheidene afdelingen verschijnen, en allen, van twintig jaren en daarboven tellen; daarop verdeelt hij de 38.000 man, die er blijken te zijn, in vier ambtsklassen, waarvan de eerste 24.000, de tweede 6.000, de derde 4.000 en de vierde insgelijks 4.000 personen bevatten. Van de eerste klasse, die wij kortaf priesterknechten zullen noemen, is eerst sprake.

1. Toen nu David oud was en zat van dagen, maakte hij, na de vermaning aan de oudsten van Israël (Hoofdstuk 22), zijn zoon Salomo tot koning over Israël. 1)

1) Hier is van de benoeming van Salomo sprake, die de in 1 Koningen .1 vermelde zalving vooraf ging, en welke de aanvang van de regering van Salomo vormt..

De vermelding van het tot koning maken van Salomo dient om te komen tot de aankondiging van het getal, de ordening en de ambten van de Levieten, welke verordening David heeft gemaakt in de tijd, die zijn grote lichaamszwakte voorafging, gelijktijdig met het tot koning verklaren van Salomo. Van de zalving tot koning, na de opstand van Adonia, is hier geen sprake. Wat hier vermeld wordt, heeft vroeger plaats gehad.

2. En hij, David vergaderde, om aan de door hem bedoelde inrichting openlijk gezag te geven door er de vertegenwoordigers van de gemeente in te mengen, al de vorsten van Israël 1), ook de priesters en de Levieten, insgelijks op het einde van zijn leven (Hoofdstuk 26: 31), maar nog vóórdat de laatste rijksdag gehouden werd (Hoofdstuk 28: 1 vv.).

1) David verzamelde de oversten van Israël, omdat de monsterring van de Levieten en het bepalen van de kring voor hun bediening een algemene rijksaangelegenheid was..

3. En de Levieten werden, ten behoeve van een nauwkeurig geregelde indeling bij de verschillende takken van de godsdienstige werkzaamheden geteld, en wel de tot het ambt bekwame van dertig jaren af en daarboven 1) (Num.4: 3); en hun getal was, naar hun hoofden, aan mannen, dus de vrouwen, kinderen en jongelingen niet meegerekend, achtendertig duizend.

1) Deze ouderdomsbepaling is hier niet in de eigenlijke zin te nemen, als zouden slechts de Levieten van 30-50 jaren geteld zijn, maar de uitdrukking moet enkel in het algemeen de tot het ambt bevoegden aanduiden. Naar Num.4 zouden die van 30 jaar en daarboven dit geweest zijn; maar zoals Mozes zelf in Num.8: 24 vanwege de toestand in het Heilige land, naar de dienst van de Levieten voor het lichaam lichter was dan in de woestijn, de bevoegdheid tot het ambt reeds van de 25-jarige leeftijd af rekt, zo ging David nog enige jaren verder terug en

gaf reeds de twintigjarigen recht (vs. 24 vv.) en dit bleef ook voor het vervolg (2 Kronieken 31: 17 Ezra 3: 4) de wettige ouderdom..

4. Uit dezen waren er vierentwintig duizend, om het werk van het huis van de Heere aan te drijven of, voor te staan, op de vs. 28-32 nader beschreven wijze; en zesduizend ambtlieden en rechters (Hoofdstuk 26: 29).

5. En vierduizend portiers (Hoofdstuk 9: 17 vv.), en vier duizend lofzangers van de Heere 1), die Hem loven moesten met instrumenten, die ik gemaakt heb zei David, terwijl hij de bestemming dezer vier klassen, waarin hij de 38.000 Levieten (vs. 3) verdeelde, aan de oversten in Israël verklaarde, om lof te zingen 2), de lofzangen met instrumentaal muziek te begeleiden.

1) Drie klassen van de Levieten (de priesterknechten, zangers of muzikanten en de deurwachters) moesten dus bij het heiligdom zelf werkzaam zijn, maar de vierde klasse (ambtlieden en rechters hadden uitwendige dienst; de ambten waren erfelijk in dezelfde families, ten minste bij de klassen, die in het heiligdom dienden. Wat nu de verschillende klassen, die wij hier in de volgorde opnoemden waar in zij later besproken, niet waarin zij in vs. 4 beschouwd worden, in bijzonderheden betreft, zo is, tot juist verstand van het volgende, op te merken: De eerste klasse, die men ook gewoon is kortaf met de naam van "Levieten" aan te duiden (Nehemia 12: 47; 13: 5) leverde de priester de nodige helpers bij de werkzaamheden, die in vs. 28 vv. zijn opgenoemd; zij bezorgde dus de reiniging van de tempel, het aanbrengen van de offervoorraad, de bereiding van het bakwerk, namelijk van de toonbroden, en werd, in overeenstemming met de 24 priesterklassen (Hoofdstuk 24) in 24 orden verdeeld, waarvan negen op Gerson, negen op Kahath en zes op Merari kwamen (vs. 6 vv.). Uit deze klasse werden waarschijnlijk ook de in Hoofdstuk 26: 20 vv. opgegeven bewaarders van de Schriften van het heiligdom benoemd; zij zelf had weer voor de geringste arbeid bij het heiligdom de Nethinim tot dienaars (1Ch 9: 2). De tweede klasse, die van de zangers en muzikanten, werd verdeeld in 24 koren (Hoofdstuk 25: 1 vv.) ieder met een overste en 11 meesters uit dezelfde familie aan het hoofd. Onder de koorleiders waren vier zonen van Asaf, uit het geslacht van Gerson, zes zonen van Jeduthun of Ethan uit Merari, veertien zonen van Heman, de Korahiet, uit Kahath, de dienst onder de 24 koren wisselde waarschijnlijk even zo af als onder de 24 priesterklassen. De dienst van de derde Levieten-klasse of de deurwachters werd als een militaire beschouwd, zodat men de ligging van het leger van de Heere in de woestijn ook bij de tempel aanschouwde. In Hoofdstuk 26: 1 vv. worden drie portiers-families opgegeven; een Korachitische voor de Oost- en Noordzijde, Obed-Edom voor de Zuid- en Hosea voor de Westzijde; de eerste dus uit Kahath de beide laatsten uit Merari (2 Koningen .25: 18 Jer.52: 24). Deze drie families nu moesten bij de tempel dagelijks 24 opperportiers stellen waaronder de 4.000 Levieten dezer klasse zo verdeeld zullen geweest zijn, dat ieder over plus minus 167 man te bevelen had; dus wanneer deze laatsten met elke zeven weekdays afwisselden, stonden door elkaar elke dag 24 man onder bevel van iedere opperportier. De vierde klasse was die van de ambtlieden en rechters, over wier bestemming in Hoofdstuk 26: 29 vv. slechts kort en in hoofdzaak dit aangemerkt wordt, dat zij zowel voor zaken van de Heere als van de koning werden gebruikt. Zij behoorde tot het geslacht van Kehath, en wel tot de zijtakken Jizhar en Hebron..

1) Stond de toonkunst bij de heidense volkeren in de dienst van hun afgoderij (Dan.3: 5 vv.), bij Gods volk stond zij in de dienst van de Heere, de ware, levende God. Met het doel, om de Gods verering op te luisteren, heeft vooral David, de liefelijke in Psalmen van Israël (2 Samuel .23: 1) en zelf een bekwaam zanger en toonkunstenaar, de tempelmuziek naar de kunst ingericht. In de kunstmatig beoefende heilige muziek vond hij reeds een aanvang gemaakt in de profetenscholen (1 Samuel 7: 2), die hun heilige gezangen begeleidden met luiten, en trommelen, en pijpen en harpen (1 Samuel .10: 5); en wat een diepe indruk de muziek op de gemoederen uitoefende, had hij uit eigen ervaring in Saul gezien, wiens boze geest hij met zijn harpspel gewoonlijk verjoeg (1 Samuel .16: 23). Dit werkzame middel ter mededeling van de Geest (2 Koningen .3: 15) wilde hij daarom ten nutte van het gehele volk doen zijn, en hij stelde niet slechts in wat in ons Hoofdstuk opgegeven wordt, en dat een uitbreiding en nadere bevestiging is van hetgeen hij reeds bij de overtocht van de Bondskist naar Zion had aangevangen (Hoofdstuk 15: 16 vv.), maar hij trad zelf ook op als uitvinder en vervaardiger van muziek-instrumenten, zoals in bovenstaande plaats is aangeduid (vgl. 2 Kronieken 29: 26 Nehemia 12: 36 Amos 6: 5) en in de apocriefe 151ste Psalm nader uiteengezet wordt (Ik weidde, zegt David in deze Psalm van zichzelf, de schapen van mijn vader; mijn handen maakten herdersfluiten, en mijn vingers voegden harpen tezamen). Vooral heeft hij de Nebel (luit) tot een tiensnarige lier volmaakt (Psalm 33: 2; 144: 9), waarbij hem duidelijk de betekenis van het tiental (Ge 31: 7) voor ogen heeft gezweefd, zoals dan ook het "tiensnarige instrument" en een "nieuw lied" bij hem dezelfde begrippen zijn (Psalm 40: 4; 92: 4)..

6. En David verdeelde hen in verdelingen, naar de kinderen van Levi, namelijk naar de drie grote geslachten, waarin zij verdeeld waren, Gerson, Kehath en Merari (Hoofdstuk 6: 1 en 16), en wel de allereerste zo, dat hij 9 stamhuizen van de Gersonieten, 9 stamhuizen van de Kehathieten, en 6 stamhuizen van de Merarieten aan de klasse van de priesterknechten toevoegde, die 24.000 man omvatte (vs. 4).

7. Uit de Gersonieten waren de twee hoofdgeslachten, Ladan¹⁾ en Simeï.

1) Ladan is niet een andere naam voor Libni, maar een nakomeling van deze. Er staat dan ook niet, de kinderen van Gerson, maar de Gersonieten, juist, omdat hier niet Libni, maar een nakomeling van deze genoemd is. Simeï is hier de zoon van Gerson. De naam van Libni had plaats gemaakt voor diens nakomeling Ladan, terwijl de naam van Simeï bewaard was gebleven.

8. De kinderen van Ladan, d.i. de hoofden van de vaderlijke huizen, die tot deze hoofdstam behoorden, waren deze: Jehiël, het hoofd, en verder Zetham en Joël, drie.

9. De kinderen van Simeï, niet van de in vs. 7 opgenoemde, maar van een andere, insgelijks tot het geslacht van Ladan behorende Simeï, waren Selomith; en Haziël, en Haran; drie: deze, de in vs. 8 genoemde drie en de zo-even vermelde drie, waren de zes hoofden van de vaderen, van de stamhuizen, van Ladan.

10. De kinderen van Simeï nu, hier is de Simeï van vs. 7 bedoeld waren Jahath, Zina, en Jeüs, en Beria: deze waren de kinderen van Simeï; vier.

11. En Jahath was het hoofd van de stamhuizen van dit vaderlijke huis, en Zizza de tweede; maar Jeüs en Beria hadden niet vele kinderen, daarom waren zij in het vaderlijke huis maar van één telling, zodat in het geheel 9 vaderlijke huizen uit Gerson in de klasse van de priesterknechten kwamen.

12. De kinderen van Kehath, naar hun hoofdstam (Hoofdstuk 6: 2,18), waren Amram, Jizhar, Hebron en Uzziël; vier.

13. De kinderen van Amram waren (Exod.6: 20): Aäron en Mozes. Aäron nu werd afgezonderd (vgl. Exod.28: 1 vv.), dat hij heiligde de allerheiligste dingen in de uitoefening van de openbare Godsdienst, hij en zijn zonen, tot in eeuwigheid, om te roken voor het aangezicht van de Heere, om Hem, bij het altaar, te dienen en om in Zijn naam tot in eeuwigheid te zegenen (Num.6: 22 vv. Deuteronomium 10: 8).

Van zijn geslacht en de daartoe behorende vaderlijke huizen zal in Hoofdstuk 24: 1-19 gesproken worden..

14. Aangaande nu Mozes, de man van God, zijn kinderen werden genoemd onder de stam van Levi, zij vormden het geslacht van de niet priesterlijke Amramieten, die tot de Leviëten behoorden.

15. De kinderen van Mozes waren Gersom en Eliëzer (Exod.2: 22; 18: 3 vv.).

16. Van de kinderen van Gersom 1) was Sebuël het hoofd (Hoofdstuk 27: 14).

1) De andere zoon van Gersom, Jonathan, heeft de inlassing van zijn naam in de geslachtregisters verbeurd door zijn afgodisch bedrijf (Jud 18: 30).

Gersom had, omdat er staat van de kinderen, nog andere nakomelingen, maar deze worden niet genoemd, omdat zij met Sebuël één vaderhuis vormden.

17. De kinderen van Eliëzer nu waren deze: Rehabja, het hoofd; en Eliëzer had, behalve deze, geen andere kinderen; maar de kinderen van Rehabja, die naast de Sebuëliëten het andere vaderlijke huis van de Levitische Amramieten vormden, vermeerderden ten hoogste.

18. Van de kinderen van Jizhar, de broeder van Amram, die het hiertoe behorende vaderlijke huis van het tweede geslacht van de Kehathieten (vs. 12) uitmaakten, was Selomith het hoofd.

19. Aangaande de kinderen van Hebron, Kehath's derde zoon (vs. 12), Jeria was het hoofd, Amarja de tweede, Jahaziël de derde, en Jekameam de vierde.

20. Aangaande de kinderen van Uzziël, Kehath's vierde zoon (vs. 12), Micha was het hoofd, en Jissia de tweede, tezamen dus 9 vaderlijke huizen uit Kehath: 2 bij Amram, 1 bij Jezhar, 4 bij Hebron en 2 bij Uzziël (vgl. Hoofdstuk 24: 20-25).

21. De kinderen van Merari, het derde onder de drie Levietengeslachten, waren Maheli en Musi; de kinderen van Maheli waren Eleazar en Kis.

22. En Eleazar stierf, en hij had geen zonen, maar dochters; en de kinderen van Kis, haar broeders, namen ze naar de wet (Num.36: 6) tot vrouwen, en zetten daardoor het geslacht van Eleazar voort.

23. De kinderen van Musi waren: Maheli, te onderscheiden van Merari's zoon in vs. 21, en Eder, en Jeremoth, drie.

Zie omtrent de zes vaderlijke huizen uit Merari de opmerking bij Hoofdstuk 24: 31.

24. Dit zijn de kinderen van Levi, naar het huis van hun vaders, de hoofden van de vaders, van de vaderlijke huizen, naar hun gerekenden in het getal van de namen naar hun hoofden, doende het werk van de dienst van het huis van de Heere (vs. 4a), van twintig jaren oud en daarboven, (1Ch 23: 3).

25. Want David had gezegd 1), om de nieuwe verordening, waarbij reeds de twintigjarige Levieten ook in dienst werden gesteld, voor de Oversten te rechtvaardigen: De Heere, de God van Israël, heeft Zijn volk rust gegeven, zodat het niet meer met de tabernakel van de ene plaats naar de andere behoeft te trekken, zoals vroeger, en Hij zal te Jeruzalem, waar Hem op de dorsvloer van Ornan een vast, stenen huis zal gebouwd worden, wonen tot in eeuwigheid, dus heeft thans, de zware dienst, die de Levieten oorspronkelijk moesten verrichten (Nu 3: 13), voor altijd een einde genomen, en daarom kunnen ook jongere mannen in de dienst van het heiligdom voorzien.

1) Hier en in vs. 28 wordt de reden aangegeven, waarom de Levieten niet geteld werden van hun dertigste jaar, maar van hun twintigste. De tabernakeldienst zou vervangen worden door de Tempeldienst, zodat ook jongeren daaraan konden deelnemen. Moest vroeger in de woestijn de tabernakel gedragen worden en werd daarvoor een krachtiger leeftijd vereist, dit hoefde nu niet meer, zodat de koning alle recht had, om de leeftijd te wijzigen. Het jaar dertig bleef echter de officiële leeftijd.

26. En ook aangaande de Levieten, dat zij voortaan de tabernakel, noch enig van het daarbij horende gereedschap tot die dienstbehorende, niet meer, zoals vroeger, zouden dragen.

27. Want naar de laatste woorden van David, de bepalingen, die David in de laatste tijd van zijn regering nam werden later de kinderen van Levi geteld, niet meer van dertig jaren oud en daarboven, (Num.4: 3) maar reeds van twintig jaren oud en daarboven gekozen.

28. Hun werk was veel gemakkelijker dan vroeger, omdat hun standplaats 1) was aan de hand van de zonen van Aäron, als priesterknechten, in de dienst van het huis van de Heere, over de voorhoven, en over de kamers, en de zij-gebouwen van de tempel, en over de reiniging van alle heilige dingen, om al de heilige vaten in orde te houden, en al het overige uitwendige werk van de dienst van het huis van God;

1) Hun standplaats, of liever hun post, dat wil zeggen ter hulpe van. Zij waren geroepen, om de opvolgers van Aäron te helpen tot de dienst van het heiligdom.

29. Te weten tot het brood van de toerichting 1), en tot de meelbloem ten spijsoffer, en tot ongezuurde vladen, en tot de pannen, en tot het gerooste, en tot alle mate en afmeting, die de Levieten moesten bewaren, want bij de offers werd meel, olie en wijn in bepaalde maat en gewicht gebruikt;

1) Dit zijn de toonbroden, die door de Levieten bereid werden, maar door de Priesters op de tafel in het Heilige werden gelegd.

30. En om alle morgens te staan, om de Heere te loven en te prijzen; en ook 's avonds 1);

1) Dit ziet op de zangers, die in Hoofdstuk 25 nader worden genoemd.

32. En dat zij, zoals hun in Num.18: 3 vv. bevolen was, de wacht van de tent van de samenkomst, die eerlang door de tempel vervangen zou worden, zouden waarnemen en de wacht van het heiligdom 1) en de wacht van de zonen van Aäron 2), hun broeders 3), aan wie zij toegewezen waren, in de dienst van het huis van de Heere.

1) De wacht van het heiligdom, wil niet zeggen, de wacht van het Allerheiligste, dit was in het eerste begrepen, namenlijk in de wacht van de tent van de samenkomst, maar dit ziet op het betrachten van alles, wat tot de heilige zaken van de eredienst betrekking had.

2) Dit ziet op hetgeen de Levieten moesten doen naar alles, wat de Priesters hun opdroegen te verrichten. zie verder Numeri 18: 3 vv.

3) Zij moesten waarnemen de wacht van de zonen van Aäron, als van hen afhangende, om dezelfde bevelen uit te voeren, hoewel zij allen broeders waren, en dus genoemd zijn; uit welke naam de Priesters konden en moesten leren, dat zij, ofschoon tot hoger eer geroepen, echter met de gewone Levieten uit een en dezelfde rots gehouwen waren, en daarom zich geen heerschappij over hen aanmatigen, maar hen alleszins als broeders behandelen moesten (Matth.23: 8)..

HOOFDSTUK 24

OVERSTEN VAN HET HEILIGDOM EN HUN DIENAREN

II. Vs. 1-31. Vóórdat de oversten van de 24 orden van de, in het vorige Hoofdstuk naar hun ambt opgegeven, eerste Levieten-klasse of priesterknechten, opgenoemd worden, volgt een verklaring van die 24 orden van de priesteren, waaraan genoemde orden van de Levieten zich aansloten (vs. 1-19); eerst daarna vernemen wij de namen van de oversten van de laatstgenoemden (vs. 29-31), en dit zijn nagenoeg dezelfde namen, die wij in Hoofdstuk 23: 7-13 ontmoet hebben; alleen worden ons de hoofden van de vaderlijke huizen uit Gersom (Hoofdstuk 13: 7-11) niet andermaal meegedeeld.

1. Aangaande nu de kinderen van Aäron, die in Hoofdstuk 23: 13 voorbijgegaan waren, omdat zij de van de Levieten afgezonderde priesterstand vormen, dit waren hun verdelingen. De zonen van Aäron waren (Exod.6: 23) Nadab en Abihu, Eleazar en Ithamar.

2. Maar Nadab stierf, en Abihu ook, door het vuur van Gods toorn (Lev.10: 1 vv.) voor het aangezicht van hun vader, en zij hadden geen kinderen, zodat deze beide zijtakken van het Aäronietische geslacht dadelijk uitstierven. En Eleazar en Ithamar bedienden het priesterambt, en zetten het priesterlijk geslacht alleen verder voort.

3. David nu verdeelde hen zó dat zij met hun twee zijtakken, onder de beide hogepriesters (Hoofdstuk 18: 16) als hoofden, twee hoofdklassen vormden, en wel Zadok uit de kinderen van Eleazar, en Abimelech uit de kinderen van Ithamar, naar hun ambt in hun dienst.

4. En van de kinderen van Eleazar werden meer gevonden tot 1)hoofden van de mannen dan van de kinderen van Ithamar, als zij hen afdeelden.En hij deelde hen zo af, dat hij tevens de hoofden van de 24 priester-orden er door bepaalde, namelijk, van de kinderen van Eleazar waren zestien hoofden van de vaderlijke huizen, maar van de kinderen van Ithamar, naar hun vaderlijke huizen 2), acht.

1) Tot, in de zin van, in betrekking tot.

2) Naar hun vaderlijke huizen, zo heeft de Staten-Vertaling. De grondtekst eist echter de vertaling van hoofden van de vaderlijke huizen, omdat het woord hoofden hier herhaald moet worden en in de grondtekst is weggelaten, omdat het al eenmaal stond bij de vermelding van de vaderlijke huizen van Eleazar.

5. En zij deelden hen, wat de orde betrof, waarin die 24 afdelingen elkaar zouden opvolgen, door loten af, dezen met genen, de een zowel als de andere, want de oversten van het heiligdom 1), en de oversten van God waren uit de kinderen van Eleazar en van de kinderen van Ithamar, uit beide hoofdklassen, zowel van Eleazars als van Ithamars nakomelingen, zolang het hogepriesterschap bediend was (Nu 25: 13), en hij wilde nu niet in schijnbare partijdigheid de ene tak boven de andere begunstigen, maar de Heere zelf over de volgorde laten beslissen.

1) In het Hebr. Saree-kodesch. Beter heilige oversten. Deze uitdrukking wordt afgewisseld met die van oversten van de priesters (2 Kronieken 36: 14). Oversten van God worden zij vervolgens genoemd, omdat zij in gemeenschap met God stonden en in het bijzonder Zijn dienaren waren. Sommigen, die nog verschil tussen beide uitdrukkingen zoeken, zijn van gevoelen, dat onder oversten van God de Hoge priesters verstaan moeten worden, omdat zij vergunning hadden te naderen tot het Heilige der heiligen.

6. En Semaja, de zoon van Nethaneël, de schrijver uit de Levieten, die het register van de priesters en Levieten hield, dat aanduidde in welke orde zij hunnen dienst moesten verrichten, schreef hen op, tekende de namen van de hoofden van die 24 orden op, voor het aangezicht van de koning, en van de vorsten, en van de ene hogepriester Zadok, en van Abimelech, de zoon van Abjathar, de andere hogepriester, en van de hoofden van de vaders onder de priesters en onder de Levieten. Opdat zij al tezamen zich konden overtuigen hoe alles hier ordelijk en eerlijk toeging, deed hij de met de namen beschreven briefjes in twee bussen, en liet hierop bij afwisseling het lot trekken: namelijk één vaderlijk huis werd genomen voor Eleazar, en van gelijken werd genomen voor Ithamar.

Indien men de loting zich zo voorstelt, dat het eerste lot genomen werd uit de bus, waarin de namen van de hoofden van de vaderlijke huizen uit de lijn Eleazar zich bevonden, maar het tweede lot uit de andere bus, waarin de briefjes waren met de namen van de hoofden van de vaderlijke huizen uit Ithamar's lijn, dan heeft men op deze wijze acht malen geloot, totdat Ithamar's bus leeg was (zie vs. 4) en voor de laatste acht orden alleen uit Eleazar's bus nog loten getrokken konden worden. Men kan bovenstaande woorden ook zo opvatten, dat ieder vaderlijk huis van Ithamar voor twee lotingen zou gelden, en dat zo op iedere twee huizen van Eleazar één huis van Ithamar volgde. Werde dus met Eleazar begonnen, zo zou de opeenvolging aldus geweest Zijn: 1 en 2 lot Eleazar 3 lot Ithamar, 4 en 5 lot Eleazar, 6 lot Ithamar enz. Naar deze opvatting zullen wij het volgende verklaren..

7. Het eerste lot nu ging uit voor Jojarib 1), het tweede voor Jedaja, uit de lijn Eleazar (Hoofdstuk 9: 10).

1) Tot deze dagorde behoorde later de priester Mattathias met zijn zonen en nakomelingen, de Chasmonieërs tot op Antigonos, die Herodus de Grote liet ombrengen (1 Makk. 2: 1). Maar ook de bekende Joodse geschiedschrijver Flavius Josefus beroemt zich, dat hij niet alleen van priesterlijke afkomst in het algemeen was, maar inzonderheid ook, althans van de zijde van zijn moeder, uit de eerste van de 24 priesterorden afstamde, en dus met het koningsgeslacht van de Chasmonieën verwant was. In het eerste jaar van keizer Galigula (dus 87 jaren na Christus) aan Matthias, (bijgenaamd de gebochelde) te Jeruzalem geboren, onderscheidde hij zich reeds als knaap door zijne talenten en werd hij tot priester en schriftgeleerde bestemd. Hij liet zich achtereenvolgens in de gemeenschap van de Farizeeën, van de Sadduceeën en in de orde van de Esseërs opnemen en bracht daarna nog 3 jaren bij de kluizenaar Banus door; zijn levendig, praktisch, maar tevens eierzuchtig karakter trok hem echter het meest tot de heersende rechtgelovige sekte van de Farizeeën heen, in wier handen de eigenlijke leiding van het volk was. Hij koos dus haar zijde en bleef haar ook in zoverre getrouw, als het Farizeïsme met Griekse geestesbeschaving en een in de grote, voorname wereld gebruikelijke

levenswijze zich verdroeg. In het jaar 63 na Christus reisde hij (onder dergelijke ontmoetingen als de Apostel Paulus enige jaren vroeger) naar Rome, werd aldaar door een Joodse toneelspeler van keizer Nero met keizerin Poppea, begunstigster van het Jodendom, bekend, en keerde met rijke geschenken door haar bedeeld, naar zijn vaderland terug. Niet lang na zijn terugkomst brak de opstand der Joden tegen de Romeinen uit (in het jaar 66 na Christus): hij nam er deel aan en werd bevelhebber in Galilea, maar moest zich reeds in het volgende jaar bij de inneming van Jotapata (Joz.19: 14) aan de Romeinen overgeven. Zijn voorspelling, waarbij hij aan de Romeinse veldheer Vespasianus, aan wie Nero de leiding van de strijd tegen de Joden had opgedragen, de keizerlijke waardigheid voorzegde, redde hem het leven, en deed hem de gunst winnen van deze man, maar vooral van diens zoon Titus; hem ter ere nam hij dan ook de bijnaam Flavius aan, was bij de belegering en verwoesting van Jeruzalem tegenwoordig, werd door de Romeinen tot onderhandelaar tussen hen en de Joden gebruikt, en begaf zich later naar Rome, om zich aan de studie te wijden. Maar toen met Domitianus het Flavische keizerhuis in het jaar 96 na Christus uitstierf, schijnt hij niet meer in betrekking tot het keizerlijke hof te hebben gestaan. Wanneer hij gestorven is, is niet nauwkeurig te bepalen; maar waarschijnlijk heeft hij nog omstreeks het jaar 103 na Christus geleefd. Van zijn werken zijn tot ons gekomen 1) 7 boeken over de Joodse strijd, 2) 20 boeken over Joodse geschiedenis en oudheidkunde, 3) zijn levensbeschrijving als aanhangsel tot het voorgaande geschrift, 4) 2 boeken strijdschriften tegen Apion over de hoge ouderdom van het Joodse volk. Over de plaats (Archaeol, XVIII. 3; 3) waarin hij ook de Heere Jezus vermeldt, zie Joh.1: 51.

8. Het derde lot ging uit voor Harim, uit de lijn Ithamar (Ezra 2: 39; 10: 21), het vierde voor Seorim.

9. Het vijfde voor Malchia, uit de lijn Eleazar Hoofdstuk 9: 12), het zesde voor Mijamin, uit de lijn Ithamar.

10. Het zevende voor Hakkoz, (Ezra 2: 61), het achtste voor Abia 1), uit de lijn Eleazar.

1) Tot de achtste dagorde, die van Abia, behoorde ook de priester Zacharias, de vader van Johannes de Doper (Luk.1: 5). Omdat wij nu uit de Talmud zowel als uit Josefus weten, dat op de 9 Ab. (overeenkomende met onze maand Augustus) van het jaar 70 na Christus de tempel te Jeruzalem is verwoest, (in de avond van 8 Ab, toen werd als op het einde van een Sabbat het eerste vuur in de tempel geworpen, en op de 10 van diezelfde maand was de verwoesting volbracht (2Ki 25: 8) en de avond te voren de eerste priesterklasse, die van Jojarib (vs. 7) juist weer in dienst getreden was zo blijkt, wanneer men terugreken, dat in het jaar 6 vóór Christus, in welk jaar de aankondiging van de Engel aan Zacharias valt, de priesterorde Abia haar dienst voor de eerste maal van 18 tot 23 April, de tweede maal van 3 tot 9 October verricht heeft. Op de 23ste April 's avonds verliet Zacharias de tempel, hij kon de 24ste thuis zijn. De overlevering stelt echter de aankondiging niet op deze dag maar 5 maanden later, namelijk op de 24 September. Om de overigens nog bij de berekening in acht te nemen omstandigheden (Mt 2: 2) houden wij de overlevering hier voor des te nauwkeuriger, omdat bij Zacharias en zijn vrouw in het algemeen, zoals bij Abraham en Sara, het wachten op de belofte wezenlijk behoort tot de plaats, die zij in de geschiedenis van het

Godsrijk inneemt. Wij zullen er ons later uitvoeriger over verklaren. Pas van de 24ste September van het jaar 6 vóór Christus berekenen wij dan verder de aanvangstermijn voor de in Luk.1: 26 opgegeven 6 maanden, houden voor de dag van de boodschap aan Maria de 24ste Maart, en voor die van de geboorte van Christus de 25ste December van het jaar 5 vóór Christus. Het bevreemde de lezer niet, dat wij Christus laten geboren zijn vijf jaren vóór de geboorte van Christus, het is namelijk een zo goed als uitgemaakte zaak, dat onze gewone tijdrekening van 4 tot 5 jaren te laat rekt (Mt 2: 1)..

11. Het negende lot ging voor Jesua, uit de lijn Ithamar; het tiende voor Sechanja.

12. Het elfde voor Eljasib, uit de lijn Eleazar het twaalfde voor Jakim, uit de lijn Ithamar.

13. Het dertiende voor Huppa, het veertiende voor Jesebeab, uit de lijn Eleazar;

14. Het vijftiende voor Bilga, uit de lijn Ithamar; het zestiende voor Immer (Hoofdstuk 9: 12);

15. Het zeventiende voor Hezir, uit de lijn Eleazar; het achttiende voor Happizzes, uit de lijn Ithamar;

16. Het negentiende voor Petahjah; het twintigste voor Jehezkel, uit de lijn Eleazar;

17. Het eenentwintigste voor Jachin, uit de lijn Ithamar; het tweeentwintigste voor Gamul;

18. Het drieentwintigste voor Delaja, uit de lijn Eleazar; het vierentwintigste voor Maázja, uit de lijn Ithamar.

19. Het ambt van dezen, de kinderen van Aäron, in hun dienst was te gaan in het huis van de Heere, naar hun ordening door de hand van Aäron, hun vader, overeenkomstig de ordening, die door hun vader Aäron voor hen vastgesteld was, zoals hem de Heere, de God van Israël, geboden had.

Ieder van deze 24 priesterorden moest een week lang de priesterlijke dienst verrichten, en kwam dus iedere 24 weken of 168 dagen opnieuw, dus in ieder jaar minstens tweemaal, aan de beurt; zij trad op en af aan het einde van de Sabbat; maar dezelfde afwisseling vond ook plaats bij de 24 orden van de Levieten zowel als bij de portiers (Hoofdstuk 26: 1-19. 2 Koningen .11: 5-9).

20. Van de overige kinderen van Levi nu 1), die Kehathieten, die niet insgelijks priesters maar slechts priesterknechten moesten zijn (Hoofdstuk 23: 12 vv.), was van de kinderen van Amram, het vaderlijke huis van de in Hoofdstuk 23: 16 als kleinzoon van Mozes, uit zijn oudste zoon Gerson genoemde Subaël, de eerste orde, die aangeduid werd; van de kinderen van Subaël was echter het hoofd ten tijde van David, Jechdeja.

1) Het opschrift "van de overige kinderen van Levi" (vs. 20) vergeleken met het onderschrift: "en ook zij wierpen later, zoals de broeders de zonen van Aäron," (vs. 31) laat een opgave van

die Levitische klassen verwachten, welke tot handreiking, d.i. als helpers van de Priesters voor de dienst bij het huis van God dienden.

De overigen zijn de na de optelling van de Priesters nog overige Levieten. Daaronder kan men wel is waar de gezamenlijke Levieten, buiten de Aäronieten (of Priesters), verstaan, alleen deels de aanmerking van het onderschrift, dat zij, gelijk de zonen van Aäron, het lot wierpen, deels de omstandigheid, dat in Hoofdstuk 25 de 24 ordeningen van de zangers en musici, in Hoofdstuk 26: 1-19 de afdelingen der deurwachters en in Hoofdstuk 26: 20-32 de opzieners over de schatten en de Schrijvers en de Rechters nog in het bijzonder worden opgeteld, bewijzen, dat onze afdeling slechts handelt van die Levieten-klassen, die bij de eredienst in het bijzonder werden aangesteld..

21. Aangaande Rehabja, het andere vaderlijke huis van de van Mozes afstammende Amramieten, die onder de stam van de Levieten gerekend werden (Hoofdstuk 23: 17): van de kinderen van Rehabja was Jissia het hoofd, niet te verwarren met de Leviet van dezelfde naam, die in vs. 25 voorkomt.

22. Van de Jizharieten, het tweede geslacht van de Kehathieten, was het vaderlijke huis Selomoth of Salomith, datgene, dat een nieuwe orde, de derde onder de Kehathieten, uitmaakte; van de kinderen van Selomoth nu was Jahath, het hoofd.

23. En van de kinderen van Hebron, de derde afdeling van de Kehathieten, was, zoals reeds in Hoofdstuk 23: 19 vermeld is, Jeria, de eerste, Amarja de tweede, Jahaziël de derde, Jekameam de vierde; dit geslacht bevatte dus 4 orden.

24. Van de kinderen van Uzziël was Micha degene, die een orde van dit geslacht vormde (Hoofdstuk 23: 20); van de kinderen van Micha was het hoofd Samir.

25. De broeder van Micha, die de andere orde vormde (Hoofdstuk 23: 20), was Jissia; van de kinderen van Jissia was het hoofd Zecharja.

26. De kinderen van Merari, het derde geslacht van de Levieten (vgl. Hoofdstuk 23: 21-23), waren Maheli, en Musi. De kinderen van Jaäzia waren Beno.

27. De kinderen van Merari van Jaäzia waren Beno, en Soham, en Zakkur, en Hibri.

28. Van Maheli, de oudste van Merari's zonen, was de oudste zoon Eleazar; en die, namelijk Eleazar (Hoofdstuk 23: 22), had geen kinderen.

29. Aangaande Kis, zijn oudere zoon, komen dus alleen nakomelingen van hem in aanmerking: de kinderen van Kis waren Jerahmeël.

30. En de kinderen van Musi, die behalve de in vs. 26 genoemde Jaäzia insgelijks vaderlijke huizen vormden, waren Maheli, en Eder, en Jerimoth. Deze, de van vs. 20 24.20 af opgegeven namen, zijn de kinderen van de Levieten, naar hun vaderlijke huizen 1).

1) Dat hier van de Gersonieten geen sprake is, komt, omdat deze niet onmiddellijk tot de eredienst in betrekking stonden, maar alleen (Hoofdstuk 26: 20 vv.) waren verordend tot het opzicht over de schatten van het heiligdom.

31. En zij wierpen ook loten, om de beurten door Goddelijke leiding aan te geven waarin zij, naast hun broeders, de zonen van Aäron, (vs. 19) hun ambt bekleden zouden, voor het aangezicht van de koning David 1), en Zadok, en Ahimelech, en van de hoofden van de vaders onder de priesters en onder de Levieten (vs. 6); het hoofd van de vaders tegen zijn kleinste broer 2). Er zou geen rang of voorrang zijn, maar allen zouden gelijk wezen; naar het lot zou de tijd van hun bediening worden aangewezen.

1) De aldus bepaalde volgorde van de 24 Levieten-orden, en aan welke priesterorden ieder van hen was toegefallen, wordt ons nergens meegedeeld..

Tellen wij nu alle in onze afdeling genoemde hoofden tezamen, dan zijn het 15, die, ingeval door de vaderhuizen van de Hebronieten en de tak van de Merarieten, de Musieten, waarbij de hoofden van de klassen niet genoemd zijn, ieder vaderhuis slechts één klasse gevormd werd, slechts 15 klassen hebben uitgemaakt. Het is echter wel denkbaar, dat van de vaderhuizen van de Hebronieten en Musieten velen zo talrijk waren, dat zij meer dan één klasse vormden, zodat uit de vs. 20-29 genoemde Levieten-geslachten 24 klassen gevormd konden worden. Het onderschrift, dat zij het lot zoals hun broeders wierpen, maakt dit waarschijnlijk en de analogie van de indeling van de zangers in 24 klassen (Hoofdstuk 25) brengt deze waarschijnlijkheid wel tot zekerheid, dat de tot dienstbetoning aan de Priesters bestemde Levieten, in even zo vele dienstklassen werden gedeeld, ofschoon een uitdrukkelijke opgave daaromtrent ontbreekt en in het Oude Testament nergens een aanduiding omtrent de volgorde van de Levieten gevonden wordt..

2) De betekenis is, dat het lot een gelijke verdeling, zonder onderscheid, aanbracht. De Vulgata vertaalt: tam majores quam minores; omnes sors aequaliter dividebat.

HOOFDSTUK 25

ORDE VAN DE HEILIGE ZANGERS

V. Vs. 1-31. De tweede klasse van de Levieten (naar de in "1Ch 23: 5" aangeduide orde) bevat de zangers en toonkunstenaars, bestemd tot opluistering van de openbare Godsdienst. Zij bestond uit drie afdelingen, waarvan de eerste tot Asaf uit Gersons geslacht de tweede tot Jeduthun of Ethan, uit Merari's en de derde tot Heman uit Kehath's geslacht behoorde. Uit deze drie afdelingen werden 288 meesters benoemd, of 24 koorleiders en 264 zangkundigen, aan wie de overige 3712 gewone zangers op evenredige wijze waren toegevoegd.

1. En David, mitsgaders de oversten van het leger, de in Hoofdstuk 23: 2 vermelde oversten in Israëel, scheidde op hun vergadering, waarvan daar sprake was, van de Levieten af tot de dienst van lofzangers van de Heere (Hoofdstuk 23: 5) van de kinderen van Asaf, en van Heman, en van Jeduthun 1) juister: de kinderen van Asaf, Heman en Jeduthun) die met harpen, met luiten en met cimbalen profeteren 2), in heilige geestdrift naar de kunst spelen zouden; en die onder hen geteld werden, waren mannen, bekwaam tot het werk van hun dienst 3), en hun getal zal in de volgende verzen opgegeven worden.

1) Asaf was uit het geslacht van Gerson, Heman uit dat van Kehath en Jeduthun of Ethan uit dat van Merari. Daarom waren alle drie Levitische geslachten vertegenwoordigd onder de zangers van Israëel.

2) Profeteren wil hier zeggen, dat deze zangmeesters het Psalmgezag uitoefenden, door en in de kracht van de Heilige Geest, tot eer van de God van Israëel. Niet alleen dus, dat die Psalmen waren ingegeven door de Heilige Geest, maar de heilige zangers zongen ze ook in en door de kracht van de Geest, zodat God erdoor werd verheerlijkt.

3) Of: Het getal van hen, die tot het werk van hun dienst werden verordend, was aldus.

2. Van de kinderen 1) van Asaf, de eerste klasse (Hoofdstuk 6: 39-43) waren Zakkur; en Jozef, en Nethanja, en Asarela, deze vier kinderen van Asaf, aan de hand, onder leiding van Asaf als hun aanvoerder, die aan de handen van de koning, onder zijn bestuur profeteerde, diens Psalmen uitvoerde en tevens zelf een profetisch dichter was.

1) Het woord kinderen betekent in deze opgave niet slechts natuurlijke kinderen, naar ook geestelijke, d.i. door de meester gevormde leerlingen. Dit blijkt daaruit, dat de 24 klassen, waarvan ieder 12 man telde, uit kinderen en broeders van de voorzangers bestonden. De als zonen van Asaf, Jeduthun en Heman in vs. 2-5 opgetelde namen geven niet het getal van de gezamenlijke leerlingen van deze meesters aan, maar slechts de bestuurders van de 24 klassen, van de onder hun opperbestuur de heilige Muziek beoefenende Levieten. Van Jeduthun zijn in onze tekst slechts 5 zonen genoemd, terwijl het, naar de opgave van het getal, 6 zijn moet. De vergelijking van de namen in vs. 9-31 toont dat in vs. 3 de naam Simeï (vs. 17) is uitgevallen..

3. Aangaande Jeduthun, of Ethan, de andere klasse (Hoofdstuk 6: 44-48) de kinderen van Jeduthun waren Gedalja, en Zeri, en Jesaja, Hasabja en Mattithja, en Simeï (vs. 17), welke naam hier is uitgevallen, zes, staande aan de handen van, onder hun vader Jeduthun als hun leider, op harpen (Hoofdstuk 15: 21) profeterende met de Heere te danken en te loven, wier in geestdrift uitgevoerd spelen het loven en danken van de Heere ten doel had.

4. Aangaande Heman, de derde klasse (Hoofdstuk 6: 33-38): de kinderen van Heman waren Bukkia, Mattanja, Uzziël, Sebuël, en Jerimoth, Hananja, Hanani, Eliatha, Giddalti, en Romamthi-Ezer, Josbekasa, Mallothi, Hothir, Mahazioth.

5. Deze allen waren kinderen van Heman, de ziener van de koning, zoals ook Gad en Jeduthun zulke profeten van de koning waren (Hoofdstuk 21: 9. 2 Kronieken 35: 15) in de woorden van God 1), en om de hoorn te verheffen 2), om macht te verlenen, had de Heere hem zeer gezegend, want God had Heman, zoals uit de opgave van de namen in vs. 4 25.4 te zien is, veertien zonen gegeven, en bovendien ook drie dochters, zodat de zegen, waarvan Psalm 127: 3 spreekt, aan hem in rijke mate vervuld was (1 Samuel 8: 3).

1) In de woorden van God, komt bij het voorgaande, bij ziener van de koning, omdat Heman niet alleen zanger was, maar ook profeet, zodat hem openbaringen van God ten deel vielen.

2) Om de hoorn te verheffen hebben velen met het voorgaande verbonden en dan aldus verklaard, dat Heman de woorden van God met hoornmuziek verkondigde, de grote daden van God in zijn gezang verheerlijkte. Dit kan echter niet, omdat van hoornen bij de Tempelmuziek geen sprake is.

De hoorn opheffen geeft immer in de Heilige Schrift het teken van macht aan (zie 1 Samuel 2: 1,10 Psalm 75: 5,6; 89: 18,25; 92: 11; 112: 9; 148: 14. Klaagl.2: 17 e.a.), macht verlenen en sterkte. Deze woorden hier behoren dan ook bij het volgende. God had Heman macht verleend, door hem een talrijk huisgezin te geven, n.l. 14 zonen en 3 dochters.

6. Deze, de in vs. 2, 3 en 4 met name genoemde $4 + 6 + 14 = 24$ koorleiders, waren allemaal aan de handen van hun vader, de kapelmeester, gesteld tot het gezang van het huis van de Heere, om het gezang te begeleiden met hun spel op cimbalen (2 Samuel 6: 5), luiten en harpen (1 Samuel 16: 16), tot de dienst van het huis van God, aan de handen van, onder leiding van de koning, en van de drie kapelmeesters Asaf, Jeduthun, en van Heman, onder welke zij in drie klassen verdeeld werden, en wel zo, dat de afdeling uit de Kehathieten, die onder Heman stond, bij muziekuitvoeringen op hoge feesten in het midden van de stad geplaatst was, die van de Gersonieten onder Asaf aan hun rechter- en die van de Merarieten onder Jeduthun of Ethan aan hun linkerhand (Hoofdstuk 6: 33 vv.; 39 vv.; 44 vv.).

7. En hun getal, als men de in vs. 2 vv. genoemde vierentwintig met hun broeders bijeenvoegt, die geleerd waren in het gezang van de Heere en hun terzijde stonden, dus hen meerekent, die alle meesters in het gezang waren, was tweehonderd achtentachtig.

Bij ieder van de 24 koorleiders

I. Kinderen van Asaf (vier):

1 Zakkur, 2. Jozef, 3. Nethanja 4 Jesarela.

II. Kinderen van Jeduthun (zes):

5 Gedalla, 6. Zeri, 7. Jesaja, 8. Hasabja, 9. Mattithja, 10. Simeï.

III. Kinderen van Heman (veertien):

11 Bukkia 12. Mattanja, 13 Uzziel, 14. Sebuël. 15. Jerimoth, 16. Hananja, 17. Hanani, 18. Eliatha, 19. Giddalti, 20. Romamthi-Ezer, 21. Josbekasa, 22. Mallothi 23. Hothir, 24. Mahazioth, kwamen later (omdat $288 = 24 \times 12$ is) 11 zangmeesters (1Ch 23: 5); daarentegen bedroeg het getal van al de Levitische zangers in het algemeen, naar Hoofdstuk 23: 5 vierduizend, indien men natuurlijk ook hen meerekent, die niet tot de koorleiders en zangmeesters behoorden. Vergelijken wij nu daarmee de orde, waarop deze 24 orden van de zangers en muzikanten, overeenkomstig de beslissing door het lot, op elkaar volgden (vs. 9-31), met de volgorde van de 24 priesterorden in Hoofdst 24: 7-18, dan bekomen wij de volgende tabel (aan de linkerhand de priesterorden, aan de rechterhand de orden van de zangers en muzikanten; de cijfers bij de laatste doelen op het boven medegedeelde overzicht van de kinderen van Asaf, Jeduthun en Heman):

1 Jo-arib-Jozef (I. 2). 2 Jedaja-Gedalja (II. 5). 3 Harim-Zakkur (I. 1). 4 Seorim-Jizri (of Zori II. 6). 5 Malchia -Nethanja (I. 3). 6 Mijamin-Bukkia (III. 11) 7 Hakkoz -Jesarela (Asarela I. 4). 8 Abia-Jesaja (II. 7). 9 Jesua-Mattanja (III. 13). 10 Sechanja-Simeï (II. 10). 11 Eljasib-Azareël (Uzziël III. 13). 12 Jakim-Hasabja (II. 8). 13 Huppa-Subaël (Sebuël III. 14). 14 Jesebeab -Mattithja (II. 9).

15 Bilga-Jeremoth (Jerimoth III. 15). 16 Immer-Hananja (III. 16). 17 Hezir-Josbekasa (III. 21) 18 Happizzes-Hanani (III. 17). 19 Petahja-Mallothi (III. 22). 20 Jehezkel-Eliatha (III. 18). 21 Jachin-Hothir (III. 23). 22 Gamul-Giddalti (III. 19). 23 Delaja-Mahazioth (III. 24). 24 Maäzja-Romamthi-Ezer (III. 20).

Het is duidelijk, dat dit loten zodanig geschiedde, dat men uit de vier kinderen van Asaf, de zes kinderen van Jeduthun en de eerste vier kinderen van Heman (te zamen 14 namen) twee reeksen voor iedere 7 namen vormde: tot de eerste behoorden de vier zonen van Asaf en de nummers 12-14 van Heman's zonen, tot de andere de zes zonen van Jeduthun en van Heman's zonen Nr. 11. Met de eerste reeks beginnende, werd na afwisselend uit iedere reeks een lot getrokken, dus kwamen op de vier zonen van Asaf en de drie zonen van Heman, die aan de eerste toegevoegd waren om het getal vol te maken, de plaatsen van oneven getallen (1,3,5,7,9,11,13) op de zes zonen van Jeduthun en de hun toegevoegde eerste zoon van Heman de plaatsen met even getallen (2,4,6,8,10,12,14). De nog overige 10 zonen van Heman (Nr. 15-24) kwamen hierop voor zich alleen in de bus, en kwamen bij loting in vrij regelmatige orde eruit (15,16,21,17,22,18,23,19, 24,20). Na deze voorafgaande opmerkingen zal het volgende gemakkelijk te verstaan zijn..

8. En zij wierpen de loten over de wacht, om de volgorde te bepalen, waarin het ambt moest bediend worden, tegen elkaar, op gelijkmatige wijze, opdat niemand kon worden geacht bevoorrecht of achtergesteld te zijn, zo de kleinen, als de groten (Hoofdstuk 24: 31), de meester met de leerling 1).

1) De laatste uitdrukking schijnt te willen zeggen, dat aan ieder van de 24 koorleiders en de tot hen behorende 11 zangmeesters tevens het nodige aantal van gewone zangers, dat bij 16 orden 155 en bij 8 orden 154 bedroeg, toegewezen werd; want $(16 \text{ maal } 12) + (16 \text{ maal } 155) + (9 \text{ maal } 12) + (8 \text{ maal } 154) = 4000..$

9. Het eerste lot nu ging uit voor Asaf (vs. 2), namelijk voor Jozef, hij met zijn broeders en zonen, de bij hem behorende 11 zangmeesters (vs. 7), dus twaalf. Het tweede voor Gedalja (vs. 3); hij en zijn broeders, en zijn zonen, waren twaalf.

10. Het derde voor Zakkur (vs. 2); zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

11. Het vierde voor Jizri (Zori vs. 3); zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

12. Het vijfde voor Nethanja (vs. 2); zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

13. Het zesde voor Bukkia (vs. 4); zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

14. Het zevende voor Jesarela (Asarela vs. 2); \zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

15. Het achtste voor Jesaja (vs. 3); zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

16. Het negende voor Mattanja (vs. 4); zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

17. Het tiende voor Simeï (vs. 3); zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

18. Het elfde voor Azareël (vs. 4 Uzziël, "2Ki 15: 1); zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

19. Het twaalfde voor Hasabja (vs. 3); zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

20. Het dertiende voor Subaël (Sebuël vs. 4); \zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

21. Het veertiende voor Mattithja (vs. 3); zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

24. Het zeventiende voor Josbekasa (vs. 4); zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

23. Het zestiende voor Hananja (vs. 4); zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

24. Het zeventiende voor Josbekasa (vs. 4); zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

25. Het achttiende voor Hanani (vs. 4); zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

26. Het negentiende voor Mallothi (vs. 4); zijn zonen en zijn broeders, twaalf.
27. Het twintigste voor Eliatha (vs. 4); zijn zonen en zijn broeders, twaalf.
28. Het eenentwintigste voor Hothir (vs. 4); zijn zonen en zijn broeders, twaalf.
29. Het tweentwintigste voor Giddalti (vs. 4); zijn zonen en zijn broeders, twaalf.
30. Het drieentwintigste voor Mahazioth (vs. 4); zijn zonen en zijn broeders, twaalf.
31. Het vierentwintigste voor Romamthi-Ezer (vs. 4); zijn zonen en zijn broeders, twaalf.

Dit hoofdstuk, zo hoogst gewichtig voor de opschriften en muzikale uitdrukkingen, die in de Psalmen voorkomen, is zeer moeilijk in zijn samenhang te vatten. Spreken wij eerst van de drie mannen, die Lundius "de drie kapelmeesters van David noemt." 1e. Asaf, uit het geslacht van Gerson, wordt als vervaardiger van de 12 Psalmen (Psalm 50; 73-83) vermeld; zij zijn echter slechts gedeeltelijk van Asaf, die in Davids tijd en in de eerste helft van Salomo's regering leefde (vgl. Psalm 78: 69); voor het grootste gedeelte zijn zij van de door hem gevestigde zangersfamilie, waarbij dichterlijke aanleg en dichtlust erfelijk schijnt te zijn geweest (2 Kronieken 20: 14 vgl. 29: 13 Ezra 2: 41 Nehemia 7: 44) en allen dragen meer of minder een profetisch rechterlijk karakter. 2e. Heman, het hoofd van de Korachitische zangerklasse, insgelijks met muzikale en poëtische gaven bedeed, maar minder geschikt tot Davidisch Psalmzanger als Asaf, dan tot dichter van zinspreuken en tot ontboezeming vooral van diepe en zware klachten, zoals Ethan (Psalm 89, Psalm 88 en "1Ki 4: 31" en "1Ki 14: 28). In zijn broeders of de tot zijn afdeling behorende zangers had hij een vergoeding voor de hemzelf ontbrekende gave. Bij deze werd het gebruik de eigen persoon achter de eenheid van de familie te verbergen; waarom de 12 Psalmen, die van deze zangerafdeling voorkomen (Psalm 42-49, 84 en 85, 87 en 88) op de "kinderen van Korach" worden teruggebracht. Niet als "kinderen van Heman," maar, zoals even gezegd is, als "kinderen van Korach" geven zij zich te kennen, om de naam van hun ongelukkige stamvader (Num.16) te verzoenen door wedijvering in betere dienstbetoning in het godsdienstige: en zij rekenen ook het hoofd van hun afdeling, Heman, onder hun getal (vgl. het dubbele opschrift bij Psalm 88). 3e. de door Ethan in hoge ouderdom vervaardigde 89ste Psalm hebben wij reeds vroeger vermeld, maar het schijnt, dat hij bovendien nog de uitvinder geweest is van een eigen muziek of zangwijze, waarvoor hij de zo dikwijls door hem gebezigde naam Jeduthun of (om de dubbele zware klank te vermijden) Jedithun (d.i. Lofman) ontving, en vanwege deze uitvinding zijn hem de Psalmen 33, 62 en 77 ter instudering toegewezen, omdat zij juist op zijn manier en dus ook door zijn afdeling uitgevoerd moesten worden.

Dat brengt ons tot het opschrift "voor de opperzangmeester," dat wij het eerst aantreffen in Psalm 4, en later nog 52 maal (Psalm 5, 6, 8, 9, 11-14, 18-22, 31, 36, 39-42, 44-47, 49, 51-55, 57, 60, 61, 62, 64-70, 75, 76, 77, 80, 81, 84, 85, 88, 109, 139, 140 voorkomt, en naar de meest gewone verklaring betekent: aan de muziek- of zangmeester te overhandigen, ter uitvoering met de onder hem staande zangerafdeling. Zij moet dus betekenen de liturgische bestemming van een lied of de opname ervan onder de zangstukken, die onder begeleiding van muziek bij

de tempeldienst werden gebruikt. Daarbij komt, zowel bij Psalm 4 als bij Psalm 54,55,67 en 76 (vgl. Psalm 61) nog de nadere opgave: op de Nechinoth (Luth. vert. op snaarinstrumenten, waarmee wordt te kennen gegeven, dat het lied onder begeleiding van enkel snarenspeel moet worden gezongen (vgl. Hab.3: 19). Bij Psalm 6 en 12 is verder nog opgegeven, dat het snarenspeel in de diepere octaaf (all'ottava bassa) moet geschieden (Luther: "op acht snaren" "1Ch 15: 20" en Psalm 6: 1 Staten-vert.: "op de Scheminith" G.). Daarmee verwant is de aanduiding bij de Psalmen 8,81 en 84: op de Gitthit, waaronder men òf een Gathitische, dus Filistijnse toonaard moet verstaan, evenals bij de Grieken een Lydische, Dorische en Phrygische toonaard was, óf een in Gath (Jos 13: 3) uitgevonden instrument, zoveel als een lier van vrolijke klank, zoals dan ook genoemde Psalmen ook werkelijk een opwekkende, lofzeggende inhoud hebben. Zeer moeilijk is de betekenis van de bijschriften bij Psalm 53: "Op Machalath," waarvoor Luther heeft: "in koor van beurten" en bij Psalm 88 "op Machalath Leannoth," dat Luther vertaalt door: van de zwakheid van de ellende. Nieuwere uitleggers vatten de uitdrukking: "op Machalath" op in de betekenis van mesto of andante mesto" op zwaarmoedige wijze voor te dragen," en inderdaad is laatstgenoemde Psalm de somberste van alle Psalmen; maar ook de eerste is een sombere schilderij, ofschoon in een heldere lijst. Misschien hebben wij in de zo even besproken uitdrukking reeds een verkorte aanduiding van een ander lied, dat naar de eerste woorden of naar een daarin voorkomend kenmerkend woord benoemd is (2 Samuel 1: 18), en naar welks melodie of toonaard beide Psalmen moesten gezongen worden. Maar in ieder geval geldt dit van de bijschriften Psalm 5: op de Nechiloth, d.i. in betrekking op de erfenis, dat wil zeggen te zingen op de wijze van het lied "de erfenis" geheten; bij Psalm 9: op Muth-Labben, Luth.: van de schone jeugd (eigenlijk: volgens "de Zoon sterven" vgl. Psalm 48, waar het slotwoord dat Luther voor: gelijk de jeugd" vertaald heeft, misschien naar dezelfde melodie verwijst: volgens, "sterven"); " bij Psalm 22: "op Aijeletth hassaschar" van de hinde, die vroeg gejaagd wordt (woordelijk: van de "hinde van de Dageraad"); " bij Psalm 56: op Jonath Elem Rechokim, d.i. "van de stomme duive onder de vreemden) woordelijk: "naar Duive der verstomming onder de verafgelegenen); bij Psalm 45 en 69: "Op Shoschannim, d.i. naar de melodie: "Lelien; " bij Psalm 60 en 80: op Schusan Ed-th," d.i. naar: "Lelie van de getuigenis te leren; bij Psalm 57, 58, 59 en 75 naar de melodie: "Verderf niet," "De 9: 29".

Intussen waren gewis niet enkel die Psalmen, die met de boven verklaarde uitdrukking: "voor de opperzangmeester" zijn aangeduid, bestemd voor muzikale uitvoering bij de openbare godsdienst maar ook andere benamingen wijzen deze bestemming aan. Zo, vóór allen, de benaming: Psalm (mismor) zie Psalm 3-6, 8, 9, 12, 13, 15, 19-24, 29-31, 38-41, 47-51, 62-68, 73, 75, 79, 80, 82-85, 87, 88, 92, 98, 100, 101, 108-110, 139-141, 143 (Onze Staten-vertaling voegt dat woord Psalm er ook daar bij, waar in de grondtekst alleen de vervaardiger zonder nadere aanduiding van de aard van het lied genoemd wordt, zie Psalm 11, 14, 18, 25-28, 34-37. 61, 69, 70, 81, 103, 138, 144. Dat woord is waarschijnlijk een eerst door David in het spraakgebruik ingevoerde kunstterm en betekent een muzikaal ingericht of bij snarenspeel te zingen geestelijk lied (want voor wereldse liederen van deze soort heeft de Hebreeuwse taal de uitdrukking neginah). Soms is het karakter (Psalm 48, 66, 67, 68, 76, 83, 87, 88, 92, 108 vv. Psalm 65 en 75: een lied, een Psalm; Psalm 100: een (lof)psalm) of de bestemming van zo'n lied (Psalm 30: een lied van de inwijding van Davids huis; Psalm 38 en 70: om te doen gedenken) nader opgegeven. Verwant met "Psalm" is de uitdrukking "lied" (Hebr. Schir, die

echter nooit alleen staat, maar, omdat zij op zichzelf te algemeen in, deels met het woord "Psalm" voorkomt, zoals bij Psalm 48 enz. (zie boven) en door Luther vertaald: Psalmlied, deels met woorden, die een nadere bestemming uitdrukken: Psalm 30, 45, 46, 92, 120-134.

Eveneens staat met "Psalm" in verwantschap de uitdrukking lofzang (Hebr. tehillah, Psalm 145) welke zoveel betekent als het Griekse hymnus; want alle Psalmen hebben deel aan de aard van de hymnus, welks doel is de verheerlijking van God, waarom ook het Psalmboek in de Hebr. (Codex van buiten het opschrift: Tehillim (lofzangen) draagt. Als gezamenlijke naam voor een hoofddeel, misschien het oudste bestanddeel van de tegenwoordige Psalmbundels, komt in Psalm 72: 20 de naam Gebed (Hebr. tephillah) voor; verder ontmoeten wij die naam ook in de opschriften bij Psalm 17, 86, 90, 102, 142 De naam die in het Psalmboek in het algemeen voorkomt, ook voor datgene wat de vorm van gebeden niet heeft, kreeg die rijke betekenis doordat het wezen van het gebed de rechtstreekse en ongestoorde blik op God is, en alle Psalmen zonder onderscheid dit karakter bezitten, ook die, die van onderwijzende inhoud zijn; en werkelijk is in Psalm 142 de uitdrukking "gebed" met de uitdrukking "onderwijzing" in onmiddellijk verband gebracht. Onder de laatste uitdrukking: Onderwijzing (Hebr. Maskil), die in het geheel aan 13 Psalmen gegeven wordt (Psalm 32, 42, 44, 45, 52-55, 74, 78, 88, 89 en 142) moeten wij ons een lied denken, waarbij de dichter van 't begin af het doel had een diepe, ten dele zeer moeilijk verstaanbare leringen aangaande verborgenheden van het geloof mee te delen. Ene onderwijzing geeft dus iets tot betrachting, tot godvruchtige en bedaarde overweging, is dus iets anders dan "Psalm" in de boven verklaarde betekenis van het woord, waarom beide namen nooit met elkaar verbonden voorkomen. Daarentegen is met onderwijzing verwant: het gouden kleinood, (Hebr. michtam); daarmee wordt bedoeld een lied van diepe inhoud, die voor de grote menigte niet te vatten is. Zes Psalmen (Psalm 16, 56-60) zijn door deze naam gekenmerkt als dezulke, die het uit de diepste groeven van het geestelijke leven voor de dag gebrachte goud van het geloof beschrijven.

Over de eigenaardige uitdrukking van de 7de Psalm: Schiggajon (Luther: van de onschuld) denken wij bij de verklaring van de Psalm zelf te spreken. Nevens de tot dusver besproken 116de Psalm zijn er nochtans ook 34 andere (Psalm 1, 2, 10, 33, 43, 71, 91, 93-97, 99, 104-107, 111-119, 135-137, 146-150) die in het geheel geen opschrift dragen van twee van deze hebben wij bij Num.28: 8 reeds opgemerkt dat zij tot de weekdags Psalmen behoorden (Psalm 93 Vrijdags- en Psalm 94 Woensdags Psalm).

Wat nu de uitvoering van de Liturgische muziek betreft, waarvan David de eigenlijke schepper was; (want de Thora of het Wetboek van Mozes behelsde aangaande de godsdienstige oefeningen van het gezang en de muziek nog in het geheel niets, behalve de verordening over het gebruik van de trompetten, die door de priesters geblazen moesten worden (Num.10). Zo was het dirigerende instrument van de door hem aangestelde drie kapelmeesters de cimbaal, die tot maatstok diende en waarvan bij 2 Samuel .6: 4 het nodige gezegd is. De snaarinstrumenten vormden dus het hoofdbestanddeel van de speeltuigen die het gezang begeleidden (Vergelijk Hoofdstuk 16: 42: instrumenten van de muziek "van God): maar omdat de in Dan.3: 5 vv. opgenoemde Babylonische instrumenten van deze soort (Nu

10: 2) ons natuurlijk niet verder aangaan, zo komen hier slechts de Kinnor (harp) en de Nebel (luit) in aanmerking.

Beide soorten van instrumenten onderscheidden zich van elkaar daardoor, dat bij het een de snaren over de daaronder zich bevindende klank- of zangbodem heenliepen, zoals bij onze cithers en gitaren; bij het andere daarentegen liep de zangbodem (het weerklank gevende lichaam) om de vrij, zonder klankbrug voortlopende snaren heen, in de vorm van een boog of van een hoek zoals bij de harp; of de snaren werden er geheel door omgeven, zoals bij de lier.

Wij geven hier volgens de Egyptische gedenktekenen onder 1. afbeeldingen van instrumenten van de laatste soort van de Nebel, en onder 2. een afbeelding van instrumenten van de eerste soort, van de Kinnor. -Bedenken wij nu dat de Septuaginta het Hebr. woord Nebel met *faltnrion*, *nabla* vertaalt, zo kan de gewone Nebel (Psalm 92: 4) met de lier (b), de Nebel asor (tiensnarig instrument) (Psalm 33: 2) daarentegen meer met de eigenlijke harp (a) overeenkomst gehad hebben. Uitgaande van de betekenis van het woord Nebel d.i. lederen buis, hebben vele geleerden van de nieuwere tijd zich dat instrument voorgesteld op de wijze van de nog tegenwoordig in Egypte en Arabië zo gebruikelijke Kussir (zie Afb. No. 3). De buik ervan is een houten sleutel, van onderen met een kleine opening (a) en boven met een uitgespannen vel (b), dat in het midden hoger is dan aan de zijde, overtrokken. Twee stokken (c), die boven door een derden (d) verbonden zijn, gaan schuin door het vel; vijf darmsnaren liggen er over heen op een brug. Schroeven vindt men aan het instrument niet; maar iedere snaar wordt daardoor gestemd dat men met haar enig linnen om de dwarsstok bindt. Het wordt op tweeërlei wijze bespeeld, namelijk, òf geknepen met de vinger, òf er wordt met een op zijde hangend stuk linnen (e), ook wel met een penneschacht over de snaren getokkeld. Men moet echter, zoals Delitzsch zeer juist opmerkt, zich geen voorstelling van de oud-Israëlitische instrumenten maken, naar aanleiding van de kakelbonte Mohammedaanse muziek, maar naar oude berichten en gedenktekenen. En met de hierboven gegevene voorstelling komt overeen de opmerking van Augustinus bij Psalm 33: 2 33.2 en Psalm 43: 4, dat bij de luit de klankbodem bestaat uit een hol en dus weerklinkend hout, dat zich van boven heeft bevonden en de snaren in de vorm van een schildpad als het ware overdekt heeft, terwijl de cither (de Kinnor) de klankbodem onder de snaren had. Dat de Kinnor geen harp van ons maaksel, maar veeleer een soort van gitaar of cither was, blijkt onder anderen ook daaruit, dat hij ook onder het gaan bespeeld kon worden. (1 Samuel .10: 5. 2 Samuel .6: 5).

Andere uitleggers keren de verhouding tussen beide soorten van instrumenten naar de voorstelling, die wij er hier van maken, juist om, en duiden de Kinnor als harp en de Nebel als luit of gitaar aan; dit stemt zeker beter overeen met de Lutherse vertaling, en laat zich goed rijmen met de uitlegging van Hoofdstuk 16: 20 vv. volgens welke de Nebel de sopraanstem, maar de Kinnor, die 8 tonen lager is, de bas aangaf; nochtans kunnen wij bij de tegenwoordige stand van de gedane onderzoekingen nog geen beslist oordeel uitspreken. Verder is er moeilijkheid in het goed verstaan van het muziektken "Sela", dat 71 maal in het Psalmboek voorkomt. Luthers mening, dat het een pauze zou betekenen, waar het gezang of de muziek zwijgt, om gelegenheid te geven tot een stil nadenken, is op taalkundige gronden niet te bewijzen en bovendien op vele plaatsen niet toepasselijk. Nemen wij het echter op in de betekenis van Forte (sterk: "Ps 3: 2), dan zal men daarmee te kennen gegeven hebben, dat

hier het ganse orkest met opwekkende, sterke muziek moest invallen, om de juist gezongen woorden met grote nadruk op de voorgrond te stellen en als het ware bij God in herinnering te brengen, (vgl. de verordening in Num.10: 10 over het gebruik van de heilige trompetten bij de openbare godsdienst); zo'n versterking van de muziek geschiedde door al de bij de godsdienst gewoonlijk gebruikte instrumenten tezamen te laten werken; maar de verschillende beschouwingen over dit onderwerp geven niet voldoende licht, om er zich een voorstelling van te kunnen maken, en ook bij Psalm 150 blijft het onzeker, in hoeverre men uit de aldaar aangehaalde namen beslissen mag over de gewone openbare godsdienst. Wil men echter Luthers opvatting van "Sela" vasthouden, dan kan men zich de zaak zo denken, dat bij de bewuste plaatsen het gezang zweeg en de fluit met haar spel inviel; deze na de vroegere tonen voortklinkende, gaf ongetwijfeld de beste opwekking en gelegenheid tot stille overdenking. Intussen wordt het door vele geleerden bestreden, dat de fluit reeds vroeger bij de openbare godsdienst gebruikt zal zijn (Nu 10: 2).

Met betrekking tot het oude tempelgezag, is men tegenwoordig zeer algemeen van gevoelen, dat wij er een overblijfsel van bezitten in de 8 Gregoriaanse Psalmtonen, waarbij nog de tonus peregrinus (pelgrimston) komt, die enkel voor Psalm 114 gebruikt is, maar in de Protestantse kerk ook op het Benedictus (lofzang van Zacharias (Luk.1: 68-79), en het Magnificat (lofzang van Maria (Lukas 1: 46-55) is toegepast.

Wij kunnen hier niet verder over uitweiden, maar verwijzen de lezers, die meer onderricht daarin begeren, naar v. Strauss, geschichtliche Betrachtung über de Psalter (1859) en de opmerkingen van Armknecht in zijn: die heilige Psalmodie 1855; bovendien zij het nog veroorloofd uit G. Schilling's Encyclopädie van de musik. Wissenschaften (1836 III S. 536) een woord aan te halen: "Van het enharmonische en chromatische toongeslacht kunnen de Hebreërs in Davids tijd (en die was toch het schitterendste tijdvak van de Hebreeuwse muziek) nog volstrekt niets geweten hebben; want het enharmonische toongeslacht is veel later uitgevonden, en het chromatische toongeslacht kwam het eerst op onder de Lacedemoniërs, maar werd dadelijk na zijn ontstaan verboden. De Hebreër had dus alleen het diatonische toongeslacht."

De tijd, waarop de Levieten gewoon waren muziek en zang te doen horen, was ten eerste die van het morgen- en het avond-offer; iedere dag van de week had zijn eigen Psalm, zoals wij bij Num.28: 8 nader uiteengezet hebben; wanneer de dienstdoende priester het wijnoffer uitgoot, werd met de cymbalen een teken gegeven, en nu begon het gezang van de Levieten, die daartoe op de Suggestus stonden, een brede trap van weinige treden, die uit de volksvoorhof in de priestervoorhof voerde. Deze waren zangers en muzikanten tegelijk; hun getal was minstens twaalf; 9 met cithers, 2 met harpen en een met de cimbaal; de diskant werd uitgevoerd door de Levieten-jongeren, die onder de Suggestus stonden, en nu werd de Psalm in 9 afdelingen uitgevoerd, maar de pausen werden door trompetgeschal van de priesters aangeduid. Zo was de inrichting ten tijde van de tweede tempel, waarbij wij zeker niet weten, hoeveel daarvan reeds in de tijd vóór de Ballingschap gebruikelijk is geweest. Gewoonlijk zong de gemeente niet mee, maar sprak slechts haar Amen uit; nochtans viel zij in bij het Hallel (Psalm 113-118) en in enige Psalmen na de eerste afdeling met de herhaling ervan, na de volgende met het Halleluja in. Een eigenlijk responderend zingen vond daarentegen zonder

twijfel onder de Leviëten zelf plaats, doordat òf twee koren elkaar wederkerig beantwoordden, òf één voorzanger het gehele koor beantwoordde. Vroeger kan dit anders, en de deelneming van de gemeente groter geweest zijn (Hoofdstuk 16: 36 Psalm 26: 12; 68: 27 Jer.33: 11); want responderend zingen is in Israël eeuwen oud (Ex.15: 21) en wordt na de Ballingschap bij het feest ter inwijding van de stadsmuren uitdrukkelijk meegedeeld (Nehemia 12: 27 vv.). Een uitgebreider gebruik van de Psalmen vond verder op de Sabbat en op de feesttijden plaats; bijzonder is hier op Psalm 81 en het vroeger vermelde Hallel (Psalm 113-118) te letten, dat op de drie hoge feesten, zowel als op het feest van de tempelwijding en op de dagen van de Nieuwe Maan gewoonlijk gezongen werd..

HOOFDSTUK 26

BESTELLING VAN DE DEURWACHTERS, SCHATMEESTERS EN RECHTERS

VI. Vs. 1-19. Nu volgt de derde klasse, of die van de deurwachters, waartoe insgelijks 4.000 Levieten gebruikt worden, even als tot de klasse van de zangers en muzikanten. Men had voor iederen dag 24 zulke portiers nodig, omdat de oostpoort bezet moest worden met 6, de noordpoort met 4, de zuidpoort met 4, het daarbij staande voorraadshuis insgelijks met 4, de westpoort met de Parbar ingesloten met 6 man; aan deze opperwachters werden dan de nodige manschappen uit hun broeders toegevoegd.

1. Aangaande de verdelingen of indelingen van de poortiers, wier getal volgens Hoofdstuk 23: 5, insgelijks 4.000 bedroeg, is het volgende op te merken: Van de Korahieten, een tak van de Kehathieten (Nu 16: 3), was Meselemja, ook Sallum geheten (Hoofdstuk 9: 19), de zoon van Kore, van de kinderen van Asaf 1), of juister Ebjasaf.

1) Asaf is hier verkorting voor Ebjasaf, omdat Asaf, de zanger, niet uit het geslacht van Kehath, maar uit dat van Gerson afstamde.

2. Meselemja nu had kinderen: Zecharja was de eerstgeborene (Hoofdstuk 9: 21), Jediaël de tweede, Zebadja de derde, Jathniël de vierde.

3. Elam de vijfde, Johanan de zesde, Eljeoënaï de zevende.

4. Obed-Edom, een zoon van Jeduthun, niet van de zanger (Hoofdstuk 25: 3), maar van een ander uit het geslacht van de Korahieten (Hoofdstuk 16: 28) had ook kinderen: Semaja was de eerstgeborene, Jozabad de tweede, Joah de derde, en Sachar de vierde, en Nethaneël de vijfde.

5. Ammiël de zesde, Issaschar de zevende, Peüllethai de achtste; want God had hem Obed-Edom, sedert de tijd dat de Ark des verbonds bij hem was neergezet (Hoofdstuk 13: 14), met vele zonen gezegend.

6. Ook werden zijn zoon Semaja (vs. 4), kinderen geboren, heersend over het huis van hun vader, die tot hoofden werden van vaderlijke huizen, die van hen afhankelijk waren; want zij waren kloeke helden, zeer goed geschikt tot de dienst van het huis van de Heere.

7. De kinderen van Semaja waren Othni en Refaël, en Obed, en Elzabad, zijn, namelijk Elzabad's broeders, waren kloeke lieden, die dus voor de bij name opgegeven andere zonen van Semaja niet onderdoen, Elihu en Semachja.

8. Deze allen van vs. 4 af genoemden, waren uit de kinderen van Obed-Edom; zij, en hun kinderen, en hun broeders, kloeke mannen, zeer geschikt in kracht tot de dienst, die zij verrichten moesten; daar waren er tweenzestig van Obed-Edom.

9. Meselemja nu, van wie wij boven (vs. 1) spraken, zonder echter reeds het getal van de tot hem behorende Levieten op te geven, hetgeen later geschieden moet, had kinderen en broeders, kloeke lieden, achttien.

10. En Hosa, de reeds in Hoofdstuk 16: 38 vermelde portier, uit de kinderen van Merari, het derde geslacht van de Levieten (Exod.6: 16), had zonen; Simri was het hoofd, (alhoewel hij de eerstgeborene niet was 1), nochtans stelde hem zijn vader tot een hoofd).

1) De grondtekst geeft aan, dat de eerstgeborene gestorven was, zonder mannelijke nakomelingen na te laten.

11. Hilkia was de tweede, Tebalja de derde, Zecharja de vierde; al de kinderen en broeders van Hosa waren dertien.

12. Uit dezen waren de verdelingen van de poortiers onder de hoofden van de mannen, tot de wachten tegen hun broeders, of duidelijker 2), dit zijn de klassen van de portiers, de hoofden van de mannen 2) wie het portiersambt was opgedragen, benevens hun, aan hun opzicht en hun leiding toevertrouwde broeders, om te dienen in het huis van de Heere.

1) Over de moeilijkheid, die de Bijbelvertaling hem baarde, schrijft Luther: "Ik beken ronduit, dat ik teveel op mij genomen heb, vooral om het grote Oude Testament in de Duitse taal over te brengen; want de Hebreeuwse taal is zo moeilijk, dat ook de Joden zelf er al zeer weinig van weten en hun randtekeningen en verklaringen niet te vertrouwen zijn." Hij maakte bij zijn vertaling uit de grondtekst gebruik van de Septuaginta en de Vulgata, verder van de Latijnse oversettingen van Santes Pagninus (een geleerde Dominikaan uit Lucca overl. 1541 in Lyon) en van Sebastiaan Münster (geb. 1489) te Ingelheim in de Palts, ging 1529 uit de Franziscaner orde tot de Hervorming over, was sedert Licentiaat van de Theologie te Bazel, overl. 1552 aan de pest) van de commentaren bijzonder de glossa ordinaria (een korte doorlopende uitlegging van de ganse Heilige Schrift) van Walafrid Strabo, abt te Reichenau, overl. 849) en de Postille des, door zijn Hebreeuwse taalkennis uitstekende, Franziskaners Nicolaas van Lyra (geboortig uit Normandië, leraar van de theologie te Parijs, overl.1340). Nu ligt het voor de hand, wat een moeilijkheid de vertaling hem kostte, omdat hij niet alleen de Hebreeuwse schrijvers in het Duits moest doen spreken, en de vormen van de grondtekst, zo strijdig met die van de Duitse taal, in zuiver en helder Duits moest overbrengen, maar ook, zoals in al de hoofdstukken, die wij hier vóór ons hebben, een juist begrip hebben van de toestanden en de instellingen uit die oude tijd, die van de tegenwoordigen zo ver verwijderd is..

2) Als hoofden van de in Hoofdstuk 24: 5 op 4.000 geschatte portiers worden in vs. 8, 9 en 11 aangegeven: 62 van Obed-Edom, 18 van Meselemja, 13 van Hosa; tezamen 93; op Obed-Edom en Hosa komen dus in het geheel 75. Dit schijnt strijdig met de opgave in Hoofdstuk 16: 38, waar beide slechts op 68 gerekend worden; maar op laatstgenoemde plaats zijn alleen de portiers voor de ark berekend, terwijl hier de portiers voor de toekomstige tempel worden bedoeld..

13. En zij wierpen de loten, zo de kleinen als de groten (Hoofdstuk 25: 8), naar hun vaderlijke huizen voor ieder van de vaderlijke huizen werd een bijzonder lot getrokken, tot elke poort, en zo werd voor elke van de poorten van de toekomstige tempel reeds vooruit de afdeling bepaald, die er de wacht zou houden.

14. Het lot nu voor de poort tegen het Oosten viel Op Selemja (vs. 1), maar voor zijn zoon Zecharja (vs. 2), die een verstandig raadsman was, en daarom insgelijks een eigen wachtpost kreeg, wierp men het tweede van de loten, en zijn lot is uitgekomen tegen het Noorden.

15. Het lot van Obed-Edom, van wie vs. 4 vv. gesproken werd, viel uit tegen het Zuiden en voor zijn kinderen het bij de zuidpoort gelegen huis van de schatkamers.

Onder dit "huis van de schatkamers" (Beth-Asuppim) verstaat men voor het naast een voorraadshuis, misschien voor de in Hoofdst 9: 2 vermelde Nethinim, ofschoon men er niets anders voor vindt opgegeven. De Vulgata denkt daarentegen aan een vergaderplaats van de oudsten, waarschijnlijk omdat ten tijde van de laatste tempel de Hoge Raad op de zuidzijde ervan zijn zittingen hield in de zogenaamde stenen kamer. Wellicht had het twee uitgangen, omdat volgens vs. 19 twee posten tegen hetzelfde de wacht hielden.

16. Suppim 1) en Hosa, uit de kinderen van Merari (vs. 10) zagen voor zich het lot uitvallen tegen het Westen met of bij de poort Schallechet 2), bij de van de Benedenstad opgaande hoge weg (2Ki 23: 11), waar de ene wacht tegenover de andere wacht moest worden geplaatst, omdat bij deze poort ook de plaats Parbar zich bevond, die eveneens bewaakt moest worden.

1) Deze naam ontmoetten wij in Hoofdstuk 7: 12 onder de kinderen van Benjamin; het is nu zeer twijfelachtig of hij hier thuis behoort, omdat hij onder de portiers uit Merari tot dusver niet is opgegeven. Keil vermoedt, dat het woord "Suppim" bij vergissing in de tekst is gekomen, omdat het woord "Asuppim" onmiddellijk vooraf gaat en het vers ook tegelijk zou beginnen moeten met de woorden: Hosa tegen het westen..

Huis van de schatkamers, in het vorige vers is vertaling van: Beth-Asuppim.

2) In 2 Koningen .11: 6 wordt deze poort Sur geheten, d.i. de poort van het afwijken, of zijgangspoort; in 2 Kronieken 23: 5 daarentegen de Fundamentpoort, omdat zij naar beneden, naar de grond, naar het Tyropoion of Kaasmakersdal voerde..

17. Tegen het Oosten (vs. 14) waren zes Levieten, of vier voor de buitenpoort en twee voor de binnen- 1) of koningspoort (Hoofdstuk 9: 18); tegen het Noorden (vs. 14), van de dag, d.i. op iedere dag vier; tegen het Zuiden (vs. 14) op de dag vier; maar bij de schatkamers, het voorraadshuis (vs. 15), tweeen twee, omdat het huis twee ingangen had.

1) Anderen daarentegen zoeken de reden, waarom bij de Oostpoort zes portiers waren aangesteld daarin, dat deze poort wegens haar hoge en grote vleugeldeuren bijzonder moeilijk was te hanteren..

18. Aan Parbar tegen het Westen (vs. 16), waren er vier portiers bij de van de Benedenstad opgaande hoge weg aan de buitenzijde, en twee bij Parbar bij de plaats van die naam.

Volgens deze opgave hielden dagelijks 24 portiers (vgl. de inhoudsopgave van onze afdeling) de wacht; maar daaronder hebben wij zonder twijfel 24 opperportiers te verstaan, aan wie een bepaald getal van ander portiers was toegevoegd. (Het nadere daarover "1Ch 24: 5).

19. Dit zijn de verdelingen van de poortiers van de kinderen van de Korahieten, en van de kinderen van Merari; want uit deze twee Levietengeslachten waren zij genomen (vs. 1 en 10).

VII. Vs. 20-28. Een aanhangsel bij de eerste klasse, zoals reeds in "1Ch 24: 5" is aangeduid, behelst de bewaarders van de schatten van het heiligdom; zij bestonden uit 2 afdelingen, naar de 2 verschillende soorten van deze schatten. De twee afdelingen stonden ieder onder een vorst en hadden een opperschatbewaarder boven zich.

20. Ook was van de Levieten, de eerste, in Hoofdstuk 23: 6 vv. vermelde klasse, dus van de priesterknechten, Ahia, naar een waarschijnlijk juistere lezing 1): waren enige van hun over de schatten van het huis van God, en over de schatten van de geheiligde dingen (1Ch 26: 28).

1) De naam Ahia, die in de vorige opgaven nergens voorkomt, valt hier in het oog. De Septuaginta vertaalt: kao oi euitai epi twn onsaurwn adelyoi autwn, zij heeft dus in plaats van hyxa (Achijah) gelezen, Mhyxa (Acheehem), hun Broederen hetgeen met de samenhang veel beter overeenkomt.

21. Van de kinderen van Ladan, kinderen van de Gersoniet Ladan, zoals in Hoofdstuk 23: 7 vv. is aangewezen, noemen wij die geslachten het eerst, die tot bewaarders van de schatten van het heiligdom zijn benoemd: van Ladan, de Gersoniet waren hoofden van de vaders, de op genoemde plaats opgegevenen, namelijk Jehiëli.

22. De kinderen van Jehiëli waren Zetham en Joël, zijn broeder; deze waren dus gezet over de schatten van het heiligdom van het huis van de Heere.

23. Voor of, wat betreft de Amramieten, van of de Jizharieten, van of en de Hebronieten, van of en de Uzziëlieten, om deze 4 geslachten van Kehathieten (Hoofdstuk 7: 12) door elkaar te vervangen.

24. En 1) de van Amram afstammende Sebuël (Hoofdstuk 23: 15 vv.), de zoon van Gersom, de zoon van Mozes, was overste over de schatten.

1) Omdat vs. 24 nadere uitwerking is van vs. 23, is de vertaling beter: Zo was enz. Voor de Amramieten, van de enz. heeft de Staten-Vertaling in het vorige vers. De grondtekst eist de vertaling van: Wat betreft de Amramieten, de enz.

25. Maar zijn broeders van Eliëzer waren, zoals in Hoofdstuk 23: 17 reeds is vermeld, deze: Rehabja was zijn zoon, en Jesaja te onderscheiden van de evenzo genoemden profeet, zijn

zoon, hetgeen aldaar nog niet gezegd werd, en Joram zijn zoon, en Zichri zijn zoon, Selomith zijn zoon.

26. Deze Selomith en zijn broeders, de onder hem behorende Levieten, waren over al de schatten van de heilige dingen, van de geschenken, die de Heere geheiligd waren, die de koning David naar hetgeen hij zelf in Hoofdstuk 22: 14 van zichzelf vertelt, geheiligd had, mitsgaders door zijn voorbeeld en zijn vermaning daartoe opgewekt (Hoofdstuk 22: 17 vv), de hoofden van de vaders, de oversten over duizenden en honderden, en de oversten van het leger (vgl. Hoofdstuk 28: 14 vv. en Hoofdstuk 29: 1 vv.).

27. Van de krijgen en van de buit, in Davids oorlogen behaald, hadden zij het geheiligd (Hoofdstuk 18: 7 vv.), om het huis van de Heere te onderhouden, woordelijk sterk te maken d.i. zeer groot en heerlijk op te bouwen (2 Kronieken 2: 5).

28. Ook alles wat Samuël, de ziener, geheiligd had, die in zijn tijd reeds de toekomstige tempelbouw in het oog had (Hoofdstuk 9: 22 vv.), en Saul, de zoon van Kis (1 Samuel .14: 47 vv.), en Abner de zoon van Ner, Sauls opperbevelhebber (1 Samuel .14: 50 vv.), en Joab, de zoon van Zeruja, Davids opperbevelhebber (2 Samuel .8: 16): al wat iemand geheiligd had, was onder de hand van Selomith en zijn broederen.

Drie soorten van schatten worden in onze afdeling onderscheiden, waar van de bewaring aan verschillende beampten was toevertrouwd. 1. De Jehiëlieten, Zetham en Joël (vs. 21 vv. 26.21) hadden het toezicht over de schatten van het huis van God, die, volgens Hoofdstuk 29: 6-8, uit vrijwillige gaven waren samen gebracht; 2. Sebuël (vs. 23 vv.) was overste over de schatten, die door de geregelde opbrengst van het hoofdgeld (Exod.30: 11 vv.), door de losgelden voor de eerstgeborenen (Num.18: 16), of voor de geloften (Lev.27: 1 vv. vgl. 2 Koningen .12: 4) inkwamen; 3. Selomith en zijn broeders (vs. 25 vv.) hadden het toezicht op de geschenken, die de Heere geheiligd waren, die ook in 2 Koningen .12: 18 als een bijzondere afdeling van de tempelschatten voorkomen. Omdat Zetham en Joël tot het geslacht van de Gersonieten, maar Sebuël en Selomith tot dat van de Kehathieten behoorden, zo had het geslacht van de Merarieten aan de bewaring van de schatten geen deel ontvangen; eveneens bleef bij het ambt van de poortiers (vs. 1 vv.) het geslacht van de Gersonieten buiten aanmerking; daarentegen werden voor het uitwendige werk van de amptlieden en rechters (vs. 29 vv.) uitsluitend Kehathieten gekozen, waarschijnlijk, omdat men dit werk voor een vergoeding van het vroegere aanzag, omdat zij zorg moesten dragen over het afbreken, het dragen en opstellen van de heilige tent, welke werkzaamheid met de bouw van een vast Godshuis voor altijd wegviel..

Wij hebben deze opmerking van Dächsel laten staan, omdat zij het gevoel van ook andere uitleggers weergeeft. Wij voor ons verwerpen die verdeling in 3 soorten van schatten, omdat in vs. 20 slechts van tweeërlei soort van schatten gesproken wordt, die van het huis van God en de schatten van de geheiligde dingen. De eerste soort waren de vaste en geregelde inkomsten van het huis van God, in de bovenstaande aanmerking onder 1 en 2 vermeld, de tweede soort bestond uit de aan het huis van de Heere geheiligde geschenken (2 Koningen .12: 19). Deze beide soorten worden in vs. 22 en vs. 26 ook weer vermeld, terwijl in vs. 24

alleen staat, dat Sebuël was overste over de schatten. En nu betekent overste (in het Hebr. dygn (nagid)) hier niets minder dan opper-rentmeester. Sebuël was derhalve opper-rentmeester of schatbewaarder, onder wie de in vs. 22 en 26 genoemden als gewone schatbewaarders stonden. Het valt dan ook op, dat in vs. 22 en 26 van meerderen wordt gesproken, van helpers, terwijl Sebuël's naam alleen staat vermeld.

In Hoofdstuk 23: 16 komt hij voor als het hoofd van de vier van Kehath afstammende geslachten van Levieten en van daar dat hij niet vóór vs. 21, maar in vs. 24 vermeld wordt.

VIII. Vs. 29-32. Eindelijk de vierde klasse, die van de ambtlieden en rechters, bestaande uit Kehathieten van de beide geslachten Jizhar en Hebron, verdeelde zich in die, die aan deze zijde van de Jordaan in het Westland, en in de andere, die aan de andere zijde van de Jordaan in het gebied van de twee en een halve stammen, het ambt moesten bedienen en zowel tot allerlei werkzaamheden van het huis van de Heere als tot de dienst van de koning bestemd waren.

29. Van de Jizharieten, de tweede afdeling van de Kahathieten (Hoofdstuk 6: 16 en 18), waren de in Hoofdstuk 16: 22 en 27 genoemde Chenanja en zijn zonen tot het buitenwerk voor de uitwendige belangen, in Israëlbestemd, tot ambtlieden of schrijvers, en tot rechters, waarvan in Hoofdstuk 23: 4 sprake was, werden enigen uit deze klasse genomen.

30. Van de Hebronieten, de derde afdeling van de Kahathieten (Hoofdstuk 6: 16 en 18), was Hasabja en zijn broeders, kloeke mannen, duizend en zeven honderd, over de ambten van Israël 1) op deze zijde van de Jordaan tegen het Westen, van het Westjordanland (Joz.22: 7), over al het werk van de Heere werden zij gebruikt, en tot de dienst van de koning.

1) In het Hebr. ladsy tdqp-le (Al-phekuddath Jischraël. LXX: epi thv episkefewv tou. Dit wil zeggen: tot het opzicht over Israël waren zij aangesteld. Dit opzicht bepaalde zich niet alleen tot de aangelegenheden van de Tempel, maar ook tot de burgerlijke zaken, zoals uit het slot van dit vers blijkt. Een beroep op Nehemia 11: 16 rechtvaardigt niet het gevoel van sommigen, dat zij alleen waren aangesteld, om de tempelbelasting te innen, omdat in genoemde tekst uitdrukkelijk van de tempel sprake is, en hier ook gesproken wordt van de dienst van de koning.

31. Van de Hebronieten, dezelfde afdeling van de Kahathieten (vs. 30), was de in Hoofdstuk 23: 19 genoemde Jeria het hoofd, van de Hebronieten van zijn geslachten onder de vaderen, onder die Hebronieten, die vaderlijke huizen bestuurden; in het veertigste jaar van het koninkrijk, het laatste van de regering van David (Hoofdstuk 29: 27), zijn er gezocht, nasporingen omtrent hun oorsprong en aanwezen gedaan, enals vrucht van deze nasporingen, onder hen gevonden kloeke helden te Jaëzer in Gilead in het land aan de andere zijde van de Jordaan (Num.21: 33).

32. En zijn broeders, die van de vroeger genoemden Jeria, waren kloeke lieden die tezamen bedroegen tweeduizend en zevenhonderd hoofden van de vaderen 1), vaderlijke hoofden; en de koning David stelde hen vanwege de aan hen erkende deugdelijkheid en hun hoog aanzien,

over de Rubenieten, en Gadieten, en de halve stam van de Manassieten tot opzichters, tot alle zaken, aangelegenheden van God, en de zaken van de koning 2).

1) Hoofden van de vaders is hier niet op te vatten in de zin van: vaderhuizen, maar in die van, vaderlijke hoofden, de vaders van de huisgezinnen.

2) Nevens het algemene deel dat de Kroniek gemeen heeft met de theocratische historiebeschrijving, om aan het volk de geschiedenis voor te houden als spiegel ter vermaning tot getrouwe aankleving aan zijn Bescherm- en Bonds-God, en tot waarschuwing tegen zondige afval van Hem, had de vervaardiger van ons Boek nog een bijzonder doel; zijn plan was namelijk om aan de juist uit de Ballingschap teruggekeerde Israëlieten tevens zodanige berichten uit de geschiedenis van de voortijd te leveren, als hun van dienst konden zijn tot regeling van hun burgerlijke aangelegenheden en bijzonder tot besturing van de openbare godsdienst. Daartoe kon hun noch de geschiedenis van Saul, die voor de Godsdienst niets deed, noch de geschiedenis van het Rijk van de tien stammen, waarin de Mozaïsche dienst geheel afgeschaft was, van enig nut zijn. Daarentegen moesten hun de geslachtsregister (Hoofdstuk 1-10) met de afzonderlijke, daarin voorkomende historische en topografische aantekeningen van grote waarde zijn; want daaruit konden zij zien, van welke geslachten zij afstamden welke bezittingen hun voorvaders vóór de Ballingschap gehad hadden, die zij thans weer konden innemen, wie priester, wie Leviet, wie in waarheid Israëliet of van onzekere afkomst was. Maar even gewichtig moesten ook de uitvoerige en nauwkeurige berichten over de godsdienst zijn (Hoofdstuk 22-26 zij dienden hun tot regel, waarnaar zij de Godsdienst moesten inrichten, en uit de Levieten- en Priesterlijsten zagen zij, welke families in de vroegeren tijd de verschillende soorten van de dienst in het heiligdom verricht hadden, en konden dus hun nakomelingen weer tot dezelfde dienst aanstellen..

HOOFDSTUK 27

DAVIDS VELDOVERSTEN, VORSTEN, AMBTLIEDEN EN RAADSHEREN

I. Vs. 1-24. Niet de tempel en de godsdienstige verrichtingen alleen zijn het, waaraan David in de laatste jaren van zijn regering alle zorg besteedde, om zijn navolger een toerusting achter te laten, die hem de uitvoering binnen korte tijd mogelijk maakt; hij zorgt ook, dat deze in iedere betrekking een geordende staatshuishouding vindt, die hem een vreedzame regering, waartoe hij geroepen is, van het begin af verzekert. Terwijl ons eerst bericht wordt, wat hij tot regeling van het krijgslager gedaan heeft, wordt daaraan een opgave van de vorsten verbonden, die de twaalf stammen bestuurden.

1. Dit nu zijn de kinderen van Israël, voor zover zij aan de koning krijgsdiensten hadden te betonen, naar hun getal; zij vormden wel geen eigenlijk staand leger, maar toch een bepaald getal van tezamen 288.000 man, en over hen waren gezet de hoofden van de vaders, en de oversten van de duizenden, en van de honderden, met hun ambtlieden of schrijvers (Ex 5: 11), de koning dienende in alle zaken van de verdelingen, aangaande en afgaande met de hun onderworpen manschappen, in 's konings dienst afwisselend van maand tot maand, zodat in al de maanden van het jaar tezamen twaalf oversten van de afdelingen na elkaar aan de beurt kwamen: elke verdeling was vierentwintig duizend man.

Hier is sprake van het Israëlitische volksleger onder David (1 Samuel 14: 52); bovendien had hij ook een lijfwacht (2 Samuel .8: 18) en een bende van 600 man (2 Samuel .15: 18), uit welke laatste de voortreffelijkste helden (2 Samuel .23), ook de oversten van de 12 afdelingen van het nationale leger waren..

2. Over de eerste verdeling in de eerste maand (Ex 12: 2), was Jasobam, de zoon van Zabdiël, een afstammeling van het geslacht Hachmon (Hoofdstuk 11: 11. 2 Samuel .23: 8); en in zijn verdelingen of, bij zijn afdeling, waren er, evenals onder de afdeling van de in het volgende opgenoemde oversten (vs. 4 vv.), vierentwintig duizend.

3. Hij was uit de kinderen van Perez, dus uit hetzelfde geslacht, waartoe ook David naar zijn afstamming, behoorde (Ruth 4: 18 vv.), het hoofd van al de oversten van de legers, in de eerste maand, terwijl de overste over het gehele leger, gedurende het gehele jaar, Joab was (vs. 34).

4. En over de verdeling in de tweede maand was Eleazar, de zoon van Dodaï, de Ahohiet een afstammeling van het geslacht van de Ahohieten (Hoofdstuk 11: 12. 2 Samuel .23: 9), en over zijn verdeling was Mikloth ook voorganger; in zijn verdeling, of, bij zijn afdeling, waren er ook vierentwintig duizend.

5. De derde overste van het leger in de derde maand was Benaja, de zoon van Jojada, de opperambtman, die was het hoofd; in zijn verdeling, of, bij zijn afdeling, waren er ook vierentwintig duizend.

6. Deze Benaja was een held van de dertig en over de dertig ridders uit de klasse van de commandeurs (Hoofdstuk 11: 22 vv. 2 Samuel .23: 20 vv.); en over zijn verdeling was Ammizabad, zijn zoon.

7. De vierde, in de vierde maand, was Asahel, de broeder van Joab, die echter sedert lang gestorven was (2 Samuel .2: 18 vv.), en na hem Zebadja, zijn zoon; in zijn verdeling, of, bij zijn afdeling, waren er ook vierentwintig duizend.

Om de gedachtenis van deze held (Hoofdstuk 11: 26) te eren, had David de vierde van zijn verdelingen naar deze naam genoemd; het opperbevel werd dus door de zoon van de afgestorvenen bekleed. Dergelijke betrekkingen kunnen tot grondslag liggen, wanneer ook bij andere afdelingen behalve de eigenlijke generaal nog een ander overste genoemd wordt..

8. De vijfde, in de vijfde maand, was Samhuth, of Sammoth (Hoofdstuk 11: 27) ook Samma geheten (2 Samuel .23: 11 vv.), de Jizrahiet, de overste; in zijn verdeling waren er ook vierentwintig duizend.

9. De zesde, in de zesde maand, was Ira, de zoon van Ikkes, de Thekoïet, (Hoofdstuk 11: 28. 2 Samuel .23: 26); in zijn verdeling waren er ook vierentwintig duizend.

10. De zevende, in de zevende maand, was Helez, de Peloniet (Hoofdstuk 11: 27. 2 Samuel .23: 26), uit de kinderen van Efraïm; in zijn verdeling waren er ook vierentwintig duizend.

11. De achtste, in de achtste maand, was Sibbechaï, de Husathiet (Hoofdstuk 11: 29), in 2 Samuel .23: 27 Mebunnai geheten, van de Zerahieten (Hoofdstuk 3: 4); in zijn verdeling waren er ook vierentwintig duizend.

12. De negende, in de negende maand, was Abiëzer, de Annethotiet (Hoofdstuk 11: 28. 2 Samuel .23: 27), van de Benjaminiten; in zijn verdeling waren er ook vierentwintig duizend.

13. De tiende, in de tiende maand, was Maharai, de Netofathiet (Hoofdstuk 11: 30. 2 Samuel .23: 28), van de Zerahieten (vs. 11); in zijn verdeling waren er ook vierentwintig duizend.

14. De elfde, in de elfde maand, was Benaja, de Pirhathoniet (Hoofdstuk 11: 31. 2 Samuel .23: 30), van de kinderen van Efraïm; in zijn verdeling waren er ook vierentwintig duizend.

15. De twaalfde, in de twaalfde maand, was Heldai, de Netofathiet, in Hoofdstuk 11: 30 Heled en in 2 Samuel .23: 29, Heleb geheten, van het geslacht van de richter Othniël (Richteren 1: 12 vv.; 3: 9 vv.); in zijn verdeling waren er ook vierentwintig duizend.

16. Maar over de twaalf stammen van Israël, zoals over de stam Levi en het priestergeslacht Aäron, waren deze, de stamhoofden ten tijde van David: over de Rubenieten was Eliëzer, de zoon van Zichri, voorganger; over de Simeonieten was Sefatja, de zoon van Maächa.

17. Over de Levieten was Hasabja, de zoon van Kemuël; over deuit deze stam afgezonderde en tot het priesterambt geroepene Aäronieten was Zadok (Hoofdstuk 6: 12; 24: 3).

18. Over Juda was Elihu of Eliab, uit de broeders van David, en wel diens oudste broeder (1 Samuel .16: 6; 17: 13,28); over Issaschar was Omri, de zoon van Michaël.

19. Over Zebulon was Jismaja, de zoon van Obadja; over Nafthali was Jerimoth, de zoon van Azriël.

20. Over de kinderen van Efraïm was Hosea, de zoon van Azazja; over de halve stam van Manasse, aan deze zijde van de Jordaan, was Joël, de zoon van Pedaja.

21. Over de andere stam van half Manasse, in Gilead, aan de andere zijde van de Jordaan, was Jiddo, de zoon van Zecharja; over Benjamin was Jaäsiël, de zoon van Abner (1 Samuel .14: 50 vv.).

12 stammen zijn opgegeven; maar omdat eensdeels de stam Levi meegeteld is en anderdeels de stam Manasse naar zijn beide helften dubbel telt, zijn, om het twaalfstal te behouden, de twee stammen Gad en Aser buiten rekening gebleven, hetgeen in zoverre juist is als Gad in burgerlijk opzicht tot Half-Manasse in Gilead en Aser tot Nafthali gerekend werd. Met betrekking tot de volgorde schijnt op de geografische ligging van de verschillende stamgebieden gelet te zijn..

22. Over Dan was Azarel, de zoon van Jeroham. Deze waren de oversten van de stammen van Israël.

23. Maar David nam, toen hij de in Hoofdstuk 21: 1 vv. berichte telling van Israël liet ondernemen, het getal van die niet mee op, die twintig jaren oud en daar beneden, dus nog niet dienstplichtig (Num.1: 2 vv.; 26: 2) waren; omdat de Heere gezegd, aan de aartsvaders beloofd had (Genesis22: 17; 26: 4; 32: 12), dat Hij Israël vermenigvuldigen zou als de sterren van de hemel 1); een doortastende volkstelling tot op de jongste toe zou dus vermetelheid en voorbarigheid geweest zijn.

1) David liet na de mannen onder de twintig jaren te tellen, om, zoals terecht is aangemerkt, de belofte niet te wantrouwen, uit ware eerbied en kinderlijk geloof voor en in de beloften van God.

24. Joab, de zoon van Zeruja, had toen wel begonnen, naar het bevel van de koning bevel, van twintig jaren en daarboven te tellen, maar hij voleindde het niet, naardien de stammen Levi en Benjamin ongeteld bleven (Hoofdstuk 21: 6), omdat er deshalve ook reeds wegens zo'n telling, die niet door de Heere, maar door de koning in het gevoel van zijn macht en die van zijn ijdelheid bevolen was, een grote toorn over Israël gekomen was; daarom is zelfs het getal, dat Joab reeds had opgegeven (Hoofdstuk 21: 5), niet opgebracht in de rekening van de kronieken van de koning David, die van de gewichtigste gebeurtenissen van zijn regering handelen.

II. Vs. 25-34. Hieraan sluit zich een opgave van de beampten die Davids vermogen, zijn bezitting aan akkers, wijnbergen en plantingen, zowel als zijn uit runderen, kamelen, ezelen en schapen bestaande kudden bestuurden, waarmee dan verder een opgave van nog andere beampten verbonden is die een tegenhanger is van dergelijke opgaven in Hoofdstuk 18: 14; 2 Samuel .8: 15 vv. en 20: 23 vv.

25. En over de schatten van de koning, die in Jeruzalem bewaard werden, was Azmaveth, de zoon van Adiel; en over de schatten, die uit zijn eigendom op het land buiten de hoofdstad, in de steden en in de dorpen en in de torens, eenzaam gelegene, slechts weinig bewoners tellende, plaatsen (2 Koningen .17: 9; 18: 8) inkwamen, was Jonathan, de zoon van Uzzia.

26. En over die, die het akkerwerk deden, die op de koninklijke domeinen of kroongoederen gevestigd waren, in de landbouwing was Ezri, de zoon van Chelub.

27. En over de wijngaarden was Simeï, de Ramathiet, uit Rama, in de stam Benjamin (1 Samuel 1: 1); maar over hetgeen van de wijnstokken kwam, en gevoegd werd tot de schatten, de voorraad van de wijn, was Zabdi, de Sifmiet, uit Sifim in het zuidelijke deel van het land (1 Samuel .30: 28).

28. En over de olijfgaarden en de wilde vijgenbomen, de sycomoren-bossen 1), die in de laagte, in de vlakte van Sefala waren, was Baäl-Hanan, de Gederiet, uit Gader of Gador op het gebergte Juda (1 Kronieken 11: 13 14: 58); maar Joas was over de schatten van de olie, over de olievoorraad.

1) Reeds in 1 Samuel .10: 27 hoorden wij, dat de Sycomore of moerbei-vijgenboom (Genesis50: 26) bijzonder dikwijls in de laagte langs de kusten van de Middellandse zee groeide, en zijn licht, buitengewoon duurzaam hout tot gewone bouwwerken placht gebruikt te worden, terwijl het cederhout tot pracht gebouwen diende (Jes.8: 10). In bladeren en uiterlijk aanzien komt de moerbei-vijgeboom met de moerbeiboom overeen; waarom in het Grieks en in het Latijn voor beide soorten van bomen verwante woorden gebruikt worden (suxomorov of suxomorea- suxaminov sycomorus = morus) Ja niet zelden wordt het laatste woord ook bij de Griekse klassieken in de plaats van het eerste gezet, waarom men bij Luk.17: 6 niet weet, of de Sycomore dan wel de moerbeiboom bedoeld zij, die in Palestina eveneens gevonden wordt, ofschoon niet zo veelvuldig als de sycomore (Luther heeft overal, zelfs daar, waar bepaald de sycomore bedoeld zij, "moerbeiboom" vertaald (zie Luk.19: 4). Als vaderland van de tot het vijgengeslacht behorende moerbeivijgenboom (ficus-sycomorus) geldt Egypte (Psalm 78: 47); hij mint een droge grond en tiert het best op vlakten en in laagten, maar ontbrak daarentegen in Opper-Galilea. De knoestige stam wordt aanmerkelijk hoog (40-50 voet) en draagt zeer vele en zich ver uitbreidende takken, die dikwijls 40 schreden in doorsnede meten en rijkelijk schaduw geven; de bladeren hebben een schone groene kleur, zijn hartvormig en van onderen zacht; de kernloze vruchten zetten zich tegen de stam en tegen de grootste takken aan, zien er geelachtig uit en lijken in gestalte en reuk op de vijgen. Zij worden veel door de geringe lieden gegeten; om ze tot rijpheid te brengen moet men ze bij de navel met een scherp instrument of ook enkel met de nagel een beetje openscheuren, dan krijgen zij binnen 3-4 dagen een zeer zoete smaak; op de plaats waar de

vijgen zijn afgebroken, komen spoedig weer andere te voorschijn, zodat de steeds groene boom tot zevenmaal in het jaar vruchten draagt. De stam van de boom wordt zeer dik en de boom wordt zelfs enige eeuwen oud. Als de profeet Amos in Hoofdstuk 7: 14 van zijn Boek van de profetieën, van zichzelf zegt, dat "hij een ossenherder was en wilde vijgen afluken," dan is er, wanneer men de woorden van de grondtekst nagaat, onder de Uitleggers strijd over, of de profeet zich daarmee als een gegoed man heeft willen aanduiden, die, behalve een eigen kudde van veredelde schapen en geiten, ook een sycomorengaard bezat, maar aan de plotselinge drang van de Geest met grote beslistheid gehoor gevende, zijn gemakkelijk leven vaarwel zei; dan of hij zich daarmee heeft willen aanduiden als een herder, die in armoedige omstandigheden verkeerde, evenals geringe lieden van moederbezie-vijgen leefde en van zichzelf in het geheel niet op de inval had kunnen komen om als profeet op te treden. Veeleer is elke profetie een Godsgave, van boven geschonken en wel dan als de Heere wil en ze uitdeelt. Het is echter duidelijk, dat de laatste opvatting de enig juiste is, die dan ook door de meeste Schriftverklaarders van de tegenwoordige tijd wordt aangekleefd..

29. En over de runderen, die in Saron weidden (Jos 9: 2), was Sitraï, de Saroniet; uit die streek geboortig, die tot weide voor het vee zo voortreffelijk geschikt is; maar over de runderen in de laagten, die over het gehele land verstrooid in deze of gene dalen weidden was Safat, de zoon van Adlaï.

30. En over de kemelen was Obil 1), de Ismaëliet; en over de ezelinnen was Jechdeja, de Meronothiet uit de anders onbekende plaats Meronoth.

1) De naam betekent in het Arabisch, een, die kamelen weidt. Ook buitenlanders bevonden zich onder Davids beambten; want Obil was een Ismaëliet en Jaziz een Hageriet, maar misschien lag ook Meronoth in het gebied, dat David, ten gevolge van zijn veroveringen in het Oost-Jordaanland aan de Israëlitische heerschappij onderworpen had, en dat bijzonder voor schapen- kamelen- en ezelenteelt geschikt was..

31. En over het kleine vee, de schapen, was Jaziz, de Hageriet (Hoofdstuk 5: 10,19). Al dezen waren oversten over de have, die de koning David had.

Het kan niet toevallig zijn, dat juist 12 ambtlieden worden opgegeven; het bestuur van de koninklijke bezittingen was volgens 12 afdelingen geregeld, zodat het getal, dat overigens zo dikwijls in de staatkundige en godsdienstige instellingen van het volk als regel voorkomt, ook regel was voor de besturing van de hier in aanmerking komende dingen..

32. En Jonathan, Davids oom, of bloedverwant d.i. broederszoon of neef (Hoofdstuk 20: 7), was raad, een verstandig man, hij was ook schrijver 1); Jehiël nu, de zoon van Hachmoni, d.i. een afstammeling van het geslacht Hachmon, zoals de in vs. 2 genoemde Jasobam (Hoofdstuk 11: 11), was bij de zonen van de koning, als opvoeder en voogd.

1) Schrijver wil hier niet zeggen, dat hij ook het ambt van schrijver bediende, maar dat hij een Schriftgeleerde, een geleerd man was in de wet, zoals ook Ezra (Ezra 7: 6) zo met die naam genoemd wordt.

33. En Achitofel was, in de tijd vóór Absaloms opstand, ookraad van de koning (2 Samuel 15: 31); en Husaï, de Archiet, was de vriend van de koning (2 Samuel .1: 32 vv.).

34. En na Achitofel, die zichzelf om het leven bracht (2 Samuel .17: 23), was raadgever van de koning Jojada, de zoon van Benaja, de bevelhebber van de koninklijke lijfwacht (Hoofdstuk 18: 17), die de naam van zijn grootvader droeg, evenzo Abjathar, de hogepriester uit Ithamars geslacht (Hoofdstuk 18: 16); maar Joab was krijgsoverste van de koning (Hoofdstuk 18: 15).

Als hier met weinige uitzonderingen andere namen voorkomen, dan in de opgaven Hoofdstuk 18: 15 vv. 2 Samuel .8: 15 vv. dan bedenkt men, dat deels beambten voor andere posten (een raadgever en die bij de kinderen van de koning was, komen in de overige opgaven niet voor), deels beambten, die na elkaar dezelfde post bekleedden, opgeteld worden..

HOOFDSTUK 28

DAVIDS LAATSTE RIJKSDAG, WEGENS DE TEMPELBOUW GEHOUDEN

I. Vs. 1-Hoofdstuk 29: 22. Met voorbijgang van de in 1 Koningen .1 medegedeelde geschiedenis van Adonia's poging tot overweldiging van de troon en van de daardoor veroorzaakte verheffing van Salomo tot koning, nog bij het leven van de vader, die als familie-geschiedenis in het plan van de Kronieken niet behoort, wordt de in de Boeken van de Koningen niet verhaalde laatste rijksdag ons beschreven, die David enige tijd na Salomo's verheffing met de stamvorsten van zijn volk en de overige waardigheidsbekleders van zijn rijk hield. Hij stelt daar aan de vergaderden, zijn door God tot troonopvolger bestemde zoon voor, vermaant hen, om Gods geboden te houden, drukt hun de bouw van de tempel op het hart, overhandigt Salomo een model er van met al de bouwstof, die hij tot uitvoering van het werk heeft samengebracht, en roept zijn omgeving op tot een liefdegift daarvoor, die ook bereidwillig gegeven wordt; daarop besluit hij deze laatste van zijn regeringshandelingen met lof en dank jegens God, en met een groot offerfeest, waarbij de verzamelde rijksstanden Salomo ten anderen male tot koning maken, en hem voor de Heere tot vorst zalven.

1. Toen vergaderde David, enige tijd nadat hij Salomo tot zijn opvolger benoemd had (1 Koningen .1: 5-53), te Jeruzalem, in zijn residentieslot op Zion alle oversten van Israël, namelijk de in Hoofdstuk 11: 8 opgenoemde oversten van de stammen, en de oversten van de twaalf militaire verdelingen, de koning dienend en alle maanden elkaar in de dienst aflossend (Hoofdstuk 27: 2 vv.), en de oversten van de duizenden en de oversten van de honderden, de hoofdmannen van het volksleger, die aan de anderen ondergeschikt waren (Hoofdstuk .27: 1), en de oversten van alle have en vee van de koning en zijn zonen, waarvan in Hoofdstuk 27: 25 vv. gesproken is, met de kamerlingen, de overige hofbeambten en de helden, de in Hoofdstuk 11: 10 vv. vermelde helden, uitgezonderd de vorsten van de 12 krijgsverdelingen; ja allen kloeken held.

2. En de koning David stond, niettegenstaande de grote zwakheid, waarmee hij in zijn ouderdom bezocht werd (1 Koningen .1: 1-4), op zijn voeten (1Ki 1: 53), en hij zei bij het openen van de rijksvergadering: Hoort mij, mijn broeders en mijn volk 1)! ik had in mijn hart een huis van rust voor de ark des verbonds van de Heere te bouwen, en voor de voetbank van de voeten van onze God (Psalm 99: 5; 132: 7 Jes.60: 13 Klaagt.2: 1), zoals die ark met zijn verzoendeksel (Exod.25: 17 vv.) moet zijn, en ik heb, door mij allerlei bouwstof aan te schaffen (Hoofdstuk 22: 2 vv. 14 vv.), gereedschap gemaakt om te bouwen.

1) Ongetwijfeld voelt David het en spreekt het ook uit, dat hij theocratisch koning is van een theocratisch volk. Hij voelt het en spreekt het echter tevens uit, dat hij, ja wel de koning is van zijn volk, dat hij wèl met dit volk verbonden is door natuurlijke banden, maar ook door die van het Verbond. Typisch spreekt hij het uit, dat het geestelijk volk van Zijn Zoon, voor zoveel het vlees aangaat, in waarheid broeders, zullen zijn, eenzelfde heil deelachtig, eenzelfde heerlijkheid wachtend. David is hier in waarheid groot, waar hij ogenschijnlijk zich zo klein aanstelt.

3. Maar God heeft tot mij, door Zijn profeet (2 Samuel .7: 4 vv.), gezegd: Gij zult voor Mijn naam geen huis bouwen; want u bent een krijgsman, en u hebt veel bloed vergoten (2 Samuel 7: 11).

Het krijgvoeren en bloedvergieten is objectief en subjectief zozeer met de zonde verenigd, en zoals God een God van de vrede, niet van de krijg is, zo is het krijgvoeren toch geen eigenlijk positief goddelijke daad, al wordt het ook door God bevolen en door God beloond. Vreedzame handen voegen zich tot vreedzame arbeid..

4. Nu heeft mij de Heere, de God van Israël, verkoren uit mijns vaders ganse huis, dat ik in het van mij afstammende geslacht tot koning over Israël wezen zou in eeuwigheid; zolang in het algemeen een eigen koninkrijk in Israël bestaan zal; want Hij heeft, naar Jakob's zegen (Genesis49: 8 vv.), Juda tot een voorganger verkoren, en mijns vaders huis in het huis van Juda, naar het tot Samuel gesproken woord (1 Samuel .16: 1); en onder de zonen van mijn vader heeft Hij een welgevallen aan mij gehad, dat Hij mij tot koning maakte over gans Israël (1 Samuel .16: 15).

5. En nu verder: uit al mijn zonen (want de Heere heeft mij vele zonen gegeven) (Hoofdstuk 3: 1 vv.), heeft Hij mijn zoon Salomo verkoren, dat hij zitten zou op de stoel van het koninkrijk van de Heere over Israël (1Ch 22: 5).

6. En Hij heeft tot mij gezegd (Hoofdstuk 17: 11 vv.): Uw zoon Salomo, die zal Mijn huis en Mijn 1), dit huis omsluitende voorhoven bouwen; want Ik heb hem Mij uitverkoren tot een zoon, en Ik zal hem tot een Vader zijn (2 Samuel .7: 14 vv.; 12: 25).

1) Nadat hij in vs. 4 en 5 heeft aangetoond, dat hij, volgens Goddelijk recht, koning was geweest over Israël, verzekert hij het hier, dat insgelijks zijn zoon Salomo volgens Goddelijk recht op de troon zou zitten.

7. En Ik zal zijn koninkrijk bevestigen tot in eeuwigheid: indien hij sterk wezen zal, een Mijn geboden en Mijn rechten te doen, welke toezegging Hij dan ook reeds begonnen is te vervullen, ZOALS het is te dezen dage (2 Kronieken 6: 15).

8. Nu dan, voor de ogen van het ganse Israël, de gemeente van de Heere, die toch ervaart, wat ik thans tot u spreek, en voor de oren van onze God, die in ons midden tegenwoordig is, druk ik u de dringende vermaning op het hart: houd en zoek al de geboden van de Heere 1) uw God; opdat jullie dit goede land, dat Hij de vaderen beloofd en ons ook werkelijk gegeven heeft, erfelijk bezit, en uw kinderen na u tot in eeuwigheid doet erven 2) (Deuteronomium 4: 23 vv.; 30: 15 vv.).

1) Men let op de inhoud van deze last. De Heere was hun God, Zijn geboden moesten hun richtsnoer zijn, zij moesten achting hebben voor die alle en zich ten uiterste bevljigten, om die te houden, en te dien einde moesten zij die zoeken; dat is, zij moesten weetgierig zijn, omtrent hun plicht, de Schriften onderzoeken en raadplegen, de Wet zoeken uit de mond van

degenen, wier lippen de wetenschap bewaren, en God bidden, om hen te onderwijzen en te besturen..

2) Hier wordt Israël herinnerd en beloofd, dat als het aan zijn belijdenis zou vasthouden, het gelukkig zou zijn. Aan het vasthouden van de belijdenis hing voor Israël af, het gelukkig in bezit houden van de erve van de vaders, het blijven vertoeven in het beloofde land.

De belijdenis van de enige en waarachtige God had Israël van God zelf ontvangen en als het deze in ere hield, zou God niet nalaten Zijn beloften te vervullen. Dit geldt niet alleen voor Israël, maar voor alle volken tot wie Gods Woord is gekomen, aan wie God Zich, in Zijn Woord, heeft geopenbaard.

9. En gij, mijn zoon Salomo! ken 1) de God van uw vader, David (vs. 20), die aan hem Zich zo wondervol verheerlijkt en hem steeds geholpen heeft (2 Samuel .22: 1 vv.), en die Hem met een volkomen hart en met een willige ziel; want de Heere doorzoekt, beproeft, alle harten (Psalm 139: 1 vv. Hand.1: 24), en Hij verstaat al het gedichtsel van de gedachten 1), reeds vooruit, nog vóórdát zij bij ons opkomen, en beter dan wij zelf ze kunnen inzien (Joh.2: 25): indien gij Hem zoekt, Hij zal door u gevonden worden 2) (Deuteronomium 4: 29); maar indien gij Hem verlaat, Hij zal u tot in eeuwigheid verstoten 3) (2 Kronieken 15: 2).

1) Dit woord kennen heeft de zin van erkennen. De grijze vader betuigt zijn zoon, om die God, die hij beleden heeft en belijdt, ook als zijn God te erkennen, te belijden in tegenstelling tot de valse goden. Dit erkennen sluit in zich een alles verwachten van Hem, een zich in alles aan Hem toevertrouwen. Daarom gaat dit woord ook het dienen vooraf. Want alleen die God, die men erkent als zijn God, als de alleen ware God, dient men ook. Het dienen is afhankelijk van het erkennen.

2) Laat ons verzekerd blijven, dat God gevonden wil worden door hen, die hem zoeken, dat Hij zich wil doen kennen van hen, die naar Hem waren, dat Hij gemeenschap wil houden met degenen, die zulks ernstig begeren, ja dat Hij wil komen tot en Zijn verblijf houden bij degenen, die Hem liefhebben. Hij wil hun zielen vervullen met de liefelijke invloed van Zijn Heilige Geest en hen vervullen met de vreugde en blijdschap van het geloof. Hij wil het licht van Zijn Aanschijn over hen verheffen, en hen het onuitsprekelijk vermaak van Gods tegenwoordigheid doen voelen.

3) Wij vinden hier wederom dezelfde belofte en dezelfde waarschuwing als waarmee God door Mozes (Deuteronomium 4: 29) tot Israël komt. De grijze vader stelt hier zijn zoon de zegen en de vloek voor, de heerlijkste beloften, maar ook de ontzettendste bedreigingen. Want God vinden, dat is het leven in al zijn heerlijkheid, tijdelijk en eeuwig, te genieten, maar door God verlaten te zijn en te worden, dat is de dood hier en hiernamaals. Leven en dood worden hier tegenover elkaar gesteld, opdat Salomo zou leren kiezen voor het eerste en aldus een gezegend leven hebben.

10. Zie nu toe, en sla uit liefde tot de Heere op het nauwlettendst acht op alles, wat ik nu verder (vs. 11 vv.), tot u zeggen zal, want de Heere heeft u verkoren, dat u een huis als

heiligdom bouwt, waarin de ark des verbonds als het eigenlijke heiligdom bestendig rust; wees sterk, laat uw jeugd en de grootte van het plan u niet afschrikken (Hoofdstuk 22: 15-16), en doe het, naar het voorbeeld, dat ik u thans geven zal.

11. En David gaf, terwijl hij de laatste woorden (vs. 10) sprak, zijn zoon Salomo een voorbeeld, een schets, van het voorhuis (1 Koningen .6: 3), met zijn, van de tempel behuizingen, of het eigenlijke tempelgebouw (1 Koningen .6: 2,4, 9) en zijn schatkamers in de zijgebouwen (1 Koningen .6: 5 vv.), en zijn opperzalenboven het Heilige der heiligen (1Ki 6: 2), en zijn binnenkamers, de binnenruimte van het voorhuis en van het Heilige, en van het huis van het verzoendeksel, het Heilige der heiligen, waarin de ark met het verzoendeksel moest worden geplaatst (1 Koningen .6: 14 vv.);

12. En een voorbeeld of model van dit alles wat bij hem, in zijn gemoed, door de Geest was, namelijk van de voorhoven van het huis van de Heere, van de beide voorhoven, waardoor het tempelgebouw omringd moest worden (1 Koningen .6: 14 vv.), en van alle, in de buitenvoorhof aan te brengen (1Ki 6: 36) kamers rondom, tot bewaring van de schatten van het huis van God en tot bewaring van de schatten van de heilige dingen (Hoofdst 26: 26 vv.).

13. En van de verdelingen of, ten opzichte van de afdelingen van de priesters en van de Levieten, zoals hij ze, naar hetgeen in Hoofdstuk 23-26 gemeld is, vastgesteld had, overhandigde hij hem ook een schriftelijk opstel, ende regeling van alle werk van de dienst van het huis van de Heere, en van alle vaten van de dienst van het huis van de Heere, met opgave van de daartoe nodige heilige vaten.

14. Verder van het goud gaf hij hem een inhoudsopgave naar het goudgewicht zoveel als aan gewicht nodig was, tot alle vaten van elke dienst, ook van het zilver tot alle zilveren vaten bij gewicht, tot al de vaten van elke dienst (Hoofdstuk 6: 50 vv.).

15. En het gewicht tot de tien gouden kandelaars en hun (10 x 7) gouden lampen (Hoofdstuk 6: 49), naar het gewicht van elke kandelaar en zijn zeven afzonderlijke lampen; ook tot de zilveren kandelaars, naar het gewicht van een kandelaar en zijn lampen, naar de dienst van elke kandelaar.

16. Ook gaf hij een inhoudsopgave van het goud naar het gewicht tot de tien tafels van de toerichting (1 Koningen .7: 48), tot elke tafel, en het zilver tot de even zo veel zilveren tafels.

Van zilveren kandelaren en zilveren tafels lezen wij anders nergens iets in het Oude Testament; maar misschien waren er zulke in de voorhof van de priesters; tenminste de Rabbijnen berichten van de zilveren tafels, dat men er het vlees van de offerdieren op gelegd heeft..

17. En louter fijn, goud tot de krauwelen, vleesvorken (1 Samuel .2: 13), en tot de sprengbekkenster opvang van het bloed van de offerdieren, en tot de schotels, kannen of kruiken (Exod.25: 29), en tot gouden bekers, het gewicht tot elke beker; desgelijks tot zilveren bekers, tot elke beker het gewicht;

18. En het voorbeeld, de inhoudsopgave tot het reukaltaar (1 Koningen .7: 48), gelouterd goud in gewicht; en ook gaf hij hem goud tot het voorbeeld van de wagen, waarop (God opvaart (Psalm 18: 11) of van de stoel, waarop Hij zit (Psalm 99: 1), te weten van de beide gouden cherubim (1 Koningen .6: 23 vv.), die de vleugels zouden uitbreiden, en de ark des verbonds van de Heere overdekken.

19. Dit alles heeft men mij, zei David verder in zijn rede, toen hij aan Salomo deze voorbeelden overhandigde, bij eigen geschrift te verstaan gegeven van de hand van de Heere, te weten het geschrift, dat mij al de werken van dit voorbeeld 1) onderwees, opdat ik nauwkeurig zou weten, hoe alle afzonderlijke werkzaamheden bij de bouw uitgevoerd moeten worden.

1) Zoals de Heere eenmaal Mozes het voorbeeld van de tabernakel getoond had (Ex.25: 40; 26: 30) zo deelde Hij ook aan David, door openbaring, het voorbeeld van de tempel en zijn inrichting mee..

Salomo bouwde op Gods bevel, naar het woord van God, aan zijn vader David beloofd (Hoofdstuk 17: 12); ook geeft David hem het model daartoe; hij mag niet arbeiden aan een zelf ontworpen godsdienst en werk..

Vraagt men nu, op welke wijze David de schets van de tempel ontvangen heeft, en welke schets het geweest is, dan is het zeer waarschijnlijk, dat God die aan David, of in een nachtelijk gezicht of door een andere openbaring getoond heeft, en dat hem daarna ook door Gad en Nathan (2 Kronieken 29: 25) een schriftelijke schets is overgegeven, die hij later aan zijn zoon ter hand heeft gesteld, opdat hij met de bouwmeesters er zich nauwkeurig aan houden zou. Dit is zeker, zegt Lundius, dat David van God ontvangen en aan zijn zoon overhandigd heeft een volkomen beschrijving van de hele tempel en zijn hele toebehoren, waarin alles met de maat nauwkeurig en fraai was afgetekend en aangeduid. Omdat de tempel evenals de tabernakel de persoon, het ambt en het rijk van de Messias en al diens verborgenheden moest afschaduwen, zo moest ook aan de tempel niets naar eigen welgevallen van de mensen gebouwd worden. (Hebr.8: 5).

Men moest de vinding in een zaak van deze aard noch aan de godsvrucht van David, noch aan de wijsheid van Salomo toevertrouwen. De tempel moest een geheiligd huis en een voorbeeld van Christus zijn, daarin moest niet alleen gemak en welvoeglijkheid, maar ook betekenis gevonden worden..

20. En David, tot de vermaning in vs. 10 terugkerende, zei tot zijn zoon Salomo: Wees sterk en heb goede moed, en doe het (Hoofdstuk 22: 13,16); vrees niet en wees niet verslagen; want de Heere God, die mijn God 1) en steeds mijn bescherming en bijstand geweest is, zal ook uw God en met u zijn; Hij zal u niet begeven, en Hij zal u niet verlaten, totdat u al het werk tot de dienst van het huis van de Heere zult volbracht hebben (vgl. Deuteronomium 31: 6 vv. Joz.1: 5 vv.).

1) In dit mijn God doet David zich als een ware gelovige kennen. Op dit ogenblik doorleeft hij als in de geest al wat in zijn leven plaats greep. Hij denkt aan de gevaren, die hem hebben omringd, aan de hevige strijd, die hij te voeren heeft gehad, maar hij gedenkt ook daarbij, hoe God hem uit alle vrezen gered heeft. Ja, in dit mijn God schuilt meer dan geloof, schuilt aanbidding, schuilt hoop voor de toekomst. God, de Heere, is zijn God, die hem in zijn leven niet verlaten heeft, maar hem ook in de dood niet alleen zal laten. Met de arm van zijn geloof grijpt hij zijn God aan en hij voelt, dat hij met beide voeten staat op de onwankelbare rotsgrond.

Die God stelt David zijn zoon voor. Salomo weet wat zijn vader aan zijn God heeft gehad. Op Hem mag ook hij veilig vertrouwen. Hem als zodanig te kennen en te kennen, wat een behoefte voor Salomo, dit voelt David op dit ogenblik.

21. En zie 1), daar zijn de verdelingen van de priesters en van de Levieten, die aangesteld zijn tot allen dienst van het huis van God (Hoofdstuk 23-26 wier oversten u ook hier tegenwoordig ziet (vs. 1); en bij u zijn tot alle werk allerlei vrijwilligen, die als handwerkslieden en kunstenaars ter uwer beschikking staan (Hoofdstuk 22: 15. 2 Koningen .2: 7), die met wijsheid tot alle dienst begaafd zijn; ook de vorsten en het ganse volk bereid tot al uw bevelen.

1) Dit wil niet zeggen, dat al de priesters in hun verschillende afdelingen zich nu ook bij David en Salomo bevonden, maar David wijst op de oversten, bepaalt zijn zoon erbij, wat een hulp en steun hij van hen allen zal kunnen hebben.

HOOFDSTUK 29

SCHATTING VOOR DE BOUW VAN DE TEMPEL. ZALVING VAN SALOMO EN ZADOK. DAVID'S DOOD

1. Verder zei de koning David tot de ganse gemeente, tot de verzamelde rijksstanden, waartoe hij zich, na de toespraak tot zijn zoon, zich weer wendde: God heeft mijn zoon Salomo alleen verkoren, tot mijn opvolger en tot bouwmeester van Zijn huis (vs. 2 vv. 29.2), een jongeling, en teder; dit werk daarentegen, dat hij verrichten moet, is groot; want het is geen paleis voor een mens, maar voor God, den Heere; daarom moeten wij hem op alle mogelijke wijze daarbij ondersteunen (Hoofdstuk 22: 5).

2. Ik nu heb uit al mijn kracht bereid, of voorraad aangeschaft, tot het huis van mijn God, goud tot gouden, en zilver tot zilveren, en koper tot koperen, ijzer tot ijzeren, en hout tot houten werken; sardonixstenen (Exod.25: 7), en vervullende stenen, edelgesteenten, die ergens ingezet werden, versierstenen, en borduursel, of stenen van bonte kleur, d.i. met anderen van verschillende kleur, en allerlei kostelijke stenen, tot versiering van de muren (2 Koningen .3: 6), en marmerstenen, tot dekking van de vloeren, in menigte.

3. En daartoe, uit mijn welgevallen tot het huis van mijn God 1), geef ik het bijzonder goud en zilver, dat ik voor mijn eigen gebruik verzameld heb, tot het huis van mijn God daarenboven, behalve al wat ik tot allerhande gereedschap, ten huize van het heiligdom bereid, aangeschaft heb (vs. 2).

1) In het Hebr. Birtsothi bebeeth Elohai. Beter: omdat ik welgevallen heb in het huis van mijn God. David meldt in dit vers en in het volgende, wat hij uit zijn privaat vermogen nog geeft, opdat het huis van zijn God voltooid zou kunnen worden. Hieruit blijkt weer overvloedig de grote gunst Gods over hem, die hem, de arme herdersknaap, in staat had gesteld, om zulke grote schatten te verwerven, maar ook de genade, die over David heerste, dat hij zo'n onnoemelijk grote schat schonk voor het huis van de Heere. David betoonde zich een waar rentmeester over de goederen, die God hem verleend had.

4. Drieduizend talenten goud van het goud van Ofir, en zeventuizend talenten gelouterd zilver 1) geef ik met het doel om de wanden van de huizen, van de verschillende vertrekken, zalen en kamers (Hoofdstuk 28: 4) te overtrekken.

1) Deze sommen (162.000.000 gld. goud en 30.600.000 gld. zilver), kunnen nagenoeg vertegenwoordigen de voorraad aan edel metaal, die in de bank van Engeland voorhanden is. Men hoeft echter niet, zoals von Gerlach doet, aan te nemen dat de getallen hier uitermate vergroot zijn, men moet veeleer met Abrah. Calovius (geb. 1612 te Mohrungen, in Oost-Pruisen, overl. 1686 als professor van de theologie en generaal-superintendent te Wittenberg a) de goddelijke zegen bewonderen, die aan de ten troon verheven herder zo'n onmetelijke schat schonk. (Vergelijk Hoofdstuk 22: 14)..

Deze berekening van Dächsel is naar de Mozaïsche sikkal. De koninklijke sikkal is de helft minder.

a) Behalve Calw.'s Biblia Illustrata (Bijbelverklaring) is voor ons van bijzonder belang de in het jaar 1661 uitgegeven Bijbelse Kalender, volgens welken men in ieder jaar niet alleen de gehele Heilige Schrift doorlezen, maar ook de Spreuken tweemaal en de Psalmen viermaal lezen kan; de toenmalige keurvorst George II was gewoon zijn overdenking nauwkeurig naar die kalender in te richten. Wij geven hier een overzicht van de 12-maanden; iedere dag zijn dikwijls enige Psalmen en Hoofdstukken opgegeven, maar nooit meer dan vier. Januari: Psalm 1-67 en Genesis 1-Ex.33. Februari: Psalm 68-119 en Ex.34-Deuteronomium 9. Maart: Psalm 120-Spreuken 19 en Deuteronomium 10-1 Sam.28. April: Spreuken 20-Psalm 37 en 1 Samuel 26-1 Kronieken 19. Mei: Psalm 38-104 en 1 Kronieken 19-Job 21. Juni: Psalm 105-120 en Job 22-Jer.16. (De Psalmen en de drie geschriften van Salomo vallen hier weg). Juli: Psalm 21-88 en Jer.17-Hosea 4. Augustus: Psalm 89-Spreuken 2 en Hosea 5-Tobias 9. September: Spreuken 3-Psalm 4 en Tobias 10-MATTHEUS.16. Oktober: Psalm 6-60 en MATTHEUS.17-Hand 17. November: Psalm 71-132 en Hand.18-2 Thessalonicenzen.3. December; Psalm 138 vv., Prediker en Hooglied 8 en 1 Tim.1-Openbaring .22..

Het voorbeeld werkt krachtig, het oefent grote macht en invloed bij het volk uit; is het voorbeeld goed, dan is het een licht voor de mensen (MATTHEUS. 5: 16); is het boos, dan verwekt het voorbeeld ergernis. (MATTHEUS.18: 6)..

5. Goud tot de gouden, en zilver tot de zilveren vaten; en tot alle werk, dat door de hand van de werkmeesters te maken was. En wie is er nu onder u, mijn broeders en mijn volk (Hoofdstuk 28: 2), willig, om heden zijn hand de Heere te vullen met bijdragen voor de bouw van Zijn huis (Ex.25: 4 vv.)?

6. Toen gaven vrijwillig (Exod.35: 20 vv.),de oversten der vaderen, van de vaderlijke huizen, en de oversten van de stammen van Israël (Hoofdstuk 27: 16 vv.), en de oversten van de duizenden en de honderden (Hoofdstuk 27: 1), en de oversten van het werk van de koning (Hoofdstuk 27: 25 vv.), die gezamenlijk op de rijksdag tegenwoordig waren (Hoofdstuk 28: 11).

7. En zij gaven, verbonden zich om te geven tot de dienst van de ontworpen bouw van het huis van God, vijfduizend talenten goud (170.000.000 gld.), en tienduizend drachmen (Dariken) (Ex 30: 13" = 135.000 gld.), en tienduizend talenten zilver (43.200.000 gld.) 1), en achttienduizend talenten koper, en honderdduizend talenten ijzer.

1) Ook deze berekening is volgens de Mozaïsche sikkal. Indien berekend moet worden naar het gewicht van de koning gewicht, is het de helft minder.

8. En bij wie kostbare stenen gevonden werden, van de in vs. 2 genoemde soort, die gaven zij in de schat van het huis van de Heere, onder de hand van Jehiël, de Gersoniet (Hoofdstuk 26: 21 vv.).

9. En het volk was verblijd over hun vrijwillig geven, de gevers verheugden er zich over, dat zij dit hadden kunnen en mogen doen, want zij gaven met een volkomen hart, de Heere vrijwillig 1); en de koning David verblijdde zich ook met grote blijdschap, dat zij zich zo bereidwillig toonden, om hun beste goederen ter bevordering van de eer van God daartoe te geven.

1) Ja, zij gaven met een volkomen hart, uit een goed grondbeginsel en met een oprechte achting voor de eer van God..

10. Daarom loofde David de Heere voor de ogen van de ganse gemeente; en David zei: Geloofd zijt Gij, Heere, God van onze vader Israël, van eeuwigheid tot in eeuwigheid.

1) David looft de Heere, omdat hij ziet de vrijwillige liefde van het volk voor de dienst en het huis van God. Het daarom slaat nadrukkelijk op het voorgaande. Want David ziet daarin de macht en heerlijkheid van zijn Gods. God heeft Israël groot gemaakt, onder en door David doen zegevieren. Hij heeft Zijn beloften vervuld, aan de aardsvaderen gedaan, maar dit niet alleen, ook en bovenal heeft het volk liefde en ijver verkregen voor de Heere en Zijn dienst.

David ziet hier derhalve op de geestelijke gesteldheid van het volk. Hij ziet in dit volkomen vrijwillig geven, Gods bedoelingen vervuld, dat het een theocratisch volk zou zijn. Hij ziet daarin een heerlijke uitkomst van de pogingen van Samuel en van hem, om het volk vrees en liefde in te boezemen en in te planten voor de God van het Verbond. En nu, dit alles ziet hij nu nog vóór zijn stervensuur. En waar hij weet, dat dit alles vrucht is van Gods genade, daar moet hij zijn blijde ziel uitstorten in een heerlijk dankgebed.

11. Van U, o Heere! is, behoort werkelijk de grootheiden de hoogste onvergelijkelijke majesteit, en de macht, en de heerlijkheid en de overwinning, 1) en de majesteit; U zal men alleen voor de Allerhoogste erkennen, U alle eer en lof geven. Want alles, wat in de hemel en op de aarde is, is van U, nademaal Gij alles geschapen hebt en alles bestuurt. Van U, o Heere! is het koninkrijk, zodat eigenlijk Gij alleen Koning verdient te heten, en Gij hebt U verhoogd 2) tot een Hoofd boven alles 3) (1 Tim. 1: 17; 6: 15 vv.).

1) In het Hebr. Wehatho pheèreth wehaneetsach. Beter: en de heerlijkheid en de roem. Het eerste woord is afhankelijk van het tweede.

2) In de grondtekst komt het nog beter uit, dat David aan de Heere alle eer en alle macht toewijst. Letterlijk staat er: U komt toe het hoogste en het Zich verheffen tot Een boven alles. David geniet op dit ogenblik in buitengewone mate de hoogheid en verhevenheid van God, maar ook Zijn onweersprekelijk recht, om Zich aldus te openbaren.

3) De Joodse Schriftverklaarders leggen het 11de vers op de volgende wijs uit: Uwe, o Heere is de grootheid (want Gij hebt de wereld geschapen), en de macht, (want Gij hebt onze vaders door de Rode zee uit Egypte gevoerd), en de heerlijkheid (hebt Gij aan de Sinai geopenbaard om Uw volk de wet te geven), en de overwinning hebt Gij behaald op Amalek, op Sihon en Og en op de Kanaänieten, Majesteit hebt Gij betoond toen Gij de zon en de maan

gebood stil te staan, totdat Uw volk zich op zijn vijanden gewroken had. Alles, zo in de hemel als op aarde is het werk Uwer handen; Gij behoudt en regeert alle dingen, en Gij zijt verhoogd boven alle Engelen van de hemel, zoals ook boven alle koningen van de aarde.

12. En rijkdom en eer zijn voor Uw aangezicht, rijkdom en eer zijn, waar zij ook bij mensen voorkomen, eigenlijk van U afkomstig (Spreuken 3: 16), en Gij heerst over alles; en in Uw hand is kracht en macht, zodat Gij ook de aller zwakste kracht kunt verlenen, en toch ook weer de aller sterkste zonder U niets vermag; ook staat het in Uw hand alles, waaraan Gij U verheerlijken wilt, groot te maken en sterk te maken 1).

1) Met deze lofzegging van David is verwant de lofzegging (Doxologie) aan het slot van het "Gebet van de Heere" (MATTHEUS.6: 13).

13. Nu dan, Heere, onze God! die ons uit alle volkeren van de aarde tot Uw eigendom verkoren hebt, wij danken 1) U voor al Uw tot dusver ons betoonde weldadigheden, in het bijzonder ook daarvoor, dat Gij ons hart bewogen hebt, om onze rijkdom gewillig aan Uw huis te wijden, en wij loven de naam van Uw heerlijkheid, al Uwe hoge en verheven eigenschappen, waarin Gij Uw heerlijkheid openbaart.

1) Hoe meer wij voor God doen, hoe meer wij aan Hem verschuldigd zijn voor de eer van in Zijn dienst gebruikt te worden, en voor de genade, die ons enigszins in staat stelt, om Hem te dienen. Wij moeten Gode al de eer geven voor al het werk, dat te eniger tijd door ons of door anderen gedaan is. Onze eigen goede werken moeten de stof van onze hovaardij niet zijn, maar wel het onderwerp van onze lof. Want het is inderdaad de grootste eer en het grootste vermaak in de wereld, God getrouw te dienen..

14. Want wie ben ik, al is mij boven zo vele duizenden de voorrang gegeven, en al mag ik over een machtig koninkrijk heersen, en wat is mijn volk, dat wij de macht zouden verkregen hebben, uit onszelf het vermogen en de kracht zouden bezitten, om vrijwillig te geven, als dit heden door ons geschied is? Want het is alles van U gekomen, niet slechts hetgeen wij hebben, maar ook de lust en blijdschap om het weer af te staan, en wij geven het U uit Uw hand 1), uit het vermogen, dat Gij toch eerst ons hebt toebedeeld.

1) David laat hier zijn God tot Zijn eer komen. Hij erkent en belijdt, dat al is hij koning en Israël het machtigste volk van de aarde, zij toch in zichzelf niets zijn, maar dat zij het alles zijn door hun Verbonds-God. Verder, dat, wat zij geven, zij niet geven van het hun, maar van hetgeen God hun gegeven geeft.

David is hier klein en God voor hem groot. Hier brengt hij in praktijk, wat hij ook reeds vroeger had gezegd, dat hij zich zeer gering zou aanstellen voor het aangezicht van zijn God.

15. Want wij zijn vreemdelingen en bijwoners voor Uw aangezicht, wij hebben dit land, dat wij bewonen, niet als werkelijke bezitters in eigendom, maar leven er in slechts als dezulken, die van de lankmoedigheid en gastvrijheid van U, hun grondeigenaar, afhankelijk zijn (Lev.25: 23 Psalm 39: 13), zoals al onze vaders, waarbij deze staat van afhankelijkheid zich

nog duidelijker vertoonde, omdat zij volstrekt geen eigen grond hadden (Genesis 23: 4); onze dagen op aarde zijn als een schaduw, die weer verdwijnt, eer men er om denkt (Job 8: 9; 14: 2), en er is geen verwachting 1), wij hebben dus wat wij hebben, slechts zolang als Gij ons op aarde laat blijven, en wij kunnen dus nimmer tot de valse waan vervallen, alsof wij in staat waren U iets van het onze te geven, en enige verdienste bij U te verwerven.

1) Hierdoor wordt het bevestigd, dit wil David zeggen, dat wij vreemdelingen en bijwoners zijn en geen blijvende stad hebben. De dagen van de mensen zijn kort, en als hij erbij voegt: en er is geen verwachting, dan is dit een verkorte uitdrukking van: er is geen verwachting of vertrouwen op de duur van het leven.

16. Heere, onze God! al deze menigte van goud en zilver, edelgesteenten, enz. die wij bereid tezamen gebracht hebben, om U een huis te bouwen, de naam van Uw heiligheid, dat is van Uw hand, en het is alles van U 1).

1) Nog eens komt David er in dit vers op, om alle roem uit te sluiten. God moet er voor gedankt worden, dat Hij niet alleen in staat stelt om te geven, maar ook een hart schenkt, om te geven, om vrijwillig te geven. Hoe meer David wordt ingeleid, hoe dieper hij wegzinkt onder de goedertierenheden van God.

17. En ik weet, mijn God, door de verlichting van Uw Geest en mijn eigen dagelijkse ervaring, dat Gij het hart proeft (Hoofdstuk 28: 9 Psalm 7: 10), en dat Gij een welgevallen hebt aan oprechtheden 1), aan een hart zonder valsheid en huichelarij. Daarom, ik heb, wat mijn bijdragen tot die bouw (vs. 2 vv.) betreft, in oprechtheid van mijn hart al deze dingen vrijwillig gegeven, en mij op het allerzeerst voor alle valse bedoelingen bij mijn gift gewacht, en ik heb nu met vreugde Uw volk, dat hier gevonden wordt, gezien, dat het, bij de bijdragen zijnerzijds (vs. 6 vv.), dezelfde gezindheid aan de dag gelegd en zich jegens U vrijwillig gedragen heeft, en zo zal zeker deze ganse menigte (vs. 16) U welgevallig zijn.

1) David spreekt het hier uit, dat hij er waarlijk zijn troost in vindt, dat God zijn hart kent en de oprechtheid van zijn gemoed, dat hij waarlijk met een blijmoedig hart heeft gegeven, wat hij heeft geschonken. Verder, dat hij niet met een nijdig oog aanziet, dat ook het volk geeft. Hiermee betoonde hij ook aan het einde van zijn leven een man naar Gods hart te zijn.

18. O Heere, Gij God van onze vaders Abraham, Izaäk en Israël! bewaar door uw goede Geest dit in de eeuwigheid in de zin van de gedachten van het hart van Uw volks, dat het steeds in oprechtheid U dient en een vijand van alle geveinsdheid is, en richt hun hart tot U 1) (1 Samuel 7: 3), opdat zij voortaan vrijwillig en met vreugde geven, als de eer van Uw naam het vordert.

1) David weet het, dat het hart van het volk, vanwege zijn natuurlijk bestaan, niet naar God, maar naar de wereld en de valse goden is gekeerd, maar hij heeft ook de Almacht, Getrouwheid en Goedheid van God leren kennen. Daarom smeekt hij het, dat God zelf hun hart moge richten tot Hem, maar vertrouwt ook, dat de Heere het doen zal. Zoals Jozua, zo

ook kent David zijn volk en zoals Mozes zijn volk aan de Trouwe God overgaf, zo geeft David het over aan de Almacht en Goedheid van de Heere.

19. En geef mijn zoon Salomo, de tegenwoordige bestuurder van Uw volk, een volkomen hart, om te houden Uw geboden, Uw getuigenissen en Uw inzettingen, waartoe ik hem vroeger reeds zo dringend vermaand heb (1 Kronieken 28: 9); en om alles te doen 1), wat hij behoort te verrichten, en waartoe Uw bevel hem in zijn stand roept, en om dit paleis te bouwen, dat ik bereid, waartoe ik zo'n rijke voorraad verzameld heb 2), zodat hij nu als uit een overvloed kan nemen, tot uitvoering van de bouw.

1) Om alles te doen, namelijk wat in overeenstemming is met de inzettingen en geboden van de Heere. Opdat Salomo dit kan doen, is het nodig, dat de Heere God hem een volkomen hart geeft, een hart, dat niet geslingerd wordt tussen de dienst van de valse goden en de Heere, maar dat geheel kiest en gekozen heeft voor de Heere God alleen, wiens lust het is, om te wandelen in de inzettingen van de Heere.

2) Vele geleerden vinden het ongelooflijk, dat David reeds zoveel verzameld zou hebben; immers Salomo zou zich anders moeilijk gedrongen gevoeld hebben, om zulke grote toerusting te maken, als in 1 Koningen .5 beschreven worden. Daartegen wordt van de andere zijde met recht opgemerkt, dat Salomo, zonder de aanwezigheid van zulke schatten niet zo spoedig na de aanvaarding van de heerschappij de bouw zo ernstig zou hebben kunnen beginnen..

20. Daarna zei David, voor wie het niet genoeg was, dat hij voor zijn persoon God loofde, tot de ganse gemeente van degenen, die rondom hem verzameld waren: Looft nu ook uwerzijds de Heere, uw God, en geeft althans door gebaarden uw instemming te kennen met hetgeen ik voor het aangezicht van God gesproken heb. Toen loofde de ganse gemeente de Heere, de God hunner vaderen, door haar "Amen" te zeggen op David's gebed (Hoofdstuk 16: 36); en zij neigden het hoofd daarbij ter aarde, en zij bogen zich op deze wijze neer, eensdeels voor de Heere, als degene, Wie is de majesteit en de macht enz. (vs. 11 vv.), en anderdeels voor de koning, als degene, onder wiens regering zij zoveel goeds genoten (1 Koningen .1: 31).

21. En zij offerden daarna, nog op dezelfde dag, de Heere dankoffers (Le 1: 2), ook offerden zij de Heere brandoffers, de andere morgen van die dag, duizend varren, duizend rammen, duizend lammeren, met hun drankoffers; en slachtoffers in menigte, voor gans Israël, dat zij vertegenwoordigden.

22. En zij aten en dronken op die dag voor het aangezicht van de Heere 1) met grote vreugde, zij richtten offermaaltijden aan, om zich over hun gemeenschap met de Heere te verblijden (Ex 29: 34); en zij maakten Salomo, de zoon van David, ten anderen maal koning, want de eerste uitroep van hem als koning (1 Koningen .1: 38 vv.), was meer in haast en slechts in tegenwoordigheid van de burgers van Jeruzalem geschied, en zij zalfden hem voor de Heere 2), in Wiens naam hij regeren moest, tot voorganger (2 Samuel .2: 4; 5: 3), en Zadok 3), een van de twee hogepriesters (2 Samuel .8: 17), tot toekomstige hogepriester, alleen; zodat

Salomo later des te meer in zijn recht was toen hij Abjathar verstootte (1 Koningen .2: 26 vv.).

1) Voor het aangezicht van de Heere, omdat deze maaltijd plaats had, bij de Ark, de zichtbare vertegenwoordiging van de Heere God.

2) De Heere zalven, staat er, omdat de Heere God hem tot koning had uitverkoren, zodat het volk Salomo nu zalfde als in de naam van de Heere, als om aan Zijn bevel te voldoen.

3) Zadok wordt tot hogepriester gezalfd, tegelijk met Salomo, omdat Abjathar het met Adonia had gehouden. Dat hij nu door het volk gezalfd werd, is om te bewijzen, dat hij in zijn ambt gehandhaafd werd tegenover de van Salomo en David afgefallen Hogepriester Abjathar.

II. Vs. 23-30. Na enige opmerkingen over de erkenning, die Salomo van alle zijden, van de aanvang af als koning ondervond, zodat hij daarvoor niet eerst hoefde te strijden, zoals zijn beide voorgangers, en na een wenk aangaande de gelukkige en vreedzame gang van zijn regering, zodat hij ook in dit opzicht meer schittert dan de beide koningen vóór hem, snelt het Boek naar het slot van David's geschiedenis, door de jaren van zijn regering nog eenmaal op te geven, met korte woorden van zijn dood te spreken en op de geschriften te wijzen, die de gebeurtenissen van zijn tijd uitvoeriger mededeelden. (Vergelijk 1 Koningen .2: 1-11).

23. Alzo, door alle vorsten en oversten van Israël thans als koning erkend, zat van deze dag af, Salomo op de troon van de Heere, op de koninklijke stoel, die de Heere hem boven al zijn broeders had geschonken (Hoofdstuk 28: 5), als koning in de plaats van zijn vader David, en hij was, zoals de geschiedenis later uitvoeriger zal berichten, voorspoedig bij het werk van de tempelbouw, dat hem was opgedragen; en gans Israël hoorde naar hem, was hem gehoorzaam, zodat hij zijn regering in vrede beginnen kon.

24. En al de vorsten en helden, waarvan in Hoofdstuk 28: 1 gesproken is, ja, ook al de zonen van de koning David, Adonia en zijn herhaalde poging tot troonsbeklimming (1 Koningen .2: 12 vv.) hier niet te gedenken gaven de hand 1), dat zij onder de koning Salomo zijn zouden, onderwierpen zich aan zijn regering.

1) Gaven de hand is een Hebreeuwse uitdrukking voor: met ede zich onderwerpen. Of hiermee zijdelings gewezen wordt op de opstand van Adonia is twijfelachtig. In de hand zit de macht, de hand is teken van macht. Welnu, de hand geven, of zoals er eigenlijk staat: de hand geven onder de koning Salomo wil zeggen: van hun macht afstand doen ten behoeve van de koning, zich aan hem onderwerpen, beloven hem onderdanig te zijn.

25. En de Heere maakte Salomo in de loop van de tijd groot ten hoogste voor de ogen van gans Israël; en Hij gaf aan hem een koninklijke majesteit, die aan geen koning van Israël vóór hem geweest is (2 Kronieken 1: 12).

26. Zo heeft dan, om na deze blik op de tijd van Salomo's regering weer terug te komen op zijn vader, met wiens regering wij in dit Boek voornamelijk hebben te doen gehad David, de zoon van Isai, geregeerd over gans Israël.

27. De dagen nu, die hij geregeerd heeft over Israël, zijn veertig jaar, van 1055-1015 vóór Christus geb.; te Hebron regeerde hij zeven, nauwkeuriger 7 ½ jaren, en te Jeruzalem regeerde hij drie en dertig, nauwkeuriger 32 ½ jaren.

28. En hij stierf, 1015 vóór Christus in goede ouderdom, 70 jaar oud, zat van dagen, rijkdom en eer, het leven zat, en in plaats van de aardse rijkdom en de aardse eer verlangend uitziende naar de goederen van de andere wereld (1Ki 1: 1); en zijn zoon Salomo regeerde toen David gestorven en in zijn graf op de berg Zion begraven was (1Ki 2: 10), in zijn plaats.

29. De geschiedenissen nu van de koning David, de eerste en de laatste, zowel die, die in zijn vroegere als die, die in zijn latere tijd zijn voorgevallen, zie, die zijn geschreven in de geschiedenissen van Samuel, de ziener, en in de geschiedenissen van de profeet Nathan, en in de geschiedenissen van Gad, de ziener 1).

1) Als bronnen, waaruit de Schrijver van de boeken der Kronieken geput heeft, noemt hij vooreerst een met verschillende namen, (a) Boek der koningen van Juda en Israël 2 Kronieken 25: 26; 28: 26) (b) boek der koningen van Israël en Juda 2 Kronieken 27: 7; 35: 27; 36: 8 27.7 35.27) © Geschiedenissen van de Koningen van Israël 2 Kronieken 33: 18 (d) boek der koningen van Israël 2 Kronieken 20: 34 (e) Historie van het boek der Koningen 2 Kronieken 24: 27) aangeduid, groter geschiedboek, dat zonder twijfel in de grond datgene bevat, wat de in de boeken der Koningen aangehaalde Kronieken van de koningen van Juda en de Kronieken van de koningen van Israël (1Ki 14: 19) bevat hebben, maar het is een werk waarin de geschiedenissen van de beide rijken tot een geheel verarbeit worden, terwijl die Kronieken beide rijken afzonderlijk behandelden. Voorts worden enige profetische afzonderlijke geschriften opgenoemd: a) de op deze plaats voorkomende geschiedenissen van Samuel, de ziener, geschiedenissen van de profeet Nathan, en geschiedenissen van Gad, de ziener; b) de woorden van de profeet Nathan, de profetie van Ahia, de Siloniet, en de gezichten van Jeddi, de ziener, aangaande Jerobeam, de zoon van Nebat. 2 Kronieken 9: 29 ; c) de woorden van Semaja, de profeet en Iddo, de ziener; 2 Kronieken 12: 15 ; d) de geschiedenissen van Jehu, de zoon van Hanani, die men hem optekenen deed in het boek der koningen van Israël 2 Kronieken 20: 34 ; e) een geschrift van de profeet Jesaja, de zoon van Amos; 2 Kronieken 26: 22 ; f) het gezicht van de profeet Jesaja, de zoon van Amos, in het boek der koningen van Juda en van Israël 2 Kronieken 32: 32 ; g) de woorden van de ziener (zeker juist van Hosai); 2 Kronieken 33: 19 Van deze 7 afzonderlijke geschriften zijn de onder a en b aangeduide niet de Boeken van Samuel en die van de Koningen, zoals wij ze thans bezitten, maar schriften, of verzamelingen van profetische uitspraken van de genoemde mannen met vele ingevoegde historische berichten, die in het grotere geschiedboek waren opgenomen maar ook de Schrijver van de Kronieken nog onmiddellijk ten dienste stonden. Eveneens is het met de overige afzonderlijke geschriften, die bijzondere vermelding bevestigt, wat wij in 1 Koningen .14: 19 opmerkten, dat de daar genoemde Kronieken niet enkel samengesteld waren uit de

openbare Rijksjaarboeken en andere geschiedkundige geschriften van de tijdgenoten, maar tevens uit de aanwezige profetische geschriften en voorspellingen..

30. Met al zijn koninkrijk en zijn macht, en de tijden of lotgevallen, zijn zij daar beschreven, die over hem verlopen zijn, en over Israël, het land van zijn koninkrijk, en over al de koninkrijken van de landen 1) die rondom Israël liggen en met hem in aanraking komen, zoals Edom, Moab en Syrië.

1) De koninkrijken van de landen zijn, de koninkrijken van de Filistijnen, van Edom, Moab en Ammon. Met deze landen kwam David in aanraking en hij heeft ze overwonnen. Al wat we nodig hebben te weten, omtrent deze oorlogen is ons overgeleverd, opdat wij het juist zouden verstaan, hoe David te allen tijde door God is bekwaam gemaakt, om zijn strijd te strijden, maar ook, hoe het daardoor duidelijk werd, dat niet Saul, maar pas David ook in deze de man naar Gods hart was, om een waarlijk theocratisch koning voor het volk van de Verbonden en van de Beloften te zijn.

In David heeft de Kerk het beeld van de gelovige in alle omstandigheden van het leven, zoals hij door de Genade wordt overheerst en zoals hij de hand van de Genade loslaat. Sterk in zijn God, zwak in zichzelf, een voorloper van de Grote Heiden-Apostel, die getuigen kon en moest: Als ik zwak ben, dan ben ik machtig.

INHOUD VAN HET EERSTE BOEK DER KRONIEKEN

I. Genealogische Overzichten vanaf de dagen van de schepping, en van de stammen van Israël.

1) 1 Kronieken 1: 1-27 Geslachtsregister van Adam tot Abraham.

2) 1 Kronieken 1: 28-54 De kinderen van Abraham, en die van Izaak, wat de nakomelingen van Ezau betreft.

3) 1 Kronieken 2: 1-17 Geslachtsregister van Juda tot op David.

4) 1 Kronieken 2: 18-24 Het geslacht van Kaleb.

5) 1 Kronieken 2: 25-41 Het geslacht van Jerahmeël.

6) 1 Kronieken 2: 42-55 Andere nakomelingen van Kaleb.

7) 1 Kronieken 3 De zonen en nakomelingen van David.

8) 1 Kronieken 4: 1-23 Genealogische opgave van nakomelingen van Juda.

9) 1 Kronieken 4: 24-43 Geslachten van de stam Simeon en hun woonplaatsen.

- 10) 1 Kronieken 5 Geslachtslijst van de Over-Jordaanse stammen.
- 11) 1 Kronieken 6 Geslachten van Levi met vermelding van hun steden.
- 12) 1 Kronieken 7 Geslachtslijsten van de stammen Issaschar, Benjamin, Nafthali, Half-Manasse, Efraïm en Aser.
- 13) 1 Kronieken 8: 1-28 Geslachtslijst van Benjamin.
- 14) 1 Kronieken 8: 29-40 Bijzondere geslachtslijst van het huis van Saul.
- 15) 1 Kronieken 9: 1-34 Opsomming van vroegere bewoners van Jeruzalem.
- 16) 1 Kronieken 9: 35-44 Vermelding van het geslacht van Saul.

II. Regering van koning David, en in bezitneming van de troon door Salomo.

- 1) 1 Kronieken 10 David koning, door ondergang van het huis van Saul.
- 2) 1 Kronieken 11: 1-9 David, tot koning gezalfd over geheel Israël, veroverd de burg van de Jebusieten.
- 3) 1 Kronieken 11: 10-47 David's helden vermeld.
- 4) 1 Kronieken 12: 1-22 Vermelding van David's helden aler hij koning werd.
- 5) 1 Kronieken 12: 23-40 Optelling van de strijdbare mannen, die tot David, bij zijn inhuldiging als koning, kwamen.
- 6) 1 Kronieken 13 De opvoering van de Ark naar Jeruzalem afgebroken.
- 7) 1 Kronieken 14: 1-7 David's zonen te Jeruzalem.
- 8) 1 Kronieken 14: 8-17 David's beide overwinningen op de Filistijnen.
- 9) 1 Kronieken 15-16: 3 De feestelijke opvoering van de Ark tot stand gebracht.
- 10) 1 Kronieken 16: 4-36 David's feestlied bij gelegenheid van de feestelijke opvoering van de Ark.
- 11) 1 Kronieken 16: 37-43 De inrichting van de dienst bij de Ark.
- 12) 1 Kronieken 17: 1-15 David's tempelbouw uitgesteld.
- 13) 1 Kronieken 17: 16-27 David's dankgebed.

- 14) 1 Kronieken 18 David's oorlogen en overwinningen.
- 15) 1 Kronieken 19 en 20 David's overwinning op de Syriërs.
- 16) 1 Kronieken 21 De volkstelling. De straf van God en David's berouw.
- 17) 1 Kronieken 22 David's voorbereidingen voor Salomo's tempelbouw.
- 18) 1 Kronieken 23-26 en ordening van de Levieten, volgens hun afdelingen en hun diensten.
- 19) 1 Kronieken 27 Indeling van het leger en vermelding van de Rijksambtenaren.
- 20) 1 Kronieken 28 David's rijksdag te Jeruzalem.
- 21) 1 Kronieken 29: 1-22 Voortzetting van die Rijksdag. Verordening omtrent de Tempelbouw, en David's gebed.
- 22) 1 Kronieken 29: 23-30 David's dood en Salomo's opvolging op de troon van Israël.